
Programmabegroting 2026

Voorwoord

Voor u ligt de derde begroting van ons college. Ons akkoord heet Verbindend Vooruit! en die koers zetten we voort. Maar we kunnen alleen vooruitkomen en onze ambities waarmaken, wanneer we een stevige financiële basis hebben. Hoewel dat halverwege onze coalitieperiode lastiger is dan toen we begonnen, zijn we daar in geslaagd.

We hebben de begroting weer in balans gebracht en zorgen dat onze financiën ook op de lange termijn gezond blijven. Dat doen we door enkele lastige keuzes te maken, zoals we eerder al hebben geschreven in de Kaderbrief 2026. De uitgaven van de provincie groeien sneller dan de inkomsten. Verschillende uitgaven zijn daarom verlaagd en andere juist verhoogd. Zo kunnen we blijven werken aan wat Noord-Holland nodig heeft.

Ook merken we aan onze financiën dat de wereld om ons heen snel verandert. Prijzen blijven hoog, materialen worden duurder en lonen stijgen. De kosten voor faunaschade zijn eveneens flink omhoog gegaan, van € 8 miljoen in 2019 naar € 28 miljoen in 2024. Het verwachte geld van het Rijk voor het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) is grotendeels weggevallen. Daarom hebben we deze begroting op een paar plekken aangepast. Er zit spanning op het aan de ene kant op orde hebben van de begroting en aan de andere kant de urgentie om op inhoud door te pakken. Dat dwingt ons om nu keuzes te maken die niet ideaal zijn maar waardoor we onze plannen kunnen blijven uitvoeren, terwijl de begroting in balans blijft.

Dat neemt niet weg dat we, om ons werk goed te kunnen doen, duidelijkheid nodig hebben over landelijk beleid. De val van het kabinet Schoof zorgt helaas voor het voortduren van de impasse op het stikstofdossier en dat heeft grote impact op woningbouw, bereikbaarheid en onze economie. Gelukkig kan het demissionaire kabinet, met hulp van de Tweede Kamer, op een aantal onderwerpen wel doorwerken.

Dit college zet stappen vooruit waar we dat als provincie kunnen. Zoals gepland gaan we door met het Natuur Netwerk Nederland. Ook hebben we net voor de zomer een belangrijk convenant met LTO, het Hollands Agrarisch Jongeren Kontakt en Biologisch Noord-Holland gesloten over stikstofreductie. Dat is belangrijk voor onze natuur en helpt ook bij vergunningen voor landbouw, woningbouw, betere wegen en het verduurzamen van de industrie. Dit biedt ook kansen voor boeren en andere ondernemers. Om de hoge kosten door faunaschade te verminderen, investeren we in actief beheer.

Natuurlijk kijken we goed naar de uitgaven van de afgelopen jaren. We hebben gezien dat we op sommige plekken te veel geld hadden gereserveerd. Door onze reserves op te schonen, komen er middelen vrij zonder dat het ten koste gaat van onze doelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor gladheidsbestrijding en groot onderhoud van wegen en vaarwegen. Wel zijn we genoodzaakt minder geld uit te geven aan een aantal toerisme-, erfgoed- en waterrecreatieprojecten. Maar dan zijn we er nog niet. Ook de inkomsten worden hoger. We verhogen de opcenten op de motorrijtuigenbelasting van 77,4 naar 82,1. In Noord-Holland betalen motorvoertuigbezitters al sinds 2001 van alle provincies het minst. Dat blijft ook na deze verhoging zo.

Dankzij deze keuzes kan de provincie blijven investeren in een sterk en duurzaam Noord-Holland, waar groei en leefbaarheid goed samen gaan. Zo gaan we echt verbindend vooruit.

College van Gedeputeerde Staten Noord-Holland

Inhoudsopgave

1 Samenvatting	5
2 Programma's	17
Programma 1 Bestuur	18
Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving.....	26
Programma 3 Ruimte en Wonen	33
Programma 4 Bereikbaarheid	43
Programma 5 Natuur en landelijk gebied.....	55
Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur.....	69
Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	78
3 Paragrafen	84
3.1 Financiering	85
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	91
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	101
3.4 Bedrijfsvoering	105
3.5 Wet open overheid	110
3.6 Verbonden partijen.....	111
3.7 Grondbeleid.....	127
3.8 Provinciale heffingen.....	131
4 Financiële begroting	139
5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling.....	201
Bijlagen.....	213
A: Wettelijk- en provinciaal beleidskader	214
B: Brede basismonitor	217
C: Europese subsidiestromen	218
E: Klimaatbegroting	222
F: Bestuur en directie	223
G: Noord-Holland in feiten en cijfers.....	224
H: Lijst met gemeenten.....	225

1 Samenvatting

Inleiding

Deze begroting en meerjarenraming 2026-2029 biedt een overzicht van de financiële koers van de provincie Noord-Holland. De begroting is het stuurinstrument van de provincie waarin Provinciale Staten (PS) de budgettaire kaders voor het jaar 2026 vaststellen.

De financiële koers is in de kaderbrief vastgesteld en verwerkt in de begroting 2026. We kiezen ervoor realistisch te begroten, bepaalde uitgaven te versoberen, de belasting op opcenten te verhogen en reserves strikt voor incidentele uitgaven in te zetten. Zo kunnen we onze ambities waarmaken binnen een sluitende begroting. De aansporing en de onderzoeken vanuit de staten om kritisch naar onze uitgaven te kijken hebben we daarbij ter harte genomen.

Zoals aangekondigd in de kaderbrief zijn de bestemmingsreserves kritisch doorgelicht en opgeschoond. Uitgangspunt bij de doorlichting is geweest om in het kader van zuiver en transparant financieel beleid de wijze van dekking van activiteiten zo zuiver mogelijk te maken. Daarnaast willen we geen middelen onnodig in bestemmingsreserves aanhouden zonder dat daar concrete plannen voor zijn. Zonder te tornen aan de afgesproken ambities heeft dat geleid tot een voorstel om verschillende bestemmingsreserves af te romen en soms ook op te heffen.

De middelen die hierdoor beschikbaar komen vallen vrij in de algemene reserve. De ruimte in de algemene reserve kan opnieuw ingezet worden. Zo is de reserve Groen aangevuld met € 200 miljoen zoals is toegezegd in de Kaderbrief 2026. Hoewel de algemene reserve daarmee tijdelijk onder één van de twee gestelde normen komt te liggen, hebben wij bij hoge uitzondering deze keuze gemaakt. Wij vinden dit in het licht van een positief begrotingssaldo in 2025 acceptabel. Een verwacht positief rekeningresultaat wordt als eerst gebruikt om de algemene reserve weer aan alle normen te laten voldoen. Op deze manier blijven we inzetten op zorgvuldig financieel beheer, waarbij stabiliteit en flexibiliteit centraal staan. Sturing op onze begroting, investeringen en liquiditeitspositie vindt in samenhang plaats.

De financiële positie van de provincie maakt het steeds uitdagender om voor nieuwe projecten grote incidentele bijdragen aan derden te kunnen doen. Omdat bijdragen aan derden een belangrijk beleidsinstrument blijven, zullen wij daarvoor in de toekomst ruimte blijven maken. Wel proberen wij om de kosten in de toekomst efficiënter en effectiever te spreiden over de tijd. In plaats van de bijdrage in een keer te doen zal worden gekeken naar een werkwijze waarbij de last van de financiële bijdrage over een langere periode gespreid wordt. Op deze wijze houden wij grip op onze financiële positie en kan de provincie haar mobiliteitsrol blijven vervullen.

Om beter te kunnen sturen op de ontwikkeling van de provinciale balans, breiden we onze set van financiële kengetallen uit en introduceren we signaalwaarden. Deze ontwikkelingen zijn bij de Financiële begroting op hoofdlijnen verder toegelicht.

Het voor 2026 gepresenteerde begrotingssaldo, zoals opgenomen in de kaderbrief, laat dankzij deze maatregelen een sluitend beeld zien en is overeenkomstig verwerkt in deze begroting. Daarnaast zijn er nieuwe ontwikkelingen die het begrotingssaldo positief beïnvloeden. Deze zijn bij 'financiële begroting in één oogopslag' toegelicht. Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijft voorzichtigheid geboden.

Brede ontwikkelingen provincie

De [Brede Basismonitor Noord-Holland](#) geeft inzicht in de ontwikkeling van de brede welvaart in onze provincie. Naast materiële welvaart gaat het over onder meer welzijn, gezondheid, werkgelegenheid, bereikbaarheid, ruimte, wonen, samenleving, natuur, milieu en klimaat. Deze brede welvaartsbenadering sluit aan bij de ambitie om de balans tussen economische groei en leefbaarheid te versterken.

De Brede Basismonitor brengt de belangrijkste trends overzichtelijk in beeld. Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en provinciedewerks kunnen rekenen op actuele en feitelijke informatie op basis van data. De monitor signaleert aandachtspunten en ondersteunt het gesprek over de grotere beleidsvraagstukken in de provincie.

Trends Brede Basismonitor

De Brede Basismonitor laat zien dat Noord-Holland op zeven van de tien thema's (licht) positief scoort. Drie thema's vallen licht negatief uit. Het thema werk laat een gunstig beeld zien. Noord-Holland heeft de laagste arbeidsmarktkrapte van Nederland, met veel werkgelegenheid en een hoge arbeidsparticipatie. Ook het algemene welzijn en de gezondheid van de inwoners zijn relatief hoog. Op bereikbaarheid doet de provincie het eveneens relatief goed: het openbaar vervoer is goed bereikbaar en wordt veel gebruikt en gewaardeerd. Het beeld over ruimte en wonen is gemengd. Noord-Holland kampt met een groot woningtekort en hoge huizenprijzen.

Daartegenover staat dat de leegstand in de detailhandel op een acceptabel niveau ligt en de leegstand van kantoren goed in balans is. Wel is de markt voor bedrijventerreinen krap. Ook binnen het thema milieu is het beeld gemengd. Verschillende indicatoren scoren (licht) positief en veel milieutrends bewegen zich in de gewenste richting. Economisch gezien blijft Noord-Holland de grootste economie van Nederland, maar het vertrouwen in de economie is laag.

Daarnaast kampen relatief veel inwoners met problematische schulden en ligt het vermogen lager dan in andere provincies.

Samenvatting per programma

Om deze begroting sluitend te maken en op lange termijn te zorgen voor een stabiele financiële situatie, zetten we in op realistisch ramen, maken we scherpe keuzes, versoberen we een aantal uitgaven, verhogen we de opcenten en houden we ons strikt aan het inzetten van reserves voor incidentele uitgaven. Dat betekent op hoofdlijnen het volgende.

Bestuur

De provincie heeft als taak om de kwaliteit van het openbaar bestuur te versterken, door het functioneren van andere overheden, zoals gemeenten en waterschappen, te versterken en te borgen voor de inwoners van Noord-Holland. Gemeentelijke opgaven hebben steeds vaker een regionaal karakter. De provincie is daarmee (mede)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het lokale bestuur en de regionale samenwerking.

De uitvoering van de Rijkstaken van de commissaris van de Koning draagt bij aan de kwaliteit en de integriteit van het bestuur in Noord-Holland. Ook benutten we kansen die voortkomen uit Europees- of Rijksbeleid.

Klimaat en gezonde leefomgeving

De provincie draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot en het halen van de klimaatdoelen. We stimuleren het duurzaam opwekken van energie, energiebesparing en verduurzaming van gebouwen. Ook maken we mobiliteit, industrie en landbouw duurzamer.

Daarnaast pakken we de netcongestie aan. Het elektriciteitsnetwerk wordt steeds drukker, waardoor energieprojecten, woningbouw en bedrijvigheid dreigen vast te lopen. Verder zorgt de provincie voor een gezonde en veilige leefomgeving voor alle Noord-Hollanders, onder meer door het uitvoeren van het schone lucht-akkoord. De vier omgevingsdiensten in Noord-Holland krijgen in 2026 extra geld voor intensievere controle.

Ruimte en Wonen

Er is in Noord-Holland 27% ruimte tekort om alle opgaven die we hebben waar te maken. De provincie actualiseert op dit moment de Omgevingsvisie NH2050, waarin het langetermijnbeleid voor de provincie staat. Belangrijk daarbij is de balans tussen economische groei en leefbaarheid. Verder moeten er veel woningen gebouwd worden in Noord-Holland. De provincie jaagt de bouw van nieuwe woningen aan.

Tevens zorgen we met partners voor voldoende veilig zoet- en drinkwater en maken we Noord-Holland gereed voor de gevolgen van klimaatverandering.

Bereikbaarheid

De provincie helpt mensen in Noord-Holland slim, schoon en veilig op hun bestemming te komen. We onderhouden onze wegen, vaarwegen, bruggen en sluizen. En waar nodig investeren we in nieuwe infrastructuur. De uitgaven daarvoor stijgen door toenemende kosten voor mensen en materialen.

Met onze partners zetten we ons in voor beter en betaalbaar openbaar vervoer. Nu het aantal reizigers terugloopt moet er creatief naar oplossingen gezocht worden binnen onze concessies.

Natuur en landelijk gebied

We werken aan natuur, water en klimaat. We ronden het Natuur Netwerk Nederland af om zo de biodiversiteit te verbeteren. Ook herstellen we stikstofgevoelige natuurgebieden en zoeken we met gemeenten, landbouwers, natuurbeheerders, bouw en industrie naar oplossingen om de stikstofuitstoot terug te dringen. Zo is er kort voor de zomer een convenant (De Stikstof Emissiereductieovereenkomst) afgesloten met LTO Noord -Holland, het Hollands Agrarisch Jongeren Kontakt en Biologisch Noord-Holland. Daarnaast zoeken we met een pilot op Texel naar oplossingen voor PAS-melders. Voor de stikstofopgave is uitbreiding noodzakelijk en wordt het team uitgebreid. Het gaat o.a. om de programmatische aanpak stikstof, ontwikkelen uitvoeringsregeling, advisering additionaliteitstoets en het voorbereiden en afstemmen van provinciale en landelijke bestuurlijke overleggen.

Economie, leefbaarheid en cultuur

De provincie wil de sterke economische positie van Noord-Holland behouden. We streven daarom naar een toekomstbestendige economie. We zetten ons in voor een economie die bijdraagt aan het tegengaan van klimaatverandering en aan een gezonde leefomgeving. Een economie die houdbaar is op de lange termijn. Daarom stimuleren en ondersteunen we bedrijven bij de omschakeling naar de circulaire economie.

Algemene middelen en organisatie

We verhogen de opcenten naar 82,1. Hiermee blijft de provincie het laagste tarief hanteren van Nederland. Verder hebben we inkomsten uit dividend en rente en vanuit het Rijk. Binnen de organisatie voeren we enkele grote projecten uit op het gebied van ICT, bedrijfsvoering en huisvesting. Ook komen onder meer de brugbedienaren in dienst van de provincie, waardoor de personeelskosten toenemen. Daar staat een afname van kosten voor inhuur tegenover. Op een krappe arbeidsmarkt blijven we ons inzetten voldoende gekwalificeerde medewerkers aan te nemen, ook al is het nog altijd moeilijk om personeel te vinden voor specialistische functies.

Financiële begroting in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
1 Bestuur	25.590 N	23.850 N	23.550 N	23.479 N
2 Klimaat en gezonde leefomgeving	68.784 N	66.127 N	64.415 N	62.856 N
3 Ruimte en Wonen	18.868 N	24.412 N	14.627 N	12.758 N
4 Bereikbaarheid	277.078 N	266.800 N	276.094 N	273.232 N
5 Natuur en landelijk gebied	177.471 N	159.289 N	154.859 N	148.683 N
6 Economie, leefbaarheid en cultuur	39.255 N	48.290 N	36.601 N	36.532 N
7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-529.541 V	-530.950 V	-541.957 V	-548.084 V
Totaal saldo van baten en lasten	77.504 N	57.817 N	28.188 N	9.455 N

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Stortingen	212.359 N	92.404 N	98.376 N	114.104 N
Onttrekkingen	-295.020 V	-165.950 V	-151.032 V	-141.088 V
Totaal mutaties reserves	-82.661 V	-73.546 V	-52.656 V	-26.984 V
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	-5.157 V	-15.729 V	-24.468 V	-17.529 V

Financiële begroting op hoofdlijnen

In de Kaderbrief 2026 is aangegeven dat een aantal keuzes nodig is om tot een sluitende begroting en een gezond meerjarig financieel perspectief te komen. Dit heeft tot maatregelen geleid die met de Kaderbrief 2026 zijn vastgesteld en in deze begroting zijn verwerkt. Er is gekozen voor een combinatie van realistisch ramen het versoberen van bepaalde uitgaven, het verhogen van de opcenten en het onder striktere voorwaarden inzetten van reserves. We gaan verder met de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland en daarvoor hebben we in totaal € 200 miljoen extra beschikbaar gesteld via de reserve Groen (€ 102,2 miljoen in de TBW 2025 en € 97,8 miljoen in deze begroting).

Het begrotingsresultaat

Na de vaststelling van de kaderbrief zijn er ontwikkelingen geweest waardoor het begrotingssaldo in positieve zin is bijgesteld. De belangrijkste oorzaak is de hogere inkomsten uit het provinciefonds. De provincie Noord-Holland begroot voor 2026 een positief resultaat van € 5,2 miljoen. Ook in de jaren daarna verwachten we een positief resultaat. Het verwachte meerjarige overschot geeft ons ruimte om bij de kaderbrief afwegingen te maken of en hoe we een eventueel overschot structureel kunnen inzetten. We blijven strategisch en zorgvuldig investeren in natuurherstel, mobiliteit, wonen, brede welvaart en een leefomgeving die aansluit op onze doelen voor een toekomstbestendige provincie.

Meerjarenbeeld

(Bedragen x € 1.000.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo kaderbrief 2026 meerjarenraming	-13,2 (V)	-3,0 (V)	-4,7 (V)	7,4 (N)
Bijstellingen begroting 2026	8,1 (N)	-12,8 (V)	-19,7 (V)	-25,0 (V)
Begrotingssaldo	-5,2 (V)	-15,7 (V)	-24,5 (V)	-17,5 (V)

* V staat voor voordelig (overschot) N staat voor nadelig (tekort)

In lijn met de afspraken uit de Kaderbrief 2026 streven we ernaar om in onze ramingen zo veel mogelijk aan te sluiten bij de ramingensystematiek van het Rijk, zoals opgenomen in de meicirculaire van het provinciefonds. Daarmee beperken we het gebruik van eigen aannames en vergroten we de betrouwbaarheid van onze financiële planning. Tegelijkertijd geldt dat er op onderdelen, waar nog geen actuele ramingen vanuit het Rijk beschikbaar zijn, wel eigen aannames worden toegepast. Deze zijn met de nodige voorzichtigheid meegenomen in de begroting.

We houden daarbij in het bijzonder rekening met twee onzekerheden voor 2026 en verder:

- de fiscale behandeling van elektrische voertuigen;
- de (gedeeltelijke) invoering van een nieuw verdeelmodel voor het provinciefonds.

Beide zijn voor zover mogelijk verwerkt op basis van de huidige inzichten. In de septembercirculaire 2025 wordt een actualisatie verwacht van de raming van de opcenten voor 2025. Als blijkt dat deze ook gevolgen heeft voor 2026, verwerken we dit in de eerste begrotingswijziging van 2026.

Een volledig overzicht van de financiële bijstellingen in deze begroting is opgenomen in het onderdeel 'overzicht financiële ontwikkelingen' in hoofdstuk 4.

Doorlichting bestemmingsreserves

In de Kaderbrief 2026 is aangekondigd dat de bestemmingsreserves worden doorgelicht. Uitgangspunt bij de doorlichting is geweest om in het kader van zuiver en transparant financieel beleid de wijze van dekking van activiteiten zo zuiver mogelijk te maken. Daarnaast willen we geen middelen onnodig in bestemmingsreserves aanhouden zonder dat daar concrete plannen voor zijn. Zonder te tornen aan de afgesproken ambities heeft dat geleid tot een voorstel om verschillende bestemmingsreserves af te romen en soms ook op te heffen.

Bij het doorlichten van de bestemmingsreserves is gekeken welke verwachte uitgaven structureel zijn en welke incidenteel. De bestemmingsreserves zijn bedoeld voor incidentele uitgaven. Structurele lasten worden betaald vanuit de programmabudgetten. Hierdoor zijn een bestemmingsreserves (deels) vrijgevallen. Er is geen sprake van een bezuiniging. Waar van toepassing worden de ambities die structureel zijn structureel gedekt. In de bijlage 'Doorlichting bestemmingsreserves' hebben we dit per opgeschoonde reserve toegelicht. De middelen die beschikbaar komen, vallen vrij ten gunste van de algemene reserve. Waar van toepassing zijn structurele budgetten opgenomen in de begroting. Dit is bij mobiliteit (BD 4.1) en Openbaar Vervoer (BD 4.2) van toepassing. Met deze eerste opschoning ontstaat een scherper beeld op het financiële meerjarenperspectief van de provincie.

Vanuit de algemene reserve is de reserve Groen aangevuld met € 97,8 miljoen. Met de in de tweede begrotingswijziging gedane toevoeging van € 102,2 miljoen is de reserve Groen aangevuld met de in de kaderbrief beloofde € 200 miljoen. Dit betekent dat het niveau van de algemene reserve tijdelijk onder de aan onszelf gestelde norm van 25% van de structurele dekkingsmiddelen van de provincie komt (op basis jaarrekeningresultaat 2024). Hoewel dit vanuit het oogpunt van financiële discipline onwenselijk is, hebben wij bij hoge uitzondering deze keuze gemaakt om geen vertraging op te lopen op de ambities van mobiliteit, wonen en natuur die kapitaalintensief zijn. Wij doen dit omdat wij verwachten dat 2025 afgesloten wordt met een voordelig rekeningresultaat. Dit rekeningresultaat zal dan als eerste gebruikt worden om de algemene reserve aan te vullen. Op basis van de geprognosticeerde meerjarenbegroting blijven we boven de norm (zie de paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing').

Bijdragen aan derden

De financiële positie van de provincie maakt dat het steeds uitdagender om voor nieuwe projecten grote incidentele bijdragen aan derden te kunnen doen. Omdat bijdragen aan derden een belangrijk beleidsinstrument blijft, zullen wij daarvoor in de toekomst ruimte blijven maken. Wel proberen wij om de kosten in de toekomst efficiënter en effectiever te spreiden over de tijd. In plaats van de bijdrage in een keer te doen zal worden gekeken naar een werkwijze waarbij de last van de financiële bijdrage over een langere periode gespreid wordt. Op deze wijze houden wij grip op onze financiële positie en kan de provincie haar mobiliteitsrol blijven vervullen.

Voor de bestemmingsreserves betekent dat het volgende:

- Investerings in infrastructuur van derden waarvoor nu reserveringen zijn gemaakt in de reserves blijven staan.
- Alle toezeggingen voor bijdragen aan derden die nu zijn gedaan, zijn gedekt uit de gehandhaafde reserves.

Min is voordelig	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	781.998 N	780.238 N	767.178 N	753.405 N
Baten	-704.494 V	-722.420 V	-738.990 V	-743.950 V
Saldo van baten en lasten	77.504 N	57.817 N	28.188 N	9.455 N
Stortingen reserves	212.359 N	92.404 N	98.376 N	114.104 N
Onttrekkingen reserves	-295.020 V	-165.950 V	-151.032 V	-141.088 V
Resultaat	-5.157 V	-15.729 V	-24.468 V	-17.529 V

Structureel en reëel evenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Saldo van baten en lasten	77.504 N	57.817 N	28.188 N	9.455 N
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-82.661 V	-73.546 V	-52.656 V	-26.984 V
Begrotingssaldo na bestemming	-5.157 V	-15.729 V	-24.468 V	-17.529 V
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	18.594 N	15.061 N	12.801 N	24.842 N
Structureel begrotingssaldo	-23.751 V	-30.790 V	-37.269 V	-42.371 V

Structureel evenwicht

De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Dat betekent dat structurele lasten door structurele baten gedekt moeten worden. De begroting van de provincie laat een positief resultaat zien. Gezien de onzekere economische verwachtingen en de nog uit te kristalliseren keuzes naar aanleiding van de vrijval van een deel van de bestemmingsreserves dient hier voorzichtig mee omgegaan te worden. In hoofdstuk 4 worden de mutaties toegelicht.

Ontwikkeling financiële positie en kengetallen

De provincie wil grip houden op haar financiële positie, met als uitgangspunt een gezonde balans tussen stabiliteit en flexibiliteit. Om effectief te kunnen sturen op onze begroting en vermogenspositie gebruiken we zogeheten financiële kengetallen. Deze geven inzicht in: de betaalbaarheid van investeringen, de schuldenlast en de financiële veerkracht van de provincie. Voor de kengetallen hanteren we signaalwaarden. Bij een gezonde waarde is er weinig reden voor zorg. Wanneer de waarde van een kengetal in de fase alert zit, kijken we naar de trend en bekijken we of er reden is om bij te sturen. Wanneer een kengetal een risicovolle waarde heeft, geven we expliciet aan wat er aan de hand is en welke maatregelen we nemen om de waarde terug te brengen naar alert of gezond. Wanneer één of meer kengetallen bij de jaarrekening de signaalwaarde 'risicovol' bereiken, maken Gedeputeerde Staten een nadere analyse. Hierin wordt de ontwikkeling van de kengetallen toegelicht en worden handelingsperspectieven geschetst om deze weer binnen de neutrale of gezonde bandbreedte te brengen.

De provincie beschikt over beperkte liquide middelen. Voor toekomstige investeringen is het nodig leningen aan te trekken. Deze leningen worden zichtbaar op de balans als een toename van investeringen (aan de actiefzijde) en van schulden (aan de passiefzijde).

Een belangrijk kengetal is de netto schuldquote, die de verhouding aangeeft tussen schulden en structurele inkomsten. Deze stijgt volgens deze begroting van 93% in 2025 naar circa 157% in 2029. Deze stijging is het directe gevolg van de intensivering van onze investeringsagenda, waarbij structureel meer vreemd vermogen moet worden aangetrokken.

De uiteindelijke feitelijke hoogte van de feitelijke schuldopbouw is sterk afhankelijk van de realisatie van de begrote exploitatie lasten en investeringen. Op basis van geactualiseerde liquiditeitsprognoses wordt bepaald hoeveel en wanneer financiering wordt aangetrokken. Dit betekent dat de werkelijke schuldquote afhankelijk van de uitvoering lager kan uitvallen dan nu begroot. Bij de jaarrekening wordt dit verantwoord.

De kapitaalslastenratio laat zien welk deel van de begroting wordt besteed aan rente en aflossing van schulden. Deze stijgt van 8% eind 2026 naar 12% in 2029. Deze toename is het gevolg van de geplande intensivering van investeringen. Met 12% beweegt de ratio zich van een financieel gezonde situatie naar een bandbreedte die alertheid vereist. Er is nog geen sprake van een risicovolle positie, maar de druk op de structurele begrotingsruimte neemt wel toe. Dit onderstreept het belang van zorgvuldig financieel beleid en actieve monitoring van de betaalbaarheid op de langere termijn.

De solvabiliteit, de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal aan bezittingen staat onder druk. Deze daalt naar verwachting van 53% in 2025 naar 36% in 2029. Door de toenemende begrote leningenportefeuille nemen ook de begrote rentelasten toe. Dit legt een groter beslag op de beschikbare middelen. Als in de praktijk blijkt dat minder geleend hoeft te worden, dan zullen de rentelasten lager uitvallen dan nu geraamd.

Zowel het incidentele als structurele weerstandsvermogen valt hoger uit dan 1. Dat betekent dat in beide gevallen het totale weerstandsvermogen groter is dan de hoogte van de risico's.

Uit de analyse blijkt dat de kengetallen vooralsnog binnen de gestelde normen blijven maar wel structurele aandacht vereisen. In 2029 wordt de signaalwaarde van de netto schuldquote naar verwachting met 7%-punt en kapitaalslastenratio met 2%-punt overschreden. Daarnaast zakt naar verwachting de solvabiliteitsratio in 2029 naar 36%. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Deze ontwikkelingen zijn uitgebreider toegelicht in de paragrafen 'Financiering' en 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'

		Signaalwaarden PNH		
	Kengetal	Gezond	Alert	Risicovol
BBV	Netto schuldquote	<150%	150-200%	>200%
	Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Overig	Kapitaalslastenratio	< 10%	10-15%	> 15%

Leeswijzer

De begroting is een uitgebreid boekwerk met veel informatie. In deze leeswijzer geven we aan wat u in welk hoofdstuk kunt vinden.

In het eerste hoofdstuk staan de samenvatting en de financiële begroting.

In hoofdstuk 2 staat de uitwerking per programma. Dit wordt gedaan aan de hand van de doelenboom. In ieder programma staat welk maatschappelijk doel de provincie nastreeft. Dit is verder uitgesplitst per beleidsdoel met een toelichting op de rol van de provincie.

In de begrotingsopzet is een koppeling tussen de ambities en de beschikbare middelen. Dit is gedaan aan de hand van de 'W-vragen':

- Wat mag het kosten?
- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we ervoor doen?

In de beschrijving van de te bereiken doelen is een nummering aangehouden. Deze nummering komt terug in 'Wat gaan we ervoor doen?'. Het eerste nummer verwijst naar het doel, het tweede nummer naar de actie.

Onder de tabel 'Wat mag het kosten' staan de financiële ontwikkelingen. Alle fluctuaties in de budgettabel groter dan € 1 miljoen euro of groter dan 10% worden hier toegelicht.

Per beleidsdoel wordt (waar mogelijk) een koppeling gemaakt met de Brede Basismonitor. Dit is weergegeven met een link naar de actuele indicator pagina van de Brede Basismonitor.

Verder is in deze begroting de volgorde van de begrotingsopzet aangepast, met betrekking tot de koppeling tussen ambities en beschikbare middelen aan de hand van de zogenoemde 'W-vragen'. Per beleidsdoel worden eerst de beschikbare middelen gepresenteerd, waarna de koppeling met de bijbehorende ambities wordt gelegd. Deze aangepaste volgorde is gekozen om de nadruk explicieter te leggen op het beschikbare budget en om meer inzicht te bieden in de financiële kaders waarbinnen het beleid wordt uitgevoerd.

In hoofdstuk 3 staan de verplichte paragrafen. De paragrafen vormen een andere doorsnede door de begroting en geven inzicht in aspecten die door de hele begroting heen kunnen lopen. Zo worden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de financiële kengetallen toegelicht. In de paragraaf lokale heffingen wordt uiteengezet hoe de opcenten worden berekend en in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt op het onderhoud van onze wegen en kunstwerken ingegaan.

Hoofdstuk 4 bestaat uit de financiële begroting en de meerjarenraming en geeft inzicht in de financiële positie van de provincie.

Hoofdstuk 5 bevat de lijst subsidies buiten vergoedingsregeling. Er wordt afgesloten met de bijlagen.

Toelichting op de tabellen bij de programma's

In de 'budgettabel 2026' staan de lasten en baten van de beleidsdoelen en het bijbehorende saldo. Daarnaast staat het totaal aan onttrekkingen van en stortingen aan de beschikbare reserves van het beleidsdoel. In de laatste kolom staat het totaal aan lasten en baten en onttrekkingen en stortingen per beleidsdoel. Een bedrag met het minteken ervoor is een 'overschot'. Er zijn dan meer baten dan lasten.

In de tabel 'Wat mag het kosten?' staat per beleidsdoel een meerjarig overzicht. In dit overzicht is het resultaat 2024, begroting 2025, begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 t/m 2029 opgenomen. Dit is uitgesplitst in lasten, baten en onttrekkingen van en stortingen aan de verschillende reserves. Een bedrag met het minteken ervoor is een 'overschot' (-/- bedrag is voordelig (V)). Er zijn dan meer baten dan lasten.

Financiële terminologie

In de begroting staan veel woorden die te maken hebben met de inrichting van de financiële administratie. Om dit document beter te begrijpen staat hieronder een definitie van verschillende termen. De weergave van de cijfers sluit aan bij de inrichting van het financiële systeem.

Lasten: de begrote kosten of uitgaven. Een bedrag voor uitgaven is nadelig (N). Als lasten zijn begroot, betekent het dat de bedragen beschikbaar zijn voor dat doel in dat jaar.

Baten: de begrote opbrengsten van de provincie Noord-Holland (-/- bedrag is voordelig (V)).

Stortingen: afdragen van geld aan de reserves (+/+ bedrag is nadelig (N)).
--

Onttrekkingen: het opnemen van geld uit de reserves (-/- bedrag is voordelig (V)).
--

Incidenteel: als er een duidelijke einddatum is gegeven van de baten of lasten door PS, of het project is geen onderdeel van een doorlopend beleid.

Structureel: als er geen duidelijke einddatum is gegeven van de baten of lasten door PS, of het is onderdeel van een doorlopend beleid.

Bestemmingsreserves: incidentele reserves voor een specifiek doel.
--

Beleidsdoel: in een programma zitten beleidsdoelen. Vanaf 2024 is besloten dat er op beleidsdoelen wordt gestuurd. Een beleidsdoel bestaat uit verschillende operationele doelen.

Alle financiële stukken en de webversie van deze begroting staan op het [financiële portaal](#) en op de website van de provincie Noord-Holland.

2 Programma's

Programma 1 Bestuur

Doelen

1. Bestuur

1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur

1.2 Werken aan gemeenten en sterke regio's

1.3 Verzekeren van Openbare orde en veiligheid

1.4 Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau

Maatschappelijk doel

Overheden zijn steeds meer verweven. Gemeenten werken veel samen in regionaal verband, terwijl regio's en lidstaten meer te maken krijgen met Europese regelgeving. Dit besef van verbondenheid zet de provincie Noord-Holland aan tot samenwerken over de eigen bestuurlijke grenzen heen.

Het streven is om van Noord-Holland, samen met inwoners en partners, een nog mooiere provincie te maken en de kwaliteit van het openbaar bestuur te versterken. De provincie Noord-Holland werkt als een democratisch, transparant en inclusief provinciebestuur, dat oog heeft voor iedereen, inbreng van buiten waardeert en de verbinding legt tussen de verschillende overheidslagen.

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel

(Min is voordelig)

1.1	Faciliteren van het provinciaal bestuur	14.541	N
1.2	Werken aan gemeenten en sterke regio's	5.005	N
1.3	Verzekeren van Openbare orde en veiligheid	1.208	N
1.4	Belangen van de provincie behartigen	4.895	N
Totaal lasten		25.649	N
1.1	Faciliteren van het provinciaal bestuur	-59	V
1.2	Werken aan gemeenten en sterke regio's	0	V
1.3	Verzekeren van Openbare orde en veiligheid	0	V
1.4	Belangen van de provincie behartigen	0	V
Totaal baten		-59	V
Saldo van baten en lasten		25.590	N
Stortingen		0	V
Onttrekkingen		-1.310	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		24.280	N

Wettelijk- en provinciaal beleidskader

Zie voor het wettelijk- en provinciaal beleidskader de [bijlage](#) van de begroting.

1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur

Provinciale rol

Provinciale Staten vervullen een volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol richting het college van Gedeputeerde Staten. De Statengriffie ondersteunt Provinciale Staten bij de uitvoering van hun taken.

De commissaris van de Koning heeft een coördinerende rol in Noord-Holland met betrekking tot de opvang en de huisvesting van vluchtelingen.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)				
Faciliteren van het provinciaal bestuur	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	15.568 N	16.787 N	14.541 N	14.462 N	14.367 N	14.288 N
Totaal baten	-447 V	-59 V	-59 V	-59 V	-59 V	-59 V
Saldo van baten en lasten	15.121 N	16.728 N	14.482 N	14.403 N	14.308 N	14.229 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	15.121 N	16.728 N	14.482 N	14.403 N	14.308 N	14.229 N

Financiële ontwikkelingen

- Eind 2024 heeft de provincie (decembercircularre) € 2.164.000 ontvangen. Deze middelen zijn in principe bestemd voor de bekostiging van twee doelen die vallen onder de rijkstaken van de commissaris van de Koning in het kader van de Spreidingswet: (1) operationele ondersteuning van gemeenten in de realisatie van locaties en (2) bestuurlijke afstemming over de asielopgave aan de regietafels. Het is een incidenteel budget. Hierdoor zijn zowel de baten als de lasten in 2025 hoger dan de structurele omvang van de begroting. Het ministerie van Asiel en Migratie heeft aangekondigd dat in 2025 mogelijk nogmaals eenzelfde bedrag wordt uitgekeerd aan de provincie, dit kan nog niet worden beschouwd als formele toezegging.

Wat willen we bereiken?

- De provincie beschermt de integriteit van het openbaar bestuur in Noord-Holland.
- De provincie versterkt het vertrouwen en draagvlak door duidelijke, effectieve en betrouwbare communicatie.
- De provincie betreft Noord-Hollanders op een actieve manier bij beleidsvorming en besluitvorming.

4. De provincie biedt adequate ondersteuning van het provinciaal bestuur.
5. De provincie draagt bij aan een systeem van voldoende goede opvang en huisvesting van vluchtelingen in de provincie Noord-Holland.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie voert integriteitsonderzoeken uit. Deze kunnen vallen onder de Wet bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur (Wet Bibob). Deze onderzoeken kunnen zich bijvoorbeeld richten op aanvragers, houders van omgevingsvergunningen, inschrijvers op een aanbesteding en subsidieaanvragers.
- 1.2 De provincie werkt met het beleidskader integere en weerbare overheid. Zo wordt gewerkt aan een organisatie die transparant, eerlijk en integer handelt en waar mensen veilig hun ambt kunnen vervullen. De provincie gaat niet-integer en anderszins grensoverschrijdend of ongewenst gedrag tegen en stimuleert professionele tegenspraak.
- 1.3 De provincie voert de doelen en afspraken uit zoals die zijn overeengekomen op dit punt in de Noord-Hollandse Weerbaarheidsnorm.
- 2.1 In 2024 zijn de nieuwe communicatiestrategie en het nieuwe sponsorbeleid vastgesteld. Deze vormen de kaders voor de communicatie in 2026.
- 2.2 Vanaf 2025 zijn er extra middelen voor communicatie en participatie. Deze middelen worden ingezet voor activiteiten op het gebied van inwonersparticipatie, het scholierenprogramma, grote communicatiecampagnes, deelname aan Pride en aandacht voor het koloniale verleden (Keti Koti).
- 3.1 Op basis van de uitgangspunten voor inwonersparticipatie worden inwoners beter betrokken bij de plannen van de provincie. In 2025 zijn we gestart met de participatie rond 'Regie op de Ruimte' met de participatiecampagne 'Jouw Noord-Holland, jouw ruimte'. In 2026 ronden we deze campagne af en verwerken we de resultaten in een nieuwe omgevingsvisie.
- 4.1 De vergaderingen van Provinciale Staten en commissies worden gefaciliteerd, er wordt ondersteuning geboden aan de agendacommissie en het presidium en er wordt zorggedragen voor de vergoedingen en presentiegelden. De activiteiten van provinciale staten zoals werkbezoeken, jongerenvoorlichting, participatie in de breedste zin en de Staten- en commissievergaderingen zijn zichtbaar via live-uitzendingen en via website, persberichten en sociale media.
- 4.2 De provincie organiseert de Willem Arondéuslezing.
- 4.3 De provincie faciliteert Gedeputeerde Staten door het bieden van secretariële ondersteuning, het regelen van vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.
- 5.1 De provincie zorgt voor goed functionerende provinciale en regionale structuren voor het overleg over de opvang van vluchtelingen in Noord Holland.

1.2 Werken aan gemeenten en sterke regio's

Provinciale rol

De provincie heeft als taak om de kwaliteit van het openbaar bestuur te versterken, door het functioneren van andere overheden, zoals gemeenten en waterschappen, te versterken en te borgen voor de inwoners van Noord-Holland. De invulling van de provinciale rol is uitgewerkt in de agenda kwaliteit openbaar bestuur. De agenda verbindt de verschillende beleidsvelden en brengt samenhang in de ondersteuning van gemeenten. Gemeentelijke opgaven hebben steeds vaker een regionaal karakter. De provincie is daarmee (mede)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het lokale bestuur en de regionale samenwerking.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel						
(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)						
Werken aan gemeenten en sterke regio's	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	4.483 N	5.100 N	5.005 N	4.884 N	4.834 N	4.837 N
Totaal baten	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	4.483 N	5.100 N	5.005 N	4.884 N	4.834 N	4.837 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	4.483 N	5.100 N	5.005 N	4.884 N	4.834 N	4.837 N

Financiële ontwikkelingen

- Voor de jaren 2025 en 2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de transitiewerkplaats.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie bevordert de bestuurskracht van gemeenten en regio's en de kwaliteit van het openbaar bestuur.
2. De provincie voert effectief beleid om de provinciale opgaven te realiseren, tussentijds bij te sturen en zich te verantwoorden op basis van actuele informatie en data.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 In alle [Noord-Hollandse bestuurlijke regio's](#) zet de provincie regiomanagement in.
- 1.2 De provincie draagt actief bij aan de Metropoolregio Amsterdam (MRA) door ambtelijke en bestuurlijke inzet. De MRA-agenda vormt hiervoor de basis. Deze is in 2024 geactualiseerd voor de periode 2025-2028.
- 1.3 De provincie voert de 'Agenda Kwaliteit openbaar bestuur Noord-Holland' uit.
- 1.4 De provincie houdt toezicht op andere overheden conform de beleidsnota 'Interbestuurlijk toezicht 2026-2029'. De jaarlijkse oordelen over de taakuitvoering van de gemeenten en waterschappen publiceert de provincie in een Jaarverslag IBT.

- 2.1 De provincie voert (vraaggestuurde) beleidsevaluaties uit voor robuuste besluitvorming over nieuw beleid en bijsturing van bestaand beleid. Provinciale subsidieregelingen worden eens per vier jaar op doeltreffendheid geëvalueerd, volgens het ['Evaluatiekader Subsidies' dat Provinciale Staten heeft vastgesteld](#).
- 2.2 De provincie zet actuele (geo)data in voor een goed onderbouwde besluitvorming. We verzamelen en analyseren data en maken beleidsdata en -informatie inzichtelijk, zowel geografisch als via dashboards. Dat gebeurt onder meer via het ['Portaal Kaart en Data'](#).
- 2.3 De provincie monitort beleid en ontwikkelt dashboards, zoals de 'Brede Basismonitor [Profieltaart](#)'.

1.3 Verzekeren van Openbare orde en veiligheid

Provinciale rol

De commissaris van de Koning is op basis van zijn ambtsinstructie belast met een aantal taken waarover hij verantwoording verschuldigd is aan de regering: de zogenaamde rijkstaken. De uitvoering van deze taken draagt bij aan de kwaliteit en de integriteit van het bestuur in Noord-Holland.

Voor de aanpak van ondermijning en het stimuleren van een weerbaar openbaar bestuur is de commissaris bestuurlijk opdrachtgever.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Verzekeren van Openbare orde en veiligheid	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	858 N	1.497 N	1.208 N	1.208 N	1.105 N	1.107 N
Totaal baten	-5 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	853 N	1.497 N	1.208 N	1.208 N	1.105 N	1.107 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	853 N	1.497 N	1.208 N	1.208 N	1.105 N	1.107 N

Financiële ontwikkelingen

- De uitgaven binnen dit beleidsdoel zijn in de periode van 2024 tot en met 2027 hoger dan in andere jaren als gevolg van de ontvangen decentralisatie-uitkering 'weerbaar bestuur kleine gemeenten' die bovenop het structurele provinciale budget voor de weerbaarheid wordt ingezet.
- In de capaciteitskosten zijn verwerkt: de kaderbriefmutatie als gevolg van een wettelijke wijziging van de definitie van overhead, het effect van de nieuwe provincie-cao en een actualisatie van de verdeelsleutel. Omdat deze wijzigingen beter te beoordelen zijn in samenhang, is in de paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting capaciteitskosten opgenomen. Om deze redenen zijn de lasten voor beleidsdoel 1.3 hoger dan in eerdere ramingen.

Wat willen we bereiken?

Voor dit beleidsdoel staan de volgende doelstellingen in 2026 centraal:

1. De provincie leidt het proces rondom het selecteren van burgemeesters in goede banen.
2. De provincie houdt toezicht op en bevordert de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg.
3. De provincie geeft inwoners inzicht in de risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen.
4. De provincie onderhoudt goede bestuurlijke contacten met andere overheden.
5. De provincie gaat ondermijning tegen en stimuleert de eigen en de lokale weerbaarheid.
6. De provincie voert taken uit voor het Koninklijk Huis inclusief de uitreiking van koninklijke onderscheidingen.
7. De provincie verzekert de veiligheid van de provinciale tunnels, onafhankelijk van het regulier beheer. In onze provincie gaat het om de Waterwolftunnel en de Abdijtunnel.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De commissaris van de Koning is verantwoordelijk voor goede en zorgvuldige benoemingsprocedures voor burgemeesters. Daarnaast benoemt en ontslaat hij waarnemend burgemeesters. Samen met de burgemeesters draagt hij een bijzondere verantwoordelijkheid als hoeder van een integer bestuur.
- 2.1 De provincie werkt samen met veiligheidsregio's en gemeenten. Hierin is bijzondere aandacht voor de burgemeester die een wettelijke taak heeft op het gebied van openbare orde en veiligheid.
- 2.2 De commissaris van de Koning organiseert jaarlijks netwerkbijeenkomsten over veiligheidsthema's.
- 2.3 De provincie volgt de vergaderingen van de algemene besturen van de veiligheidsregio's.
- 3.1 Voor het actueel houden van de gegevens op de risicokaart werkt de provincie nauw samen met gemeenten en omgevingsdiensten. De risicokaart is afhankelijk van de input van deze organisaties. De productie gebeurt in IPO-verband.
- 4.1 De commissaris van de Koning legt reguliere bezoeken aan gemeenten af, bemiddelt, adviseert en intervenueert bij bestuurlijke problemen, en verbindt publieke partijen. Hij organiseert bestuurlijke bijeenkomsten, rapporteert over bestuurlijke problematiek en gaat in gesprek.
- 5.1 De provincie voert de doelen en afspraken uit zoals die zijn overeengekomen op dit punt in de Noord-Hollandse Weerbaarheidsnorm.
- 5.2 In de strijd tegen ondermijning zet de provincie het lopende weerbaarheidsprogramma voort, aangevuld met maatschappelijke weerbaarheid en veiligheid van ambtenaren en politieke ambtsdragers.
- 6.1 De koning en leden van het Koninklijk Huis worden in de provincie begeleid door de commissaris. Hij adviseert over organisaties en initiatieven die koninklijke aandacht verdienen en draagt bij aan de organisatie van bezoeken. Hij adviseert over voordrachten voor onderscheidingen en predikaten.
- 7.1 Jaarlijks doen externe deskundigen onderzoek naar de veiligheid van de tunnels in onze provincie.

1.4 Belangen van de provincie behartigen

Provinciale rol

Veel provinciale taken komen voort of worden sterk beïnvloed door wet- en regelgeving van het Rijk of de Europese Unie (EU). De provincie volgt daarom relevante Europese en landelijke (beleids)ontwikkelingen en signaleert de kansen en belemmeringen die daaruit voortkomen. Samen met partners behartigt de provincie de provinciale belangen in Den Haag en Brussel en stimuleert partijen om de kansen te benutten.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)				
Belangen van de provincie behartigen	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	4.532 N	5.173 N	4.895 N	3.355 N	3.303 N	3.306 N
Totaal baten	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	4.532 N	5.173 N	4.895 N	3.355 N	3.303 N	3.306 N
Stortingen						
1.4 Reserve Cofinanciering Europese projecten	1.200 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
1.4 Reserve Cofinanciering Europese projecten	-2.242 V	-1.366 V	-1.310 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	3.490 N	3.807 N	3.585 N	3.355 N	3.303 N	3.306 N

Financiële ontwikkelingen

- De lasten zijn in de periode 2024 tot en met 2026 hoger dan de structurele begroting op dit beleidsdoel als gevolg van de incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor cofinanciering Europese projecten. Met de inzet van deze middelen stimuleert Noord-Holland met provinciale cofinanciering Noord-Hollandse partijen om gebruik te maken van Europese fondsen ter stimulering van innovaties en verduurzaming.

Wat willen we bereiken?

- De provincie is voorbereid op de gevolgen van wet- en regelgeving van het Rijk en de EU.
- De provincie maakt het Rijk en de EU bewust van provinciale belangen, zodat hun wet- en regelgeving bijdraagt aan het coalitieakkoord van de provincie Noord-Holland.
- De provincie benut kansen die voortkomen uit Europees of rijksbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 In Brussel werkt de provincie samen in het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) om op de hoogte te zijn van actuele voorstellen en wijzigingen van Europees beleid.
- 2.1 De provincie is lid van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en werkt daarin samen om de belangen van de twaalf provincies bij het Rijk te behartigen.

- 2.2 De provincie werkt samen met diverse Europese organisaties en netwerken om de belangen in Brussel te vertegenwoordigen. De focus van de inzet van Noord-Holland voor het beïnvloeden van Europees beleid staat in de Noord-Hollandse Europastrategie 2022-2030, die in 2025 is geactualiseerd.
- 3.1 De provincie stimuleert aanvragen voor regionaal beheerde Europese fondsen via een cofinancieringsregeling en een ondersteuningsregeling Europese subsidieaanvragen.

Koppeling met brede basismonitor

Zie voor de grafieken vanuit de brede basismonitor voor dit programma de [bijlage](#) van de begroting.

Verbonden partijen

Programma	Verbonden partij	Doel
1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1	Interprovinciaal Overleg (IPO)	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie vindt u in de paragraaf verbonden partijen

Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving

Doelen

2. Klimaat en gezonde leefomgeving

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

Maatschappelijk doel

De provincie Noord-Holland werkt actief aan het terugdringen van uitstoot die schadelijk is voor het klimaat en de leefomgeving, zoals CO₂ en stikstofverbindingen. Dit doet de provincie samen met andere overheden, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven, door zich te committeren aan het landelijk Klimaatakkoord en aan de afspraken die daarna zijn gemaakt: een reductie van 55 procent CO₂ ten opzichte van 1990 in 2030 en een klimaatneutrale provincie in 2050. De energietransitie speelt hierin een centrale rol. Daarmee bedoelt de provincie de inspanningen om duurzame energie op te wekken en te zorgen voor een stabiele, onafhankelijke en toekomstbestendige energievoorziening, inclusief de benodigde infrastructuur. Daarnaast levert de provincie een bijdrage aan het verminderen van CO₂-uitstoot via andere wegen, zoals de verduurzaming van mobiliteit, de gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik.

Deze inzet komt terug in verschillende onderdelen van de begroting, bijvoorbeeld bij de thema's bereikbaarheid en economie (waar maatregelen voor mobiliteit, industrie en het bedrijfsleven zijn opgenomen). De klimaatbegroting (in de bijlage toegevoegd) biedt aanvullend inzicht in de uitgaven per transitiepad binnen de Noord-Hollandse Klimaataanpak.

Naast CO₂-reductie werkt de provincie Noord-Holland aan een gezondere fysieke leefomgeving voor de inwoners. De provincie vindt dit een belangrijke opgave, omdat de uitstoot (onder meer door de zware industrie, drukke verkeerswegen en Schiphol) in een aantal gebieden plaatsvindt nabij (nieuwe) woonwijken. Inwoners staan hierdoor bloot aan schadelijke stoffen of ervaren hinder.

Daarnaast wil de provincie dat er ook (milieu)ruimte is voor bedrijvigheid en allerlei maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie en een circulaire economie. De provincie zet zich in voor een goede balans tussen de aanwezigheid van de verschillende functies. De bescherming van de gezondheid weegt volwaardig mee bij het maken van ruimtelijke afwegingen. De uitstoot van schadelijke stoffen en de aanwezigheid van hinderfactoren worden teruggedrongen.

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel

(Min is voordelig)

2.1	Bijdragen aan de energietransitie	15.778	N
2.2	Bevorderen gezonde leefomgeving	59.428	N
Totaal lasten		75.206	N
2.1	Bijdragen aan de energietransitie	-3.043	V
2.2	Bevorderen gezonde leefomgeving	-3.380	V
Totaal baten		-6.423	V
Saldo van baten en lasten		68.784	N
Stortingen		966	N
Onttrekkingen		-6.535	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		63.215	N

Wettelijk- en provinciaal beleidskader

Zie voor het wettelijk- en provinciaal beleidskader de [bijlage](#) van de begroting.

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

Provinciale rol

De provincie levert een bijdrage aan het terugdringen van CO₂-uitstoot en het halen van de klimaatdoelen. Daarbij worden de transitiepaden gevolgd zoals vastgelegd in de Noord-Hollandse Klimaataanpak. Hiermee stimuleren we niet alleen de duurzame opwekking, maar wordt ook ingezet op energiebesparing, verduurzaming van de gebouwde omgeving, duurzame mobiliteit en verduurzaming in de industrie en landbouw.

Een groeiende maatschappelijke opgave vormt daarnaast de aanpak van netcongestie: de toenemende drukte op het elektriciteitsnet waardoor duurzame energieprojecten, woningbouw en bedrijvigheid dreigen vast te lopen. Zonder ingrijpen vertraagt deze drukte op het net de energietransitie en komen maatschappelijke ambities op het gebied van klimaat, leefomgeving en economie in de knel. De provincie Noord-Holland neemt hierin verantwoordelijkheid. Dat doet de provincie door samen met netbeheerders, gemeenten, bedrijven en andere partners te werken aan oplossingen voor netcapaciteit en het bieden van flexibiliteit. En door bij te dragen aan een toekomstbestendig energiesysteem dat ruimte geeft aan verduurzaming, ruimtelijke kwaliteit en economische vitaliteit.

Tegelijk zet de provincie in op een toekomstbestendige energiemix, waarin naast elektriciteit ook warmte, waterstof en tijdelijke opslag een rol spelen. Deze bredere inzet is nodig om het energiesysteem efficiënter, betaalbaarder en ruimtelijk beter inpasbaar te maken. Zo blijven de energietransitie en andere maatschappelijke opgaven haalbaar en uitvoerbaar.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Bijdragen aan de energietransitie	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	14.290 N	22.608 N	15.778 N	15.683 N	13.326 N	13.072 N
Totaal baten	-3.814 V	-4.808 V	-3.043 V	-2.239 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	10.476 N	17.800 N	12.735 N	13.444 N	13.326 N	13.072 N
Stortingen						
2.1 Reserve Duurzame elektriciteit	33 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
2.1 Reserve Energietransitie	33 N	100 N	840 N	100 N	0 V	0 V
2.1 Reserve Warmtetransitie	-863 V	3.317 N	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
2.1 Reserve Duurzame elektriciteit	-4.311 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
2.1 Reserve Energietransitie	-10.830 V	-2.092 V	-1.302 V	-1.570 V	0 V	0 V
2.1 Reserve Subsidie Warmtetransitie	1.008 N	-2.539 V	0 V	0 V	0 V	0 V
2.1 Reserve Warmtetransitie	-1.152 V	-1.332 V	-1.490 V	-720 V	-262 V	0 V
Resultaat	-5.605 V	15.254 N	10.783 N	11.254 N	13.064 N	13.072 N

Financiële ontwikkelingen

- In 2025 is er een last genomen (€ 2,5 miljoen) voor twee subsidies die in 2024 en eerder zijn verleend.
- Voor warmtetransitie is in 2025 een bedrag opgenomen van € 1,4 miljoen vanuit de SPUK die ontvangen is van het Rijk voor het nationaal programma lokale warmtetransitie.
- Voor Energieinfra heeft de provincie in 2025 € 1,5 miljoen decentralisatie uitkering ontvangen van het Rijk. Dit wordt via subsidies op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling doorgezet aan de gemeenten.
- In de begroting 2025 zijn er verschillende Uitvoeringsregelingen gestart waarvoor in 2025, vanuit de reserves, budget is opgenomen voor € 1,7 miljoen.

Wat willen we bereiken?

1. Een reductie van broeikasgassen van 55 procent minder CO₂ vergeleken met 1990.
2. De realisatie van een geïntegreerd, hybride, toekomst vast energiesysteem waarin elektriciteit, warmte, waterstof, groen gas en overige duurzame energiebronnen elkaar aanvullen en deels vervangen.
3. Het vergroten van de opwekking van een duurzame energieproductie.(Transitiepad verduurzaming energieopwek)
4. Binnen het transitiepad gebouwde omgeving draagt de provincie bij aan de warmtetransitie, zodat duurzame warmtebronnen een groter aandeel krijgen in de energievoorziening.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie realiseert een integrale klimaatbeleidscyclus die aantoonbaar bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen uit de Noord-Hollandse Klimaataanpak.
- 1.2 De provincie verankert de klimaatdoelen in relevante transitiepaden en sectoren, waaronder de glastuinbouw, het energiebesparingsakkoord en de verduurzaming van de eigen organisatie.
- 1.3 De provincie stimuleert en verbindt dwarsdoorsnijdende thema's, met inbegrip van de uitvoering van de strategische evaluatie- en onderzoeksagenda.
- 2.1 De provincie maakt via procesafspraken met gemeenten (vaak bevoegd gezag), het Rijk (bevoegd gezag voor de grote projecten) en de netbeheerders over de ruimtelijke inpassing van grootschalige energie-infrastructuur met als doel om de netuitbreiding te versnellen.
- 2.2 In samenwerking met onder andere netbeheerders en gemeenten ontwikkelt de provincie een integrale programmering met een gedeelde visie op het toekomstige energiesysteem in Noord-Holland.
- 2.3 Om het bestaande elektriciteitsnet optimaal te benutten, stimuleert de provincie slimme netoplossingen, zowel individueel als collectief.
- 2.4 Samen met het Rijk onderzoekt de provincie hoe aanlanding van wind op zee ruimtelijk kunnen worden ingepast in Noord-Holland.
- 2.5 Voor waterstof voert de provincie het programma 'Waterstof Noord-Holland' uit.
- 3.1 De provincie geeft uitvoering aan de Regionale Energiestrategie 2.0 door het ruimtelijk faciliteren van locaties voor hernieuwbare energieopwekking en door procesondersteuning aan betrokken partijen.
- 3.2 De provincie stimuleert initiatieven die bijdragen aan het behalen van het doel van 50 procent lokaal eigendom bij hernieuwbare energieprojecten.
- 3.3 De provincie zoekt naar kansen voor het inzetten van alternatieve duurzame energiebronnen en onderzoekt hoe deze kunnen worden ingezet binnen het energiesysteem.
- 4.1 De provincie ondersteunt gemeenten bij de warmtetransitie, onder meer via het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE).
- 4.2 De provincie verkent haar mogelijke rol in een regionaal publiek-warmtebedrijf.

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

Provinciale rol

Op een aantal terreinen is de provincie voor bedrijven het bevoegd gezag. Op die terreinen is de provincie verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Denk aan de naleving van wet- en regelgeving in het fysieke domein (onder andere milieu, bodem, energie en natuur).

De provincie heeft ook een aantal andere formele taken. Zo is de provincie verantwoordelijk voor het bewaken van de geluidsbelasting die provinciale wegen en industrieterreinen van regionaal belang veroorzaken. De provincie is het bevoegd gezag voor het vaststellen en goedkeuren van (provinciale) plannen en projecten waarvoor een milieueffectrapport (MER) nodig is. De provincie kan ook in het kader van de vergunningverlening het bevoegd gezag voor een MER zijn. Bijvoorbeeld voor de vergunningen van Tata Steel bij de verduurzaming naar groen staal en voor windparken. Gezondheidseffecten hebben hierin nadrukkelijk een plek.

Daarnaast is de provincie beleidsmaker. Op basis van de Omgevingswet heeft de provincie ruimte om eigen regels te stellen, die zijn opgenomen in de, en om een programma onder de Omgevingswet te maken.

Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de bodemkwaliteit en de provincie voor het grondwater. Daarnaast is de provincie het bevoegd gezag voor overgangsrechtlocaties en voor bodemkwaliteit bij complexe bedrijven.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Bevorderen gezonde leefomgeving	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	49.111 N	58.057 N	59.428 N	57.174 N	57.181 N	55.988 N
Totaal baten	-5.100 V	-3.715 V	-3.380 V	-4.491 V	-6.093 V	-6.204 V
Saldo van baten en lasten	44.012 N	54.342 N	56.049 N	52.683 N	51.089 N	49.784 N
Stortingen						
2.2 Reserve Bodemsanering	445 N	126 N	126 N	126 N	126 N	126 N
2.2 Reserve Gezonde leefomgeving	1.000 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
2.2 Reserve Bodemsanering	-852 V	-3.106 V	-2.157 V	-825 V	-1.925 V	-725 V
2.2 Reserve Gezonde leefomgeving	-6.731 V	-710 V	-1.586 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	37.874 N	50.652 N	52.432 N	51.984 N	49.290 N	49.185 N

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- Ten opzichte van 2024 waren er in 2025 de laatste lasten voor de subsidieregeling loodverontreiniging en sanering Huydecopersweg (samen circa € 1 miljoen).

- In 2026 zijn incidenteel de lasten voor de projecten IJtochtkade, gasfabriek terrein Zaanstad en BIO Masterplan 't Gooi voor in totaal € 1,3 miljoen begroot.
- In 2028 is incidenteel € 1 miljoen aan lasten voor bodemsanering Groenewoud begroot.

Onttrekkingen:

- De geraamde onttrekkingen aan de reserve Bodemsanering volgen de uitgaven zoals beschreven bij de lasten.

Wat willen we bereiken?

1. Een gezonde en veilige fysieke leefomgeving in Noord-Holland die voldoet aan de wettelijke normen en het behalen van gezondheidswinst voor onze inwoners waar mogelijk.
2. Een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland waarin de bescherming hiervan op basis van vergunningverlening, toezicht en handhaving geborgd is.
3. Instandhouding en verbetering van de kwaliteit van de bodem en ondergrond in Noord-Holland.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 Uitvoeren van de afspraken uit het schone lucht akkoord, in stand houden regionaal luchtmeetnet, in stand houden netwerk van elektronische neuzen (e-noses) en het uitvoeren van het project Hollandse luchten. In 2026 wordt het laatste deel van apparatuur voor het meten van fijnstof roet en koolmonoxide op onze luchtmeetstations vervangen.
- 1.2 Er zijn met de Omgevingsdienst NZKG afspraken gemaakt over het toepassen van de regels met betrekking tot zeer zorgwekkende stoffen, zoals het maken van een vermijdings- en reductieprogramma bij de bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Daarnaast is de provincie voornemens om in 2026 vervolgonderzoek te doen naar de effecten van PFAS in natuur, milieu en de leefomgeving.
- 1.3 Implementatie van nieuwe geluidregelgeving (SWUNG-2) voor provinciale wegen en industrieterreinen van regionaal belang.
- 1.4 In samenwerking met de gemeente Amsterdam en de Port of Amsterdam werkt de provincie aan beleid voor omgevingsveiligheid in Westpoort. In 2026 wordt dat vastgesteld.
- 1.5 In 2026 stellen GS het Programma Gezonde Leefomgeving vast op basis van de [startnotitie gezonde leefomgeving](#), die in 2024 is vastgesteld.
- 1.6 Het onderzoek naar de samenstelling van stofdepositie in de omgeving van Tata Steel wordt in 2026 herhaald. Het onderzoek naar de beleving van de leefomgeving rond TATA Steel door inwoners wordt in 2026 opnieuw uitgevoerd. Het lopende onderzoek naar meer inzicht in geluidshinder rondom Tata Steel en de mogelijke handelingsperspectieven wordt afgerond in 2026.
- 1.7 De provincie werkt in 2026 verder aan het projectbesluit Heracless-Groen Staal. Hiervoor is met Tata Steel een anterieure overeenkomst gesloten waarbij Tata Steel de kosten die de provincie maakt bij het opstellen van het projectbesluit vergoedt.
- 2.1 Financiering van de vier omgevingsdiensten in Noord-Holland voor uitvoering van vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) zodat de leefomgeving wordt beschermd en verbeterd. Via uitvoeringsprogramma's legt de provincie in 2026 vast welke concrete activiteiten de omgevingsdiensten uitvoeren.

Daarnaast zet de provincie in 2026 extra middelen in voor het intensiveren van een aantal VTH-taken, robuuster meten, of de benodigde randvoorwaarden daarvoor.

- 2.2 Implementatie van de resultaten van het Interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP VTH) en actualisatie van de Beleidsnota uitvoering en handhaving. Ten behoeve van de versterking van het VTH-stelsel wordt ook gewerkt aan de samenwerking tussen omgevingsdiensten, waarbij de provincie nadrukkelijk de robuustheid en toekomstbestendigheid van de omgevingsdiensten betreft.
- 2.3 Uitvoering van het [Programma Tata Steel 2024 - 2030](#), dat al loopt sinds 2020, intensiveert de inzet op VTH-taken. De OD NZKG geeft in opdracht van de provincie in 2026 uitvoering aan de VTH-taken voor Tata Steel en krijgt hiervoor ook extra middelen. De provincie Noord-Holland en ODNZKG onderzoeken de vergunning van de kookfabrieken van Tata Steel. Dat loopt door in 2026.
- 3.1 Vanuit haar adviesrol kijkt de provincie naar de gevolgen van de winning van gas en aardwarmte (geothermie) voor onder andere het grondwater en de bovengrondse veiligheid.
- 3.2 Uitvoeren van taken ten behoeve van het gebiedsgericht beheer van grondwaterverontreinigingen (inclusief het beschermen van de drinkwatervoorziening en Natura 2000-gebieden). Het accent in 2026 ligt op het robuuster beschermen van de drinkwatervoorziening Laren.
- 3.3 In 2026 worden bodemsanering van spoedlocaties en de aanpak van diffuse bodemverontreinigingen (bijvoorbeeld lood) uitgevoerd. In 2026 vindt uitvoering plaats van nazorg en beheer van restverontreinigingen na sanering. Tevens onderzoekt de provincie de gevolgen van nieuwe stoffen, zoals PFAS, en komt waar nodig met een aanpak.
- 3.4 De provincie voert in 2026 op twee gesloten stortplaatsen nazorg uit. Voor twee open stortplaatsen besluit de provincie in 2026 over een wordt in 2026 afgerond en voor één stortplaats gestart.

Koppeling met brede basismonitor

Zie voor de grafieken vanuit de brede basismonitor voor dit programma de [bijlage](#) van de begroting.

Verbonden partijen

Programma	Verbonden partij	Doel
2	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsenBeheer fonds voor de nazorg stortplaatsen Provincie Noord-Holland	
2	Alliander N.V.	Energievoorziening
2	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen

*Verdere informatie vindt u in de paragraaf verbonden partijen

Programma 3 Ruimte en Wonen

Doelen

3. Ruimte en Wonen

3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening

3.2 Versnellen en programmeren woningbouw

3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdrage aan klimaatadaptatie

Maatschappelijk doel

De omgevingsvisie NH2050 vormt het strategische langetermijnbeleid van de provincie Noord-Holland. De hoofddambitie van de omgevingsvisie NH2050 is zorgen voor balans in Noord-Holland tussen economische groei en leefbaarheid. Een belangrijk aspect van de leefbaarheid is een gezonde, veilige en goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Alle ontwikkelingen die spelen, vragen om ruimte. Uit het 'Ruimtelijk Voorstel' blijkt dat Noord-Holland al minimaal 27 procent ruimte tekort komt om alle ruimtelijke opgaven te verwezenlijken. Denk hierbij aan de geplande woningbouw, de aanleg van energie-infrastructuur, de zoetwateropgave, de uitvoering van de Regionale Energiestrategieën (RES'en), de belangen van bedrijvigheid, landbouw en natuur en de eisen die samenhangen met de klimaatverandering. Juist op provinciale schaal wordt de integrale ruimtelijke afweging gemaakt over wat waar en op welke manier kan.

Als woningmarktregisseur zet de provincie zich actief in om de grote woonopgave te realiseren. De provincie vervult de rol van aanjager om de bouwproductie te verhogen. Samen met gemeenten en het Rijk formuleert de provincie de uitgangspunten en kaders voor de regionale woningbouwprogrammering. Hierbij worden niet alleen afspraken gemaakt over voldoende plancapaciteit en bouwlocaties, maar ook over voldoende betaalbare huizen en ruimte voor doorstroming. De provincie streeft daarbij naar evenwicht tussen bouw per dorp, per gemeente en regio. Daarnaast stimuleert de provincie woningbouw op goed bereikbare locaties, zoals ov-knooppunten.

De provincie heeft de taak om – samen met de waterpartners – de waterveiligheid te waarborgen, voor voldoende en schoon zoet- en drinkwater te zorgen, de (ruimtelijke) omgeving afdoende voor te bereiden op de gevolgen van het veranderende klimaat en rekening te houden met de draagkracht en kwaliteit van de bodem.

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel (Min is voordelig)

3.1	Regie voeren ruimtelijke ordening	8.482	N
3.2	Versnellen en programmeren woningbouw	8.854	N
3.3	Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	2.018	N
Totaal lasten		19.354	N
3.1	Regie voeren ruimtelijke ordening	-486	V
3.2	Versnellen en programmeren woningbouw	0	V
3.3	Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	0	V
Totaal baten		-486	V
Saldo van baten en lasten		18.868	N
Stortingen		50	N
Onttrekkingen		-4.503	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		14.415	N

Wettelijk- en provinciaal beleidskader

Zie voor het wettelijk- en provinciaal beleidskader de [bijlage](#) van de begroting.

3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening

Provinciale rol

De rol van de provincies in de ruimtelijke ordening wordt steeds groter als het gaat om bovenlokale ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en de consequenties daarvan. De provincie is verantwoordelijk voor het maken van integrale afwegingen bij het nemen van beslissingen over ruimtelijke ontwikkelingen. De provincie voert de regie in de verdeling van de ruimte. De provincie maakt beleid, stelt kaders, stimuleert en regisseert via provinciale instrumenten zoals de Omgevingsvisie NH2050, de Omgevingsverordening NH2022, regionale samenwerkingsagenda's en (integrale) programma's. De rol van de provincie ligt op het bovenlokale en provinciale schaalniveau. De provinciale rol van beoordelen en toetsen van gemeentelijke ruimtelijke plannen is vervallen per 2024 met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, omdat de wet uitgaat van vertrouwen. Gemeenten zijn er zelf voor verantwoordelijk dat hun ruimtelijke plannen in overeenstemming zijn met de Omgevingsverordening NH2022. Ook zijn ze verantwoordelijk voor een goede omgevingskwaliteit. Dat neemt niet weg dat de provincie de doorwerking en borging van haar belangen in de gemeentelijke ruimtelijke plannen monitort.

De provincie is bevoegd gezag voor de regionale luchthavens in de provincie. Dit betekent dat de provincie besluit over de milieugebruiksruimte (geluid en externe veiligheid) en de ruimtelijke inpassing van deze vliegvelden. Regionale luchthavens bereiden zich voor op de komst van innovatieve luchtvaarttoepassingen (elektrisch vliegen en drones). Vragen die bijvoorbeeld voorliggen, zijn: Hoe kunnen deze nieuwe technologieën bijdragen aan vliegverkeer dat schoner, stiller, efficiënter en veiliger is? En welke (fysieke, energie- en data-)infrastructuur hoort daar dan bij? De provincie kijkt ook steeds scherper naar de samenhang met luchtzijdige ontwikkelingen rond Schiphol en nieuwe vormen van luchtvaart, zoals drones en elektrische vliegtuigen.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Regie voeren ruimtelijke ordening	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	6.294 N	9.304 N	8.482 N	7.979 N	7.821 N	7.833 N
Totaal baten	-95 V	-616 V	-486 V	-17 V	-17 V	-18 V
Saldo van baten en lasten	6.199 N	8.688 N	7.996 N	7.962 N	7.804 N	7.815 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	6.199 N	8.688 N	7.996 N	7.962 N	7.804 N	7.815 N

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- In 2025 is de capaciteit €350.000 hoger dan in 2026.

- Bij luchtvaart is in 2025 er €170.000 opgenomen vanuit de SPUK Novex Schipholregeling. In 2026 is deze er niet.
- In totaal is er bij Ruimtelijke Ordening € 340.000 in 2025 opgenomen voor een drietal DU's. Deze zijn er niet in 2026.

Baten:

- In 2025 en 2026 wordt er € 470.000 ontvangen door externe partijen voor de Uitvoeringsagenda Novex-NZKG en SOK ontwikkelperspectief NHN. Beiden gelden niet voor 2027.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie wil regie nemen in de ruimtelijke ordening, door het volgende na te streven:

- De provincie maakt keuzes als het gaat om de ruimtelijke inrichting in Noord-Holland, waarin de grote opgaven een plek krijgen. De gevolgen voor onder meer leefbaarheid, gezonde leefomgeving, water, energievoorziening en landschap weegt de provincie mee. Bij het verbinden van deze opgaven is het creëren van een betere omgevingskwaliteit het uitgangspunt. Bij grote ruimtelijke ingrepen is er oog voor de gevolgen en draagt de provincie zorg voor het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en de lokale leefbaarheid. We zetten onze omgevingsverordening in om aan te geven wat we waar willen en onder welke voorwaarden.
- Onder voorwaarden biedt de provincie ruimte aan initiatieven – zoals woningbouw – aan de randen van de bebouwing, onder meer bij dorpen en kernen. Op deze manier wil de provincie de leefbaarheid, vitaliteit en het voorzieningenniveau in Noord-Holland versterken.
- De provincie speelt in op veranderingen in het landelijk gebied en stimuleert nieuwe (passende) functies. Zo versterkt de provincie de ruimtelijke kwaliteit en voorkomt zij leegstand van voormalige bedrijfsgebouwen.

2. Voor luchtvaart streeft de provincie het volgende na:

- Een evenwicht bereiken tussen duurzame (internationale) bereikbaarheid én een gezonde leefomgeving in de regio Schiphol.
- Het zorgvuldig vervullen van de provinciale rol als bevoegd gezag voor de regionale luchthavens. Dit betekent dat de provincie besluit over de milieugebruiksruimte (geluid en externe veiligheid) en de ruimtelijke inpassing van deze vliegvelden.
- Kennis opbouwen over en experimenteerruimte bieden voor nieuwe technologische ontwikkelingen in de luchtvaart, waarbij in het bijzonder aandacht is voor de maatschappelijk toegevoegde waarde (schoner, stiller, efficiënter, veiliger) van ons mobiliteitssysteem en andere maatschappelijke functies.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie werkt aan een actualisatie van de omgevingsvisie, een ontwikkelperspectief Noord-Holland Noord en aan de uitvoering van het 'Ruimtelijk Arrangement' met het Rijk.
- 1.2 De uitvoeringsagenda's voor de NOVEX-gebieden Schipholregio, MRA, Noordzeekanaalgebied (NZKG) en het Groene Hart voeren we uit.
- 1.3 De provincie geeft invulling aan de verbeterdoelen van de Omgevingswet en draagt bij aan het beheer en het doorontwikkelen van het 'Digitaal Stelsel Omgevingswet' (DSO).

- 1.4 De provincie actualiseert de inhoud van de Omgevingsverordening NH2022 volgens een vast, cyclisch proces. Als de in 2025 uitgevoerde evaluatie van de omgevingsverordening aanleiding geeft tot aanpassing, dan voert de provincie deze uit. Wanneer dat nodig is, zet de provincie aanvullend (Omgevingswet-)instrumentarium in voor het veiligstellen van de provinciale belangen.
- 1.5 Voor provinciale projecten met een ruimtelijke impact worden adviezen opgesteld. De provincie voert daarnaast diverse onderzoeken en projecten uit ter versterking van de ruimtelijke structuur van Noord-Holland.
- 1.6 De provincie werkt aan het versterken en creëren van omgevingskwaliteit, onder andere door de inzet van het ontwerpteam.
- 1.7 De provincie werkt aan de uitvoering van maatwerkoplossingen voor woningbouw in beschermd landschap.
- 1.8 De provincie monitort de werking van de regels in de Omgevingsverordening NH2022, bedoeld om meer ruimte voor wonen mogelijk te maken in beschermd landschap. Mocht deze monitoring daartoe aanleiding geven, dan nemen we actie.
- 1.9 De provincie actualiseert de regelgeving voor agrarisch aanverwante activiteiten en de transformatie van bouwpercelen van agrarische en niet-agrarische bedrijven in het landelijk gebied.
- 1.10 De provincie brengt de ruimtelijke keuzes en consequenties voor de grote wateropgaven in beeld, zoals waterberging, waterveiligheid en zoetwaterbeschikbaarheid. Dit als voorbereiding op de actualisatie van de omgevingsvisie en voor onze deelname in deltaprogramma's, zoals het 'Deltaprogramma Centraal Holland'.
- 2.1 De provincie werkt via de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) samen met het Rijk aan het versterken van de leefomgevingskwaliteit in de NOVEX-Schipholregio.
- 2.2 Rijk en regio werken samen om de Wet luchtvaart en de Omgevingswet beter op elkaar te laten aansluiten. Niet alleen vanwege de luchthaven Schiphol, ook gezien de regionale luchthavens en de komst van nieuwe vormen van luchtvaart.
- 2.3 De provincie werkt samen met de gebiedspartners aan de Westeinderscheg om onder andere de gezonde leefomgeving en ruimtelijke kwaliteit onder de invloedssfeer van Schiphol te verbeteren.
- 2.4 De provincie is organisator van het provinciaal luchthavenoverleg. Hierin worden de regionale luchthavens uitgedaagd om na te denken over een duurzame toekomst.
- 2.5 Voor het vervullen van onze taak als bevoegd gezag voor burgerluchthavens van regionale betekenis beoordelen wij in voorkomende gevallen aanvragen voor nieuwe of aangepaste luchthavenbesluiten en -regelingen.
- 2.6 De provincie verleent ontheffingen voor het starten en landen op terreinen die niet als luchthaven zijn aangewezen. Deze ontheffingen voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik (TUG) worden afgegeven door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.
- 2.7 De provincie herzielt het provinciale luchtvaartbeleid om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen in de regionale luchtvaart.

3.2 Versnellen en programmeren woningbouw

Provinciale rol

De provincie treedt vanuit de Wet versterking regie volkshuisvesting op als regisseur van de woningmarkt. Conform ons coalitie-akkoord vervullen wij daarnaast een aanjagende rol, zodat er sneller woningen worden gebouwd en ov-knooppunten sneller tot ontwikkeling komen. Ook zorgen wij voor actuele informatie over woningbehoeftes, plancapaciteit, woonzorggegevens en woon-mobiliteitsgegevens in Noord-Holland.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Versnellen en programmeren woningbouw	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	9.105 N	11.316 N	8.854 N	9.306 N	4.857 N	2.975 N
Totaal baten	-1.244 V	-293 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	7.861 N	11.023 N	8.854 N	9.306 N	4.857 N	2.975 N
Stortingen						
3.2 Reserve Woningbouw	80.079 N	50 N	50 N	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
3.2 Reserve OV-fonds, incl. OV-knooppunten	-2.016 V	-1.330 V	0 V	0 V	0 V	0 V
3.2 Reserve subs. OD 3.4.1	-380 V	-688 V	-1.325 V	-1.962 V	-938 V	-100 V
3.2 Reserve Verleende subsidies Woningbouw	-757 V	-571 V	-428 V	-264 V	-150 V	-278 V
3.2 Reserve Woningbouw	-3.450 V	-3.000 V	-2.750 V	-1.744 V	0 V	0 V
3.2 Reserve Woonbeleid	-1.817 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	79.520 N	5.484 N	4.401 N	5.336 N	3.769 N	2.597 N

Financiële ontwikkelingen

- Vanuit de Lijst Subsidies Buiten Uitvoering is in 2025 € 2,8 miljoen beschikbaar gesteld (o.a. Guisweg, Ketenreis, MRA, Gemeente Ouder Amstel).
- Vanuit de SPUK woondeals is € 300.000 opgenomen voor subsidie verlening, vitalisering vakantieparken en toekomst bestendig bouwen.
- Vanuit de reserve subsidie neemt het bedrag wat de provincie hieruit opneemt in totaal met € 637.000 af in 2026. Dit is voor lastneming van subsidies die in eerdere jaren verleend zijn.

Wat willen we bereiken?

1. De prioriteit van de provincie is het oplossen van de woningnood in Noord-Holland: de provincie maakt afspraken over voldoende plancapaciteit, concrete bouwlocaties en voldoende betaalbare huizen conform de wet versterking regie op de Volkshuisvesting.
2. De provincie geeft een impuls aan OV-knooppuntontwikkelingen die nodig is voor het behalen en bespoedigen van de woonopgave. De provincie geeft een extra impuls aan kleinere woningbouwprojecten voor leefbare kernen.

3. De provincie ondersteunt gemeentelijke organisaties in capaciteit bij het versnellen van woningbouw. Op dit moment zetten wij flexpoolmiddelen in om externe inhuur mogelijk te maken. De provincie werkt aan een projectmanagementbureau dat deze ondersteuning structureler zal maken en kan het budget voor de flexpoolmiddelen vanaf medio 2028 vervallen.
4. De provincie monitort de rijks-, provinciale en gemeentelijke woondoelstellingen en zorgt voor kennisuitwisseling tussen overheden, marktpartijen, corporaties en andere stakeholders.
5. De provincie stimuleert industrieel en toekomstbestendig bouwen

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie voert de Actieagenda Wonen 2023–2027 uit die PS hebben vastgesteld.
- 1.2 De provincie werkt samen met partners de al gesloten woondeals uit voor o.a. de thema's betaalbaarheid, aandachtsgroepen en woningen voor ouderen. Dat gebeurt in provinciale, deelregionale en lokale volkshuisvestingsprogramma's.
- 1.3 De provincie organiseert samen met marktpartijen, woningcorporaties en gemeenten regionale en deelregionale versnellingstafels. Met als doel knelpunten bij woningbouwprojecten te signaleren en (helpen) op te lossen en zo nodig snel te bespreken met het Rijk.
- 1.4 Op basis van de Actieagenda Wonen en de woondeals kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor regionale projecten en onderzoek, met als doel het opstellen van een regionale woonzorgvisie of een regionaal volkshuisvestingsprogramma.
- 1.5 De provincie zoekt samen met gemeenten naar oplossingen voor het tekort aan woningen voor doelgroepen. Flexwoningen en tijdelijke woningen kunnen uitkomst bieden.
- 2.1 De provincie stelt subsidie beschikbaar vanuit het Investeringskader Versnellen Woningbouw en Duurzame Bereikbaarheid voor projecten en innovaties die ertoe bijdragen dat er sneller meer woningen worden gebouwd.
- 2.2 De provincie werkt samen met partners aan de doorontwikkeling van bestaande ov-knooppunten in stedelijke gebieden; door de bereikbaarheid met het ov en de ketenmobiliteit (de overstap van de ene vervoersvorm op de andere) te verbeteren, worden woon- en werkomgevingen aantrekkelijker.
- 3.1 De provincie heeft een beleidskader maatwerk woningbouw vastgesteld waardoor het, onder voorwaarden, mogelijk wordt om nieuwe woningen te bouwen ter versterking van kleine dorpskernen.
- 4.1 De provincie beschikt over een team gebiedsontwikkelaars en een bouwambassadeur, zoals afgesproken in het coalitie-akkoord. Verder verstrekken we extra financiële middelen (3 miljoen euro), bovenop de de rijksregeling voor de zogenoemde flexibele schil. Gemeenten kunnen op kosten van de flexibele schil ontbrekende capaciteit voor het realiseren van woningbouwloacties inhuren.
- 4.2 De provincie start met de oprichting van een projectmanagementbureau dat gemeenten kan ondersteunen die problemen hebben met de ambtelijke capaciteit om voldoende woningbouwprojecten te realiseren. Na de opzet en inrichting van dit projectbureau zullen de middelen voor de flexibele schil afgebouwd worden.

- 4.3 De provincie introduceert bij een aantal gemeenten zogeheten parallelplannen als nieuw instrument voor de versnelling van de woningbouw.
- 5.1 De provincie stelt de Monitor ov-knooppunten op en actualiseert het dashboard en de viewer van ov-knooppunten.
- 5.2 De provincie zorgt voor een actuele informatievoorziening over onder andere de woningbehoefte, de plancapaciteit en de woonzorggegevens. Deze informatie is op het dashboard te vinden. Ook werkt de provincie aan een betere aansluiting van de marktpartijen en corporaties op de monitor plancapaciteit.
- 5.3 Minimaal twee keer per jaar organiseert de provincie een klankbordbijeenkomst met marktpartijen in het woondomein.
- 6.1 Voor het industrieel en toekomstbesteding sluit de provincie aan op marktontwikkelingen en stimuleren of remmen waar nodig.

3.3 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie

Provinciale rol

In het ['Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027'](#) (met deelprogramma's overstromingsrisico's, oppervlaktewater en grondwater) ligt het provinciale beleid voor water en de maatregelen die de provincie zelf gaat uitvoeren, vast.

De provincie is bevoegd gezag voor het goedkeuren van een projectbesluit 'Omgevingswet bij dijkversterkingsplannen' van waterschappen. Ook is de provincie bevoegd gezag voor het bijbehorende milieueffectrapport (MER/mer-beoordeling) en de verlening van een natuur- en omgevingsvergunning bij dijkversterkingen. Het dijkversterkingsplan (projectbesluit) met de vergunningen wordt door de provincie gecoördineerd ter visie gelegd.

Daarnaast is de provincie bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen, door het stellen van de omgevingswaarden voor de veiligheid. Ook stelt de provincie de omgevingswaarden voor wateroverlast vast in de omgevingsverordening. Deze omgevingswaarden bepalen de gemiddelde kans op overstroming per jaar, waarop waterschappen specifieke gebieden waterstaatkundig moeten beheren. De provincie houdt toezicht op waterschappen door jaarlijkse voortgangsrapportages. Deze gaan over de toetsing en verbetering van regionale waterkeringen en over de omgevingswaarden voor wateroverlast door waterschappen.

De Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) verplicht de provincie om data te verzamelen over overstromingsrisico's en één keer in de zes jaar overstromingsrisico- en gevaarkaarten vast te stellen en deze aan te leveren aan de Europese Commissie. Dit doet de provincie in samenwerking met de waterbeheerders en het Rijk.

Naast de wettelijke taken, heeft de provincie ook een rol bij klimaatadaptatie en 'Water en Bodem Sturend', twee opgaven die nauw verbonden zijn.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	10.414 N	6.177 N	2.018 N	7.144 N	1.966 N	1.968 N
Totaal baten	0 V	-3.270 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	10.414 N	2.907 N	2.018 N	7.144 N	1.966 N	1.968 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
3.3 Reserve Klimaatadaptatie	-341 V	-650 V	0 V	0 V	0 V	0 V
3.3 Reserve Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	-5.895 V	-672 V	0 V	-5.149 V	0 V	0 V
3.3 Reserve subsidies Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	-2.983 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	1.194 N	1.585 N	2.018 N	1.995 N	1.966 N	1.968 N

Financiële ontwikkelingen

- Het bestedingsplan van de Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterking is geactualiseerd. De verwachting is dat de uitgaven voor het project Markermeerdijken nog doorlopen in 2026. Het voorstel is om de looptijd van de reserve te verlengen.
- De bestedingen voor de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie zijn in de begroting verwerkt. De lasten voor klimaatadaptatie worden vanaf 2026 uit de reguliere begroting gedekt. De Reserve Klimaatadaptatie wordt eind 2025 opgeheven.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie staat voor de uitdaging om de **waterveiligheid** te waarborgen. Dat vraagt om aanpassingen, omdat het klimaat verandert. De provincie koppelt deze opgave aan (andere) ruimtelijke opgaven. Ons doel is dat de primaire waterkeringen in 2050 voldoen aan de wettelijke normen én een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit hebben. Voor de regionale keringen die worden afgekeurd, is het doel dat ze uiterlijk in 2030 weer aan de norm voldoen.
2. Klimaatverandering leidt steeds vaker tot extreme weersomstandigheden met gevolgen voor water en bodem. Door in te zetten op **klimaatadaptatie**, zorgt de provincie ervoor dat we voldoende zijn voorbereid op wateroverlast, hittestress, verdroging, verzilting en de gevolgen van een overstroming. De provincie streeft naar een klimaatbestendig en waterrobuust Noord-Holland, waarin iedereen ook in 2050 veilig kan blijven wonen en werken.
3. De provincie zet zich in om ons nu en in de toekomst beter voor te bereiden op **wateroverlast**. Deze zou kunnen leiden tot maatschappelijke ontwrichting.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 Bij dijkversterkingen kiest de provincie voor een gebiedsgerichte aanpak. In 2026 ziet de provincie toe op projectbesluiten voor primaire dijkversterkingen, waarin waterveiligheid wordt gecombineerd met andere functies, zoals bij de Havendijk in Den Helder.

- 1.2 De provincie vervult in 2026 de coördinerende rol bij de besluitvorming over enkele primaire dijkversterkingen, waaronder de dijk tussen Den Oever en Den Helder.
- 1.3 In 2026 legt de provincie enkele projectbesluiten voor primaire keringen ter goedkeuring voor aan GS.
- 1.4 Samen met de provincies Utrecht en Zuid-Holland werkt de provincie Noord-Holland in 2026 aan nieuwe afspraken met de acht inliggende waterschappen over het toetsen, versterken en de jaarlijkse rapportage over regionale keringen. Dit gebeurt in het kader van de herziening van het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014.
- 1.5 De provincie neemt ook in 2026 deel aan en behartigt ons belang in de thematische en gebiedsgerichte deltaprogramma's (Kust, Wadden, IJsselmeergebied, Centraal Holland, Waterveiligheid, Zoetwater, Ruimtelijke Adaptatie) en het 'Kennisprogramma Zeespiegelstijging' (KPZSS).
- 1.6 De provincie voert de maatregelen (deelprogramma's overstromingsrisico's, oppervlaktewater en grondwater) uit die in het 'Regionaal Waterprogramma 2022-2027' zijn vastgesteld.
- 2.1 De provincie geeft uitvoering aan de 'Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2025-2027'. We werken daarbij samen met onze waterpartners en volgen de route die is vastgelegd in het 'Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie' (DPRA).
- 2.2 We geven uitvoering aan 'Water en Bodem Sturend'. Dit gedachtengoed staat beschreven in 'Op weg naar het Ruimtelijk Voorstel'. We vertalen onze provinciale rol in de omgevingsvisie (op hoofdlijnen). Concreter en meer gebiedsgericht gebeurt dat in het 'Regionaal Water- en Bodemprogramma 2028-2031'. De provincie werkt hierbij samen met alle betrokken partners.
- 3.1 De provincie Noord-Holland is bij extreme weersomstandigheden heel gevoelig voor wateroverlast. In 2026 werken we binnen het 'Deltaprogramma Centraal-Holland' en in het kader van de bovenregionale stresstest en de impactanalyse wateroverlast aan nieuwe inzichten en handelingsperspectieven. Zo zorgen we ervoor dat we nu en in de toekomst op extreme weersomstandigheden zijn voorbereid.

Koppeling met brede basismonitor

Zie voor de grafieken vanuit de brede basismonitor voor dit programma de [bijlage](#) van de begroting.

Verbonden partijen

Programma	Verbonden partij	Doel
3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied
3	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie vindt u in de paragraaf verbonden partijen

Programma 4 Bereikbaarheid

Doelen

4. Bereikbaarheid

4.1 Realiseren perspectief mobiliteit

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken

4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden

Maatschappelijk doel

Iedere dag zijn in Noord-Holland mensen en goederen op weg naar hun bestemming. De provincie helpt ze die bestemming slim, schoon en veilig te bereiken. Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid zijn een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. Tot 2030 moeten in Noord-Holland ruim 191.000 woningen dichtbij voorzieningen (waar dat kan) worden gerealiseerd. Daarnaast moet ook de groei van de werkgelegenheid worden gefaciliteerd. De toename van het aantal inwoners, woningen en banen leidt tot groei van mobiliteit. Een goede ontsluiting van de stad en het platteland is een basisvoorwaarde voor de leefbaarheid. Wij zorgen daarom dat het onderhoud van onze infrastructuur op orde is en investeren waar nodig in nieuwe infrastructuur, slimme en schone alternatieven, zoals doorfietsroutes, en goede ov-voorzieningen. Verminderen van het aantal verkeersbewegingen levert een bijdrage aan vrijwel alle opgaven waar de provincie voor staat

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel

(Min is voordelig)

4.1	Realiseren perspectief mobiliteit	26.997	N
4.2	Openbaar vervoer waarborgen	83.515	N
4.3	Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	43.074	N
4.4	Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	129.513	N
Totaal lasten		283.099	N
4.1	Realiseren perspectief mobiliteit	100	N
4.2	Openbaar vervoer waarborgen	0	V
4.3	Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	-1.698	V
4.4	Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	-4.423	V
Totaal baten		-6.021	V
Saldo van baten en lasten		277.078	N
Stortingen		41.773	N
Onttrekkingen		-101.205	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		217.645	N

Wettelijk- en provinciaal beleidskader

Zie voor het wettelijk- en provinciaal beleidskader de [bijlage](#) van de begroting.

4.1 Realiseren perspectief mobiliteit

Provinciale rol

In de rol van initiatiefnemer ontwikkelt de provincie beleid en investeert zij in kennisontwikkeling, innovatie, gedrag en infrastructuur. Vanuit een regierol stimuleert de provincie andere wegbeheerders te werken aan bereikbaarheids- en leefbaarheidsopgaven in hun gebied. Bijvoorbeeld door kennisdeling en subsidies voor onder andere doorfietsroutes, verkeersveiligheid en ov-knooppunten. Daarnaast heeft de provincie via de ov-concessies een belangrijke rol in (het stimuleren van) het regionale ov. De provincie stimuleert slim en duurzaam reizen en jaagt de duurzame mobiliteitsmaatregelen door de gemeenten aan.

Daarnaast geeft de provincie ruimte aan innovaties en past het die waar mogelijk toe. Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van slim verkeersmanagement of het stimuleren van fietsgebruik door het optimaliseren van verkeerslichten. Tot slot beheert en onderhoudt de provincie haar infrastructuur en optimaliseert zij het gebruik daarvan, onder meer door gebruik te maken van beschikbare innovaties (zoals smart mobility). Werken aan infrastructuur doet de provincie duurzaam, als dit haalbaar is.

Investerings in de infrastructuur volgen uit de ‘investeringsstrategie voor de Noord-Hollandse infrastructuur’ (iNHi) 2024–2028. Deze investeringen programmeert de provincie in combinatie met het beheer en onderhoud van de infrastructuur in het ‘integraal Meerjarenprogramma infrastructuur’ (iMPI).

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Realiseren perspectief mobiliteit	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	31.248 N	59.487 N	26.997 N	17.919 N	17.656 N	16.723 N
Totaal baten	-5.877 V	100 N	100 N	100 N	100 N	100 N
Saldo van baten en lasten	25.371 N	59.587 N	27.097 N	18.019 N	17.756 N	16.823 N
Stortingen						
4.1 Reserve Mobiliteitsbeleid	255 N	205 N	0 V	0 V	0 V	0 V
4.1 Reserve Uitvoeren mobiliteit	14.511 N	23.712 N	11.452 N	11.631 N	12.019 N	12.206 N
4.1 Reserve verleende subsidies	5.220 N	70.723 N	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
4.1 Reserve Mobiliteitsbeleid	-1.564 V	-1.614 V	-388 V	0 V	0 V	0 V
4.1 Reserve Uitvoeren mobiliteit	-21.039 V	-51.919 V	-20.768 V	-13.141 V	-13.116 V	-12.636 V
4.1 Reserve verleende subsidies	-4.712 V	-8.365 V	-7.476 V	-1.005 V	-1.005 V	-550 V
Resultaat	18.041 N	92.329 N	9.917 N	15.504 N	15.654 N	15.843 N

Financiële ontwikkelingen

In navolging van eerdere bijdrage van de provincie vanuit het coalitieakkoord is in 2025 voor de komende jaren (2025-2027) een subsidieregeling vastgesteld ten behoeve van verkeersveiligheid en doorfietsroutes. In totaal is daarvoor in 2026 € 17,5 miljoen gereserveerd. Voor de 'Weg om de Zuid' (Subsidie voor gemeente Haarlemmermeer) verwachten wij in 2026 een eerste subsidie te kunnen beschikken voor voorbereidingswerkzaamheden (€ 12,3 miljoen). De overige middelen die wij hiervoor hebben gereserveerd zullen in lijn met de planning van het project verstrekt worden. Dit geeft aanzienlijke fluctuaties in het meerjarig beeld.

In het kader van het doorlichten van de bestemmingsreserves wordt een substantieel deel van de reserve OPI (€ 66 miljoen) overgeheveld naar de reserve mobiliteitsbeleid derden, omdat het middelen betreft die gereserveerd zijn voor projecten derden: IPB Alkmaar, Avant, HOV Beverwijk, Weg om de Zuid & Krommenie. Zodra helder is wanneer hierbij subsidie verleend kan worden, zal dat opgenomen worden in de begroting.

Voor het zuiver omgaan met bestemmingsreserves komt de reserve mobiliteitsbeleid te vervallen. Hiervoor kunnen de middelen in de reserve incidenteel vrijvallen. De structurele bijdragen voor beleidsontwikkeling van mobiliteit die uit deze reserve gedekt werden worden omgezet naar structureel exploitatiebudget. Dit is jaarlijks € 1,3 miljoen.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie versterkt de samenwerking met het Rijk, gemeenten, regio en overige partijen, met het oog op de hoofdpogaven voor Mobiliteit in Noord-Holland die zijn opgenomen in het geactualiseerde 'Perspectief Mobiliteit Noord-Holland'.
2. De provincie zet zich ervoor in dat de uitstoot van broeikasgassen (in CO₂ gemeten) veroorzaakt door mobiliteit in de provincie Noord-Holland in 2030 met 55 procent is afgenomen, vergeleken met referentiejaar 1990. Zonder bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid, circulariteit, inclusiviteit en gezondheid uit het oog te verliezen.
3. De provincie verbetert het regionale fiets- en voetgangersnetwerk en zet in op een (grote) vermindering van het aantal verkeersslachtoffers.
4. De provincie voert beleid om vervoer over de weg te verplaatsen naar het water en het spoor, omdat hier veel capaciteit beschikbaar is. Zo ontlasten we andere mobiliteitsnetwerken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie geeft nader invulling aan het geactualiseerde 'Perspectief Mobiliteit Noord-Holland', waarin de onderwerpen publieke mobiliteit, deelmobiliteit en mobiliteitsrechtvaardigheid extra aandacht krijgen.
- 1.2 De provincie voert de 'investeringsstrategie voor de Noord-Hollandse infrastructuur 2024-2028' (iNHi) uit en bereidt de iNHi 2028-2032 voor.
- 1.3 Samen met de regio's geeft de provincie uitvoering aan de prioritaire acties uit de 'Regionale Agenda's Mobiliteit' (RAM's).
- 1.4 De provincie neemt deel aan samenwerkingsverbanden, zoals het Platform Mobiliteit MRA, het Platform Mobiliteit Noord-Holland Noord, het programma 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid' (SBaB), de Provinciale Verkeer en Vervoer Beraden (PVVB-en) op deelregio-niveau, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in het kader van duurzame mobiliteit.

- 1.5 De provincie geeft samen met partners nader invulling aan het handelingsperspectief 'gebiedsontwikkeling en mobiliteit', met de focus op alle modaliteiten. Hiermee willen wij de doorstroming op het provinciale wegennet zo optimaal mogelijk houden.
- 1.6 De provincie neemt deel (bestuurlijk en ambtelijk) aan het project 'Openbaar Vervoer Verbinding Amsterdam Hoofddorp' (OVAH), waarin aan het einde van 2026 een besluit wordt genomen over het voorkeursstracé van deze verbinding. Ook neemt de provincie (bestuurlijk) deel aan het project Zuidasdok.
- 1.7 De provincie geeft verdere invulling aan de afspraken over woningbouw en infrastructuur (waaronder ov) die de afgelopen jaren zijn gemaakt met Rijk en regio, in nauwe samenwerking met gemeenten, zowel binnen Noord-Holland Noord als binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het gaat vooral om de afspraken die zijn gemaakt tijdens de bestuurlijke overleggen 'Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport' (MIRT) in 2022 en 2025.
- 1.8 Om de provincie boven het Noordzeekanaal in de toekomst bereikbaar te houden, is het noodzakelijk om gezamenlijke studies uit te voeren met regionale partners en het Rijk. Dit leidt tot bereikbaarheidsvisies op Noord-Holland-Noord- en regionaal niveau. Het 'Perspectief Mobiliteit Noord-Holland' is daarvoor de leidraad.
- 1.9 De provincie houdt zich bezig met de ontwikkeling, implementatie en uitvoering van het 'Actieplan Geluid 2025-2029' en SWUNG II (samenwerken aan de uitvoering van nieuw geluidbeleid).
- 2.1 De provincie geeft uitvoering aan het transitiepad Mobiliteit uit de Noord-Hollandse Klimaataanpak met onder andere de volgende activiteiten:
 - Het uitvoeren van het 'Regionaal Mobiliteitsprogramma' (RMP). Dat doen we onder andere door vijf regionale uitvoeringsagenda's (duurzame) mobiliteit op te stellen, samen met de gemeenten. En door het ontwikkelen van een monitor die het effect van maatregelen in beeld brengt.
 - Het uitvoeren van de Werkgeversaanpak (project onder 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid') bij bedrijven en instellingen in de MRA en Noord-Holland Noord met stichting Breikers en in de regio IJmond/Noordzeekanaal door de Omgevingsdienst IJmond.
 - De provincie geeft uitvoering aan de landelijke strategie 'Clean Energy Hubs Binnenvaart'.
 - De provincie geeft uitvoering aan de 'Agenda Slimme en Schone Logistiek'.
- 2.2 De provincie neemt deel aan de programma's RH2INE en CONDOR. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen onder andere de provincies Zuid-Holland en Utrecht, de Duitse deelstaten Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts, de havenbedrijven van Duisport, Rotterdam en Amsterdam. Zij hebben tot doel het gebruik van waterstof in de binnenvaart te stimuleren.
- 2.3 Binnen het project MRA-Elektrisch werkt de provincie samen met Flevoland en Utrecht om elektrisch vervoer te stimuleren en een netwerk van publieke oplaadpunten te realiseren.
- 3.1 De provincie geeft uitvoering aan de actielijnen uit de 'Actieagenda Actieve Mobiliteit' (AAM) 2022-2027. De prioriteit ligt bij de realisatie van de doorfietsroutes. Zowel op eigen areaal, als bij de gemeenten. Dit laatste stimuleren we via onze regierol, kennisdeling en subsidies. Vanaf 2025 subsidiëren we aan de hand van een meerjarige, geprioriteerde projectenlijst, in combinatie met verkeersveiligheidsprojecten. Om vooruit te kunnen kijken, is in deze begroting vanaf 2028 structureel geld opgenomen voor doorfietsroutes.

- 3.2 De provincie voert het 'Regionale Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid' uit, samen met gemeenten en andere belangrijke partners, zoals de politie. Dit programma richt zich zowel op infrastructuur als op verkeersveilig gedrag en de handhaving daarvan. Verkeersveiligheidsmaatregelen door gemeenten subsidiëren we aan de hand van een meerjarige, geprioriteerde projectenlijst, in combinatie met doorfietsrouteprojecten. Daarnaast zorgt de provincie voor verkeerseducatie op basis- en middelbare scholen en subsidiëren we voorlichting aan ouderen over veilig fietsen met het project 'Doortrappen'.
- 4.1 De provincie neemt deel in programma's waarin we samenwerken met regionale, nationale en internationale partijen. Zoals 'Duurzaam Rijnvaarperspectief 2030', 'Versterken binnenvaart', 'Probleemverkenning goederenvervoer spoor MRA' en 'Autonoom varen en rijden op goederenvervoercorridors'.
- 4.2 De provincie ontwikkelt het 'Dashboard Logistieke Stroom 2.0', samen met partners in de MRA. Dit vormt een onderdeel van 'Focus Smart Mobility'.
- 4.3 De provincie voert onderzoek uit naar mogelijkheden waarmee bedrijven en gemeenten transport van de weg naar water en spoor kunnen verplaatsen (modal shift). Dit gebeurt samen met partners, zoals in het samenwerkingsprogramma 'Noord West Connect'.
- 4.4 De provincie zet een realisatiepact op in de MIRT Goederenvervoercorridor Zuid, voor het Knooppunt MRA, met daarin verschillende projectvoorstellen voor een betere, duurzame bereikbaarheid van de Greenport Aalsmeer, Schiphol en de haven van Amsterdam. Dit doen we samen met onder andere het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het Havenbedrijf Amsterdam.
- 4.5 De provincie geeft uitvoering aan projecten van het samenwerkingsverband Amsterdam Logistics en stelt een plan op voor de toekomst van de Connected Transport Corridors Amsterdam Westkant.

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

Provinciale rol

De provincie heeft een grote verantwoordelijkheid op het gebied van regionale mobiliteit. Dit betreft onder andere de wettelijke taak als concessieverlener van openbaarvervoerconcessies. Daarnaast is zij ook belangenbehartiger en regisseur van regionale samenwerking op terreinen als bereikbaarheid, verstedelijking en klimaatdoelstellingen. Ov speelt hierin een belangrijke rol. De provincie zet zich, samen met de Vervoerregio Amsterdam en andere ov-autoriteiten en de regio, in voor beter en betaalbaar ov. De basis voor het ov-beleid in de komende jaren is de ['Visie Publieke Mobiliteit'](#).

Deze visie is een nadere uitwerking van het 'Perspectief Mobiliteit' en is het kader voor diverse mobiliteitsvraagstukken. Bij publieke mobiliteit staat het totale mobiliteitssysteem centraal; het gaat over al het vervoer dat je niet bezit. Vanuit verschillende disciplines werkt de provincie aan publieke mobiliteit. Als concessiebeheerder (opdrachtgever) waarborgt de provincie de inzet van het ov (regionaal busvervoer) in drie concessie(gebieden): Gooi en Vechtstreek, Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord. De Vervoerregio Amsterdam is verantwoordelijk voor het ov in de overige delen van Noord-Holland.

Voor de concessies Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord wordt hard gewerkt aan de nieuwe ov-concessie NoordWest Noord-Holland (NWNH). Deze gaat per 1 juli 2028 in. In 2026 wordt het bestek NWNH opgesteld en start de aanbesteding.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Openbaar vervoer waarborgen	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	64.376 N	84.565 N	83.515 N	78.763 N	86.179 N	83.717 N
Totaal baten	1.500 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	65.876 N	84.565 N	83.515 N	78.763 N	86.179 N	83.717 N
Stortingen						
4.2 Reserve Openbaar Vervoer projecten	12.604 N	67 N	67 N	67 N	67 N	0 V
Onttrekkingen						
4.2 Reserve Openbaar Vervoer projecten	-9.531 V	-8.213 V	-7.168 V	-300 V	-2.398 V	0 V
Resultaat	68.949 N	76.419 N	76.414 N	78.530 N	83.848 N	83.717 N

Financiële ontwikkelingen

Er zijn met betrekking tot het OV bijdragen geboekt voor 2026 ter compensatie van de terugloop in reizigersaantallen. Dit geldt voor alle drie concessies die in Noord-Holland uitgevoerd worden. Daarnaast is er vanuit beschikbare gelden (omdat de concessies niet volledig ingevuld worden), gewerkt aan aanvullingen op het OV in samenwerking met gemeenten. Op de middellange termijn vormen Bikker gelden een meer dan welkome aanvulling op de budgetten.

In de reserve OV projecten werden structurele activiteiten gedekt. Hiervoor dient een opschoning van de bestemmingsreserves, om te komen tot zuiver gebruik van bestemmingsreserves voor incidentele projecten. Uit de Reserve Openbaar Vervoer projecten valt een deel van de reserve incidenteel vrij, en worden hiertegenover structurele lasten van € 1,3 miljoen per jaar toegevoegd aan de exploitatie om te voldoen aan de financiële hygiëne.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie waarborgt de inzet van ov en zorgt voor goed concessiebeheer als onderdeel van de publieke mobiliteit.
2. De provincie zorgt voor een toekomstvaste [concessie NoordWest Noord-Holland](#) (NWNH).
3. De provincie waarborgt een stabiel lijnennet voor de komende jaren.
4. De provincie optimaliseert ov-knooppunten en -ketens.
5. De provincie houdt het ov toegankelijk en betaalbaar.
6. De provincie werkt aan een goede samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie voert samen met de vervoerder de ov-concessies uit, passend bij de vervoersvraag.
- 1.2 De provincie geeft uitvoering aan het 'Uitvoeringsprogramma Publieke Mobiliteit'.
- 1.3. De provincie stelt een handelingsperspectief deelmobiliteit provincie Noord-Holland op.
- 1.4 De provincie stelt samen met de vervoerder een plan 'ov op maat' (flexvervoer) op voor onze ov-concessies.
- 1.5 De provincie zet Bikkergelden in om de provincie zoveel mogelijk bereikbaar te houden, passend bij de uitgangspunten van publieke mobiliteit.
- 1.6 De provincie werkt de samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam verder uit om ov samen slimmer te organiseren onder andere door samenwerking in de lijnvoering rondom de concessie Haarlem-IJmond, inkoop van Reizigersinformatie systemen en toegankelijkheid.
- 1.7. De provincie geeft uitvoering aan het gezamenlijk opgestelde convenant circulariteit
- 2.1 De provincie start met de aanbesteding van de ov-concessie NWNH (waaronder het opstellen van een bestek).
- 2.2 De provincie rondt de vraagstukken omtrent strategische activa af. Denk aan stallingen en aansluitingen voor ZE-infrastructuur, maar ook pauzelocaties. Zo maken we volledige ZE-implementatie mogelijk voor de nieuwe ov-concessie NWNH (ZE staat voor: zero emissie).
- 2.3 De provincie treft voorbereidingen voor de aanschaf van nieuwe buurtbussen voor de nieuwe ov-concessie NWNH.
- 3.1 De provincie past ov-vervoerplannen met als uitgangspunt dat we 'vervoerarmoede' voorkomen en een toekomstvast ov-netwerk bereiken (rekening houdend met chauffeurstekorten).
- 3.2 De provincie werkt samen met andere overheden aan het 'Toekomstbeeld OV' en gaat na hoe dit doorwerkt op het 'Regionaal OV Toekomstbeeld'.
- 3.3 De provincie levert samen met de Vervoerregio Amsterdam in het kader van de Bus Rapid Transit(/Metrobus)-(BRT) studie Haarlem-Schiphol-Amsterdam de BRT-pilots op.
- 3.4 De provincie past innovaties toe in de bussen van de ov-concessie Haarlem/IJmond (bijvoorbeeld 'be-in, be-out', een systeem voor automatisch in- en uitchecken).
- 4.1 De provincie geeft uitvoering aan de acties uit het 'Actieprogramma Spoorcorridors'.
- 4.2 De provincie gaat verder met de invoering van de 'Hubstrategie Noord-Holland' en Mobipunten in de Noordkop (een netwerk voor deelmobiliteit).
- 4.3 De provincie begint met een pilot met Nabogo (carpoolsysteem als aanvulling op het ov-systeem) in de Noordkop.
- 4.4 De provincie begint samen met de regio met de invoering van een deelfietsensysteem in de Gooi- en Vechtstreek (Gooicorridor).
- 5.1 De provincie geeft invulling aan het convenant landelijke ov-toegankelijkheid door acties op te pakken uit ons 'Uitvoeringsprogramma Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2024-2028'
- 5.2 De provincie start met de uitvoering van onze 'Tarievenvisie OV', over de betaalbaarheid van het ov (samen met de Vervoerregio Amsterdam) in combinatie met het 'nieuwe ov betalen' (EMV). Een voorbeeld is de Onderwegpas.
- 5.3 De provincie geeft uitvoering aan het gezamenlijk opgestelde convenant circulariteit.

4.3 Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken

Provinciale rol

Naast het beheer en onderhoud is de provincie er ook verantwoordelijk voor dat het gebruik van de infrastructuur zo optimaal en veilig mogelijk kan worden gerealiseerd. Dit betekent dat dagelijks vaarweg inspecteurs op het water toezien op het goede en veilige gebruik van de vaarwegen. Het overgrote deel (42) van de vaarweg objecten worden bediend op afstand vanuit de bedieningcentrale in Heerhugowaard. Waarbij op nog enkele plekken middels lokale bediening de sluizen en bruggen worden bediend.

Op de provinciale wegen is de wegininspecteur aanwezig die aangestuurd wordt vanuit de verkeerscentrale (VMAas) om op de wegen met de inzet van verkeersmanagement (incidentmanagement) het gebruik optimaal te regelen. Daarnaast worden evenementen en werkzaamheden door middel van (verkeers) scenario's in samenspraak met andere wegbeheerders afgestemd om overlast tot een minimum te beperken.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	36.568 N	46.847 N	43.074 N	43.383 N	43.280 N	43.307 N
Totaal baten	-2.709 V	-1.637 V	-1.698 V	-1.713 V	-1.728 V	-1.743 V
Saldo van baten en lasten	33.858 N	45.210 N	41.376 N	41.670 N	41.552 N	41.564 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	33.858 N	45.210 N	41.376 N	41.670 N	41.552 N	41.564 N

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- In 2025 is zo'n € 3 miljoen aan hogere lasten voor tunnelonderhoud opgenomen. Daar tegenover staat op BD 4.4. een even grote extra onttrekking aan de reserve Groot Onderhoud wegen.

Wat willen we bereiken?

De provincie wil zo effectief mogelijk gebruikmaken van het provinciaal netwerk. Hierbij staat bereikbaarheid en veiligheid voor de gebruiker voorop. Naast het zo slim mogelijk beheer en onderhoud wordt incidentmanagement in gezet om bij calamiteiten snel en veilig verstoring op het netwerk te verhelpen. Hiermee willen wij bereiken dat de bereikbaarheid van de regio voor weg en vaarweg gebruikers veilig is en betrouwbare reistijden biedt. Hiervoor zijn afspraken gemaakt middels prestatie eisen. Deze prestatieafspraken vormen de basis voor de benodigde inzet van de medewerkers op weg en vaarweg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met verkeersmanagementmaatregelen benut de provincie de beschikbare verkeersnetwerken zo goed mogelijk. We streven naar een optimale beschikbaarheid van de provinciale infrastructuur. We voeren onder meer de volgende activiteiten uit:

1. Verkeersmanagement op de (vaar)weg;
 - a) Inzet van verkeersmanagement vanuit de verkeerscentrale VMaas (incidentmanagement en regelscenario's).
 - b) Gladheidsbestrijding
2. Brug- en sluisbediening;
 - a) Het op afstand bedienen van bruggen en sluisen vanuit de bedieningcentrale in Heerhugowaard.
 - b) Daar waar nog nodig lokale bediening in de zomermaanden inzetten vanwege veiligheid en afstemmen van veiligheidsmaatregelen bij werkzaamheden en evenementen.
5. Vergunningverlening ;
6. Verder doorvoeren van cybersecurity voor bruggen en sluisen, wegkantssystemen en bedieningcentrales.

4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden

Provinciale rol

De provincie heeft de wettelijke zorgplicht voor de kapitaalgoederen. Verder ontwikkelt en verbetert ze waar nodig de infrastructuur om de bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid te behouden of te bevorderen.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	122.282 N	127.297 N	129.513 N	142.414 N	147.089 N	134.883 N
Totaal baten	-1.760 V	-5.311 V	-4.423 V	-14.066 V	-16.482 V	-3.755 V
Saldo van baten en lasten	120.522 N	121.986 N	125.090 N	128.348 N	130.607 N	131.128 N
Stortingen						
4.4 Reserve Dekking Kapitaallasten OV-infras	1.226 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
4.4 Reserve Dekking Kapitaallasten Weginfras	420 N	478 N	0 V	0 V	0 V	0 V
4.4 Reserve Groot onderhoud vaarwegen	13.152 N	7.154 N	7.304 N	7.154 N	7.154 N	7.236 N
4.4 Reserve Groot onderhoud wegen	22.668 N	21.224 N	22.950 N	24.206 N	24.186 N	27.273 N
4.4 Reserve Kapitaallasten innovatieprojecten	182 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
4.4 Reserve Ontwikkeling prov. infrastructuur	19.574 N	1.200 N	0 V	0 V	0 V	0 V

Onttrekkingen

4.4 Reserve Dekking Kapitaallasten OV-infras	-68 V	-69 V	-1.375 V	-1.375 V	-1.375 V	-1.375 V
4.4 Reserve Dekking Kapitaallasten Weginfras	-1.155 V	-304 V	-314 V	-325 V	-338 V	-338 V
4.4 Reserve Groot onderhoud vaarwegen	-14.312 V	-5.985 V	-5.019 V	-2.600 V	-2.500 V	-2.500 V
4.4 Reserve Groot onderhoud wegen	-32.114 V	-26.459 V	-22.839 V	-22.552 V	-22.258 V	-18.526 V
4.4 Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	-1.836 V	-2.401 V	-329 V	-177 V	-107 V	0 V
4.4 Reserve Kapitaallasten innovatieprojecten	-674 V	-709 V	-729 V	-729 V	-729 V	-442 V
4.4 Reserve Ontwikkeling prov. infrastructuur	-3.782 V	-69.658 V	-34.800 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	123.804 N	46.456 N	89.938 N	131.950 N	134.640 N	142.456 N

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- In de lasten is de verhoging van de uitgaven aan Cybersecurity uit de Kaderbrief 2026 opgenomen (in 2026 en 2027 € 2 miljoen, in 2028 en 2029 € 3 miljoen). In de jaren 2027 en 2028 zijn € 10-12 miljoen hogere lasten opgenomen voor projecten werken derden (project A9 aansluiting Heiloo). Incidenteel hogere lasten (groot) tunnelonderhoud van in totaal € 3,6 miljoen in 2025, gedekt door hogere onttrekking aan de reserve Groot Onderhoud.

Baten:

- In de jaren 2027 en 2028 zijn € 10-12 miljoen hogere baten opgenomen voor projecten werken derden (project A9 aansluiting Heiloo).

Onttrekkingen:

- In 2025 is een incidentele onttrekking van € 70 miljoen uit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur begroot. In 2025 wordt € 3,6 miljoen incidenteel meer onttrokken aan de reserve Groot Onderhoud wegen voor o.a. de hogere lasten tunnelonderhoud op beleidsdoel 4.3. en incidenteel hogere lasten groot onderhoud.

Wat willen we bereiken?

- De provincie vervangt en verbetert de provinciale infrastructuur en breidt deze uit. We lossen verkeersveiligheidsknelpunten op en verbeteren openbaarvervoerhaltes. Dit binnen de opgestelde beleidskaders en kwaliteitseisen die worden vastgelegd in de 'Nota Infrastructuurle Kapitaalgoederen (NIKG) 2024-2027' en het iNHi.
- De provincie kiest voor duurzame en circulaire bouw en aanleg bij onze projecten.
- De provincie behoudt en beheert de provinciale infrastructuur.
- De provincie werkt aan een efficiënter gebruik van het wegennet door innovatieprojecten, waaronder smart mobility-toepassingen in samenwerking met partners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie geeft uitvoering aan het 'integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2025–2029' (iMPI). Een actueel overzicht van de infraprojecten in studie-, plan- en realisatiefase staat in het iMPI, dat jaarlijks wordt opgesteld en halverwege de looptijd wordt geactualiseerd. Ook geeft de provincie uitvoering aan het 'integraal Meerjaren Programma Infrastructuur' (iMPI), op basis van de iNHi 2024–2028 en NIKG 202–2027.
Hieronder valt het uitvoeren van projecten in studie- en realisatiefases. Voor de komende jaren zijn in ieder geval enkele oevertrajecten, kunstwerken en remmingswerken voorzien voor het doorlopen van de studiefase. In 2026 bevinden zich meerdere projecten in de realisatiefase, waaronder diverse kunstwerken, oevertrajecten, hov-verbindingen en wegreconstructies/groot onderhoud.
- 1.2 De beschikbaarheid van de provinciale infrastructuur hangt ook af van de beschikbaarheid van de infrastructuur van de omliggende wegbeheerders. Hierover voert de provincie dan ook met verschillende partijen gesprekken, met als doel deze beschikbaarheid te optimaliseren en te borgen.
- 2.1 Bij de uitvoering van projecten hanteert de provincie duurzaamheid en natuurinclusief bouwen als belangrijke criteria. Ook bevorderen we de biodiversiteit in de bermen en de oevers. Bijvoorbeeld door natuurvriendelijk maaibeheer en de aanleg en het beheer van natuurvriendelijke oevers.
- 3.1 Om de infrastructuur te beheren en in stand te houden, wordt vast en variabel onderhoud uitgevoerd. Dit werk besteden we uit aan aannemerscombinaties. Een totaaloverzicht van de gebiedscontracten en de lopende variabele onderhoudsprojecten staat in het [iMPI](#).
- 4.1 Voor slimme logistiek stimuleert de provincie goederenvervoer over water door de principes van het 'metropolitaan hubsysteem' toe te passen. Met inzet van data maken we de impact zichtbaar.
- 4.2. Met een proef wil de provincie het in- en uitstappen in het ov versnellen. Dat doen we met slimme technieken en het verkennen van verdere automatisering voor zowel drukke lijnen als ontsluitingsgebieden.
- 4.3. De provincie stimuleert actieve mobiliteit en het eenvoudig overstappen op andere vervoersvormen door uitwerking te geven aan de hubstrategie. Dat doen we door het voorzieningenniveau van hubs aan te passen, gebruikersonderzoek te doen en samen met gemeenten een aantal pilots uit te voeren.
- 4.4. De provincie stimuleert duurzaam reizen door bij wegwerkzaamheden en bij evenementen maatregelen uit de toolbox 'Smart Mobility' in te zetten.
- 4.5. In samenwerking met marktpartijen en wegbeheerders gebruikt de provincie data uit voertuigen om de verkeersveiligheid te verhogen.
- 4.6. De provincie toetst de toekomstvastheid van mobiliteitsontwikkelingen op basis van omgevingsscenario's.
- 4.7. Met deelname aan het Nationale Groeifonds-project TBL ('Toekomstbestendige Leefomgeving') stimuleert de provincie innovaties op het gebied van standaardisatie, levensduurverlenging en datagedreven werken. We passen deze innovaties toe in verschillende projecten.

Koppeling met brede basismonitor

Zie voor de grafieken vanuit de brede basismonitor voor dit programma de [bijlage](#) van de begroting.

Verbonden partijen

Programma	Verbonden partij	Doel
4	Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer.
4	Beheersregeling Amstel	Het beheer van de Amstel

*Verdere informatie vindt u in de paragraaf verbonden partijen

Programma 5 Natuur en landelijk gebied

Doelen

5. Natuur en landelijk gebied

5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur

5.2 Beheren van natuur

5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

5.4 Verbeteren kwaliteit, benutten en beheren van water

5.5 Regisseren Provinciaal Programma Landelijk Gebied

5.6 Versterken kansrijke landbouw

Maatschappelijk doel

De provincie Noord-Holland zet zich in voor een vitaal en leefbaar landelijk gebied met economisch toekomstperspectief. In dit landelijk gebied zijn natuur en landbouw in balans en kunnen mensen wonen, werken en recreëren. Samen met de waterschappen, natuurbeheerders, boeren en andere partijen zorgt de provincie voor voldoende en kwalitatief goed water, versterkt zij de biodiversiteit en draagt zij zorg voor de kwaliteit van het landschap. Daar waar nodig maken we de keuzes, in afstemming met de landelijke aanpak 'Ruimte voor landbouw en natuur'.

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel (Min is voordelig)

5.1	Beschermen en ontwikkelen van natuur	69.128	N
5.2	Beheren van natuur	75.045	N
5.3	Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	17.530	N
5.4	Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren van water	3.223	N
5.5	Regisseren Programma Landelijk Gebied	29.655	N
5.6	Versterken kansrijke landbouw	10.080	N
Totaal lasten		204.661	N
5.1	Beschermen en ontwikkelen van natuur	-10.493	V
5.2	Beheren van natuur	-1.373	V
5.3	Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	0	V
5.4	Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren van water	-1.446	V
5.5	Regisseren Programma Landelijk Gebied	-13.879	V
5.6	Versterken kansrijke landbouw	0	V
Totaal baten		-27.191	V
Saldo van baten en lasten		177.471	N
Stortingen		135.160	N
Onttrekkingen		-100.808	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		211.823	N

5.1 Beschermen en ontwikkelen van natuur

Provinciale rol

De provincie beschermt natuurgebieden en kwetsbare landschappen. Dit doen we op grond van landelijke en provinciale wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet en de omgevingsvisie Noord-Holland met bijbehorende omgevingsverordening. De provincie heeft hierbij de taak voor ontwikkeling, herstel en beheer van de natuurgebieden, evenals het stimuleren van recreatieve mogelijkheden aan bewoners en bezoekers.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Beschermen en ontwikkelen van natuur	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	38.523 N	71.764 N	69.128 N	63.997 N	64.328 N	64.569 N
Totaal baten	-9.599 V	-15.527 V	-10.493 V	-10.443 V	-9.334 V	-15.167 V
Saldo van baten en lasten	28.925 N	56.237 N	58.636 N	53.555 N	54.995 N	49.402 N
Stortingen						
5.1 Reserve Groen	15.924 N	117.173 N	110.761 N	12.961 N	12.961 N	12.961 N
5.1 Reserve Groene Uitweg	44 N	3.797 N	0 V	0 V	0 V	0 V
5.1 Reserve Kapitaallasten Groen	156 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
5.1 Reserve Oostelijke Vechtplassen	4.058 N	4.058 N	3.099 N	58 N	58 N	58 N
Onttrekkingen						
5.1 Reserve Groen	-34.934 V	-44.987 V	-62.276 V	-53.066 V	-78.726 V	-84.088 V
5.1 Reserve Groene Uitweg	-1.760 V	-8.820 V	-2.449 V	-10 V	-10 V	-10 V
5.1 Reserve Kapitaallasten Groen	-62 V	-91 V	-98 V	-124 V	-141 V	-141 V
5.1 Reserve Laag Holland	-253 V	-100 V	-435 V	0 V	0 V	0 V
5.1 Reserve Oostelijke Vechtplassen	-1.646 V	-10.981 V	-6.966 V	-7.048 V	-248 V	-190 V
5.1 Reserve Subsidies Groene Uitweg	295 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
5.1 Reserve verleende subsidies 5.1.1	-4.262 V	-5.392 V	-4.549 V	-2.968 V	0 V	0 V
Resultaat	6.485 N	110.894 N	95.723 N	3.358 N	-11.112 V	-22.009 V

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- De begrote lasten op dit beleidsdoel volgen de programmering en de planning zoals die zijn uitgewerkt ten behoeve van het Programma Natuurnetwerk (PNN) 2026. Dit verklaart de verschillen tussen de jaren van de lasten en de begrote onttrekkingen aan de reserve Groen, de reserve Oostelijke Vechtplassen en de reserve Groene Uitweg.

Baten:

- De grootste verschillen tussen de jaren aan de baten kant hebben betrekking op de SPUK's voor het Programma Natuur (L16 en L33) en hangen samen met de geraamde

bestedingsritmes van de aangevraagde subsidies uit de voor deze SPUK's opengestelde Uitvoeringsregelingen. Deze baten lopen gelijk aan de geraamde lasten voor deze SPUK's.

- Voor de Groene Uitweg ligt de nadruk in de uitvoering op 2025, in 2026 lopen alleen project Horstermeerpolder en agrarische structuurverbetering nog door (samen € 2,4 miljoen).

Onttrekkingen:

- Voor de Groene Uitweg lopen de onttrekkingen af in gelijke tred met de afname van de uitvoeringslasten.

Wat willen we bereiken?

De komende jaren werkt de provincie verder aan de doelen voor natuur, water en klimaat. In ons 'Programma landelijk gebied' sluiten we aan op de aanpak van het Rijk: 'Ruimte voor landbouw en natuur'. In dit programma werken we de landelijke regelingen en beleidsontwikkeling nader uit, gericht op de doelen zoals genoemd in de Vogel- en Habitatrichtlijnen, de Natuurherstelverordening, de Kaderrichtlijn Water en de klimaatafspraken. In de kortetermijnagenda landelijk gebied zijn voor de komende jaren aan de hand van deze doelen prioriteiten gesteld:

1. De provincie werkt aan de afronding van het [Natuurnetwerk Nederland \(NNN\)](#) en de verbetering van de biodiversiteit volgens de geactualiseerde realisatiestrategie NNN).
2. De provincie voert het '[Programma Natuurherstel](#)' uit. Dit programma is gericht op het herstel van stikstofgevoelige natuurgebieden en sluit aan bij de opgaven beschreven in Natura 2000- beheerplannen en -natuurdoelanalyses. Deze maatregelen dragen bij aan het verminderen van de invloed van zogeheten drukfactoren, zoals invasieve exoten, stikstofneerslag of hydrologische condities.
3. Samen met gemeenten, natuurbeheerders, landbouw, bouw en industrie zoekt de provincie naar oplossingen en neemt maatregelen om de [stikstofuitstoot](#) terug te dringen. Voorts werkt de provincie aan de verbetering van de natuurkwaliteit.
4. De provincie werkt aan het terugdringen van de [bodemdaling](#), om zo CO₂-emissie te verminderen en klimaatbestendigheid, veiligheid en waterrobuustheid te verbeteren.
5. De provincie werkt op basis van de landelijke [Bossenstrategie](#) aan meer koolstofvastlegging in bomen en bos om klimaatverandering tegen te gaan, op een manier die ook bijdraagt aan biodiversiteit en recreatieruimte.
6. De provincie draagt bij aan ruimte voor [recreatie](#) voor een gezond leefklimaat, een sterke natuur, een beleefbaar landschap en een duurzame economie.
7. De provincie werkt aan het Agrarisch Natuurbeheer (ANB), als onderdeel van de aanpak 'Ruimte, Landbouw en Natuur'. We beginnen met de uitbreiding van ANLb-mogelijkheden (agrarisch natuur- en landschapsbeheer). Waar mogelijk komen er maatregelen voor boerenlandvogels, in het bijzonder de grutto. De uitbreiding van de groen-blauwe-dooradering levert een bijdrage aan de water-, klimaat- en natuurdoelen in het landelijk gebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

De provincie werkt aan deze doelen en maatregelen, zoals beschreven in de kortetermijnagenda.

- 1.1 Bij het realiseren van de NNN-doelen maakt de provincie onderscheid tussen focusgebieden en buiten-focusgebieden. In de focusgebieden vervullen we zelf een actieve regierol, in de buiten-focusgebieden faciliteren en stimuleren we voornamelijk andere partijen bij natuurrealisatie. Hiertoe spelen we in op kansen en stellen subsidieregelingen open.
- 2.1 In en om de Natura 2000 gebieden voert de provincie maatregelen uit die bijdragen aan het herstel van de natuur. De prioriteit ligt bij de stikstofgevoelige natuur. De maatregelen bestaan uit overlevingsmaatregelen (zoals extra maaien of plaggen), systeemherstelmaatregelen (zoals het graven van kerven in de duinen of hydrologische maatregelen) en verkenningen en onderzoeken.
- 3.1 De aanpak van de stikstof-emmissies wordt nader beschreven in paragraaf 5.6. Voor de stikstofaanpak is geborgd natuurherstel nodig. Hiertoe realiseert de provincie de NNN-opgaven en -natuurherstelmaatregelen die onder 1 en 2 zijn genoemd. In aanvulling daarop zetten we in op de verbetering van de kwaliteit van de natuur in brede zin. De beschikbare middelen hiertoe zijn belegd in de kortetermijnagenda. Aanvullende middelen die in de loop van het jaar beschikbaar komen vanuit de Rijksaanpak RLN en het stelsel Agrarisch Natuurbeheer, kan de provincie inzetten voor de ontwikkeling en het beheer van groen-blauwe dooradering en boerenlandvogels.
- 4.1 Bij het tegengaan van bodemdaling zoekt de provincie naar praktische oplossingen en combinaties met andere opgaven. Zoals het terugdringen van de stikstofuitstoot, het verbeteren van de waterkwaliteit, de aanleg van groen-blauwe dooradering en het verbeteren van de biodiversiteit. De integrale benadering betekent ook dat de provincie rekening houdt met uitdagingen, zoals de beschikbaarheid van voldoende zoet water en de toenemende wateroverlast. De nadruk ligt op een transitie naar een duurzaam en toekomstbestendig gebied en (agrarisch) bedrijf.
- 5.1 De provincie zet samen met partners in op meer bos, boscompensatie, bosrevitalisering en meer bomen buiten het bos (ondermeer ook agroforestry; bomen gecombineerd met agrarische productie).
- 6.1 Waar het nodig is voor de bescherming van de natuurgebieden of de verbreding van de landbouw, stimuleert de provincie recreatieve toegankelijkheid van natuurgebieden. Dit doen we onder meer door informatievoorziening over bestemmingen en routes, agrotourisme en boerenlandpaden.
- 7.1 De provincie werkt het stelsel Agrarisch natuurbeheer uit in samenhang met de 'Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur' (RLN). Dit doen we in een bestuurlijke samenwerking met Rijk, waterschappen en gemeenten, samen met de agrarische collectieven en natuurbeheerders. De provincie werkt aan een ruimtelijke strategie voor de water-, natuur- en klimaatmaatregelen. Mede gestuurd door de beschikbare (rijks)middelen en instrumenten vanuit RLN, zetten we in op de uitwerking van de adviezen van het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) voor een succesvol ANLb. Dit is gericht op concentreren en verzwaren van het agrarische natuurbeheer, grondinstrumentarium en inrichting voor boerenlandvogels (zoals de grutto), extensivering van het grondgebruik en groen-blauwe dooradering.

5.2 Beheren van natuur

Provinciale rol

De provincie is op grond van de Omgevingswet verantwoordelijk voor de instandhouding en het herstel van in het wild levende planten en dieren en hun leefgebieden. Ook het treffen van maatregelen voor Natura 2000-gebieden is een wettelijke verantwoordelijkheid. Door gebieden te beheren, creëren we gunstige condities voor biodiversiteit en natuurbeleving, gaan we de ontwikkeling van ongewenste soorten tegen en voorkomen we schade.

De provincie voert de regie en werkt voor de uitvoering samen met (gecertificeerde) beheerders, zoals terreinbeherende organisaties, natuur- en agrarische collectieven, recreatieschappen en wildbeheereenheden. Omgevingsfactoren waarmee we rekening moeten houden, zijn het toenemende recreatieve gebruik van de natuur- en bosgebieden, het suboptimaal beheer (zolang het NNN nog niet is afgerond) en de doorwerking van landelijk beleid (zoals het 'Nationaal Programma Landelijk gebied' en het 'Aanvalsplan Grutto').

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Beheren van natuur	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	65.399 N	70.514 N	75.045 N	75.536 N	75.942 N	79.480 N
Totaal baten	-1.274 V	-2.533 V	-1.373 V	-1.383 V	-1.393 V	-905 V
Saldo van baten en lasten	64.125 N	67.981 N	73.672 N	74.153 N	74.549 N	78.575 N
Stortingen						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	64.125 N	67.981 N	73.672 N	74.153 N	74.549 N	78.575 N

Financiële ontwikkelingen

- In de Kaderbrief 2026 is vanaf het jaar 2025 extra budget beschikbaar gesteld voor "Indexatie Recreatieschappen" (Tabel 6.2 regel M).
- Het verschil tussen de jaren 2025 en 2026 en de jaren 2028 en 2029 wordt voornamelijk veroorzaakt door het budget voor Natuurbeheer. In de Kaderbrief 2025 is vanaf het jaar 2025 extra budget beschikbaar gesteld voor het oplossen van het tekort (agrarisch) natuurbeheer (Tabel 5.2 regel L): in 2025 een bedrag van € 810.000, in 2026 een bedrag van € 4,2 miljoen, in 2028 een bedrag van € 4,9 miljoen en in 2029 een bedrag van € 10,5 miljoen.
- Faunaschade: In de Kaderbrief 2026 is vanaf het jaar 2025 extra budget beschikbaar gesteld voor "Faunaschade op niveau 2024 brengen" (Tabel 6.2 regel P). Het totaal beschikbare budget voor Faunaschade komt hiermee op een bedrag van € 28,8 miljoen per jaar.
- Faunaschade: In de Kaderbrief 2026 is vanaf het jaar 2025 extra budget beschikbaar gesteld voor 'Faunaschade aanvullend beheer' (Tabel 6.2 regel T).

Wat willen we bereiken?

De komende jaren werkt de provincie aan de volgende doelstellingen:

1. De provincie beheert het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en agrarische natuurgebieden volgens de beleidsdoelen en criteria die landelijk zijn opgesteld.
2. De provincie beschermt en behoudt de van oudsher in Noord-Holland aanwezige weidevogelpopulatie.
3. De provincie beheert Natura 2000-gebieden.
4. De provincie beschermt, behoudt en herstelt bedreigde dier- en plantsoorten door een passieve en actieve soortenbescherming.
5. De provincie bestrijdt invasieve exoten.
6. De provincie levert een bijdrage aan het voorkomen van faunaschade en het – conform geldend beleid – compenseren van deze schade.
7. De provincie beheert recreatiegebieden en recreatieve routes.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie stelt het [Natuurbeheerplan \(NBP\)](#) vast en verstrekt subsidies via het [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(SNL\)](#).
- 2.1 De provincie voert het '[Actieplan Weidevogels](#)' en het '[Aanvalsplan Grutto](#)' uit. Deze plannen bevatten een breed pakket aan maatregelen om de weidevogelpopulatie stabiel te houden.
- 3.1 De provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor het vaststellen van de [beheerplannen](#) voor [14 Natura 2000-gebieden binnen de provincie](#). Samen met belanghebbenden uit de omgeving, zoals (agrarische) ondernemers, gemeenten en natuur-, recreatie- en waterbeheerders, monitoren we de kwaliteit van de natuur en de staat van instandhouding voor alle doelen van de beheerplannen.
- 4.1 Als het gaat om passieve [soortenbescherming](#) kunnen gemeenten in afstemming met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord werken aan een soortenmanagementplan, als onderbouwing voor een gebiedsgerichte ontheffing. Voor de actieve soortenbescherming voeren we projecten uit om specifieke, kwetsbare soorten te beschermen. Dit doen we in samenwerking met onder meer natuurbeheerders en soortenorganisaties.
- 5.1 De provincie bouwt, samen met de betrokken partijen, verder aan de aanpak van [invasieve exoten](#). Dit is onder meer gebaseerd op samenwerking, kennisuitwisseling en de ontwikkeling van handelingsperspectieven.
- 6.1 De provincie heeft de wettelijke plicht om agrarische ondernemers een tegemoetkoming te verstrekken voor de schade die wilde dieren aan hun gewassen veroorzaken. Hier is sprake van wanneer deze ondernemers worden belemmerd bij het beheer en voorkomen van schade, en als het gaat om wettelijk beschermde diersoorten. De Faunabeheereenheid werkt aan faunabeheerplannen als er sprake is van planmatig beheer van fauna, met als doel de vermindering van de schade aan onder meer landbouw en natuur.
- 6.2 De provincie wil door extra inzet op beheer de ganzenschade in de komende drie jaar fors laten dalen.
- 7.1 De provincie is deelnemer in vijf recreatieschappen en levert op die manier een bijdrage aan het beheer. De provincie zet zich vanuit de 'Visie Recreatie en Toerisme' en de 'Visie

Waterrecreatie' ook breder in om de inwoners en bezoekers optimaal te faciliteren. Dit doen we onder meer door in te zetten op een betere verbinding tussen recreatiegebieden, het creëren van aantrekkelijke startpunten en het verschaffen van bezoekersinformatie over gebieden.

5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

Provinciale rol

De provincie werkt in de regio's samen met partners aan de integrale uitvoering van meerdere doelen. Daarbij vervult de provincie verschillende rollen, afhankelijk van de opgaven die voorliggen. Als middenbestuur is de provincie uitgerust om partijen te verbinden, kennis te genereren en te delen, en verschillende doelen en programma's te integreren.

De 'Korte Termijn Agenda Landelijk Gebied' en het 'Programma Landelijk Gebied' zijn in deze inbreng in samenwerkingsverbanden de leidraad. Behalve in het landelijk gebied, stimuleert de provincie in deze samenwerking natuurinclusieve ontwikkelingen in bebouwd gebied alsook de energietransitie. De provincie zorgt ook voor afstemming met andere ruimtelijke ontwikkelingen in de aanpassing van de omgevingsvisie en de diverse NOVEX-uitwerkingen.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	14.237 N	18.756 N	17.530 N	8.184 N	2.322 N	2.323 N
Totaal baten	-2.213 V	-4.811 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	12.025 N	13.945 N	17.530 N	8.184 N	2.322 N	2.323 N
Stortingen						
5.3 Reserve Cofinanciering Waddenzee	832 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	0 V	0 V
5.3 Reserve Subsidies Cofinanciering Waddenzee	925 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
5.3 Reserve Cofinanciering Waddenzee	-2.083 V	-1.804 V	-2.990 V	-2.290 V	-300 V	-300 V
5.3 Reserve Landschap	-3.529 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
5.3 Reserve Subsidies Cofinanciering Waddenzee	340 N	-253 V	-3.413 V	-3.857 V	0 V	0 V
Resultaat	8.510 N	12.888 N	12.127 N	3.037 N	2.022 N	2.023 N

Financiële ontwikkelingen

- De begrote lasten vanaf 2027 zijn lager dan in 2026, omdat 2026 het laatste jaar is van de Decentralisatie Uitkering Waddengebied (€ 9,6 miljoen).
- In 2025 lagere lasten en onttrekking uit de reserve subsidies Cofinanciering Waddenzee, in de jaren 2026 en 2027 juist hogere lasten en onttrekking uit deze reserve. Door de gewijzigde beschikking aan Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier voor het project Ruim baan voor Vissen 2 - verbetering natte infrastructuur Noordkop (december

2024) is het bestedingsritme per jaar aangepast; in 2025 een bedrag van € 253.000, in 2026 een bedrag van € 3,4 miljoen en in 2027 een bedrag van € 3,9 miljoen.

- De storting in de reserve Cofinanciering Waddenzee is geraamd tot en met jaar 2027, de lasten en onttrekkingen uit deze reserve houden in 2026 en 2027 rekening met de projecten 'Mee met de zee' en 'Rondje Waddenbaai', daarna is er in deze reserve nog ruimte om een subsidieplafond van € 300.000 per jaar om open te stellen voor co-financieringsprojecten.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie zorgt voor kennisdeling en samenwerking rondom natuurcombinaties en multifunctioneel ruimtegebruik via de aanpak Groen Kapitaal.
2. Betrokken vrijwilligers in het groen. De vrijwilligers leveren een grote bijdrage aan het beheer van , de kennis over en betrokkenheid bij natuur en landschap.
3. De provincie werkt aan de doelen van het Groene Hart zoals het remmen van bodemdaling en CO₂-uitstoot, het werken aan een toekomstbestendige agrarische sector, bescherming van het landschap en werken aan een toekomstbestendig watersysteem.
4. De provincie biedt ondersteuning van de nationale parken in Noord-Holland. De nationale parken [Duinen van Texel](#) en [Zuid-Kennemerland](#) richten zich op natuurbescherming, recreatie, educatie, promotie en onderzoek. Om de recreatiedruk te spreiden, werkt het Nationaal Park Zuid-Kennemerland in 2026 verder samen met partijen uit de regio (gemeenten en terreinbeherende organisaties; TBO's) om uitvoering te geven aan bezoekersmanagement.
5. De provincie levert een bijdrage aan de bescherming en de ontwikkelingen in het Waddengebied. De provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen zijn deelnemer in het Waddenfonds. Naast het Waddenfonds is het [Investeringskader Waddengebied](#) een belangrijk instrument om initiatieven en projecten te stimuleren die de ecologie en duurzame economische ontwikkeling van het Waddengebied versterken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 In 2026 blijft de provincie investeren in het netwerk van Groen Kapitaal om de doelen van natuurinclusieve ontwikkeling te bereiken. We sluiten hiermee aan op de '[landelijke Agenda natuurinclusief](#)'.
- 2.1 In 2026 vervolgen we onze steun aan de uitvoering van het nieuwe '[Meerjarenbeleidsplan Betrekken bij Groen 2025-2029](#)'.
- 3.1 De provincie levert een bijdrage door participatie in het Bestuurlijk Platform Groene Hart. Het Groene Hart kent een dusdanige complexe opgave, dat het de status van [NOVEX-gebied](#) heeft gekregen. In 2025 zijn de prioriteiten gezamenlijk verder uitgewerkt in een realisatieagenda.
- 4.1 Beide nationale parken in de provincie (Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland) zijn aangesloten op het '[LVVN Beleidsprogramma Nationale Parken 2023-2030](#)'. De provincie betreft de nationale parken in het uitwerken van het 'Programma Landelijk Gebied'.
- 5.1 De provincie participeert in het Waddenfonds en cofinanciert via subsidies innovatieve en kansrijke projecten die bijdragen aan de doelen van het fonds. Speerpunten in 2026 zijn onder meer de verdere ontwikkeling/realisatie van diverse projecten door Zeestad in Den Helder en de verdere uitwerking van het project voor het recreatieve rondje Waddenbaai.

5.4 Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren van water

Provinciale rol

De provincie zorgt er – samen met de waterpartners – voor dat het watersysteem duurzaam kan worden gebruikt voor onder andere (drink)waterbereiding, landbouw, natuur en recreatie. De provincie heeft daarbij kaderstellende en uitvoerende taken.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren van water	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	5.405 N	4.592 N	3.223 N	3.218 N	2.714 N	2.714 N
Totaal baten	-2.716 V	-1.096 V	-1.446 V	-1.446 V	-846 V	-846 V
Saldo van baten en lasten	2.690 N	3.496 N	1.777 N	1.772 N	1.868 N	1.868 N
Stortingen						
5.4 Reserve Waterrecreatie	1.552 N	2.000 N	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
5.4 Reserve Waterrecreatie	-2.714 V	-2.693 V	-1.530 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	1.527 N	2.803 N	247 N	1.772 N	1.868 N	1.868 N

Financiële ontwikkelingen

- Lagere lasten vanaf 2026 voor Waterrecreatie door de besparing uit de Kaderbrief 2026 (Tabel 6.3, onderdeel AI). De raming voor Waterrecreatie is in 2025 nog een bedrag van € 2,7 miljoen, vanaf 2026 is de raming aangepast naar € 1 miljoen. De lasten in 2024 kwamen uit op € 1,4 miljoen.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie bevordert schoon en voldoende grondwater. Het beleid en de maatregelen hiervoor zijn vastgelegd in deelprogramma 'Grondwater' van het 'Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027'. De ondergrond moet duurzaam worden gebruikt, onder andere voor de drinkwater- en energievoorziening. Daarnaast moet het grondwaterbeheer worden afgestemd op de bestemming van gebieden. Uitputting en verontreiniging van grondwatervoorraden, en verdroging en verzilting van gebieden moeten we voorkomen. Met het deelprogramma 'Grondwater' geven we invulling aan Europese verplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn.
2. De provincie bevordert schoon oppervlaktewater. Het beleid en de maatregelen hiervoor staan in het deelprogramma 'Oppervlaktewater' van het 'Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027'. Met dit deelprogramma geven we invulling aan Europese verplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het deelprogramma vormt samen met de waterbeheerprogramma's van de waterschappen een samenhangend geheel voor het borgen en verbeteren van de waterkwaliteit.
3. Noord-Holland is in 2050 weerbaar als er een tekort aan water dreigt.

4. Een waterrijke provincie als Noord-Holland biedt veel mogelijkheden voor recreatie. De provincie wil die benutten. Het beleid voor waterrecreatie is vastgelegd in de visie op de waterrecreatie Noord-Holland 2030: 'Water, bron van recreatie'.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie zorgt er via vergunningverlening, toezicht en handhaving voor dat de ondergrond duurzaam wordt gebruikt. We verlenen specifiek vergunningen voor grondwateronttrekking, voor drinkwatervoorziening, grote industrieën en bodemenergie.
- 1.2 De provincie ondersteunt (onder andere met subsidie) drinkwaterbedrijven vanuit de provinciale zorgplicht bij het ontwikkelen en beschermen van nieuwe wingebieden in de Duinen, Gooi, Hoorn en de Horstermeerpolder. Verder bevordert de provincie het toepassen van nieuwe technologieën, zoals ondergrondse opslag van (drink)water en winning van brak water.
- 1.3 De provincie monitort de toestand van het grondwater met een provinciaal grondwatermeetnet en rapporteert hier één keer in de drie jaar over aan PS.
- 2.1 De provincie stelt de ecologische doelen voor het regionale oppervlaktewater vast in het licht van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Ook dragen we via maatregelen en toezicht bij aan het verkrijgen en behouden van een goede kwaliteit van het oppervlaktewater. De maatregelen uit het 'Regionale Waterprogramma' (RWP), deelprogramma 'Oppervlaktewater' worden uitgevoerd. Aanvullend voert de provincie in 2026 de maatregelen uit die zijn vastgesteld bij de tussenevaluatie van de KRW in Noord-Holland.
- 2.2 De provincie wijst officiële zwemlocaties aan, beoordeelt de veiligheid en informeert het publiek. Daarnaast stimuleren we het ontwikkelen van nieuwe zwemlocaties en het verbeteren van de waterkwaliteit met een subsidieregeling. In 2026 vindt een evaluatie van de 'Uitvoeringsregeling Verbetering kwaliteit zwemwater' plaats.
- 3.1 De provincie draagt bij aan de beschikbaarheid van voldoende zoetwater voor industrie, landbouw, natuur, recreatie en consumptie. Dit doen we via onze inbreng in het 'Deltaprogramma Zoetwater, IJsselmeergebied en Centraal Holland'.
- 4.1 In 2026 werken we onder andere aan het ontwikkelen van het kleinere vaarnetwerk voor de recreatievaart en dragen we bij aan het realiseren zogeheten aquapunctuurpunten. Door middel van de uitvoeringsregelingen stimuleren we de ontwikkeling van waterrecreatie in Noord-Holland door bij te dragen aan innovatie en voorzieningen. De provincie draagt bij aan voorlichting over veiligheid op het water door deelname aan het convenant Varen doe je Samen.

5.5 Regisseren Programma Landelijk Gebied

Provinciale rol

De provincie geeft in haar rol van gebiedsregisseur de ontwikkeling naar een toekomstbestendig landelijk gebied vorm, samen met andere partijen. Hierbij gaat het vooral om die gebieden waar de opgaven het grootst zijn en er middelen en mogelijkheden zijn om gebiedsgericht samen te werken, de zogenaamde focusgebieden.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Regisseren Programma Landelijk Gebied	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	5.798 N	17.026 N	29.655 N	23.262 N	19.810 N	12.234 N
Totaal baten	-1.908 V	-7.442 V	-13.879 V	-8.834 V	-5.098 V	0 V
Saldo van baten en lasten	3.889 N	9.584 N	15.776 N	14.428 N	14.712 N	12.234 N
Stortingen						
5.5 Reserve PPLG incidentele middelen	10.900 N	4.900 N	16.600 N	0 V	0 V	2.600 N
Onttrekkingen						
5.5 Reserve PPLG incidentele middelen	-409 V	-4.900 V	-9.397 V	-8.131 V	-7.530 V	-4.044 V
Resultaat	14.381 N	9.584 N	22.979 N	6.297 N	7.182 N	10.790 N

Financiële ontwikkelingen

- De projecten en maatregelen uit de Korte Termijn Agenda Landelijk Gebied (KTA) zijn meerjarig in de begroting verwerkt. Ongeveer de helft van de KTA projecten worden gefinancierd uit Rijksmiddelen (SPUK L35). Tegenover deze lasten is hetzelfde bedrag aan baten geraamd. De KTA projecten die uit de reserve PPLG worden gefinancierd, zijn meerjarig geraamd. Hier tegenover staan onttrekkingen aan de reserve begroot.
- Stortingen: in 2029 wordt het laatste deel van de € 35 miljoen uit de reserve Coalitieakkoord overgeheveld naar de reserve PPLG.

Wat willen we bereiken?

- In het landelijk gebied komen veel verschillende opgaven samen: natuur en stikstof, water en bodem, klimaat en bodemdaling, landbouw, landschap, erfgoed en recreatie. Daarom is een brede blik nodig en een integrale aanpak. De provincie voorziet hierin met het [Provinciaal Programma Landelijk Gebied \(PPLG\) 'Buitengewoon Noord-Holland'](#) en de actualisatie van dit plan in het 'Programma Landelijk Gebied' (PLG). Het PLG is een vrijwillig programma dat als uitwerking van de omgevingsvisie wordt opgesteld. De omgevingsvisie bevat de strategisch beleidskeuzes, ook voor het landelijk gebied. Het PLG scherpt aan en geeft een doorkijk naar de inzet van maatregelen door de provincie.
- In het PPLG zijn de opgaven voor het landelijk gebied verder uitgewerkt. Noord-Holland heeft een lange traditie van samenwerking. Voor 2026 gaat de provincie samen met haar inwoners, maatschappelijke partners en medeoverheden de uitdaging aan om de beoogde ontwikkelingen in het landelijk gebied vorm te geven. Belangrijke opgaven zijn natuurherstel, reductie van stikstofuitstoot, klimaatbestendigheid, toekomstbestendige

kringlooplandbouw, een sterk water- en bodemsysteem, biodiversiteit en sociaal-economische vitaliteit (leefbaar en een financieel toekomstbestendig).

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De volgende versie van het PLG verschijnt waarschijnlijk in 2026, wanneer ook de omgevingsvisie ter besluitvorming aan PS wordt voorgelegd. Het PLG loopt tot en met 2035. Het PPLG wordt periodiek geactualiseerd, hoe vaak dit gebeurt wordt nog bepaald.
- 2.1 We geven uitvoering aan de 'Korte Termijn Agenda 2025-2027' (KTA). Hierin staat aan welke uitvoeringsprojecten en -trajecten die bijdragen aan de PPLG-doelen in deze coalitieperiode wordt gewerkt. Per thema wordt een koers geschetst op basis van wat er op dit moment mogelijk is (gelet op de status van het beleid en het beschikbaar budget). In de KTA staat welke beleidsuitwerking er de komende tijd nog loopt en hoe die zich verhoudt tot de uitvoering.

5.6 Versterken kansrijke landbouw

Provinciale rol

De provincie ondersteunt de ontwikkeling naar kringlooplandbouw en biedt ruimte voor een sterke en kansrijke sector. Wij stemmen af met het IPO, Rijk en Europa en ondersteunen het gemeenschappelijk (Europees) landbouwbeleid, werken aan ruimtelijke kaders en formuleren binnen het 'Programma Landelijk Gebied' beleid om de ontwikkeling naar kringlooplandbouw mogelijk te maken.

De provincie ontwikkelt een provinciale stikstofaanpak die een structurele bijdrage levert aan stikstofreductie en natuurherstel in onze provincie. Beide zijn namelijk hard nodig: voor de natuur zelf maar ook om vergunningverlening voor onder andere de woningbouw en economische activiteiten weer op gang te helpen, en de verdere ontwikkeling van Noord-Holland door te laten gaan. De nieuwe stikstofaanpak bouwt voort op de geleerde lessen uit de vorige stikstofaanpak van 2019.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
	Versterken kansrijke landbouw	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
	Totaal lasten	5.031 N	11.664 N	10.080 N	7.197 N	6.413 N	4.281 N
	Totaal baten	0 V	-3.950 V	0 V	0 V	0 V	0 V
	Saldo van baten en lasten	5.031 N	7.714 N	10.080 N	7.197 N	6.413 N	4.281 N
	Stortingen						
5.6	Reserve Europese proj. Landbouwsubsidies	1.200 N	2.900 N	3.700 N	4.200 N	1.600 N	900 N
	Onttrekkingen						
5.6	Reserve Europese proj. Landbouwsubsidies	-365 V	-4.000 V	-6.705 V	-3.778 V	-3.035 V	-900 V
	Resultaat	5.866 N	6.614 N	7.075 N	7.619 N	4.978 N	4.281 N

Financiële ontwikkelingen

- Het bestedingsplan van de Reserve Europese Landbouwsubsidies is geactualiseerd. Voorgesteld wordt om de looptijd van de reserve te verlengen tot 2029. Dit is ook de looptijd van het NSP (Nationaal Strategisch Plan), onderdeel van het GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid). De bijgestelde ramingen zijn meerjarig in de begroting verwerkt.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie zet zich in voor de omslag naar kringlooplandbouw met doelsturing en prestatie-indicatoren en wil perspectief bieden aan agrariërs. Kringlooplandbouw kent zeven sporen waarlangs het zich kan ontwikkelen: Hightech gesloten systemen, Hightech open systemen, Extensivering, Biologische landbouw, Natuurbeheer en -ontwikkeling, Multifunctionele landbouw en Stoppen. Met haar beleid wil de provincie sterke, duurzame agroclusters ontwikkelen en behouden.
2. De provincie zet zich in voor een toekomstbestendige beroepsvisserij en visserijgemeenschappen.
3. De provincie werkt verder aan de aanpak die een structurele bijdrage levert aan stikstofreductie en natuurherstel. Dit voortbouwend op de gemaakte afspraken met de industrie en de overeenkomst stikstofreductie & natuurherstel die is gesloten met de landbouwpartijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie zorgt voor de uitvoering van het NSP 2023–2027 en de afronding POP3 (2015–2025) in het kader van het gemeenschappelijk (Europees) landbouwbeleid. Met het openstellen van subsidieregelingen ondersteunen we projecten en investeringen. Het gaat om regelingen die bijdragen aan onder meer innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht in de landbouw, jonge boeren, LEADER (versterken landelijk gebied), klimaat, biodiversiteit en het verduurzamen van het watersysteem. De provincie doet de openstelling samen met het Rijk en de waterschappen.
- 1.2 De provincie ondersteunt agrariërs met coaching en meerjarige projecten, onder andere gericht op doelsturing en KPI's, emissiereductie veehouderij, nutriëntenkringloop en mestverwerking. We zorgen voor afstemming met het IPO (interprovinciaal overleg), het Rijk en Europa over onder andere voedselzekerheid, ruimtelijk instrumentarium, kringlooplandbouw en doelsturing. Met akkerbouwers en melkveehouders werken we m.b.t. de KPI's aan concrete maatregelen en een passende vergoeding.
- 1.3 De provincie blijft zich inzetten voor samenwerking, het stimuleren van kennisdeling, data(del)ing en innovatie in samenwerking met partners. Met subsidie aan de Greenports werken we aan klimaatdoelen via projecten gericht op duurzame en circulaire glastuinbouw met hergebruik van water en inzet van duurzame energie.
- 2.1 De provincie neemt deel aan het Bestuurlijk Platform Visserij en draagt bij aan de activiteiten ervan, inclusief de activiteiten van het Visserijontwikkelplan, gericht op de visserijketen en gemeenschappen.
- 3.1 De provincie intensificeert de samenwerking met het 'Regieorgaan Versnellen innovatie emissiereductie duurzame veehouderij' en continueert de samenwerking met de gebiedspartners in het Fieldlab Groene Hart (toegekend koplopersproject).

- 3.2 Om de stikstofuitstoot te verminderen, loopt er een onderzoek naar de stoffenbalans waarbij wordt bekeken of dit een bruikbaar instrument is voor doelsturing in de landbouwsector. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid die mestvergisters en stikstofkrakers bieden bij het terugwinnen, hergebruik van stikstof en verlagen van de ammoniakemissie (en dus stikstofreductie).
- 3.3 De provincie werkt aan reductiemaatregelen in alle sectoren en brengt de noodzaak voor aanvullende maatregelen in beeld aan de hand van doorrekeningen en een natuurtoets voor alle Natura 2000-gebieden. De inzet voor de stikstofaanpak in de overige sectoren staat, indien van toepassing, bij de betreffende paragrafen vermeld.
- 3.4 Om de in 2024 opgerichte provinciale doelenbank voor de legalisering van interimmers en PAS-melders) te kunnen gebruiken, is het nodig dat er depositieruimte in de bank komt en dat deze ruimte vervolgens ook legitiem benut kan worden. Deze provinciale doelenbank gebruiken wij naar vermogen en binnen de wettelijke kaders.
- 3.5 Na afronding van de pilot voor legalisatie van PAS-melders op Texel wil de provincie nieuwe legalisatietrajecten opstarten, zodra het aangescherpte rijksbeleid dit mogelijk maakt. Dat doen we door met een concreet geborgd pakket aan maatregelen te komen.

Koppeling met brede basismonitor

Zie voor de grafieken vanuit de brede basismonitor voor dit programma de [bijlage](#) van de begroting.

Verbonden partijen

Programma	Verbonden partij	Doel
5	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied
5	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied
5	Recreatieschap Twiske-Waterland	Beheer recreatiegebied
5	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied
5	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied
5	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
5	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie vindt u in de paragraaf verbonden partijen

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur

Doelen

6. Economie, leefbaarheid en cultuur

6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie

6.2 Behouden kwaliteit van erfgoed

6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen

Maatschappelijk doel

De provincie wil de sterke economische positie van Noord-Holland behouden en blijven bijdragen aan de concurrentiepositie van Nederland in Europa. De provincie streeft daarom naar een toekomstbestendige economie. In zo'n economie dragen de economische activiteiten bij aan maatschappelijke opgaven, zoals het tegengaan van verdere klimaatverandering, zorgen voor een gezonde leefomgeving en bijdragen aan de gewenste autonomie van Nederland en Europa. Daarnaast zijn deze economische activiteiten op langere termijn houdbaar, gegeven de bestaande en verder verwachte schaarste aan (fysieke en milieu-) ruimte, energie, zoetwater en arbeid. Op die manier kunnen we er het beste voor zorgen dat mensen in Noord-Holland ook in de toekomst een goed inkomen kunnen verwerven.

De provincie draagt zorg voor de bescherming van het erfgoed en de waardevolle landschappen. De grote en steeds snellere veranderingen vragen soms ook om opnieuw te kijken naar wat we willen behouden en waar transformatie van het cultuurlandschap voor nieuwe kwaliteiten zorgt. De provincie maakt duurzaam behoud van haar erfgoed mogelijk door herbestemming en verduurzaming, zodat ook toekomstige generaties er gebruik van kunnen maken. In het culturele domein zet de provincie in op de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de culturele infrastructuur.

Voor vitale dorpen en steden zijn goede voorzieningen, zoals sportaccommodaties, dorpshuizen en culturele instellingen, van cruciaal belang. Ook zoekt de provincie naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sport- en cultuurtalent te stimuleren, door een brug te slaan naar en ruimte te geven aan de topsport en topcultuur.

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel

(Min is voordelig)

6.1	Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	22.233	N
6.2	Behouden kwaliteit van erfgoed	11.977	N
6.3	Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit voor sport, cultuur en voorzieningen	6.962	N
Totaal lasten		41.172	N
6.1	Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	-1.617	V
6.2	Behouden kwaliteit van erfgoed	-300	V
6.3	Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit voor sport, cultuur en voorzieningen	0	V
Totaal baten		-1.917	V
Saldo van baten en lasten		39.255	N
Stortingen		10.410	N
Onttrekkingen		-28.732	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		20.933	N

Wettelijk- en provinciaal beleidskader

Zie voor het wettelijk- en provinciaal beleidskader de [bijlage](#) van de begroting.

6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie

Provinciale rol

De provincie heeft zowel een opdrachtgevende, financiële als beleidsontwikkende rol. De opdrachtgevende rol komt onder meer tot uitdrukking in het versterken van het innovatie-ecosysteem als opdrachtgever van het versnellingsprogramma voor ondernemers 'GO!-NH', het 'Programma Investerings-gereed innovatief MKB' (PIM Noord-Holland), maar ook van het programma voor verduurzaming van bedrijfstvastgoed. Daarnaast is de provincie aandeelhouder van onder andere de regionale ontwikkelingsmaatschappij ROM InWest en het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord.

De financiële rol komt terug in het aandeelhouderschap van ROM InWest, maar bijvoorbeeld ook als aandeelhouder van het Innovatiefonds NHN. De beleidsontwikkende rol wordt vooral zichtbaar in het ontwikkelen van een toekomstbeeld van de economie. De provincie werkt aan het inzichtelijk maken wat een toekomstbestendige Noord-Hollandse economie is en welke randvoorwaarden (en daarmee samenhangende keuzes) hiervoor nodig zijn. Hiermee wordt bijgedragen aan de ruimtelijke besluitvorming in het kader van het traject 'Regie op de Ruimte' en de actualisatie van de omgevingsvisie.

Actuele provinciale beleidskaders voor dit programma

- [Uitvoeringsagenda duurzame en circulaire economie 2025-2028.pdf](#)
- [Datacenterstrategie NH 2025-2027.pdf](#)
- [Detailhandelsbeleid 2025-2033.pdf](#)

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	-10.016 V	32.610 N	22.233 N	29.701 N	18.901 N	18.826 N
Totaal baten	-2.938 V	-5.955 V	-1.617 V	-110 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	-12.954 V	26.655 N	20.616 N	29.591 N	18.901 N	18.826 N
Stortingen						
6.1 Reserve Circulaire economie	1.180 N	1.255 N	0 V	0 V	0 V	0 V
6.1 Reserve MKB	4.922 N	4.971 N	5.275 N	4.900 N	4.900 N	4.900 N
Onttrekkingen						
6.1 Reserve Circulaire economie	-1.427 V	-1.354 V	-762 V	0 V	0 V	0 V
6.1 Reserve Herstructurering bedrijventerreinen	-3.106 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
6.1 Reserve MKB	-3.202 V	-8.441 V	-15.859 V	-5.330 V	-5.076 V	-4.924 V
6.1 Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	-1.872 V	-1.353 V	-1.076 V	-10.388 V	0 V	0 V
Resultaat	-16.459 V	21.733 N	8.194 N	18.773 N	18.725 N	18.802 N

Financiële ontwikkelingen

- In 2025 en 2026 maken we gebruik van de SPUK Herstructurering bedrijventerreinen. Daardoor is er in die jaren sprake van respectievelijk € 2,1 en € 1,3 miljoen extra lasten en baten;
- In 2025 maken we gebruik van de SPUK MKB. Daardoor is er in dat jaar sprake van € 3,7 miljoen extra lasten en baten;
- In 2025 is sprake van € 3,0 miljoen extra lasten voor de MIT-regeling 2024. Deze lasten worden gedekt door een onttrekking uit de reserve MKB;
- In 2025, 2026 en 2027 is sprake van eenmalige extra lasten voor Havencomplexen van respectievelijk € 1,3 miljoen, € 1,1 miljoen en € 10,4 miljoen. Voor 2025 gaat het om € 1,0 miljoen als subsidie voor de gemeente Velsen voor de binnenvaartkade Grote Hout en € 0,3 miljoen als kosten voor de energiehaven. Voor 2026 gaat het voor € 0,8 miljoen om kosten in het kader van de ontwikkeling maritiem cluster Den Helder. Voor 2027 gaat het om kosten voor de Boerenverdrietsluis. Al deze lasten worden gedekt door onttrekkingen uit de reserve Ontwikkeling havencomplexen;
- In 2025 zijn eenmalige lasten opgenomen van € 2,3 miljoen voor de regiodeal Waddeneilanden (betreft een UI-post uit 2024);
- In het kader van de doorlichting van de reserves valt in 2026 € 10,4 miljoen vrij uit de reserve MKB ;
- Het jaar 2025 is het laatste jaar waarin € 1,3 miljoen gestort wordt in de reserve Circulaire economie. In 2025 en 2026 worden de laatste uitgaven gedaan uit deze reserve. In 2027 valt het resterende deel van de reserve vrij.

Wat willen we bereiken?

De provincie helpt de juiste randvoorwaarden te creëren voor bedrijven en andere partijen om te kunnen ondernemen en verduurzamen. De provincie werkt aan vier speerpunten.

1. Duurzame en circulaire bedrijvigheid: de provincie stimuleert, faciliteert en ondersteunt bedrijven om te verduurzamen en de omschakeling naar een circulaire economie te maken.
2. Ruimte voor economie: de provincie werkt aan toekomstbestendige werklocaties met behoud van de bestaande ruimte voor bedrijven en industrie in de zware-milieucategorieën, zodat er ook voldoende ruimte blijft voor de energietransitie en de omschakeling naar een circulaire economie.
3. Innovatie: de provincie bevordert een missiegedreven, innovatief mkb en bevordert een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor het mkb.
4. Arbeidsmarkt en onderwijs: de provincie draagt bij aan het verbeteren van de aansluiting van het onderwijs op de (toekomstige) regionale vraag naar arbeidskrachten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 In samenwerking met het (internationale) bedrijfsleven, kennisinstellingen en inwoners stimuleert de provincie circulair ondernemerschap en het circulair maken van grondstofketens. Dat gebeurt via een ketenaanpak 'Biobased Bouwen' en een aanpak gericht op het aanjagen van circulariteit in de maakindustrie. Ook zetten we in op de verduurzaming van de industrie. Met het 'Programmabureau Noordzeekanaalgebied' werkt de provincie aan het opstellen van een circulaire grondstoffenstrategie.
- 2.1 Om het (internationale) vestigingsklimaat te versterken, stuurt de provincie op een goede balans tussen vraag naar en aanbod van werklocaties. Dat doen we via de omgevingsverordening en het maken van regionale afspraken over planning en programmering.
- 2.2 De provincie stimuleert het verduurzamen en toekomstbestendig maken van werklocaties, waaronder ruimte voor circulaire economie. Daarvoor zetten we subsidieregelingen in voor het versterken van de organisatiegraad en het uitvoeren van fysieke maatregelen, en ondersteunen we ondernemers via ontzorgingsprogramma's bij het verduurzamen van hun vastgoed. Ook werken we aan het opstellen van een ruimtelijke strategie voor een circulaire economie.
- 2.3 Het Rijk en de regio werken gezamenlijk aan de uitvoering van de 'Uitvoeringsagenda van het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied'. De provincie Noord-Holland werkt samen met Port of Amsterdam, Zeehaven IJmuiden en de gemeente Velsen aan de realisatie van de Energiehaven IJmond voor de installatie en het onderhoud van windparken op zee.
- 2.4 Het programma om het Maritiem Cluster in Den Helder te ontwikkelen, zet de provincie in 2026 voort. Dit programma is gericht op het versterken van de regionale economie en de economische kansen voor Den Helder en de Kop van Noord-Holland, in het licht van de energietransitie en de versterkte focus op nationale veiligheid. De provincie Noord-Holland, de gemeente Den Helder en het ministerie van Defensie werken in deze fase gezamenlijk aan de realisatie van bereikbaarheidsmaatregelen die nodig zijn om de ontwikkelingen mogelijk te maken.
- 3.1 De provincie ondersteunt (duurzame) innovatie in het mkb. Dat gebeurt via investeringsfondsen (bijvoorbeeld via de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij ROM InWest

en het Innovatiefonds Noord-Holland), via subsidieregelingen (zoals de ‘MKB Innovatiestimulering Topsectoren’) en via programma’s ter ondersteuning van het innovatief mkb, zoals ‘PIM’ en ‘GO!NH’.

- 3.2 De provincie ondersteunt via de MRA de Amsterdam Economic Board, om zo de samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven (grootbedrijf en mkb) en overheden in de Metropoolregio Amsterdam te versterken. De focus ligt op de thema’s tech & AI, life sciences & health en circulair gebruik van grondstoffen en hernieuwbare energie.
- 3.3 De provincie geeft het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN) opdracht om activiteiten uit te voeren voor de versterking van de economische structuur in Noord-Holland Noord. Onder meer door het collectief van ondernemers op bedrijventerreinen te begeleiden bij verduurzaming en het mkb te ondersteunen.
- 4.1 De provincie versterkt de publiek-private samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven en we coördineren het ‘Manifest Werken en Ontwikkelen 2030 NH 2.0’, inclusief het organiseren van een arbeidsmarktdashboard.
- 4.2 De provincie versterkt via een subsidieregeling het netwerk van twaalf regionale techniek- en technologie samenwerkingen van onderwijs, overheid en bedrijfsleven en drie bovenregionale samenwerkingen. Het gaat hier om de thema’s agrifoodketen, bouw en mobiliteit en maak- en havenindustrie.

6.2 Behouden kwaliteit van erfgoed

Provinciale rol

De provincie heeft een stimulerende en autonome rol als het gaat om het behoud van het cultuurlandschap en het hierin gelegen erfgoed. De provincie stimuleert en ondersteunt restauratie, herbestemming en verduurzaming van monumenten. Daarnaast treedt de provincie waar mogelijk op als verbinder van erfgoed met gebiedsopgaven. We hebben een wettelijke taak om een toegankelijk archeologisch depot te beheren. In het Archeologiemuseum [Huis van Hilde](#) worden de provinciale archeologische collecties beheerd.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Behouden kwaliteit van erfgoed	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	29.194 N	18.397 N	11.977 N	11.839 N	10.853 N	10.857 N
Totaal baten	-308 V	-300 V	-300 V	-300 V	-300 V	-300 V
Saldo van baten en lasten	28.886 N	18.097 N	11.677 N	11.539 N	10.553 N	10.557 N
Storting						
6.2 Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	3.821 N	9.080 N	5.135 N	5.184 N	5.232 N	5.287 N
6.2 Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	233 N	25 N	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
6.2 Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	-10.430 V	-5.466 V	-9.417 V	-5.922 V	-5.217 V	-5.217 V
6.2 Reserve Subsidie Stelling van Amsterdam / NHW Werelderfgoed	-885 V	-880 V	-1.033 V	-227 V	0 V	0 V
6.2 Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	-2.294 V	-3.466 V	-585 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	19.331 N	17.390 N	5.777 N	10.574 N	10.568 N	10.627 N

Financiële ontwikkelingen

- De lasten nemen vanaf 2026 af, gezien de beëindigde reserve SvA/NHW Werelderfgoed. Het enige dat nog doorloopt is de subsidie buiten uitvoeringsregeling Gooise Meren, Vestingsplein Muiden.
- De baten geven in 2026 en verder, een stabiel beeld weer ten opzichte van 2025 en betreffen de inkomsten van Huis van Hilde.
- De storting bij reserve Monumenten is in 2025 € 4 miljoen hoger als gevolg van het coalitieakkoord. Dit betreft een eenmalige storting in 2025.
- Reserve SvA/NHW Werelderfgoed eindigt per jaareinde 2025 met als gevolg dat de stortingen in de reserve stoppen na 31-12-2025 en de resterende gelden vrij zullen vallen met geschatte bedrag van € 585.000.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie versterkt de cultuurhistorische waarden van het landschap.
2. De provincie behoudt het archeologisch erfgoed en maakt dit toegankelijk voor het publiek.
3. De provincie behoudt, herbestemt en verduurzaamt haar monumenten. Voor rijksmonumenten streeft de provincie naar een restauratievolume van 13,9 procent voor 2026.
4. De provincie behoudt de 'Outstanding Universal Value' van het Noord-Hollandse deel van het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies en draagt de waarde en betekenis van het werelderfgoed uit.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie geeft het [Steunpunt Cultureel Erfgoed](#) opdracht om gemeenten te ondersteunen op het gebied van erfgoedbeleid en de Omgevingswet. En ook bij het onder de aandacht brengen van de cultuurhistorie in relatie tot ruimtelijke opgaven en beleidsvisies. Daarnaast ondersteunt de provincie activiteiten rond ruimtelijke opgaven in relatie tot archeologie en herbestemming, zoals het organiseren van bijeenkomsten en het uitbrengen van publicaties voor kennisoverdracht.
- 1.2 De provincie versterkt de cultuurhistorische waarden van het landschap door het actualiseren van de '[Leidraad Landschap & Cultuurhistorie 2018](#)', In deze leidraad wordt aangegeven hoe (private en publieke) initiatiefnemers van concrete ruimtelijke plannen in het landelijk gebied om kunnen gaan met het borgen en versterken van de cultuurhistorische waarden. Tevens worden hiervoor bijeenkomsten georganiseerd en adviezen gegeven. De ruimtelijke kwaliteit is gewaarborgd in de omgevingsverordening.
- 2.1 Archeologische waarden zijn een belangrijk onderdeel van het waardevolle cultuurlandschap van de provincie Noord-Holland. In tien geselecteerde gebieden met een bovengemeentelijk archeologisch belang proberen we via het bieden van informatie en inspiratie gemeenten, gebruikers en beheerders van vindplaatsen aan te zetten tot een zorgvuldige omgang met deze waarden.
- 2.2 De provincie is eigenaar van de collectie archeologische vondsten in het archeologisch depot. In [Huis van Hilde](#) (depot en museum) maakt de provincie dit erfgoed zichtbaar en toegankelijk voor een breed publiek.

- 3.1 Met subsidies draagt de provincie bij aan onderhoud, restauratie, verduurzaming en herbestemming van provinciale en rijksmonumenten. Naast de eigen provinciale monumenten draagt de provincie ook met cofinanciering via subsidies en leningen bij aan de restauratie en herbestemming van rijksmonumenten.

De provincie ondersteunt eigenaren of initiatiefnemers van herbestemmingsopgaven van niet-rendabele monumenten.

- 3.3 Voor gemeenten stellen we in 2026 een handelingsperspectief op voor de omgang met klimaatrisico's voor erfgoed.

- 4.1 Als mede site-houder voor het [UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies](#) coördineert de provincie het behoud van dit werelderfgoed binnen Noord-Holland, en draagt zij de betekenis ervan uit.

6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit voor sport, cultuur en voorzieningen

Provinciale rol

De provincie heeft een wettelijke taak om via de provinciale ondersteuningsinstelling het bibliotheeknetwerk in Noord-Holland te ondersteunen op de gebieden collectie-uitwisseling, innovatie en kennisontwikkeling. Daarnaast stimuleert de provincie cultuureducatie op scholen in Noord-Holland. Op het gebied van cultuur en voorzieningen (sport, cultuur en dorpshuizen) vervult de provincie als middenbestuur een verbindende rol op bovenlokaal niveau door regionale samenwerking van en kennisuitwisseling tussen gemeenten te stimuleren.

Wat mag het kosten?

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
	Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit voor sport, cultuur en voorzieningen	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
	Totaal lasten	6.638 N	8.308 N	6.962 N	7.160N	7.147 N	7.149 N
	Totaal baten	0 V	0 V	0 V	0V	0 V	0 V
	Saldo van baten en lasten	6.638 N	8.308 N	6.962 N	7.160N	7.147 N	7.149 N
	Stortingen						
6.3	Reserve Verleende subsidies beleidsdoel bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen	12.700 N	0 V	0 V	0V	0 V	0 V
	Onttrekkingen						
6.3	Reserve Verleende subsidies beleidsdoel bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen	-10.160 V	-2.540 V	0 V	0V	0 V	0 V
	Resultaat	9.178 N	5.768 N	6.962 N	7.160N	7.147 N	7.149 N

Financiële ontwikkelingen

- De lasten in 2025 zijn hoger dan 2024, 2026 en verder. Dit komt hoofdzakelijk door subsidie buiten uitvoeringsregeling voor culturele instellingen van € 1 miljoen en uitvoeringsregeling Stichting de Toneelschuur voor € 450.000.
- In 2025 vindt geen storting plaats in de reserve subsidie kwaliteit cultuur en voorzieningen. Deze vond alleen plaats in 2024 en had betrekking op de subsidie aan Rijksmonument Artis-Aquarium.
- De onttrekking uit de reserve subsidie kwaliteit cultuur en voorziening stopt na 2025 en heeft te maken met de verstrekte subsidie aan Rijksmonument Artis-Aquarium.

Wat willen we bereiken?

1. De provincie ondersteunt bibliotheken in hun ontwikkeling naar een bredere maatschappelijke en educatieve functie.
2. De provincie werkt aan goede cultuureducatie op zoveel mogelijk Noord-Hollandse scholen.
3. De provincie versterkt de regionale samenwerking in de cultuurregio's (Metropoolregio Amsterdam en Noord-Holland Noord).
4. De provincie versterkt de regionale samenwerking in de bestuurlijke regio's van Noord-Holland op het gebied van culturele voorzieningen, sportvoorzieningen en dorpshuizen.
5. De provincie stimuleert regionaal cultuur- en sporttalent.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 De provincie verleent Probiblio subsidie om de Noord-Hollandse bibliotheken te ondersteunen en bij te staan op het gebied van de vijf opgaven: Geletterdheid, Meedoen met de Maatschappij, Digitale Geletterdheid, Strategie & Beleid en Effectieve Bibliotheek.
- 2.1 De provincie subsidieert (cofinanciering) het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028'.
- 3.1 De provincie draagt bij aan het MRA-programma 'Kunst, cultuur en erfgoed' en het Cultuurprofiel Noord-Holland Noord.
- 4.1 De provincie gaat met gemeenten in gesprek om samenwerking en kennisuitwisseling over voorzieningen, met de focus op sport, cultuur en dorpshuizen, op regionaal niveau tussen gemeenten te stimuleren.
- 5.1 De provincie onderzoekt de mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sport- en cultuurtalent te stimuleren, onder meer door de zichtbaarheid te vergroten en een brug te slaan naar de topsport en topcultuur in de provincie.

Koppeling met brede basismonitor

Zie voor de grafieken vanuit de brede basismonitor voor dit programma de [bijlage](#) van de begroting.

Verbonden partijen

Programma	Verbonden partij	Doel
6	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie
6	Gemeenschappelijke Regeling Siteholderschap Werelderfgoed Hollandse Waterlinies	Behoud en uitdragen van de universele waarde van het UNESCO werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies.
6	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden, marketing en acquisitie
6	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
6	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie
6	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
6	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
6	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen om (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.
6	InWest Regio B.V. (ROM)	De vennootschap heeft als doel om binnen het werkgebied bij te dragen aan het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van de regio Noord-Holland en Nederland en aan het realiseren van de transitieopgaven op het gebied van energie en circulariteit. Dit doet deze vennootschap onder andere door het beschikbaar stellen van financiering, het adviseren en begeleiden van ondernemingen, en het stimuleren en faciliteren van innovatie.
6	ROM InWest B.V.	De vennootschap heeft ten doel het stimuleren van de economische ontwikkeling in de regio Noord-Holland en hiermee het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van de regio Noord-Holland en Nederland.

*Verdere informatie vindt u in de paragraaf verbonden partijen

Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie

Doelen

7. Overzicht Algemene middelen en organisatie
7.1 Algemene dekkingsmiddelen
7.2 Overhead
7.3 Vennootschapsbelasting
7.4 Onvoorzien
7.5 Overige

Budgettabel

Budgettabel 2026 (x € 1.000)

Beleidsdoel	Min is voordelig		
7.1	Algemene dekkingsmiddelen	15.230	N
7.2	Overhead	106.169	N
7.3	Vennootschapsbelasting	591	N
7.4	Onvoorzien	45	N
7.5	Overige	10.822	N
Totaal lasten		132.857	N
7.1	Algemene dekkingsmiddelen	-619.486	V
7.2	Overhead	-212	V
7.3	Vennootschapsbelasting	0	V
7.4	Onvoorzien	0	V
7.5	Overige	-42.700	V
Totaal baten		-662.398	V
Saldo van baten en lasten		-530.041	V
Stortingen		24.000	N
Onttrekkingen		-51.927	V
Saldo t.l.v. algemene middelen		-557.468	V

Toelichting

Elk programma heeft in de begroting naast lasten ook baten die direct tot dat programma behoren, zoals specifieke uitkeringen van het Rijk of bijdragen uit reserves. Deze baten zijn meestal niet toereikend om de lasten van het programma te kunnen dekken. Tegenover de nadelige saldi op de programma's staan de algemene dekkingsmiddelen.

Onder 7.1 zijn de algemene dekkingsmiddelen opgenomen. De algemene dekkingsmiddelen dragen bij aan het sluitend maken van de begroting.

De begroting kent naast de 6 programma's en de algemene dekkingsmiddelen nog een aantal andere centrale posten, zoals de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien. Deze zijn opgenomen onder 7.2 tot en met 7.4.

Het opnemen van de hierboven genoemde posten in een apart overzicht is een verplicht onderdeel van het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Hierna zal een korte toelichting gegeven worden bij de verschillende onderwerpen.

7.1 Algemene dekkingsmiddelen

Onder de algemene dekkingsmiddelen zijn de volgende posten opgenomen:

- Provinciale heffingen
- Uitkering uit het provinciefonds
- Dividenduitkeringen
- Financieringsfunctie (renteresultaat)
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Provinciale heffingen

De provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting vormen na de uitkering uit het provinciefonds de grootste post binnen de structurele algemene dekkingsmiddelen. Een nadere toelichting op de opcenten op de motorrijtuigenbelasting is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen van deze begroting.

Uitkering provinciefonds

De uitkering uit het provinciefonds is bij deze begroting aangepast op basis van de meicirculaire 2025

Dividend

De dividenden worden prudent geraamd. Een toelichting op de deelnemingen is opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen in deze begroting.

Financieringsfunctie

Onder de post financieringsfunctie wordt het renteresultaat van de provincie begroot. Een overzicht van het renteresultaat is opgenomen in de paragraaf Financiering van deze begroting.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder 'overige algemene dekkingsmiddelen' worden middelen verantwoord die niet bij één van de inhoudelijke programma's horen, maar wel dienen ter algemene dekking. Voorbeelden zijn het verhuren van onroerend goed, de facilitering van de dienstverlening voor het bedrijfsbureau voor de recreatieschappen en de externe detachering van provinciepersoneel. Bij het verhuren van onroerend goed gaat het om de verhuur van delen van het gebouw aan het Houtplein en de verhuur van de parkeergarage onder de Dreef. Voor de begroting wordt geen rekening gehouden met het extern detacheren van provinciepersoneel. De incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld in het coalitieakkoord, zijn opgenomen in de 'reserve Coalitieakkoord'. Deze reserve is onder de 'overige algemene dekkingsmiddelen' geplaatst. De gelden worden bij de komende P&C momenten toebedeeld aan de juiste beleidsdoelen en bestemmingsreserves.

Beleidsdoel	(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)					
Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	6.548 N	8.340 N	15.230 N	19.152 N	21.445 N	22.568 N
Totaal baten	-650.297 V	-637.529 V	-619.486 V	-631.506 V	-647.824 V	-665.134 V
Saldo van baten en lasten	-643.749 V	-629.189 V	-604.256 V	-612.354 V	-626.379 V	-642.566 V
Stortingen						
7.1 Reserve Coalitieakkoord	107.862 N	14.177 N	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
7.1 Reserve Coalitieakkoord	-94.400 V	-20.900 V	-16.600 V	0 V	0 V	-2.600 V
Resultaat	-630.287 V	-635.912 V	-620.856 V	-612.354 V	-626.379 V	-645.166 V

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- Het stijgende verloop van 7.1.4 Financieringsfunctie wordt bepaald door een toename van de verwachte rentekosten van het nog aan te trekken vreemde vermogen.

Baten:

- Het verloop van de baten wordt meerjarig vooral veroorzaakt door het saldo van het provinciefonds en de opbrengst van de opcenten. De daling tussen 2024 en 2025 wordt vooral veroorzaakt door een hoge stand van het provinciefonds in 2024 (als gevolg van een groot aantal decentralisatie uitkeringen). De daling tussen 2025 en 2026 wordt vooral verklaard door een relatief hoge opbrengst van het provinciefonds in 2025 als gevolg van de eindafrekening over 2024 van de algemene uitkering en de toevoeging van de definitieve ruimte onder het plafond BTW compensatiefonds 2024. De groei in de jaren daarna wordt veroorzaakt door toenemende accressen en de aannames van 0,9% autonome groei van de opcenten. Verder speelt in de jaren vanaf 2025 ook mee dat correcties zijn gedaan met betrekking tot de aannames van 2% autonome groei en de extra opbrengst voor elektrische auto's vanwege het afschaffen van de vrijstelling van de MRB; deze aannames zijn verwijderd. Dit verklaart mede de daling van baten tussen 2024 en 2025 en tussen 2025 en 2026. Vanaf 2026 is deze correctie constant in alle jaren en dus speelt dit geen rol meer bij het verloop van baten in deze jaren.
- De mutaties in de dividendopbrengsten worden vooral verklaard door hoge geraamde opbrengsten voor het dividend van Alliander in 2024.

Stortingen:

- De stortingen in de reserve Coalitieakkoord betreft een storting die voortvloeit uit afspraken uit het Coalitieakkoord en heeft betrekking op fietsbeleid.

Onttrekkingen:

- De onttrekkingen betreft een drietal overhevelingen uit de TBW2025 en die voortvloeien uit afspraken uit het Coalitieakkoord.

7.2 Overhead

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)				
Overhead	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	86.623 N	107.058 N	106.169 N	104.064 N	100.648 N	98.980 N
Totaal baten	-328 V	-271 V	-212 V	-214 V	-217 V	-219 V
Saldo van baten en lasten	86.295 N	106.787 N	105.957 N	103.850 N	100.431 N	98.761 N
Stortingen						
7.2 Reserve Bedrijfsvoering	5.126 N	1.420 N	5.500 N	7.300 N	2.100 N	0 V
Onttrekkingen						
7.2 Reserve Bedrijfsvoering	-4.852 V	-9.260 V	-9.901 V	-7.147 V	-2.422 V	-422 V
7.2 Reserve Huisvesting	-762 V	-782 V	-782 V	-782 V	-782 V	-782 V
Resultaat	85.807 N	98.165 N	100.774 N	103.221 N	99.327 N	97.557 N

Financiële ontwikkelingen

- Overhead: de lasten variëren door de jaren heen, omdat er een aantal incidentele (ICT- en huisvestings-)projecten worden uitgevoerd, evenals het programma voor de vernieuwing van het belangrijkste bedrijfsvoeringssysteem. De betreffende kosten worden gedekt door een onttrekking uit de reserve bedrijfsvoering ;
- De structurele storting in de reserve bedrijfsvoering wordt met ingang van 2026 beëindigd. In plaats daarvan wordt het bedrag van de reguliere storting van € 1.420.000 toegevoegd aan het structurele exploitatiebudget voor de materiële overhead ;
- In 2026 t/m 2028 wordt als uitwerking van de Kaderbrief 2026 in totaal € 14,9 miljoen gestort in de reserve bedrijfsvoering ten behoeve van de vernieuwing van het belangrijkste bedrijfsvoeringssysteem ;
- Als uitwerking van de doorlichting van de bestemmingsreserves valt in de jaren 2026 en 2027 respectievelijk € 3,0 en € 2,0 miljoen vrij uit de reserve bedrijfsvoering.

7.3 Vennootschapsbelasting

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)				
Vennootschapsbelasting	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	18 N	41 N	591 N	1.968 N	-15 V	-15 V
Totaal baten	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	18 N	41 N	591 N	1.968 N	-15 V	-15 V
Storting						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	18 N	41 N	591 N	1.968 N	-15 V	-15 V

Financiële ontwikkelingen

- In de begroting 2026 en 2027 staat een last opgenomen voor afdracht van vennootschapsbelasting in verband met de verwachte fiscale winst van de CV Polanenpark. Voor de jaren 2028 en 2029 worden fiscale verliezen geraamd.

7.4 Onvoorzien

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)				
Onvoorzien	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	0 V	0 N	45 N	45 N	45 N	45 N
Totaal baten	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	0 V	0 N	45 N	45 N	45 N	45 N
Storting						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	0 V	0 N	45 N	45 N	45 N	45 N

7.5 Overige

Beleidsdoel		(Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)				
Overige	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totaal lasten	-1.433 V	1.969 N	10.822 N	21.241 N	33.661 N	45.391 N
Totaal baten	-6.658 V	-10.500 V	-42.700 V	-45.700 V	-49.700 V	-49.700 V
Saldo van baten en lasten	-8.090 V	-8.531 V	-31.878 V	-24.459 V	-16.039 V	-4.309 V
Stortingen						
7.5 Algemene reserve	11.260 N	1.485 N	0 V	0 V	0 V	0 V
7.5 Reserve Waardevermindering grondaankopen Groen	12.055 N	7.777 N	18.500 N	13.517 N	27.973 N	40.557 N
Onttrekkingen						
7.5 Algemene reserve	-77.499 V	-118.207 V	-24.644 V	-444 V	-444 V	0 V
Resultaat	-62.275 V	-117.476 V	-38.022 V	-11.386 V	11.490 N	36.248 N

Financiële ontwikkelingen

Lasten:

- Het stijgende verloop van de lasten wordt vooral veroorzaakt door toename van de stelpost indexeringen. Deze stelpost wordt ingezet om in de toekomst de budgetten te verhogen om prijsstijgingen te compenseren.

Baten:

- Het verloop van de baten word vooral bepaald door de nieuw ingestelde stelpost voor geschatte extra opbrengsten aan opcenten en het provinciefonds. Het gaat hierbij om verwachte extra middelen in verband met de extra opbrengst aan opcenten in verband met het geleidelijk afschaffen van de korting op de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's, de extra compensatie die hieruit voortvloeit via het provinciefonds en het geschatte positieve effect van het nieuwe verdeelmodel van het provinciefonds.

Onttrekkingen:

- Het verloop van de onttrekkingen wordt vooral veroorzaakt door mutaties in de algemene reserve. Deze waren in 2024 hoger dan andere jaren omdat in dat jaar in eerste instantie middelen waren toegevoegd via de resultaatbestemming 2023. Dit betrof met name middelen als gevolg van vrijval van de reserve Economisch Herstel en Duurzaamheid (EHDF). Deze middelen zijn vervolgens in 2024 onttrokken. In 2025 gaat het met name om onttrekkingen als gevolg van decentralisatie uitkeringen die via de resultaatbestemming waren toegevoegd aan de algemene reserve in 2024 en vervolgens aan de algemene reserve zijn onttrokken. Daarnaast zijn er middelen onttrokken voor de Uitgestelde intenties. In de jaren hierna zijn deze bedragen nog niet geboekt.

3 Paragrafen

3.1 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid bestaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten die voor het uitvoeren van de treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- [Wet financiering decentrale overheden \(Wet fido\);](#)
- [Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;](#)
- [Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;](#)
- [Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\);](#)
- [Financiële verordening Noord-Holland 2023;](#)
- [Financieringsstatuut Provincie Noord-Holland 2024;](#)
- [Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland 2020.](#)

In deze wettelijke kaders staan onder andere richtlijnen over het aangaan en verstrekken van leningen, evenals het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. Uitzettingen of derivaten moeten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. In de ministeriële regeling is geëxpliciteerd wat minimaal onder prudente uitzettingen en een prudent gebruik van derivaten moet worden verstaan. De voorschriften richten zich op de tegenpartij (debiteurenrisico) en op het type instrument (marktrisico). De provincie Noord-Holland beschikt niet over uitzettingen en derivaten. Deze worden ook in 2026 niet verwacht.

De provincie Noord-Holland heeft zich bij het uitvoeren van de treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving te houden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) heeft de provincie de risico's van de treasuryfunctie kunnen begrenzen. Hierbij worden de overtollige liquide middelen ondergebracht bij het Rijk waardoor het debiteurenrisico nihil is.

De uitvoering van de financieringsfunctie, ook wel aangeduid als Treasury, dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen.

Uit bovenstaande wetgeving vloeien onderstaande kwantitatieve normen voort:

Wettelijke normen	Norm	Prognose 2026
Kasgeldlimiet	7%	€ 68 miljoen
Renterisiconorm	20%	€ 199 miljoen
Drempelbedrag Schatkistbankieren	*	€ 10 miljoen

De wettelijke norm over de kasgeldlimiet en renterisiconorm worden berekend over het totale begrotingstotaal aan lasten inclusief toevoegingen reserves. Het drempelbedrag Schatkistbankieren wordt berekend op basis van een staffel.

Het streven is erop gericht om binnen deze normen te opereren.

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen;
- Beheersen van financiële risico's;
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de provincie op korte en lange termijn.

Liquiditeitsprognose en financieringstekort

Op basis van de actuele liquiditeitsprognoses verwacht de provincie in 2026 structureel nieuwe geldleningen te moeten aantrekken om de benodigde liquiditeit op peil te houden.

De provincie gaat pas over tot het daadwerkelijk aantrekken van langlopende geldleningen gedurende het jaar als het 100% zeker is dat deze ook nodig zijn. De omvang van de behoefte aan nieuwe (langlopende)leningen en het tijdstip van aantrekken worden daarom bepaald aan de hand van de regelmatig geactualiseerde liquiditeitsprognoses op korte, middellange en lange termijn. Met name de daadwerkelijke realisatie van de geraamde investeringen is daarbij bepalend. Dit om overliquiditeit en onnodige rentekosten te voorkomen. Naast de liquiditeitsprognoses die nodig zijn voor het bepalen van de omvang van de geldleningen is het ook van belang om de verwachtingen rondom de renteontwikkelingen te betrekken bij de besluitvorming over het aantrekken van langlopende geldleningen. Hierbij maakt de provincie gebruik van maandelijks actuele marktinformatie en verwachte ontwikkeling van de markt.

De provincie hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering apart een lening wordt afgesloten. Investerings worden gefinancierd uit het totaal van eigen vermogen en het lang vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaald(e) investering/project en de rentelasten voor een afgesloten lening. De rentekosten worden aan de desbetreffende taakvelden met behulp van een (rente)omslag toegerekend. Hierdoor is er inzicht in de volledige kosten van de taakvelden.

Deze werkwijze is in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV), de Wet fido en het Financieringsstatuut provincie Noord-Holland 2024. De bevoegdheid voor het aantrekken van geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar ligt bij Gedeputeerde Staten. De bevoegdheid voor het afsluiten van geldleningen korter dan 1 jaar ligt bij de sectormanager financiën. In de paragraaf Financiering van de begroting en de jaarstukken worden Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen in het financieringsbeleid.

Voor het begrotingsjaar 2026 gaat de provincie op basis van de actuele liquiditeitsprognoses uit van het aantrekken van middelen. Deze liquiditeitsprognoses zijn gebaseerd op de voorliggende begroting. De rentelast is gebaseerd op het huidige inzicht van de financieringsbehoefte. Voor het jaar 2027 en verder zal de liquiditeitsbehoefte toenemen. Er zal een concreet voorstel gedaan worden om in haar financieringsbehoefte te voorzien. Een tekort wordt in eerste instantie met kasgeldleningen en waar dit structureel is met langlopende financiering gedekt. In de aanloop van het aantrekken van langlopende financiering zal conform het financieringsstatuut gehandeld worden. De liquiditeitsprognose 2025-2029 resulteert in onderstaande kasstroomoverzicht:

<i>In eur *1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Stand liquide middelen 1-1	+ 109.135	+ 34.482	+ 5.912	+ 3.936	+ 3.494
Kasstroom uit exploitatie	-/- 20.653	-/- 58.569	-/- 11.967	+ 9.558	+ 35.077
Kasstroom uit investeringen	-/- 104.000	-/- 130.000	-/- 130.000	-/- 130.000	-/- 130.000
Kasstroom financiering	+ 210.000	+ 160.000	+ 140.000	+ 120.000	+ 95.000
Stand liquide middelen 31-12	+ 34.482	+ 5.912	+ 3.936	+ 3.494	+ 3.571

In de komende jaren verwachten wij dat onze schuldpositie op zal lopen van € 160 miljoen tot € 725 miljoen in 2029. Door de stijgende schuld zal de rentelast toenemen in de komende jaren, deze hogere structurele lasten hebben we verwerkt in deze begroting. De stijgende schuldpositie heeft ook invloed op de diverse kengetallen en zijn verwerkt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Lening verloop	2025	2026	2027	2028	2029
Stand leningen 01-01	160.000	210.000	370.000	510.000	630.000
Nieuwe lening	120.000	250.000	185.000	120.000	140.000
Aflossing	-70.000	-90.000	-45.000		-45.000
Stand leningen 31-12	210.000	370.000	510.000	630.000	725.000

*In eur *1.000*

Bovenstaande verloop van vreemd vermogen is gebaseerd op de voorliggende begroting. Bij het werkelijk aantrekken van vreemd vermogen wordt er gekeken naar de realisatie van de begroting en de investeringsraming om onze financieringsbehoefte te bepalen.

Schatkistbankieren

De Staat verzekert met schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldogereguleert wordt gedaan door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is. Vanwege de naar verwachting aflopende financiële ruimte wordt van het plaatsen van deposito's geen gebruik gemaakt.

Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren (per 15 december 2013) is het voor de provincie ook mogelijk om -naast het Agentschap- tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet onder het toezicht van de uitzettende overheid vallen. Afhankelijk van de rentetarieven en de ontwikkeling van de overliquiditeit zal overwogen worden daar gebruik van te maken.

Renteresultaat

Renteresultaat (x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
De externe rentelasten over de korte en lange financiering					
A.	Financiering	10.820 N	14.820 N	17.220 N	18.340 N
B.	De externe rentebaten	-2.160 V	-2.103 V	-2.113 V	-2.123 V
	Totaal door te rekenen externe rente	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N
C.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N

Kasgeldlimiet

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid blijft de provincie in 2025 binnen deze normen. Overschrijding van de kasgeldlimiet wordt beheerst door het aantrekken van langlopende leningen. De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering en aflossing van die meerjarige leningen over de jaren te spreiden. De kasgeldlimiet bedraagt 7% van de lasten inclusief toevoegingen reserves vanuit de primaire begroting. Dit geeft het volgende financieringsoverzicht. Voor 2026 bedraagt de kasgeldlimiet € 68 miljoen

Renterisiconorm

Bij de structurering van de lange schuld moet de provincie rekening houden met de renterisiconorm. Deze norm heeft als doel het toekomstig renterisico te beperken door de aflossingen en renteherzieningen te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen.

Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal van de voorliggende begroting. De omvang van de begroting 2026 geldt volgens de wet ook als grondslag voor de toetsing van de daaropvolgende jaren.

	2025	2026	2027	2028	2029
Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	863.082	994.357	994.357	994.357	994.357
Renterisiconorm o.g.v. wet Fido: 20% van grondslag	172.616	198.871	198.871	198.871	198.871
Renteherzieningen	-	-	-	-	-
Aflossing	70.000	90.000	45.000	-	45.000
Risicobedrag	70.000	90.000	45.000	-	45.000
In % van de begroting	8,1%	9,1%	4,5%	0%	4,5%
Ruimte (+) / overschrijding (-)	102.616	108.871	153.871	198.871	153.871

Renteverwachting

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting en de daaruit voortkomende renteramingen in de begroting voor de nieuwe financieringsbehoefte en herfinanciering van leningen. Dit wordt iedere maand bijgesteld op basis van 2 rentevisies van verschillende banken en treasury specialisten. Volgens de renteverwachting verwacht de provincie dat de rente in 2026 nog licht zal stijgen. Voor de begroting 2026 gaan we uit van een verwachte rente van:

- 2,5 procent voor de nog aan te trekken kortlopende schuld.
- 3,3 procent voor de nog aan te trekken langlopende schuld

Deze rentes zijn gebaseerd op de marktrente van 3-maands kasgeldleningen (kort) en 10-jaarsleningen (lang) voor gemeenten.

Renteresultaat

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. Het rente resultaat voor 2026 - 2029 geeft het volgende beeld:

	Renteresultaat (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				
A.	Financiering	10.820	14.820	17.220	18.340
B.	De externe rentebaten	-2.160	-2.103	-2.113	-2.123
	Totaal door te rekenen externe rente	8.660	12.717	15.107	16.217
C.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	8.660	12.717	15.107	16.217
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	8.660	12.717	15.107	16.217
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	8.660	12.717	15.107	16.217

Vanaf het jaar 2024 zal de provincie Noord-Holland, op basis van de Financiële verordening Noord-Holland 2024, rente intern doorberekenen aan taakvelden. Voor 2026 zal deze omslagrente naar verwachting 0,83% zijn oplopend naar 1,12% in 2029. Bij de jaarrekening zal deze, op basis van de begroting, doorberekende rente her-berekend worden op basis van het gerealiseerde renteresultaat en indien nodig gecorrigeerd worden. Het renteresultaat zal bij de 1e begrotingswijziging worden doorbelast aan de taakvelden.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' geeft inzicht in de mate waarin de provincie financiële gevolgen van risico's kan opvangen. Gedekte risico's, al dan niet via een voorziening of verzekering, zijn uitgesloten van de risico-inventarisatie. De paragraaf begint met de uitwerking van de door Provinciale Staten vastgestelde kengetallen, waaronder de verplichte BBV-kengetallen. Daarna wordt de provinciale visie en het beleid op risicomanagement benoemd, gevolgd door een uitwerking van de relevante risico's. Het verloop en de benodigde weerstandscapaciteit voor 1 en 4 jaar worden weergegeven en vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit om het weerstandsvermogen te bepalen.

Kengetallen

Conform het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) zijn de volgende 6 kengetallen opgenomen:

1. Netto-schuldquote
2. Netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. Solvabiliteitsratio
4. Kengetal grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Opcen (zie hiervoor de paragraaf 'Provinciale heffingen')

	Rekening 2024	Begroting 2025*	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1. Netto schuldquote	62%	93%	116%	135%	148%	157%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	48%	72%	96%	114%	129%	142%
3. Solvabiliteitsratio	61%	53%	47%	41%	38%	36%
4. Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
5. Structurele exploitatieruimte	6%	2%	0%	3%	4%	5%
6. Belastingcapaciteit	88,6%	88,6%	92,5%	92,5%	92,5%	92,5%

**2025 t/m tweede
begrotingswijziging 2025*

1. Netto-schuldquote

De netto-schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

2. Gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote. Met dien verstande dat bij de financiële activa (regel D) ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, des te hoger de weerbaarheid.

4. Grondexploitatie

Grondexploitatie geeft aan in welke mate grondbezit een bijdrage levert aan de totale baten. De provincie beschikt - in lijn met het grondbeleid - niet over gronden die in exploitatie zijn genomen.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij dit onderscheid is de aard van de activiteit leidend. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is in een notitie van de commissie BBV vastgelegd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten, is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot een bepaald maximaal. Dit wordt door het Rijk bepaald. De provincie Noord-Holland blijft onder het landelijk gemiddelde als het gaat om de heffing van opcenten; de provincie heeft zelfs het [laagste opcententarief](#) van alle provincies. Dit zorgt voor voldoende capaciteit om financiële tegenvallers op te vangen.

Signaleringswaarden

Voor een beoordeling van de kengetallen is het belangrijk om deze in relatie tot elkaar te bekijken en tegen een norm te houden. Bij de Kaderbrief 2026 zijn de signaalwaarden door PS vastgesteld.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Alert	Meest risicovol	JR 2023	JR 2024	BGR 2025 *	BGR 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1a NSQ	< 150%	150 - 200%	> 200%	67%	62%	93%	116%	135%	148%	157%
1b NSQ (gecorr. verstrekte leningen)	< 150%	150 - 200%	> 200%	50%	48%	72%	96%	114%	129%	142%
2 Solvabiliteit	> 50%	20 - 50%	< 20%	61%	61%	53%	47%	41%	38%	36%
3 Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
4 Structurele begrotingsruimte	> 0%	0%	< 0%	-5%	6%	2%	0%	3%	4%	5%
5 Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%	81,10%	89%	89%	93%	93%	93%	93%
6 Weerstandratio 1 jaar	> 2,0	1,0 - 2,0	< 1	4,09	3,8	4,4	2,7	2,7	2,7	2,7
7 25% norm algemene reserve	> 25%	25%	< 25%	27%	27%	27%	33%	32%	34%	38%
8 Kapitaalslastenratio	< 10%	10 - 15%	> 15%	3%	4%	6%	8%	10%	10%	12%
9 Rente risiconorm	< 20%	20%	> 20%	0%	0%	8%	9%	5%	0%	5%
10 Kasgeldlimiet	< 7%	7%	> 7%	< 7%	< 7%	< 7%	< 7%	< 7%	< 7%	< 7%

*2025 t/m tweede begrotingswijziging 2025

Bij de begroting 2026 zijn 3 kengetallen toegevoegd zoals vastgesteld bij de Kaderbrief 2026. De kapitaalslastenratio wordt berekend door de kapitaalslasten (bestaande uit rentelasten en afschrijvingen) te delen met de structurele lasten. Het kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden nader toegelicht in de paragraaf Financiering.

Voor de begroting 2026 zien we met uitzondering van de solvabiliteit en structurele begrotingsruimte dat alle cijfers positief zijn. Over de linie gezien stijgen de netto schuldquote en de kapitaalslastenratio en daalt de solvabiliteit. Dit is te verklaren door de investeringen die de provincie de komende jaren voornemens is te doen met behulp van externe middelen. Deze trend vraagt aandacht op de lange termijn.

De kwalificatie 'alert' van de structurele begrotingsruimte in 2026 is eenmalig. Na 2026 loopt deze weer op. De algemene reserve neemt toe door de (gedeeltelijke) vrijval van bestemmingsreserves.

De norm voor de hoogte van de algemene reserve zoals die is vastgelegd in de Financiële Verordening is 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen zoals die zijn verantwoord in de laatst vastgestelde jaarrekening. De berekening van de norm in 2026 baseert zich dus op de gegevens uit de jaarrekening 2024. De algemene reserve komt door de onttrekking, zoals omschreven in de financiële samenvatting (hoofdstuk 1), in 2026 onder de 25% norm. Omdat de geprognosticeerde balans ervan uitgaat dat verwachte toekomstige positieve jaarrekeningresultaten gestort worden in de algemene reserve wordt voldaan aan de 25%- norm.

Concluderend kan worden gesteld dat er voor de begroting 2026 sprake is van een gezonde financiële positie op basis van de door Provinciale Staten vastgestelde signaleringswaarden. Bij bovenstaande cijfers moet de kanttekening geplaatst worden dat hier wordt uitgegaan van een volledige realisatie van de provinciale ambities.

Visie risicomanagement

De visie van de provincie op risicomanagement luidt als volgt: de provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch inzichtelijk maken van alle significante risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, spreiden, vermijden, of accepteren van risico's draagt bij aan het 'in control zijn' van de organisatie. De provincie anticipeert actief op risico's en kansen om de doelstellingen te bereiken.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de [kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2022-2025](#) en de [Financiële verordening](#). De kadernota bevat beleidsregels en normen over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. De financiële verordening is bepalend voor de minimale hoogte van de algemene reserve ([minimaal 25 procent van de structurele algemene dekkingsmiddelen](#)) en de hierin aan te houden risicoreservering ([zie berekening weerstandsvermogen](#)).

Risico's

De provincie doet continu aan risicomanagement. Twee keer per jaar worden de risico's geïnventariseerd en tegen de weerstandscapaciteit gehouden.

Alleen risico's met een risicoscore (gevolgklasse x kansklasse) van 4 of hoger staan in de risicotabel. Risico's met een lagere score worden wel meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Risico's	Risicobedrag	Risicoscore	Dekking
Strategische risico's			
1. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	6	Weerstandsvermogen
2. Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	4	Weerstandsvermogen
3. Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	4	Weerstandsvermogen
4. Lening Nationaal Restauratiefonds	€ 9.100.000	4	Weerstandsvermogen
5. Deelneming PDENH	€ 6.600.000	4	Weerstandsvermogen
6. Deelneming ROM	€ 11.900.000	8	Weerstandsvermogen
7. Lening Pallas	€ 43.984.173	4	Weerstandsvermogen
Externe risico's			
8. Dividenduitkering	€ 2.150.000	6	Weerstandsvermogen

Gekwantificeerde risico's

Strategische risico's

1. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij Wabo-procedure

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en daarop betrokken wetten ligt bij de omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de besluiten die deze diensten namens de provincie nemen. Fouten in de procedures kunnen leiden tot schadeclaims van bedrijven bij de provincie. Dit doet afbreuk aan het imago van de provincie. Schadeclaims kunnen oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

De provincie heeft privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten met de omgevingsdiensten over de eisen waaraan de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving moeten voldoen. De aansprakelijkheid voor tekortkomingen in de uitvoering van de VTH-taken ligt tot het bedrag van de betreffende dienstverlening bij de omgevingsdiensten. Zij moeten voldoen aan de Verordening Kwaliteit VTH Omgevingsrecht.

2. Kosten opruimen afvalinrichting

De provincie is het bevoegd gezag voor majeure risicobedrijven. Als dergelijke bedrijven in continuïteitsproblemen komen, door bijvoorbeeld brand of wijzigingen in regelgeving, mogelijk met faillissement als gevolg, dan is het denkbaar dat het bevoegd gezag de eventuele opruim- en saneringskosten moet dragen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het mogelijk bij dergelijke bedrijven een financiële zekerheidsstelling te eisen. Hiervoor moet wel na de inwerkingtreding van de Omgevingswet de vergunning van de betreffende bedrijven worden geactualiseerd. Tot dat moment is de provincie verantwoordelijk voor dit risico. Het gaat om zo'n 145 bedrijven.

3. Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel

Wateroverlast in polder Waalenburg (Texel) heeft allereerst gevolgen voor de agrarische productie. In periodes van droogte kan verzilting optreden. Daardoor is de kans op botulisme in warme, droge zomers gering. Daarnaast zijn er voorzieningen waarmee altijd water kan worden in- of uitgelaten. De provincie blijft het waterpeil in polder Waalenburg tot en met 2030 monitoren en de resultaten met het hoogheemraadschap delen. Treedt er ondanks alle onderzoeken en maatregelen toch waterschade op, dan wordt gekeken wat daarvan de oorzaak is. Eventuele schade die voortvloeit uit direct aan het project toerekenbare gevolgen, wordt vergoed. Schade die niet het gevolg is van het project of daar niet aan kan worden toegerekend, valt hier dus buiten.

4. Lening Nationaal Restauratiefonds

De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF) dat op zijn beurt geld leent aan eigenaren voor het herbestemmen, restaureren en verduurzamen van monumenten. Het risico bestaat dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan het NRF en in het verlengde daarvan aan de provincie. Om dit risico te beperken, toetst het NRF of de ontvangers van de leningen voldoende kredietwaardig zijn. Door hypothecaire leningen, met het monument als onderpand, verkrijgt het NRF voldoende zekerheid. Ook bekijkt het NRF in hoeverre daadwerkelijk voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Het risico bedraagt maximaal € 9,1 miljoen.

5. Deelneming Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH)

Het PDENH investeert in duurzame en innovatieve bedrijven of initiatieven in Noord-Holland. Omdat het PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen ook tot een financieel risico voor de provincie. De financiële risico's zijn relatief beperkt, omdat wordt geïnvesteerd in bedrijven die al op de markt actief zijn. Verder wordt als beheersmaatregel voor iedere investering een uitgebreid boekenonderzoek uitgevoerd. Ondanks dat het risico relatief beperkt is, gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het uitgezette kapitaal door het PDENH neemt in de toekomst verder toe. Voor de zekerheid is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor het PDENH uitgegaan van 10 procent van het geïnvesteerde vermogen. Dit bedrag dient ter dekking van onvoorziene risico's, in de vorm van (onvoorziene) faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Naar verwachting is het risicobedrag ruim berekend, omdat in de jaarstukken van de provincie ook al een verliesvoorziening is opgenomen voor dekking van voorziene risico's bij het PDENH.

6. Deelneming ROM

ROM InWest investeert in duurzame en innovatieve bedrijven of initiatieven in Noord-Holland. Omdat de ROM deels wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen ook tot een financieel risico voor de provincie. De provincie is voor € 40 miljoen aandeelhouder in ROM InWest. Het totaal kapitaal van de ROM is circa € 160 miljoen. Bij het besluit tot deelname in de ROM (18 mei 2021) is er een risicopercantage van 30% opgenomen. Dit komt neer op een risico van maximaal € 12 miljoen. De ROM hanteert een 'waarderings-template' en heeft een 'valuation committee' om de investeringen te monitoren.

7. Lening Pallas

De Provincie Noord-Holland heeft vanaf 2015 een lening verstrekt aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor. De rechtsopvolger van deze stichting is vanaf medio 2025 de besloten vennootschap NRG Pallas B.V., een 100% staatsdeelneming. In een nog af te sluiten nieuwe leningsovereenkomst wordt opgenomen dat de provincie in 2035 als eerste schuldeiser zal worden afgelost. Er bestaat een risico dat de lening niet kan worden afgelost; dan wordt het openstaande bedrag niet terugbetaald. Ultimo 2024 is het openstaande bedrag € 43.984.173. De kans dat dit eenmalige risico optreedt wordt gedurende de looptijd van de lening ingeschat op 20%. De beheersmaatregelen voor dit risico zijn:

- De provincie heeft een preferentie ten opzichte van andere schuldeisers;
- De Rijksoverheid heeft de financiering van de B.V. verzorgd;
- Er vindt periodiek overleg plaats met de enig aandeelhouder van de B.V., de Minister van VWS.

De komende maanden zal de aangepaste leningsovereenkomst worden aangegaan.

Externe risico's

9. Dividenduitkeringen

Jaarlijks ramen we de dividendinkomsten van een aantal deelnemingen. Deze mogelijke inkomsten zijn een risicopost, doordat pas na afloop van een boekjaar bij een deelneming blijkt of het verwachte positieve resultaat is behaald. De dividendinkomsten maken deel uit van de structurele dekkingsmiddelen. Daarom reserveert de provincie volgens besluitvorming van PS 25% van de inkomsten die voor dat jaar zijn geraamd als onderdeel van de algemene reserve. Door hetzelfde bedrag op te nemen in de risico-inventarisatie, wordt het risico afgedekt dat 25% van de geraamde dividenden niet worden uitgekeerd. De impact van het risico beperkt de provincie door de dividendontvangsten voorzichtig te ramen. Daarnaast vinden jaarlijks diverse overleggen met de deelnemingen plaats. Hierbij worden de mogelijke risico's binnen de bedrijfsvoering besproken. Eventueel worden maatregelen genomen. Tenslotte kan in bepaalde gevallen de keuze worden gemaakt om dividend uit te keren uit winsten die in het verleden zijn behaald.

Niet-gekwantificeerde risico's

Strategische risico's

Stikstof

De maatregelen en wetgeving vanuit de rijksoverheid om stikstof te verminderen, hebben gevolgen voor de snelheid en kosten voor het uitvoeren van provinciaal beleid. Denk aan de verschillende grote opgaven en de aanleg, het beheer en het onderhoud van infrastructuur.

Externe risico's

Extreme weersomstandigheden

Het ontwerp van onze infrastructuur is gebaseerd op klimaatuitgangspunten waar minder extreme situaties voorkomen. Deze extreme situaties kunnen gevolgen hebben voor onze (water-)wegen, bruggen, viaducten en dijken. Door het monitoren van het provinciaal areaal houden we deze risico's in beeld.

Vervallen vrijstelling motorrijtuigenbelasting elektrische voertuigen

Het vervallen van de vrijstelling motorrijtuigenbelasting elektrische voertuigen leidt in eerste instantie tot extra inkomsten voor de provincie. Het Rijk kan echter anders besluiten zonder compensatie voor provincies met een minder gunstige situatie tot gevolg.

Cybersecurity & Informatiebeveiliging

Het aantal cyberincidenten neemt elk jaar toe. De provincie moet er rekening mee houden dat zij getroffen wordt. Het is daarom belangrijk om te voldoen aan de gestelde securitynormen en daar proactief invulling aan te geven. Dit vermindert de kans op cyberincidenten. Als een cyberincident zich voordoet, kan dit leiden tot hoge kosten, reputatieschade en inbreuk op het vertrouwen in de overheid.

Te voorkomen risico's

Indexering op begrotingen omgevingsdiensten

Hier is sprake van als de indexering op de begrotingen van de verschillende omgevingsdiensten hoger uitkomt dan eerder is begroot. Het gaat hier om de gewogen indexeringcijfers ten aanzien van de cao en de prijsinflatie van materiële kosten. De timing van deze indexering is afhankelijk van de gemeentelijke cao-onderhandelingen, waarvan de afsluiting niet samenvalt met de provinciale planning- en controlcyclus. Dit kan leiden tot onverwacht hogere kosten. Het risico heeft zich voorgedaan in 2024.

Personeelsschaarste

Zowel kwalitatief als kwantitatief heerst er personele schaarste. Met als gevolg dat vacatures lastig zijn in te vullen. Dit geldt voor zowel het aantrekken van vast als van tijdelijk personeel. Als gevolg hiervan kan de doorloop van projecten en het behalen van provinciale doelstellingen in het gedrang komen.

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Als de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, heeft dit vertraging in de projecten tot gevolg.

Hogere kwaliteitseisen assets

Aanscherping van wet- en regelgeving kan zorgen voor hogere kwaliteitseisen aan assets. Dit leidt in het geval van vervanging en/of onderhoud tot hogere investeringen en/of lasten.

Verdeling provinciefonds

Het Rijk werkt aan de toekomstige verdeling van het provinciefonds. Deze verdeling kan zowel positief als negatief uitvallen voor de provincie Noord-Holland.

Verloop risico's

Om het verloop van de risico's inzichtelijk te maken, wordt het bruto-risicobedrag per categorie weergegeven per boekjaar.

Risico-inventarisatie (bruto x € 1.000)	Begroting 2024	Rekening 2023	Begroting 2025	Rekening 2024	Begroting 2026	Afname / toename*
Strategische risico's	€ 47.938	€ 43.233	€ 46.465	€ 90.171	€ 86.661	Afname
Externe risico's	€ 1.813	€ 2.563	€ 1.725	€ 4.642	€ 2.150	Afname
Overig niet- gekwantificeerd	PM	PM	PM	PM	PM	-
Bruto risicobedrag	€ 49.751	€ 45.796	€ 48.190	€ 94.813	€ 88.811	Afname

**ten opzichte van de meest recente inventarisatie bij de Jaarrekening 2024*

Ten opzichte van de jaarrekening 2024 (stand januari 2025) is het risicoprofiel bij de begroting 2026 (stand juni 2025) afgenomen. De afname van € 6,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door het actualiseren van de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer en verlaagde prognose van dividendopbrengsten. Het risico betreffende genoemde subsidieregeling wordt niet meer toegelicht vanwege een nieuwe risicoscore van 2.

Berekening risico's

Bij de begroting en de jaarrekening wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen (voor een periode van 4 jaar) en het actuele incidentele weerstandsvermogen (voor een periode van 1 jaar) berekend. Om tot het weerstandsvermogen te komen, wordt de beschikbare weerstandscapaciteit vergeleken met de uitkomst van de simulatie van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit). Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. De totale bruto-omvang van deze risico's bedraagt € 88,8 miljoen (exclusief PM-posten). Op basis van de Monte-Carlosimulatie, een statistische rekenmethodiek, wordt een risicobedrag berekend waar de gevolgschade voor de termijn van 1 en 4 jaar met 99% zekerheid onder zullen vallen. Bij de begroting 2026 betreffende deze € 64,6 miljoen (1 jaar) en € 69,6 miljoen (4 jaar). Beide risicobedragen zijn licht afgenomen door een lager risicoprofiel.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit kan de provincie eenmalig inzetten om financiële tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit kan terugkerend worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen.

Toelichting weerstandsvermogen

Het kengetal weerstandsvermogen drukt uit in welke mate de provincie in staat is om met financiële reserves risico's op te vangen. Het kengetal weerstandsvermogen wordt berekend door de totale (huidige) weerstandscapaciteit te delen door de hoogte van de risico's over een periode van 1 jaar (incidentele weerstandsvermogen) of 4 jaar (structureel weerstandsvermogen). De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt 1. Als ondanks genomen

beheersmaatregelen het totale of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan 1, dan doen GS financiële voorstellen om het weerstandsvermogen weer terug te brengen tot het minimale niveau. Daarnaast kent de financiële verordening de norm om de algemene reserve op minimaal 25 procent van de structurele algemene dekkingsmiddelen te houden. Deze structurele algemene dekkingsmiddelen worden verder toegelicht in beleidsdoel 7.1.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening incidentele weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2026
Algemene reserve	171,9
Onvoorzien (huidig boekjaar)	-
Totaal incidentele capaciteit	171,9
Berekende risico's voor 1 jaar	64,6
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar	2,7

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Totaal
Algemene reserve	171,9				171,9
Onvoorzien (huidig boekjaar)	-				-
Totaal incidentele capaciteit	171,9	-	-	-	171,9
Onbenutte belastingcapaciteit		285,6	290,2	298,0	873,8
Onvoorzien (komend boekjaar)		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	285,6	290,2	298,0	873,8
Totale weerstandscapaciteit					1045,7
Berekende risico's voor 4 jaar					69,6
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar					15,0

Uit voorgaand overzicht blijkt dat het berekende weerstandsvermogen op basis van de incidentele capaciteit 2,7 bedraagt (dit was 2,2 bij de jaarrekening 2024). Voor een periode van 4 jaar bedraagt het weerstandsvermogen 15,0 (dit was 12,9 bij de jaarrekening 2024). Deze toename komt door de stortingen in de Algemene Reserve. Zowel het incidentele als structurele weerstandsvermogen valt hoger uit dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen het totale weerstandsvermogen groter is dan de hoogte van de risico's.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het verbeteren en beheren van de (provinciale) infrastructuur zijn kerntaken van de provincie. De provincie beheert circa 645 kilometer wegen (inclusief ov-infrastructuur), 427 kilometer fietspaden, 60 kilometer busbanen, 253 kilometer vaarwegen (bodem en oevers), 610 civiele kunstwerken (inclusief duikers), DVM-systemen (dynamisch verkeersmanagement), een verkeers-, tunnel- en brugbediencentrale en dertien gebouwen (waarvan vier huur). Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door onderhoud en vervanging. Hiermee houdt de provincie de functionaliteit en de kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden.

De provincie gaat in 2026 verder met de ontwikkeling van het assetmanagement. Het beheer van de provinciale assets wordt verder in lijn gebracht met de provinciebrede doelstellingen. Thema's die aandacht krijgen, zijn duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatverandering, stikstof problematiek, energieverbruik, digitalisering en innovatie. Voor deze thema's wordt via pilotprojecten geleerd, bijgestuurd en gehandeld op basis van de opgedane ervaringen. We maken altijd een afweging tussen de prestaties, risico's en kosten.

Het bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau voor het functioneren van het areaal is leidend. De systematiek is gebaseerd op de landelijke afspraken. Dit alles is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen ([NIKG](#)).

De afweging over beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen, zoals omschreven in de NIKG, wordt (jaarlijks) bij de Kaderbrief gemaakt.

Type areaal	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau
Stroomwegen	B
Overige wegen	C
Fietspaden	B
Milieuaspecten bij wegbeheer	B
Vrij liggende busbanen	B
Haltes/stations hoogwaardig openbaar vervoer (HOV)	B
Vaarwegen / oevers	C/D

Alle maatregelen aan het infrastructuurele areaal worden begroot en in de 'Provinciale Programmaplanning Infrastructuur' opgenomen, zodat gestuurd kan worden op de voortgang in de studiefase. Bestuurlijk wordt een doorkijk van het infrastructuurele programma vastgelegd in het 'integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur' (iMPI).

Het iMPI geeft onder andere aan welke (vervangings)investeringen noodzakelijk zijn. De kredieten hiervan worden met de behandeling van de begroting aangevraagd en door PS beschikbaar gesteld.

Het vast en variabel onderhoud is in uitvoering bij een gebiedscontractant. Deze gebiedscontractant is zelf verantwoordelijk voor het inplannen van de uitvoering. Bijna al het variabel onderhoud voor de gebieden met een gebiedscontract wordt geprogrammeerd door de gebiedsaannemer binnen de vaste jaarlijkse contractprijs.

Het beheer wordt gebiedsgericht uitgevoerd. Een belangrijk instrument hierin zijn de gebiedscontracten, waarbij het vast en variabel onderhoud van het areaal naar de markt is gebracht. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals centrale brugbediening, dynamisch verkeersmanagement (DVM) en gladheidscoördinatie.

In 2026 gaat de provincie verder met het aanbestedingstraject voor de nieuwe onderhoudscontracten die de huidige gebiedscontracten gaan vervangen.

Programmering Onderhoud

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal worden begroot en in de Provinciale Programmaplanning Infrastructuur opgenomen, zodat gestuurd kan worden op de voortgang in de studiefase. Bestuurlijk wordt een doorkijk van het infrastructurele programma vastgelegd in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). Het iMPI geeft onder andere aan welke (vervangings-)investeringen noodzakelijk zijn. De kredieten hiervan worden met de behandeling van de begroting aangevraagd en door PS beschikbaar gesteld.

Het vast en variabel onderhoud is in uitvoering bij een gebiedscontractant. Deze gebiedscontractant is zelf verantwoordelijk voor het inplannen van de uitvoering. Bijna al het variabel onderhoud voor de gebieden met een gebiedscontract wordt geprogrammeerd door de gebiedsaannemer binnen de vaste jaarlijkse contractprijs.

Het beheer wordt gebiedsgericht uitgevoerd. Een belangrijk instrument hierin zijn de gebiedscontracten, waarbij het vast en variabel onderhoud van het areaal naar de markt is gebracht. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals centrale brugbediening, dynamisch verkeersmanagement (DVM) en gladheidscoördinatie.

In 2026 gaat de Provincie verder met het aanbestedingstraject voor de nieuwe onderhoudscontracten die de huidige gebiedscontracten uiteindelijk gaan vervangen.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden voor 2026 kan als volgt worden ingedeeld:

- ·Vast onderhoud; het contractueel afgesproken onderhoud;
- ·Variabel onderhoud; niet geplande onderhoudswerkzaamheden;
- ·Storingen; de kosten die samenhangen met het oplossen van storingen (niet gepland)

Daarnaast beheert de provincie een aantal steunpunten, brugwachtershuisjes en opslaglocaties (17 in totaal), deels gezamenlijk met samenwerkingspartners.

Deze locaties worden gebruikt ter ondersteuning van de uitvoering van de wettelijke taken van de provincie op het gebied van beheer en onderhoud van het provinciale areaal.

Op basis van de uitkomsten van de Visie steunpunten vindt in 2026 optimalisatie van deze locaties plaats.

Maincontract

Voor al het onderhoud aan de panden Houtplein 33, Dreef 1 en 3, Paviljoen Welgelegen, huis van Hilde en de fractiehuizen is in 2023 een 'maincontract' afgesloten, op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in, voor het onderhoud aan alle technische disciplines, waaronder bouwkunde, verwarming, lucht en elektrotechniek. In het maincontract zijn ook de historische panden opgenomen. De scope van het contract is uitgebreid met keukentechniek en legionella beheer.

Vast onderhoud

Voor het vast onderhoud werken wij met contractuele afspraken en een meerjarenonderhoudsplan. Dit meerjarenonderhoudsplan bevat het planmatig onderhoud van de panden en het contractueel afgesproken onderhoud om de panden in stand te houden.

In 2026 zal onder andere onderhoud worden uitgevoerd aan bedienunits temperatuur en CO2 sensoren en zogenaamde na-regelingen. Er zal onderhoud en vervangingen plaatsvinden aan de toegangspoortjes de koeling en de ventilatiesystemen. We plegen onderhoud aan de bronpompen van de WKO (warmte/koude opslag) en er wordt onderhoud gepleegd aan de liften.

Variabel onderhoud

Het variabel onderhoud beslaat het noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden die niet vooraf gepland zijn of contractueel zijn vastgelegd. In 2026 wordt een deel van de keukenapparatuur vervangen en wordt een deel nieuw aangeschaft.

Storingen

Onder storingen vallen alle werkzaamheden voor het oplossen van storingen. Deze zijn niet gepland en worden opgelost binnen het maincontract.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (x €1 miljoen)

Beheer en onderhoud meerjarig (wegen)	2026	2027	2028	2029
A. Groot onderhoud gepland	€ 8.631.800	€ 8.810.800	€ 8.128.300	€ 10.805.800
B. Projecten reserve kap. lasten VIK v/h Res. GO	€ 4.897.000	€ 5.131.000	€ 5.151.000	€ 5.151.000
C. Vast onderhoud wegen	€ 3.434.000	€ 3.658.000	€ 3.658.000	€ 3.658.000
D. Gebiedscontracten (GBC1 t/m GBC7)	€ 43.570.000	€ 43.885.000	€ 43.784.000	€ 42.473.000
E. Tunnels	€ 6.445.000	€ 6.445.000	€ 6.445.000	€ 6.445.000
F. DVM-areaal wegen	€ 5.452.000	€ 5.452.000	€ 5.452.000	€ 5.452.000
G. Planmatig onderhoud gebouwen	€ 1.053.751	€ 1.094.639	€ 1.137.571	€ 1.182.649
H. Correctief onderhoud gebouwen	€ 2.135.881	€ 1.542.269	€ 2.318.871	€ 2.274.979
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	€ 75.619.432	€ 76.018.708	€ 76.074.742	€ 77.442.428

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (vaarwegen)	2026	2027	2028	2029
A. Variabel onderhoud vaarwegen	€ 2.705.000	€ 2.605.000	€ 6.538.000	€ 2.705.000
B. Beheer vaarwegen	€ 1.297.000	€ 1.297.000	€ 1.297.000	€ 1.297.000
C. Vast onderhoud vaarwegen	€ 3.995.000	€ 3.995.000	€ 3.995.000	€ 3.995.000
D. Gebiedscontracten (GBC1/GBC7)	€ 5.411.000	€ 5.411.000	€ 5.411.000	€ 5.411.000
E. DVM areaal vaarwegen	€ 3.099.000	€ 2.676.000	€ 2.676.000	€ 2.676.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	€ 16.507.000	€ 15.984.000	€ 19.917.000	€ 16.084.000

3.4 Bedrijfsvoering

Personeel

De geraamde kosten voor capaciteit zijn gebaseerd op ramingen van de personele capaciteit (eigen personeel en inhuur) die nodig is om de opgaven uit te voeren, inclusief persoonsgebonden kosten, zoals reis- en opleidingskosten. De capaciteitskosten worden via een verdeelsleutel op basis van werkprogramma's toegerekend aan de programma's en aan de investeringskredieten.

Aangescherpte ambities voor het realiseren van NNN en interne ontwikkelingen (zoals de voorgenomen insourcing van brugbedienaars) zorgen in 2026 voor een toename van vast personeel. Kosten hiervoor zijn onderdeel van deze begroting. Een deel ervan gaat gepaard met een afname van de lasten voor inhuur.

Externe factoren, zoals beperkingen vanwege stikstof, maken de uitvoering van projecten onzeker en daarmee de inzet van personeel. Daarnaast staat de arbeidsmarkt nog steeds onder druk waardoor het soms moeilijk is om geschikte kandidaten voor een functie te vinden. We constateren daarnaast dat dit tot hogere prijzen voor de inhuur van specialisten heeft geleid. Als gevolg van deze factoren kan het behalen van provinciale doelstellingen in het gedrang komen.

Bedrijfsvoeringsprocessen

De bedrijfsvoeringsprocessen van de provincie worden op dit moment ondersteund door SAP-software. Deze ondersteuning stopt op 31 december 2027. De provincie is genoodzaakt over te stappen naar andere applicaties en zet hiermee een belangrijke stap in de richting van een toekomstbestendige opbouw van het ICT-landschap. Binnen het programma BVS worden in verschillende projecten nieuwe applicaties aanbesteed en geïmplementeerd. Hieronder vallen onder andere applicaties voor HR, financiële en inkoopprocessen, en voor projectbeheersing. De komst van nieuwe applicaties betekent ook vernieuwing in de manier waarop we werken.

In 2026 realiseert het programma:

- * de implementatie van de HR-applicatie;
- * de aanbestedingen van de applicaties voor de financiële en inkoopprocessen, en voor projectbeheersing.

ICT

In de afgelopen jaren zijn de ICT-basisdiensten van de provincie Noord-Holland, die onder meer bestaan uit de ICT-werkplek, telefonie en samenwerkingsdiensten, vernieuwd. Ook heeft de provincie meerdere aanbestedingen gedaan voor ICT-beheer in de komende jaren. In 2026 vinden de laatste activiteiten plaats. Zo is het ICT-netwerk aanbesteed en vindt een overgang plaats naar een nieuwe beheerleverancier. Applicaties van de provincie draaien nog in het datacenter van de vorige leverancier, Fujitsu. In 2026 worden deze verhuisd.

Op dit moment maakt de provincie voor bijvoorbeeld het aanbieden van de digitale werkplek en applicaties gebruik van de Amerikaanse cloud. In het komende jaar wordt gewerkt aan een strategie om stapsgewijs minder afhankelijk te worden van ICT-leveranciers en in het bijzonder van Amerikaanse techbedrijven. De provincie wordt digitaal soevereiner. Dit betekent vaker de baas zijn over eigen data en eenvoudiger afscheid kunnen nemen van ICT-leveranciers wanneer nodig.

E-dienstverlening

Vanuit Nederland en Europa komt er steeds meer wetgeving over digitale dienstverlening, waaraan de provincie moet voldoen. Bijvoorbeeld op het gebied van digitalisering, security en toegankelijkheid. Vanuit een programma e-Dienstverlening dragen we er zorg voor dat de provincie Noord-Holland voldoet aan deze wetgeving. In 2026 zal een aantal wetten worden geïmplementeerd.

AI- en datastrategie

De AI- en datastrategie van de provincie richt zich op het verantwoord inzetten van AI en data voor betere dienstverlening, meer inzicht in onze opgaven en efficiëntere bedrijfsvoering. In 2026 werkt de provincie aan meerdere doelstellingen. Zo realiseren we AI-toepassingen voor communicatie en dienstverlening. Daarnaast hebben we aandacht voor de ethische kant en voor het duurzaam gebruik van AI en data. Ook zetten we stappen op het gebied van data en monitoring en het toewerken naar een robuust IT-datafundament.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging en privacy zijn essentieel voor een veilige en verantwoorde omgang met informatie. Met het toenemen van de waarde van informatie, groeit het belang van digitale weerbaarheid navenant. We volgen technologische vooruitgang en veranderende wet- en regelgeving kritisch om hierop te anticiperen. In 2026 besteden we hiervoor middelen aan training en bewustzijns campagnes voor medewerkers, aan het versterken van het beveiligings- en privacyfundament en aan een applicatie voor het beheren en verbeteren van de informatiebeveiliging. Dit alles met als doel dat de organisatie goed zicht heeft op risico's, beheersmaatregelen en opvolging.

Sturing en beheersing

Sturing op het behalen van de (strategische) organisatiedoelstellingen van de provincie vindt plaats via de planning- en controlcyclus. Intern stuurt de provincie steeds meer door gebruik te maken van dashboards en werken we toe naar datagedreven analyses op het gebied van bedrijfsvoering.

Interne beheersing omvat het geheel aan maatregelen teneinde te bewerkstelligen dat de gestelde (strategische) organisatiedoelen gehaald worden, binnen de daarbij gestelde randvoorwaarden zoals kosten, en naleving van gemaakte afspraken en geldende procedures (compliance).

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds de jaarstukken 2023 geeft het college van Gedeputeerde Staten zelfstandig een rechtmatigheidsverantwoording af. De organisatie is hiervoor goed toegerust met een goed ingerichte en werkende (verbijzonderde) interne controlefunctie. Naast deze interne controle ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarstukken, vinden in 2026 ook tussentijdse planmatige periodieke controle plaats.

Het afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording door het college bij de jaarstukken is conform landelijke regelgeving. Deze rechtmatigheidsverantwoording geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de door de Provinciale Staten vastgestelde kaders, zoals de begroting en provinciale verordeningen en met bepalingen in de relevante wetten regelgeving. De externe accountant controleert de jaarrekening en geeft daar

door middel van de controleverklaring een oordeel over. Op 16 december 2024 hebben Provinciale Staten de Beleidsnota Rechtmatigheid 2023-2026 (gewijzigd) vastgesteld.

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording dient het college ook een uitspraak te doen in hoeverre misbruik en oneigenlijk gebruik wordt voorkomen en bestreden en of de getroffen maatregelen werken.

Kosten bedrijfsvoering en actualisatie capaciteitskosten

De kosten voor bedrijfsvoering bestaan uit capaciteitskosten voor bedrijfsvoering (personele kosten van eigen medewerkers en externe inhuur) en materiële kosten zoals huisvesting en ICT.

Voor de bepaling van personele overhead gaan we uit van de functies zoals genoemd in de notitie Overhead van de commissie BBV, aangevuld met een aantal interne uitgangspunten. Hierin is voor specifieke functies in lijn met de uitgangspunten van de BBV-notitie vastgelegd, of deze tot overhead of tot programmakosten behoren.

Materiële kosten voor bedrijfsvoering worden voor het overgrote deel gerekend tot de overhead. Dit zijn bijvoorbeeld het onderhoud aan de panden, schoonmaak, beveiliging, catering en kosten van informatisering.

Er worden geen overheadkosten aan investeringen toegerekend. Dat geldt zowel voor personele kosten als voor materiële kosten.

Een deel van de materiële en personele kosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Bedrijfsvoering en GO-gelden.

Deze kosten worden toegelicht in de programmabegroting onder programma 7, onderdeel overhead. Daar zijn ook de kosten die gerekend worden tot overhead toegelicht.

Totale kosten overhead begroting 2026 (bedragen x € 1.000)

Overhead capaciteitskosten	67.677
Overhead materiële kosten	39.110
Totaal overhead (Zie OD 7.2.1)	106.787

Van deze kosten wordt € 8,6 miljoen gedekt uit de reserves bedrijfsvoering en huisvesting.

Kosten van overhead

Bedragen * € 1 miljoen	2024	2025	2026	2027	2028
Capaciteit	61,73	57,73	57,27	57,35	57,33
Materiële kosten	36,65	34,36	36,71	32,5	32,65
Totaal	98,38	92,09	93,98	89,86	89,99

Totale capaciteitskosten

Capaciteit wordt ingezet voor bedrijfsvoering (overhead) en voor de realisatie van investeringen en begrotingsprogramma's.

Voor ieder begrotingsprogramma en voor de investeringen wordt jaarlijks geïnventariseerd hoeveel capaciteit nodig is om de opgaven te realiseren. De kosten van de capaciteit worden geraamd en gerealiseerd op de organisatorische eenheden (directies en sectoren) waar de medewerkers toe behoren. Aan de hand van de inventarisatie wordt vervolgens een verdeelsleutel voor capaciteit bepaald. Met deze verdeelsleutel worden de capaciteitskosten vanuit de directies en sectoren aan de programma's en investeringen in de begroting meerjarig toegerekend.

Voor de toerekening van de capaciteitskosten in de jaarstukken wordt de meest recente verdeelsleutel gebruikt zoals die bij de begroting of begrotingswijziging is vastgesteld. De systematiek van jaarlijkse inventarisatie is in de laatste begrotingswijziging van 2024 ingevoerd en wordt in de 2e begrotingswijziging 2025 en de begroting en meerjarenraming 2026 op gelijke wijze toegepast. Doordat de jaarschijf 2026 in de begroting 2025 nog via een verouderde, niet jaarlijks totaal geactualiseerde systematiek uitging, ontstaan nu relatief grote verschuivingen tussen programma's. Dit ziet u terug in de programmacijfers en wordt in deze paragraaf in kaart gebracht.

Daarnaast treft u hieronder de meerjarige toerekening van de capaciteitskosten aan de begrotingsprogramma's en investeringsbudgetten aan.

De aan programma's toegerekende capaciteitskosten 2026 zijn in totaal gestegen ten opzichte van de begroting 2025, jaarschijf 2026. Daarnaast zijn de kosten neutraal herverdeeld. Het betreft de volgende posten:

- Verwerking van de cao 2025 ten laste van de daarvoor al in de begroting opgenomen stelpost. (Neutraal op totale begroting)
- Actualisatie van de toerekening op basis van de jaarlijkse inventarisatie van capaciteit. (Neutraal op het totaal capaciteitsbudget)
- Verhoging van capaciteitsbudgetten in de programma's en gelijktijdige verlaging van het opgavenbudget. (Neutraal op ieder programma)
- Kaderbrief (Niet neutraal, verhoging vastgesteld bij de kaderbrief 2026)

Toerekening van capaciteitskosten aan programma's en investeringen

Bedragen in € miljoen	2025		2026		2027		2028		2029	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
1. Bestuur	10,9	7,2%	10,8	6,7%	10,7	6,7%	10,5	6,6%	10,5	6,6%
2. Klimaat en gezonde leefomgeving	10,6	7,0%	7,7	4,8%	7,6	4,7%	7,4	4,7%	7,4	4,7%
3. Ruimte en Wonen	7,9	5,2%	9,9	6,1%	9,7	6,0%	9,4	5,9%	9,4	5,9%
4. Bereikbaarheid	26,5	17,4%	33,3	20,6%	33,2	20,7%	32,9	20,8%	33	20,8%
5. Natuur en landelijk gebied	17,6	11,6%	13	8,1%	12,9	8,0%	12,6	7,9%	12,6	7,9%
6. Economie, leefbaarheid en cultuur	6,5	4,3%	5,9	3,7%	5,8	3,6%	5,7	3,6%	5,7	3,6%
7. Algemene middelen en organisatie	59,3	39,0%	68,1	42,1%	67,7	42,2%	66,8	42,2%	67	42,2%
Investerings (kredieten)	12,9	8,5%	12,9	8,0%	13	8,1%	13	8,2%	13	8,2%
Totaal capaciteitskosten	152,2	100%	161,7	100%	160,5	100%	158,3	100%	158,6	100%

Verschilverklaring met de begroting 2025, jaarschijf 2026

Bedragen in € 1.000	Jaarschijf 2026 in de begroting 2025	Indexering (cao)	Verhoging capaciteit uit programmabudget	Kaderbrief 2026	Actualisatie toerekening	Begroting 2026
1. Bestuur	10.890	0	315	0	-394	10.811
2. Klimaat en gezonde leefomgeving	10.536	0	341	0	-3.167	7.710
3. Ruimte en Wonen	7.900	0	82	0	1.873	9.855
4. Bereikbaarheid	26.419	0	14	0	6.875	33.308
5. Natuur en landelijk gebied	17.575	0	0	0	-4.534	13.041
6. Economie, leefbaarheid en cultuur	6.447	0	215	180	-931	5.911
7. Algemene middelen en organisatie	58.802	7.010	1.035	1.004	278	68.129
Investerings (kredieten)	12.860	645	0	-523	0	12.982
Eindtotaal	151.429	7.655	2.002	661	0	161.747

De aan programma's toegerekende capaciteitskosten 2026 zijn in totaal gestegen ten opzichte van de begroting 2025, jaarschijf 2026. Het betreft de volgende posten:

- Verwerking van de cao 2025 ten laste van de daarvoor al in de begroting opgenomen stelpost. (Neutraal op totale begroting). Hierbij zijn eerst de totale capaciteitskosten in programma 7 ten laste van de daar opgenomen stelpost verhoogd.
- Verhoging van capaciteitsbudgetten in de programma's en gelijktijdige verlaging van het opgavenbudget. (Neutraal op ieder programma)
- Kaderbrief m.b.t. capaciteit. (Niet neutraal, verhoging vastgesteld bij de kaderbrief 2026)

Na verwerking van deze mutaties heeft de jaarlijkse actualisatie van de toerekening van de totale capaciteitsinzet aan de programma's en investeringen plaatsgevonden.

Actualisatie van de toerekening op basis van de jaarlijkse inventarisatie van capaciteitsinzet voor opgaven en na verwerking van de cao en overige mutaties. (Neutraal op het totaal capaciteitsbudget).

3.5 Wet open overheid

Algemeen

Om de Wet open overheid (Woo) goed uit te voeren, versterkt de provincie in 2026 de processen rond actieve en passieve openbaarmaking. De uitvoering vraagt blijvende inzet op het gebied van informatievoorziening, juridische zorgvuldigheid en digitale toegankelijkheid. Dit betekent dat er structurele aandacht is voor de tijdige en correcte publicatie van documenten (actieve openbaarmakingsplicht) en voldoende capaciteit en deskundigheid voor het afhandelen van Woo-verzoeken (passieve openbaarmakingsplicht).

Als het gaat om de actieve openbaarmaking is door technische uitdagingen en onduidelijkheden op het gebied van de documentsoorten de voorlopige planning van het Rijk achterhaald. Tranche 2 stond gepland voor 1 januari 2026. De verwachting is dat dit zomer 2026 wordt. Voor de provincie gaat het om dertien categorieën van documentsoorten, waarvan de meeste nu al actief openbaar worden gemaakt. Op dit moment worden werkprocessen zo ingericht dat een tijdige openbaarmaking van de dertien verplichte categorieën documentsoorten (mét de juiste metadatering door de provincie) bij inwerkingtreding van de wetsartikelen mogelijk is. In eerste instantie vindt publicatie plaats via de eigen website. Het Rijk stelt structureel budget voor de implementatie van de Woo beschikbaar.

Voor de overige verplichtingen uit de Woo geldt, dat er ook in 2026 blijvende aandacht is voor bewuste omgang met informatie en het belang van goed informatiebeheer: informatie moet vindbaar, volledig, betrouwbaar en toegankelijk zijn. De provincie zet in op het versterken van het informatiebeheer en voorlichting over het belang van en verbetering van de dossiervorming in SharePoint. In combinatie met goede metadatering wordt zo de zoekslag naar relevante informatie verbeterd, waardoor we Woo-verzoeken sneller kunnen afhandelen. Daarbovenop zet de provincie in op slimme technologieën (automatisch doorzoeken van grote documentverzamelingen) om dit proces te ondersteunen en te versnellen.

3.6 Verbonden partijen

Algemeen

Verbonden partijen zijn privaat- of publiekrechtelijke organisaties waarin de provincie een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit een bedrag dat de provincie ter beschikking heeft gesteld en niet kan verhalen als de verbonden partij failliet gaat. Het kan ook gaan om een bedrag waarvoor de provincie aansprakelijk is als de verbonden partij de verplichtingen niet nakomt. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht.

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan de provincie deelneemt (B) en een aantal overige rechtspersonen met een voor de provincie financieel en bestuurlijk belang (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën: (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn historisch ontstaan. Regelmatig beoordeelt de provincie of aanhouding ervan nog een provinciaal belang dient.

Voor de participaties in ontwikkelingsvennootschappen (SADC en PolanenPark) gelden sociaaleconomische redenen en motieven vanuit ruimtelijke ordening. Zolang de doelstelling van de betreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie in principe deelnemen. Tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt. Deze organisatie beheert en onderhoudt gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in vier fondsen (PDENH, INH, ROM InWest en LSFA). Deze fondsen zijn actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven en life sciences.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant.

De provincie neemt deel in vier omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland en Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Deze samenwerking optimaliseert de condities waaronder provincies werken en stimuleert provinciale vernieuwingsprocessen.

De provincie is lid van de coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA. Deze vereniging behartigt de belangen op het gebied van openbaar vervoer.

De provincie is betrokken bij een tweetal stichtingen. Deze worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

Het gaat hierbij om de volgende stichtingen:

- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied;
- Stichting Administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden.

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds. Hiermee betalen we de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of voortzetting van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiering van het publieke belang wordt voor elke verbonden partij getoetst of deze bijdraagt aan de provinciale beleidsdoelstellingen. Dit gebeurt zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief wordt beoordeeld of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen maakt de provincie periodiek de beleidsmatige afweging om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten van de verbonden partij.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

De belangen van de provincie bij de deelnemingen worden primair via de aandeelhoudersrol behartigd. Deze rol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Voor het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen houden de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming elk jaar verschillende afstemmingsoverleggen.

Informatie over de overige aspecten van de invulling van de aandeelhoudersrol vindt u in de ['Kadernota Verbonden partijen 2020'](#).

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen vonden de afgelopen periode plaats op het gebied van de verbonden partijen:

- De governance van Recreatie Noord-Holland N.V. is gewijzigd door een wijziging van de statuten in mei 2025 waardoor er niet langer een raad van commissarissen is. Er is een uitgebreide goedkeuringslijst opgenomen in de statuten over besluiten van de directie die voorafgaand aan de aandeelhoudersvergadering goedkeuring behoeven.
- Bij het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer vond in 2019 een duikongeval plaats. Hieruit volgt een schadeclaim. Op dit moment is onduidelijk of deze claim eventuele (financiële) gevolgen heeft voor de deelnemers in het recreatieschap en de provincie in het bijzonder. Zodra hier meer over bekend is, worden de effecten van deze claim zonodig opgenomen in de risicoparagraaf.
- Daarnaast heeft het bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer op 16 april besloten te onderzoeken wat de effecten zijn van het opheffen van het recreatieschap. Wanneer het bestuur daadwerkelijk het voorgenomen besluit neemt tot opheffing, worden de raden en staten van haar deelnemers gevraagd om een zienswijze.
- De statuten van de Stichting Bevordering Kwaliteit Leefomgeving Schipholregio zijn op 6 december 2024 gewijzigd. Hierdoor is er geen sprake meer van een bestuurlijk belang in deze stichting en daarmee is er geen sprake meer van een verbonden partij.
- De aandelen in Zeestad Beheer B.V. en Zeestad C.V. zijn op 23 december 2024 overgedragen aan de gemeente Den Helder. Daarmee zijn beide entiteiten geen verbonden partij meer voor de provincie.
- De Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is 30 december 2024 gefuseerd met de Stichting Nuclear Research and Consultancy Group tot de nieuwe Stichting NRG PALLAS. Binnen deze nieuwe stichting heeft de provincie geen bestuurlijk belang, zodat deze stichting niet is aan te merken als verbonden partij.
- De evaluatie van de verbonden partijen ging in 2024 van start en loopt door in 2025. Wanneer deze is afgerond, wordt de Kadernota Verbonden Partijen waar nodig aangepast aan de hand van de resultaten van deze evaluatie.

Lasten

De lasten voor de verbonden partijen staan in de verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 6 'Economie, leefbaarheid en cultuur' onder beleidsdoel 6.3.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder beleidsdoel 5.2. De bijdragen aan de omgevingsdiensten staan onder beleidsdoel 2.2. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg (IPO) zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten

De provincie ontving in 2024 circa € 18,6 miljoen 2024 aan dividend. In 2025 heeft de provincie Noord-Holland tot op heden € 11,2 miljoen aan dividend ontvangen.

Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden gebruikt de provincie als algemeen dekkingsmiddel. Voor 2026 raamt de provincie de te ontvangen dividenden op circa € 8,6 miljoen.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale verbonden partijen heeft de provincie bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte leningen dan wel garanties verstrekt. Hier volgt een overzicht:

- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximumbedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden heeft de provincie in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen. Deze lening is in 2021 verlengd tot 2026.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor verleende de provincie een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.
- De provincie verstrekte in december 2021 een converteerbare lening van € 55 miljoen aan Alliander voor de oplopende investeringen in de energietransitie.
- De provincie verstrekte in december 2023 een lening van € 5 miljoen aan Het Innovatiefonds Noord-Holland B.V. voor de uitvoering van de Vroege Fase Financiering Noord-Holland. In 2025 wordt de derde en laatste tranche verstrekt aan het fonds.

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiële risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt (zie ook de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. Als de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit moet dan op de provinciale balans worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze dividenden zijn onzeker, doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandsvermogen het risico af dat 25 procent van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd. Dit risico is in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' opgenomen als risico's verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

Deelneming

1 Alliander N.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	€ 4.749.000.000	€ 6.038.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	€ 6.877.000.000	€ 6.908.000.000
% belang	9,16	Resultaat	€ 267.000.000	€ 976.000.000
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Dividend	€ 7.502.000	€ 15.872.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	In december 2021 is door de PNH een lening van € 55 miljoen verstrekt aan Alliander.			
2 N.V. Afvalzorg Holding				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 77.752.000	€ 73.717.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€ 156.043.000	€ 171.425.000
% belang	90	Resultaat	€ 6.136.000	-€ 2.779.000
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Dividend	€ 1.125.000	€ 1.125.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
3 N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€ 286.070.000	€ 289.548.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€ 606.657.000	€ 643.859.000
% belang	100	Resultaat	€ 16.746.000	€ 3.887.000
Programma	Ruimte en Wonen	Dividend	€0	€ 0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Er is geen dividend uitgekeerd in 2024 over het boekjaar 2023, het resultaat is toegevoegd aan het eigen vermogen. Dit is gedaan vanwege het perspectief van de investeringsagenda van PWN, die nodig is voor de leveringszekerheid van drinkwater.			

4 Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 2.698.065	
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€ 1.745.623	
% belang	100	Resultaat	€ 6.663	
Programma	Natuur en landelijk gebied	Dividend	€ 0	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	In mei 2025 zijn de statuten van RNH gewijzigd waardoor de vennootschap niet langer een raad van commissarissen heeft.			

5 Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 123.208.000	€ 129.288.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 22.967.000	€ 21.018.000
% belang	25	Resultaat	€ 1.321.000	€ 6.080.000
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC			
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden, marketing en acquisitie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

6 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€ 1.203.624	€ 1.225.055
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€ 3.628.427	€ 4.252.334
% belang	49	Resultaat	-€ 75.546	€ 21.432
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC			
Publiek doel	Ontwikkeling Economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

7 PolanenPark B.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 425.406	€ 461.300
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 1.322.405	€ 1.321.390
% belang	50	Resultaat	€ 40.423	€ 35.894
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
8 PolanenPark C.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 5.723.316	€ 5.724.072
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 9.229.010	€ 5.497.774
% belang	50	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
9 Zeehaven IJmuiden N.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	€ 32.154.000	€ 34.672.000
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	€ 31.276.000	€ 32.805.000
% belang	8,40	Resultaat	€ 3.108.000	€ 2.600.000
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	€ 24.500	€ 24.500
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting.			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 4.721.000.000	€4.777.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€ 110.819.000.000	€123.164.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€ 254.000.000	€ 294.000.000
Programma	Overzicht algemene middelen en organisatie	Dividend	€ 1.525.875	€ 1.318.356
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

13 Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 2.060.000.000	€2.094.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€ 73.849.000.000	€76.674.000.000
% belang	0,2	Resultaat	€ 125.000.000	€94.000.000
Programma	Overzicht algemene middelen en organisatie	Dividend	€ 106.591	€ 106.591
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

14 Life Sciences Fund Amsterdam B.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 8.195.396	€ 5.445.516
Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€ 58.398	€ 46.040
% belang	20	Resultaat	€ 1.861.709	-€ 204.871
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	€ 372.609	€ 243.026
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
Mate van revolverendheid: 100% Fondsomvang: €10 miljoen				

15 Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 62.451.399	
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€ 2.084.821	
% belang	100	Resultaat	€ 1.222.346	
Programma	Economie, leefbaarheid Dividend en cultuur			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100% Fondsomvang: €85 miljoen In 2023 is de beheerfase van het fonds ingegaan. Er worden geen nieuwe participaties aangegaan.			
16 Innovatiefonds Noord-Holland B.V.				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 10.192.271	€ 12.613.863
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€ 4.663.998	€ 7.016.406
% belang	50	Resultaat	-€ 646.433	€ 296.591
Programma	Economie, leefbaarheid Dividend en cultuur			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen om (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100% Per april 2024 is de heer Wouter Keij opgevolgd door de heer Ludolf Stavinga als directeur/bestuurder van het Innovatiefonds Noord-Holland B.V.			
17 InWest Regio B.V. (ROM)				
			2023	2024
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 41.611.829	€ 41.579.147
Nominale waarde aandelen	€ 40.000	Vreemd vermogen	€ 131.778	€ 386.742
% belang	33,25	Resultaat	-€ 2.921.012	-€ 1.853.809
Programma	Economie, leefbaarheid Dividend en cultuur			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	De vennootschap heeft als doel om binnen het werkgebied bij te dragen aan het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van de regio Noord-Holland en Nederland en aan het realiseren van de transitieopgaven op het gebied van energie en circulariteit. Dit doet deze vennootschap onder andere door het beschikbaar stellen van financiering, het adviseren en begeleiden van ondernemingen, en het stimuleren en faciliteren van innovatie.			

Eventuele ontwikkelingen/risico's	Per 1 januari 2024 hebben de regionale aandeelhouders de door InWest Regio B.V. gehouden aandelen in ROM InWest B.V. overgenomen en is mevrouw Janet Nieboer benoemd als directeur bestuurder. De directeuren Zijl en Reiding zijn per 1 januari 2024 ontslagen. Deze herstructurering heeft als doel ervoor te zorgen dat er een fiscale eenheid bestaat tussen de verschillende InWest-vennootschappen.
-----------------------------------	---

18 ROM InWest B.V.

			2023	2024
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	n.v.t.	€ 37.202.572
Nominale waarde aandelen	€ 9.996	Vreemd vermogen	n.v.t.	€ 2.800.255
% belang	16,66	Resultaat	n.v.t.	-€ 2.070.777
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Dividend	n.v.t.	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	De vennootschap heeft ten doel het stimuleren van de economische ontwikkeling in de regio Noord-Holland en hiermee het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van de regio Noord-Holland en Nederland.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Per 1 januari 2024 is de provincie Noord-Holland toegetreden tot het kapitaal van ROM InWest B.V. door overname van een deel van de aandelen die door InWest Regio B.V. werden gehouden in het kapitaal van ROM InWest B.V. Door deze herstructurering is er een fiscale eenheid ontstaan tussen de verschillende InWest vennootschappen.			

Gemeenschappelijke regelingen

1 Recreatieschap Spaarnwoude				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 3.478.418	€ 3.582.770
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	33,33		2023	2024
Programma	Natuur en landelijk gebied	Eigen vermogen	€ 13.728.038	€ 14.033.832
		Vreemd vermogen	€ 4.829.404	€ 5.660.195
		Resultaat	-€ 800.533	€ 305.794
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Eén lid van Provinciale Staten is lid van het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Per 1 juli 2024 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd en is deze conform de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen			
2 Recreatieschap Groengebied Amstelland				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€ 1.177.689	€ 1.213.020
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	14,28		2023	2024
Programma	Natuur en landelijk gebied	Eigen vermogen	€ 2.154.633	€ 2.303.402
		Vreemd vermogen	€ 2.799.058	€ 3.092.551
		Resultaat	€ 157.617	€ 148.769
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
3 Recreatieschap Twiske-Waterland				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.696.123	€ 1.789.124
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	21,5		2023	2024
Programma	Natuur en landelijk gebied	Eigen vermogen	€ 5.203.785	€ 5.417.155
		Vreemd vermogen	€ 694.281	€ 755.886
		Resultaat	-€ 28.797	€ 213.370
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Per 1 juli 2024 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd en conform de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen			

4 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 965.287	€ 994.246
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)	12,5		2023	2024
Programma	Natuur en landelijk gebied	Eigen vermogen	€ 1.426.103	€ 1.452.448
		Vreemd vermogen	€ 1.097.395	€ 1.634.332
		Resultaat	-€ 47.043	€ 26.345
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Op maandag 15 april 2025 heeft het algemeen bestuur besloten voornemens te zijn om het recreatieschap op te heffen			
5 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 752.131	€ 817.968
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)	25		2023	2024
Programma	Natuur en landelijk gebied	Eigen vermogen	€ 1.080.557	
		Vreemd vermogen	€ 6.520.396	
		Resultaat	€ 428.864	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Recreatie en Toerisme is lid van het bestuur van het Plassenschap.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
6 Beheersregeling Amstel				
			2025	2026
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)			2023	2024
Programma	Bereikbaarheid	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
		Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
		Resultaat	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Door de beheersregeling is het beheer bij één provincie belegd: de provincie Noord-Holland.			
Publiek doel	Het beheer van de Amstel			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

7		Randstedelijke Rekenkamer		
			2025	2026
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	€ 499.434	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	25		2023	2024
Programma	Bestuur	Eigen vermogen	€ 354.289	€ 416.433
		Vreemd vermogen	€ 1.004.576	€ 685.287
		Resultaat	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.			
Publiek doel	Rekenkamerfunctie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
8		Openbaar lichaam Waddenfonds		
			2025	2026
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	33,33		2023	2024
Programma	Natuur en landelijk gebied	Eigen vermogen	€ 130.474.976	€ 51.917.239
		Vreemd vermogen	€ 79.309.808	€ 159.202.222
		Resultaat	€ 2.153.209	-€ 78.557.738
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Water is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Twee leden van Provinciale Staten nemen deel aan het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
9		Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek		
			2025	2026
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 263.161	€ 289.696
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	4,24		2023	2024
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Eigen vermogen	€ 3.173.135	
		Vreemd vermogen	€ 4.693.261	
		Resultaat	€ 1.169.879	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Eigenaarsrol Omgevingsdiensten is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 31.200.000	€ 38.775.000
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)	20		2023	2024
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Eigen vermogen	€ 5.932.000	€ 9.357.000
		Vreemd vermogen	€ 32.665.000	€ 40.341.000
		Resultaat	€ 3.652.000	€ 4.486.000
Bestuurlijk belang	De gedeputeerde Milieu is lid van het algemeen bestuur. De gedeputeerde Omgevingsdiensten is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
11 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 10.437.000	€ 12.080.000
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)	30		2023	2024
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Eigen vermogen	€ 4.188.000	€ 3.566.000
		Vreemd vermogen	€ 5.837.000	€ 6.759.000
		Resultaat	€ 1.742.000	€ 1.690.000
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Eigenaarsrol Omgevingsdiensten is lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
12 Omgevingsdienst IJmond				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 473.904	€ 529.000
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)	13		2023	2024
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Eigen vermogen	€ 729.707	€ 742.091
		Vreemd vermogen	€ 12.106.613	€ 13.348.423
		Resultaat	€ 105.487	€ 124.232
Bestuurlijk belang	De gedeputeerde Omgevingsdiensten is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

13 Gemeenschappelijke Regeling Siteholderschap Werelderfgoed Hollandse Waterlinies				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 300.000	€ 300.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	30		2023	2024
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Eigen vermogen	€ 833.034	€ 613.000
		Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
		Resultaat	-€ 16.416	-€ 219.543
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Cultureel erfgoed is lid van het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan.			
Publiek doel	Behoud en uitdragen van de universele waarde van het UNESCO werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Opgericht in 2022			

Privaatrechtelijke rechtspersonen

14 Interprovinciaal Overleg (IPO)				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH	€ 6.734.000	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	8,33		2023	2024
Programma	Bestuur	Eigen vermogen	€ 9.393.432	€ 2.808.088
		Vreemd vermogen	€ 38.268.737	€ 53.222.050
		Resultaat	€ 3.676.547	€ 1.472.000
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder IPO-bestuur is lid van het bestuur van het IPO. 2 leden van Provinciale Staten nemen deel aan de algemene vergadering van het IPO.			
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

15 Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 280.579	€ 290.576
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			2023	2024
Programma	Bereikbaarheid	Eigen vermogen	€ 825.719	€ 1.114.496
		Vreemd vermogen	€ 4.484.347	€ 3.688.950
		Resultaat	€ 316.269	€ 288.777
Bestuurlijk belang	Namens Gedeputeerde Staten is de teamsenior openbaar vervoer van de sector Mobiliteit de gevolmachtigde om deel te nemen aan de Algemene Ledenvergadering van de DOVA U.A.			
Publiek doel	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

18 Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied				
			2025	2026
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			2023	2024
Programma	Ruimte en Wonen	Eigen vermogen	€ 316.197	€ 541.412
		Vreemd vermogen	€ 1.664.884	€ 2.260.263
		Resultaat	€ 6.019	€ 225.215
Bestuurlijk belang	De gedeputeerde Havens is voorzitter van het Bestuursplatform NZKG			
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

19 Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.				
			2025	2026
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)			2023	2024
Programma	Economie, leefbaarheid en cultuur	Eigen vermogen	€ 32.154.000	€ 34.672.000
		Vreemd vermogen	€ 31.276.000	€ 32.805.000
		Resultaat	€ 3.108.000	€ 2.600.000
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van het bestuur van de Stichting			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Publiekrechtelijk rechtspersoon

21 Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland				
			2025	2026
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			2023	2024
Programma	Klimaat en gezonde leefomgeving	Eigen vermogen	€ 56.554.990	€ 59.143.288
		Vreemd vermogen	€ 42.859	€ 252.384
		Resultaat	€ 5.330.641	€ 2.588.298
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Staten zijn beheerder van het Fonds.			
Publiek doel	Beheer fonds voor de nazorg stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondaankoop, -bezit en -verkoop is voor de provincie een middel voor het realiseren van provinciale doelen en dus geen doel op zich. Onze grondactiviteiten vinden plaats binnen de kaders van de vijfde Nota Grondbeleid. Belangrijkste uitgangspunten hierin zijn: rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. De aankoop van gronden gebeurt in beginsel op basis van onafhankelijke taxaties. De verkoop van gronden is in beginsel openbaar. Hiermee voldoen we aan het gelijkheidsbeginsel (arrest Didam) en waarborgen we de marktconformiteit. Als overheid mag de provincie namelijk geen verstorende werking op de grondmarkt hebben en geen onrechtmatige staatssteun verlenen. Tevens moet zij als overheid iedereen gelijk behandelen. Bij de verhuur, verpachting en verkoop van gronden heeft dan ook iedereen dezelfde positie. Hiervan kan, op basis van een integrale afweging met inachtneming van het zorgvuldigheidsbeginsel, worden afgeweken als een provinciaal doel aan de orde is. Aankoop van gronden voor de verschillende beleidsdoelen gebeurt zoveel mogelijk op minnelijke (vrijwillige) basis. Indien noodzakelijk wordt een onteigeningsprocedure gestart.

Natuur

Grond vormt een essentiële schakel in de transitie van het landelijk gebied, in bijzonder de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor die transitie zetten we verschillende instrumenten in, zoals de vestiging van kwalitatieve verplichtingen en kavelruilen. Ook wordt grond binnen de NNN-begrenzing of daarbuiten aangekocht om in te zetten als ruilgrond. Het vestigen van een kwalitatieve verplichting is een bijzondere vorm die specifiek voor de NNNrealisatie is ontwikkeld: de provincie gaat een overeenkomst aan met een eigenaar die zijn agrarische grond omzet in grond met een natuurfunctie. De eigenaar wordt vervolgens gecompenseerd voor de waardevermindering.

In 2020 besloten Provinciale Staten om voor de NNN-realiseringsinstrumenten in en nabij Natura 2000-gebieden zo nodig het onteigeningsinstrument in te zetten. Hiermee is het mogelijk om op basis van volledige schadeloosstelling de benodigde gronden minnelijk aan te kopen. Het onteigeningsinstrument wordt alleen ingezet als in een gebiedsproces eerst een gezamenlijke gebiedsvisie is vastgesteld en de minnelijke verwerving onvoldoende is gebleken.

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden de aankopen voor het NNN op de balans opgenomen tegen de verwervingskosten (inclusief eventuele schadeloosstelling en aanvullende kosten). De aankoop van (meestal) agrarische gronden voor het NNN leidt tot een forse waardedaling. Dit geldt zeker voor de extra kosten ten gevolge van de aankoop van opstallen en de schadeloosstelling. Hierdoor is de balanswaarde van de NNNgronden fors hoger dan de daadwerkelijke waarde. Dit vormt een risico voor het moment dat deze grond, zijnde natuurgrond, weer verkocht wordt. Daarom is in 2020 een reserve voor de toekomstige afwaardering NNN-gronden aangelegd. Deze reserve wordt, ten laste van de reserve Groen, steeds bij de tweede begrotingswijziging van het opvolgende jaar aangevuld met het verschil tussen de verwervingskosten van de NNN-gronden die in het vorige jaar zijn aangekocht en de potentiële verkoopopbrengsten van NNN-gronden. Dit is gestandaardiseerd op € 1 per vierkante meter.

Een bijzondere vorm van activering zijn aankopen in het kader van de zogenaamde SPUKregelingen. Zo heeft het Rijk met een SPUK-regeling budget beschikbaar gesteld voor de verwerving van gronden, om deze vervolgens in te zetten voor de bodemdalingsopgave.

Gronden die we in dit kader aankopen, komen voor de verwervingsprijs op de balans. En direct daarna met de SPUK-rijksbijdrage (zijnde bijdrage derde) afgewaardeerd tot € 1. Hiermee blijven deze aankopen wel zichtbaar op de balans.

De provincie heeft in het verleden een grote grondportefeuille gekregen van het Rijk voor de afronding van het NNN. Deze Strategische Gronden Groen worden in eerste instantie ingezet als ruilgrond voor de NNN-realiseringsplan. Overtollige percelen worden verkocht, waarbij de opbrengst ten goede kwam van de reserve Groen. De ervaring leert dat grondpositie hét vliegwiel is voor gebiedsprocessen in het landelijk gebied.

Infrastructuur

Projecten waar grondverwerving aan de orde is, zijn de aanpassingen aan meerdere provinciale wegen (N-wegen) en de realisatie van enkele HOV-verbindingen. Grootchalige, projectmatige verwervingen zijn niet aan de orde. Het gaat om diverse kleinere projecten, waarbij bijvoorbeeld sprake is van verwerving voor onderhoud, veiligheid en uitbreiding van wegen en fietspaden, en de aanleg van rotondes. Deze taakgebonden verwervingen vallen onder het budget dat Provinciale Staten beschikbaar hebben gesteld voor het desbetreffende project. Vaak lopen die budgetten via een projectkrediet in het kader van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). De rol van de grondverwerving binnen deze projecten heeft een faciliterend karakter, waarbij tegelijkertijd de wettelijke kaders en de kaders in de vijfde Nota Grondbeleid worden bewaakt.

Grondbanken

In het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 is besloten de voormalige beheergrondbank Laag-Holland en Amstelland (zie regel 11 onderstaande tabel) af te bouwen en geen nieuwe in te stellen. De (beperkte) hoeveelheid grond in de voormalige beheergrondbanken wordt ingezet voor provinciale doelen. Is dat niet aan de orde, dan worden de gronden, conform afspraak, aangeboden aan de zittende pachters.

Strategische grondaankopen

Met het krediet Strategische grondaankopen hebben PS het mogelijk gemaakt om anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen in brede zin, gronden aan te kopen. Met de PS-voordracht 2023-12 (6 maart 2023) is het krediet € 60 miljoen. Hiervan zit per 31 december 2024 circa € 38,8 miljoen 'vast' in de (grond)eigendommen, zoals vermeld in onderstaande tabel 'materiële vaste activa (strategische grondaankopen)'.

Beheer en verkoop

De provincie Noord-Holland bezit in totaal circa 13.500 hectare grond, ongeveer 5% van de gehele provincie Noord-Holland. Circa 3.100 hectare van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen en circa 7.200 hectare grond is in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Van de resterende 3.000 hectare grond wordt circa 2.800 hectare verpacht aan in totaal circa 370 agrariërs. Het overige deel bestaat uit water, kleine incourante percelen, bermen en overhoeken.

De provincie verhuurt meer dan 1.000 ligplaatsen en steigerplekken en de grond onder 25 tankstations langs provinciale wegen. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd, in afwachting van een definitieve bestemming, verkoop, ontwikkeling of sloop.

De percelen binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogeldoelstelling worden verpacht met gebruiksbeperkingen. Deze beperkingen dragen bij aan doelstellingen voor natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit. Eind 2024 bedroeg het areaal NNN-eigendommen circa 500 ha.

De afgelopen jaren is het in eigen bezit houden van grond een belangrijke schakel geweest in de prioritaire gebieden voor het realiseren van de opgave en dat zal zo blijven, wel zal er goed afgewogen worden of buiten deze gebieden het eigen grondbezit nog wel een provinciaal doel dient. Gronden die geen beleidsdoel meer dienen en om strategische redenen niet behouden hoeven te worden, kunnen worden verkocht.

Het vestigen van het aantal opstalrechten of het verkopen van grond ten behoeve van de energietransitie is gestegen en deze trend zal zich de komende jaren blijven voortzetten.

Verantwoording GS aan PS

De provincie streeft naar maximale transparantie als het gaat om grondtransacties. In de begroting worden kosten en opbrengsten in enig jaar zo goed mogelijk geraamd. Hierbij gelden enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie. Het is dan ook niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daarom wijkt de realisatie altijd af van de raming. Dit verschil wordt achteraf altijd verklaard.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld over taxaties) de onderhandelingspositie van de provincie of derde partijen schaden. Er wordt daarom zo nodig een beroep gedaan op geheimhouding.

Overzicht provinciale gronden op balans

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2024	Oppervlakte (m2)
1. Zonneweide Jaagweg, Koggenland	€7.300.000,00	1.122.735
2. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein, Anna Paulowna	€ 2.011.000	165.988
3. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)	€ 225.807	3.082
4. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer	€ 380.000	48.000
5. Percelen Wieringen (aan- en verkopen in kader van kavelruilingen)	€ 4.717.894	1.009.723
6. NW-deel SLP-zuid, Rijssenhout	€ 4.626.281	48.050
7. Aankoop Gansoord 30 en Turfspoor 47 Lissebroek	€ 5.075.985	149.208
8. perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht	€ 170.000	705
9. Grasland Parallelweg, Burgerbrug	€ 981.492	170.077
10. Bollengrond Kolonel Sneepweg, Bergen	€ 1.071.708	67.880
11. Percelen kavelruil Zonnevanck, Starnmeer/Bergen	€ 2.112.405	378.839
12. Percelen fietspad Wierdijk, Wieringen	€ 390.846	72.875
13. Percelen kavelruil Schoorldam, Schoorl	€ 347.590	63.768
14. Jaagweg 1, Broek in Waterland	€ 1.087.698	768
15. Percelen Burgerweg 2, Hippolytushoef	€ 1.671.920	232.872
16. Balgweg 105 te Breezand	€ 6.704.724	277.665
Subtotaal	€ 38.875.351	3.812.235
16. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 4.703.504	2.182.570
17. Percelen voormalige beheergrondbank Laag-Holland	€ 936.040	859.265
18. Strategische Gronden Groen (samenvoeging BBL & PASO per 31.12.2019)	€ 23.681.582	12.500.754
19. NNN eigendom	€ 42.581.500	5.348.122
20. Ronde Hoep Bodemdaling	€ 1	320.000
21. Renovatie Houtplein Grond	€ 7.700.000	
22. Grond archeologisch depot te Casticum	€ 1.308.715	
Subtotaal	€ 80.911.342	21.210.711
Totalen	€ 119.786.693	25.022.946

VOORRAAD jaarrekening 2024

Omschrijving	Categorie	Boekwaarde per 31-12-2024	Oppervlakte (m2)
ZO-deel SLP -Zuid, Rijssenhout (beoogd transformatorstation)	6. SLP-Zuid/ deel NW, Rijssenhout	€ 0	0
Beheergrondbank Assendelft P1210	14. Voormalig beheergrondbank Laag-Holland en Amstelland	€ 0	0
Totalen		€ 0	0

3.8 Provinciale heffingen

Algemeen

De provinciale belastingen en heffingen zijn inkomsten van de provincie. Ze worden betaald door de inwoners en ondernemers in Noord-Holland. Met de provinciale belastingen en heffingen, aangevuld met onder meer de uitkering uit het provinciefonds, financiert de provincie collectieve voorzieningen. Deze zijn in de verschillende programma's opgenomen. Bij het heffen gaat de provincie uit van het profijtbeginsel. Uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel doet zich sterker voor bij heffingen (bijvoorbeeld leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld opcenten motorrijtuigenbelasting). In de paragraaf Provinciale heffingen worden de beleidslijnen die Provinciale Staten hebben vastgesteld en de te realiseren belastingopbrengsten weergegeven. Bij het heffen houden we rekening met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet (artikel 222 t/m 226).

Lastendruk

Provinciale belastingen en heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk. Zij zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen van de inwoners van Noord-Holland. Wettelijk mag het bedrag van provinciale belastingen en heffingen niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen van de belastingplichtige.

Provinciale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgen burgers en bedrijven terug voor de belastingen en heffingen die zij betalen aan de provincie? De provincie streeft naar evenwicht tussen de mate waarin burgers en bedrijven het optreden door de provincie ervaren en de hoogte van de bijdrage die ze betalen. De Provinciewet stelt een grens aan de hoogte van de provinciale opcenten. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter bij een bezwaar- en/of beroepsprocedure de legesverordening onverbindend verklaren.

Structurele uitgaven moeten structureel gedekt worden. Voor een aanpassing van de leges- en belastingtarieven 2026 moest Provinciale Staten vóór 31 december 2025 een besluit nemen. Een wijziging van het tarief opcenten motorrijtuigenbelastingen moet eveneens door Provinciale Staten worden vastgesteld. De wijziging van het tarief opcenten 2026 moet vóór 1 december 2025 kenbaar worden gemaakt bij het ministerie van Financiën.

Kwijtscheldingsbeleid (artikel 10 BBV)

Gezien het karakter van de heffingen past de provincie Noord-Holland geen kwijtschelding toe.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de volgende provinciale belastingen en heffingen:

- Belastingen: betalingen voor het uitvoeren van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.

- **Heffingen:** betalingen voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening, die verband houden met collectieve voorzieningen. In de provincie Noord-Holland is dit de grondwateronttrekkingsheffing.
- **Leges:** betalingen voor individuele dienstverlening van overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent leges en overige rechten.
- **Nazorgheffing:** In de zogenoemde Leemtetwet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

De motorrijtuigenbelasting wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de motorrijtuigenbelasting, waarop de provinciale opcenten meeliften, verzorgt de Belastingdienst. Bovenop de motorrijtuigenbelasting betalen houders van personenauto's en motoren provinciale opcenten. De provincies stellen het opcententarief vast. Zij zijn daarbij gehouden aan een wettelijk maximum dat het Rijk bepaalt. Het huidige wettelijk maximum bedraagt voor 2025 139,9 (Provinciewet artikel 222, tweede lid). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met het inflatiecorrectiecijfer. Het maximum opcententarief voor 2026 wordt in september van dit jaar bekendgemaakt

De provincie Noord-Holland heeft sinds 2001 het laagste opcententarief. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de tarieven per provincie. Let wel, de tarieven voor 2026 zijn voorlopig en gebaseerd op de beschikbare informatie per ultimo juli 2025. In het onderstaand overzicht is ervan uitgegaan dat de provincie Noord-Holland de opcenten in 2026 verhoogt van 77,4 naar 82,1 opcenten.

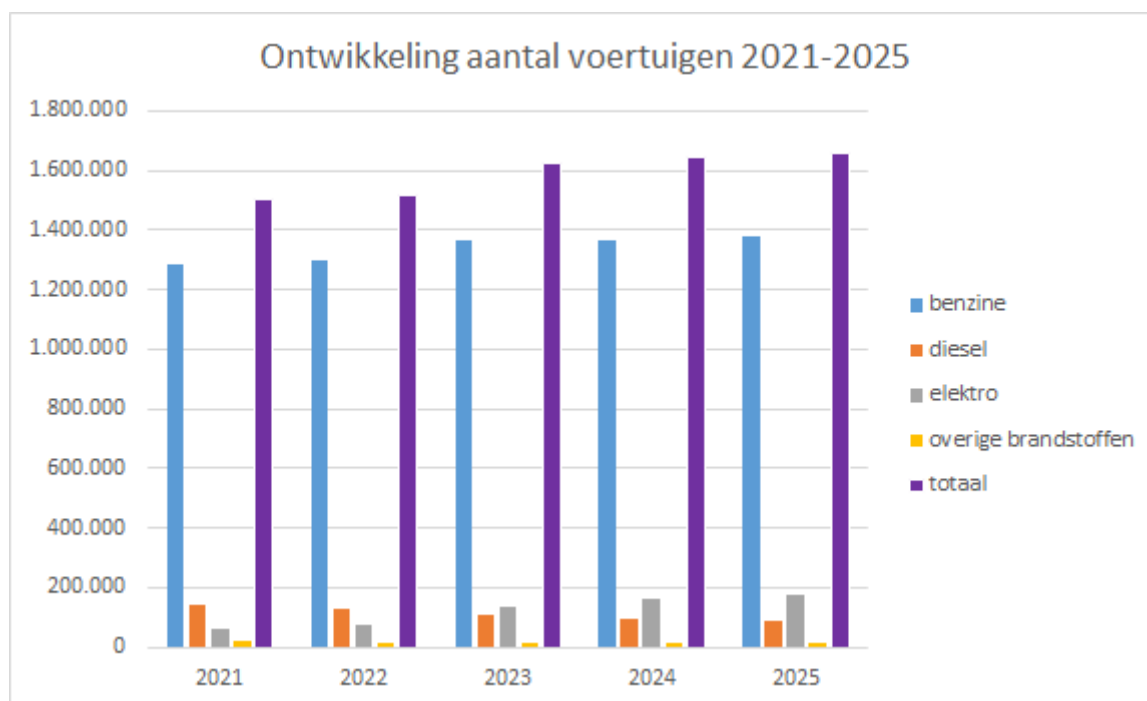
Provincie	2026	2025
Noord-Holland	82,1	77,4
Overijssel	82,2	82,2
Zeeland	84,4	84,4
Flevoland	84,7	83,9
Limburg	85,8	85,8
Utrecht	86,2	84,2
Noord-Brabant	87,0	84,9
Drenthe	92,0	92,0
Friesland	94,6	92,1
Groningen	95,7	95,7
Zuid-Holland	101,5	101,5
Gelderland	103,6	101,2
Gemiddeld	90,0	88,8
Maximum tarief	-	139,9

Ontwikkeling van aantal voertuigen per brandstofsoort

De tabellen hieronder tonen voor de jaren 2021 tot en met 2024 de samenstelling van de voertuigen die in Noord-Holland zijn geregistreerd. Ze laten een jaarlijks stijgende trend zien. Daarnaast valt op dat het aandeel van zowel benzine- als elektrische voertuigen blijft stijgen. Het aantal diesellootvoertuigen daalt de laatste jaren.

Aantal voertuigen	2021	2022	2023	2024	2025
Benzine	1.282.449	1.300.845	1.364.231	1.367.942	1.376.201
Diesel	142.066	128.338	111.306	94.683	88.025
Elektro	59.122	73.488	133.801	163.643	177.970
Overige brandstoffen	17.327	17.141	17.030	15.989	15.608
Totaal	1.500.964	1.519.812	1.626.368	1.642.257	1.657.804

% Brandstofverbruik	2021	2022	2023	2024	2025
Benzine	85,4%	85,6%	83,9%	83,3%	83,0%
Diesel	9,5%	8,4%	6,8%	5,8%	5,3%
Elektro	3,9%	4,8%	8,2%	10,0%	10,7%
Overige brandstoffen	1,2%	1,1%	1,0%	1,0%	0,9%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Overzicht gerealiseerde en geraamde opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting

Uit de meicirculaire 2025 van het provinciefonds blijkt dat de verwachting van de opbrengst aan opcenten in 2025 €278,08 miljoen bedraagt. Voor 2026 houden we rekening met een autonome groei van het aantal voertuigen van 0,9%. We volgen hierbij de groeipercentages van de opcenten zoals ze ook zijn verwerkt in de meicirculaire van het provinciefonds.

Op deze wijze wordt bereikt dat de raming van de opcenten meerjarig gelijk is aan het bedrag aan opcenten waarmee meerjarig gerekend wordt voor aftrek in het provinciefonds. De aanname uit het Coalitieakkoord van een jaarlijkse autonome groei van 2% aan opbrengst opcenten wordt hierbij dus losgelaten.

Voorgesteld wordt om voor 2025 tot en met 2029 rekening te houden met een structurele opbrengst, zoals in de tabel hieronder is opgenomen.

In deze raming mist één belangrijke ontwikkeling die wel voorzien is voor 2026, namelijk de effecten van de fiscale behandeling van elektrische voertuigen. Dit betreft:

- Dat elektrische auto's per 2025 van een tariefkorting van 100% naar 75% gaan en dat PHEV's van tariefkorting van 50% naar een tariefkorting van 25% gaan
- Het besluit om de tariefkorting voor elektrische auto's vanaf 2026 te verlagen van 75% naar 30%
- Het besluit om de tariefkorting voor PHEV auto's vanaf 2026 te verlagen van 25% naar 0%

Omdat de exacte bedragen hiervoor op dit moment nog niet bekend zijn, is hiervoor een stelpost opgenomen in de begroting. De omvang hiervan is opgenomen op de onderste regel in de tabel hieronder:

Opbrengsten opcenten MRB	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Jaarrekening	-234,9 V	-272,1 V	-	-	-	-	-
Begroting	-231,5 V	-275,6 V	-278,1 V	-297,6 V	-300,2 V	-302,7 V	-305,3 V
Stelpost opbrengst opcenten	-231,5 V	-275,6 V	-278,1 V	-297,6 V	-300,2 V	-302,7 V	-305,3 V

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies mogen heffen wordt wettelijk vastgesteld. Dit wordt jaarlijks in de septembercirculaire van het provinciefonds gepubliceerd. Voor 2025 ligt het maximum op 139,9 opcenten. Uitgaande van de verwachte opbrengstraming voor 2025 van € 278,1 miljoen en het huidige opcententarief (77,4) is de opbrengst per opcent € 3,59 miljoen. Uitgaande van het maximumtarief opcenten 2025 (139,9) zijn 62,5 opcenten onbenut. De theoretische (meer)opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit bedraagt afgerond € 224 miljoen.

overzicht onbenutte belastingcapaciteit

Opbrengst opcenten (*€ 1 mln.)	Opcenten tarief 2024	Opbrengst per opcent (*€ 1 mln.)	Maximum opcenten tarief 2024	Maximale opbrengst 2025 (*€ 1 mln.)	Onbenutte belastingcapaciteit 2024 (*€1 mln.)
-278,1 V	77,40	-3,59 V	139,90	-502,24 V	-224,1 V

Grondwater(onttrekkings-)heffing

Sinds 1 januari 2010 werd de grondwaterheffing geregeld via de Waterwet. Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is de grondslag van deze heffing opgenomen in de nieuwe wetgeving. Vanaf dat moment wordt de heffing aangeduid als grondwateronttrekkingsheffing. De opbrengsten van deze heffing zijn bedoeld voor het bekostigen van het grondwaterbeheer waarvoor de provincie verantwoordelijk is. In 2024 bedroeg de opbrengst € 838.892. Om grote schommelingen in het tarief te voorkomen, is een financiële voorziening getroffen. Deze voorziening kan worden gebruikt bij onverwachte en niet-verhaalbare schade. De heffing geldt voor gebruikers die jaarlijks 25.000 m³ of meer grondwater onttrekken. Het tarief is vastgesteld op € 0,0085 per onttrokken kubieke meter grondwater. Voor het jaar 2026 wordt een opbrengst van € 800.000 geraamd.

Leges

Provincies hebben een aantal taken die leiden tot de afname van individuele diensten door bewoners of bedrijven. De afnemers van zo'n dienst betalen leges om de kosten te dekken (zoals personeels-, huisvestings- en materiaalkosten). In de tarieventabel die hoort bij de legesverordening zijn de provinciale legestarieven opgenomen voor onder andere het verstrekken van vergunningen in het kader van de fysieke leefomgeving, wateractiviteiten, ontgrondingsactiviteiten, flora- en fauna-activiteiten en milieubelastende activiteiten.

Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges voor een vergunningsaanvraag kostendekkend zijn of worden. Dat wordt in eerste instantie bereikt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist inzicht in de kostenstructuur, -beheersing en -toerekening. Om te berekenen of de leges de kosten dekken, gaan we uit van een gemiddelde tijdsbesteding per vergunningsaanvraag. Deze wordt jaarlijks met de vergunningverlenende organisaties (waaronder de omgevingsdiensten) afgestemd. Het uurtarief van de omgevingsdienst en provincie wordt gehanteerd om de hoogte van de leges te berekenen. De legesverordening 2026 (met de daarbij behorende legestabel 2026) wordt gelijktijdig met de behandeling van de begroting 2026 ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten.

Kostendekkendheid leges in 2026

De uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH- taken) is gemandateerd aan de omgevingsdiensten: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG), Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN), Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond) en Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV). De integrale kosten voor de uitvoering van de VTH- taken worden per omgevingsdienst, op basis van hun eigen opgestelde dienstverleningsovereenkomst, betaald.

Bij de berekening van de leges en de kostendekkendheid mogen alleen de kosten van de vergunningverlening worden doorberekend. Toezicht en handhaving worden dus niet doorberekend in de kostendekkendheid.

Het onderstaande overzicht geeft enig inzicht in de mate waarin de leges de kosten dekken. De te realiseren opbrengsten voor 2026 zijn gebaseerd op de kostendekkende tarieven en het aantal vergunningsaanvragen dat naar verwachting het komende jaar wordt ingediend.

Kostprijsberekening methode

Om de kostprijs van de diverse vergunningsaanvragen te berekenen, maken we gebruik van de Activity Based Costing method (ABC-methode). Deze methode wordt beschreven in de handleiding kostentoe rekening 2016 van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De ABC-methode is de meest transparante methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een vergunning onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uurtarief van een behandelend ambtenaar bij de provincie Noord-Holland en/of de uurtarieven omgevingsdiensten. Met ingang van 2020 maakt de provincie gebruik van de Rijkstarieven. Voor het uurtarief van de provincie wordt gerekend met schaal 9.

Volgens artikel 10 van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) mogen de geraamde baten niet de geraamde lasten overschrijven. De kostendekkendheid mag maximaal 100% zijn. Eventueel kruis subsidiëren is wel toegestaan.

De geraamde baten, zoals zijn opgenomen in de begroting 2026, zijn al volgt berekend:
'Het aantal verwachte aanvragen vermenigvuldigd met de in de tarieventabel 2026 opgenomen tarieven behorende bij het in behandeling nemen van de vergunningsaanvraag'.

De geraamde lasten, zoals zijn opgenomen in de begroting 2026, zijn als volgt berekend:
'Het verwachte aantal uren dat door de medewerker wordt besteed aan het afhandelen van de aanvraag vermenigvuldigd met het uurtarief van de omgevingsdienst en het aantal verwachte aanvragen in 2026'.

Overzicht kostendekkendheid leges

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Baten begroot 2026	Lasten begroot 2026	Kostendekkendheid begroot 2026
Fysieke leefomgeving	OD NZKG	€ 2.200.000 V	€ 1.548.500 N	142,1%
Milieubelastende activiteiten	OD NZKG, ODIJ	€ 500.000 V	€ 3.247.660 N	15,4%
Wegen/waterwegen	Provincie Noord-Holland	€ 520.000 V	€ 604.032 N	86,1%
Wateractiviteiten	OD NZKG	€ 250.000 V	€ 662.770 N	37,7%
Baden en zwemmen	OD NHN	€ 13.500 V	€ 49.000 N	27,6%
Ontgrondingactiviteiten	OD NZKG	€ 71.000 V	€ 74.700 N	95,0%
Natura 2000 flora en fauna activiteiten	OD NHN	€ 510.000 V	€ 1.681.500 N	30,3%
Luchtvaartwet	OD NZKG en PNH	€ 16.500 V	€ 76.695 N	21,5%
Wadloop*	provincie Fryslân	€ 10.460 V	€ 13.000 N	80,5%
Schadevergoeding*	Bij12/faunafonds	€ 392.000 V	€ 470.400 N	83,3%
Overige	Provincie Noord-Holland	€ 10.000 V	€ 10.000 N	100,0%
Totaal provinciale heffingen		€ 4.493.460 V	€ 8.438.257 N	53,3%

* De leges Wet Natuurbescherming (BIJ12) en Wadloop worden ontvangen bij de uitvoerende organisaties, respectievelijk. BIJ12/faunafonds en de provincie Friesland. Deze legesopbrengsten worden verrekend met de bijdrage die de provincie Noord-Holland moet betalen. Daarmee lopen deze baten niet via de begroting van de provincie.

Ontwikkelingen met betrekking tot leges

De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 heeft voor verschuiving gezorgd in de vergunningsaanvragen.

Er zijn meer algemene regels van toepassing. Ook neemt het aantal bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is licht af. Dit komt doordat het bevoegd gezag aan de gemeenten is toegewezen. Anderzijds neemt door de ruimere werkingssfeer van de Omgevingswet het aantal mogelijke situaties waarvoor leges kunnen worden geheven wel toe.

De gevolgen van de ruimere werkingssfeer van de Omgevingswet en de ervaring in de jaren 2024 en 2025 met het heffen van leges voor het milieudeel van omgevingsaanvragen en het inzicht dat dit geeft in kosten, baten en kostendekkendheid worden gebruikt om te bepalen of er wijzigingen nodig zijn voor de legesverordening en tarieventabel 2027.

Op basis van de eerste ervaringen met milieuleges is de verwachting dat deze op dit moment niet volledig kostendekkend zijn en dat er ruimte is om de legesinkomsten de komende jaren te verhogen door meer kostendekkende tarieven te hanteren. Om dit goed te onderbouwen, is echter eerst meer informatie nodig, die we in 2025/2026 opdoen.

De aanpassingen in de legesverordening en de tarieventabel 2026 (en de berekening van de legestarieven) worden aan Provinciale Staten ter besluitvorming voorgelegd.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

De nazorgregeling Wet milieubeheer geldt sinds 1 april 1998. Deze geldt voor stortplaatsen waarop of na 1 september 1996 afval is gestort.

De stortplaatsen mogen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe moet eeuwigdurende nazorg plaatsvinden waarvoor de Provincie verantwoordelijk voor is.

De provincie moet maatregelen nemen om bode beschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts moeten de bode beschermende voorzieningen regelmatig worden geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats worden onderzocht.

Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De jaarlijkse heffing wordt vastgelegd in een door Provinciale Staten vast te stellen tarieventabel en berekend aan de hand van het doelvermogen dat aanwezig moet zijn bij sluiting van de stortplaats en het opgebouwde kapitaal in het Nazorgfonds. De heffingen worden in het uitsluitend voor nazorg bestemde Nazorgfonds gestort. Het Nazorgfonds is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In dit fonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden.

Voor het begrotingsjaar 2026 wordt vooralsnog geen opbrengst geraamd. In het derde kwartaal van 2025 wordt het voorstel tot vaststelling van de tarieventabel 2026 (nazorgheffing) van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord- Holland en het besluit tot het vaststellen van de begroting 2026 van dit Fonds voorgelegd aan Provinciale Staten.

Opbrengst belastingen en lokale heffingen x € 1 mln.

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Opcenten					
motorrijtuigenbelasting	-€ 234,9 V	-€ 272,1 V	-€ 275,6 V	-€ 294,7 V	-€ 297,6 V
Grondwaterheffing	-€ 0,8 V	-€ 0,8 V	-€ 0,8 V	-€ 0,8 V	-€ 0,8 V
Leges					
* Fysieke leefomgeving	-€ 3,1 V	-€ 2,4 V	-€ 1,9 V	-€ 1,9 V	-€ 2,2 V
* Overige leges	-€ 1,8 V	-€ 1,8 V	-€ 2,2 V	-€ 2,2 V	-€ 1,8 V
Totaal	-€ 240,6 V	-€ 277,1 V	-€ 280,5 V	-€ 299,6 V	-€ 302,4 V

4 Financiële begroting

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan diverse uitsplitsingen van de meerjarenraming. De uitsplitsingen zijn op exploitatiekosten als op opbrengstenniveau en geven een overzicht van de meerjarige ontwikkeling van de begrotingssaldo's van de provincie. Het hoofdstuk is conform de wettelijke eisen zoals opgenomen in artikel 3 en de artikelen 17 tot en met 23 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Over het algemeen is in dit hoofdstuk de volgorde van de wetsartikelen aangehouden. Om de leesbaarheid en de verbanden tussen jaren zo goed mogelijk in beeld te brengen, is gekozen om de tabellen en toelichtingen voor het begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming 2026-2029 te integreren in 1 hoofdstuk. Daarnaast is er op programmaniveau, in hoofdstuk 2, ook een uitsplitsing van de financiën. Hierdoor ontstaat een compleet meerjarig beeld.

4.2 Meerjarenraming

4.2.1 Meerjarenraming 2026-2029

Bestuur (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	25.440 N	28.557 N	25.649 N	23.909 N	23.609 N	23.538 N
Baten	-452 V	-59 V	-59 V	-59 V	-59 V	-59 V
Saldo van baten en lasten	24.989 N	28.498 N	25.590 N	23.850 N	23.550 N	23.479 N
Stortingen						
Storting reserves	1.200 N	0 V	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
Onttrekking reserves	-2.242 V	-1.366 V	-1.310 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	23.947 N	27.132 N	24.280 N	23.850 N	23.550 N	23.479 N

Klimaat en gezonde leefomgeving (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	63.401 N	80.665 N	75.206 N	72.857 N	70.507 N	69.060 N
Baten	-8.913 V	-8.523 V	-6.423 V	-6.730 V	-6.093 V	-6.204 V
Saldo van baten en lasten	54.488 N	72.142 N	68.784 N	66.127 N	64.415 N	62.856 N
Stortingen						
Storting reserves	649 N	3.543 N	966 N	226 N	126 N	126 N
Onttrekkingen						
Onttrekking reserves	-22.868 V	-9.779 V	-6.535 V	-3.115 V	-2.187 V	-725 V
Resultaat	32.269 N	65.906 N	63.215 N	63.238 N	62.354 N	62.257 N

Ruimte en Wonen (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	25.813 N	26.797 N	19.354 N	24.429 N	14.644 N	12.776 N
Baten	-1.339 V	-4.179 V	-486 V	-17 V	-17 V	-18 V
Saldo van baten en lasten	24.474 N	22.618 N	18.868 N	24.412 N	14.627 N	12.758 N
Stortingen						
Storting reserves	80.079 N	50 N	50 N	0 V	0 V	0 V
Onttrekkingen						
Onttrekking reserves	-17.640 V	-6.911 V	-4.503 V	-9.119 V	-1.088 V	-378 V
Resultaat	86.913 N	15.757 N	14.415 N	15.293 N	13.539 N	12.380 N

Bereikbaarheid (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	254.473 N	318.196 N	283.099 N	282.479 N	294.204 N	278.630 N
Baten	-8.846 V	-6.848 V	-6.021 V	-15.679 V	-18.110 V	-5.398 V
Saldo van baten en lasten	245.627 N	311.348 N	277.078 N	266.800 N	276.094 N	273.232 N
Storting						
Storting reserves	89.812 N	124.763 N	41.773 N	43.058 N	43.426 N	46.715 N
Onttrekking						
Onttrekking reserves	-90.787 V	-175.696 V	-101.205 V	-42.204 V	-43.826 V	-36.367 V
Resultaat	244.653 N	260.414 N	217.645 N	267.654 N	275.694 N	283.580 N

Natuur en landelijk gebied (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	134.393 N	194.316 N	204.661 N	181.394 N	171.529 N	165.601 N
Baten	-17.710 V	-35.359 V	-27.191 V	-22.105 V	-16.671 V	-16.918 V
Saldo van baten en lasten	116.684 N	158.957 N	177.471 N	159.289 N	154.859 N	148.683 N
Storting						
Storting reserves	35.592 N	135.828 N	135.160 N	18.219 N	14.619 N	16.519 N
Onttrekking						
Onttrekking reserves	-51.383 V	-84.021 V	-100.808 V	-81.272 V	-89.990 V	-89.673 V
Resultaat	100.893 N	210.764 N	211.823 N	96.236 N	79.488 N	75.529 N

Economie, leefbaarheid en cultuur (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	25.815 N	59.315 N	41.172 N	48.700 N	36.901 N	36.832 N
Baten	-3.245 V	-6.255 V	-1.917 V	-410 V	-300 V	-300 V
Saldo van baten en lasten	22.570 N	53.060 N	39.255 N	48.290 N	36.601 N	36.532 N
Storting						
Storting reserves	22.856 N	15.331 N	10.410 N	10.084 N	10.132 N	10.187 N
Onttrekking						
Onttrekking reserves	-33.376 V	-23.500 V	-28.732 V	-21.867 V	-10.293 V	-10.141 V
Resultaat	12.050 N	44.891 N	20.933 N	36.507 N	36.440 N	36.578 N

Overzicht Algemene middelen en organisatie (x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	91.757 N	117.408 N	132.857 N	146.470 N	155.784 N	166.969 N
Baten	-657.283 V	-648.300 V	-662.398 V	-677.420 V	-697.741 V	-715.053 V
Saldo van baten en lasten	-565.526 V	-530.892 V	-529.541 V	-530.950 V	-541.957 V	-548.084 V
Storting						
Storting reserves	136.303 N	24.859 N	24.000 N	20.817 N	30.073 N	40.557 N
Onttrekkingen						
Onttrekking reserves	-177.514 V	-149.149 V	-51.927 V	-8.373 V	-3.648 V	-3.804 V
Resultaat	-606.737 V	-655.182 V	-557.468 V	-518.506 V	-515.532 V	-511.331 V

Totaal 2026 tot en met 2029 (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	621.094 N	825.254 N	781.998 N	780.238 N	767.178 N	753.405 N
Baten	-697.788 V	-709.523 V	-704.494 V	-722.420 V	-738.990 V	-743.950 V
Saldo van baten en lasten	-76.694 V	115.731 N	77.504 N	57.817 N	28.188 N	9.455 N
Storting						
Storting reserves	366.491 N	304.374 N	212.359 N	92.404 N	98.376 N	114.104 N
Onttrekkingen						
Onttrekking reserves	-395.810 V	-450.422 V	-295.020 V	-165.950 V	-151.032 V	-141.088 V
Resultaat	-106.013 V	-30.318 V	-5.157 V	-15.729 V	-24.468 V	-17.529 V

4.2.2 Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De begroting is opgesteld met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens het BBV is het gemodificeerd stelsel van lasten en baten van toepassing. In overeenstemming met de BBV-regelgeving is het autorisatieniveau bepaald op het totaal van de lasten en het totaal van de baten per programma. De begroting geeft in overeenstemming met de normen van het BBV een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten. De baten en lasten worden – tenzij anders vermeld – toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Basis voor de ramingen in de begroting

De begroting 2026 bestaat uit de oorspronkelijke ramingen van ongewijzigd beleid met daarbij de effecten van de door Provinciale Staten vastgestelde kaderbrief 2026 en de onvermijdelijke ontwikkelingen meegenomen. Daarnaast zijn in de begroting 2026 de ambities uit het coalitieakkoord 'Verbindend voorruit!' verwerkt.

Verantwoording subsidies

Subsidies worden geraamd in het jaar dat deze worden toegekend. Voor meerjarige lopende projectsubsidies zijn binnen IPO-verband afspraken gemaakt met BBV en de accountants. Deze afspraken houden in dat wanneer de subsidies niet voor het eind van het jaar zijn afgerond, het restantbedrag in een reserve 'Subsidieverplichtingen' beschikbaar blijft voor de restant uitbetalingen de komende jaren. Omdat de provincie werkt met één doel per reserve, worden daarvoor zo nodig meerdere reserves ingesteld. Op die manier blijven per doel de lopende subsidieverplichtingen inzichtelijk.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze activa worden lineair afgeschreven met inachtneming van de volgende afschrijvingstermijnen (in jaren):

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurale werken in de openbare ruimte, zoals de aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden lineair afgeschreven in maximaal (in jaren):

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden –tenzij anders wordt vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen worden tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij blijkt dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q. verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken wordt gewaardeerd.

Rente

De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten.

Dividenduitkering

De provincie ontvangt dividend vanuit de deelnemingen waarin zij een aandeel heeft. De hoogte van de dividenduitkering wordt gebaseerd op berichtgeving vanuit de deelnemingen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Salariskosten en toerekening van organisatiekosten

De geraamde kosten voor capaciteit zijn gebaseerd op ramingen van de personele capaciteit die nodig is om de opgaven uit te voeren. De personele capaciteit bestaat uit zowel het eigen personeel als ingehuurde capaciteit. De kosten worden verantwoord in de jaarrekening op de operationele doelen en taakvelden en investeringen op basis van de bij de begroting (inclusief begrotingswijzigingen) vermelde verdeelsleutel.

Algemene uitkering en decentralisatie-uitkeringen van het provinciefonds

De raming van de inkomsten uit het provinciefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2025.

4.2.3 Verklaring van aanmerkelijke verschillen

Overzicht aanmerkelijke verschillen lasten (x 1.000 euro/ Min is voordelig)

Nr	Lasten per programma	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Vershil t.o.v. jaarrekening 2024	Vershil t.o.v. begroting 2025
1	Bestuur	25.440N	28.557N	25.649 N	209 N	-2.908 V
2	Klimaat en gezonde leefomgeving	63.401N	80.665N	75.206 N	11.805 N	-5.459 V
3	Ruimte en Wonen	25.813N	26.797N	19.354 N	-6.459 N	-7.443 V
4	Bereikbaarheid	254.473N	318.196N	283.099 N	28.625 N	-35.097 V
5	Natuur en landelijk gebied	134.393N	194.316N	204.661 N	70.268 N	10.346 V
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	25.815N	59.315N	41.172 N	15.357 N	-18.143 V
7	Overzicht Algemene middelen en organisat	91.757N	117.408N	132.857 N	41.100 N	15.449 V
Totaal van de lasten		621.094N	825.254N	781.998 N	160.904 N	-43.256 V

Overzicht aanmerkelijke verschillen baten (x 1.000 euro/ Min is voordelig)

Nr	Baten per programma	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Vershil t.o.v. jaarrekening 2024	Vershil t.o.v. begroting 2025
1	Bestuur	-452 V	-59V	-59 V	393 V	N
2	Klimaat en gezonde leefomgeving	-8.913 V	-8.523 V	-6.423 V	2.491 V	2.101 N
3	Ruimte en Wonen	-1.339V	-4.179V	-486 V	853 V	3.693 N
4	Bereikbaarheid	-8.846V	-6.848V	-6.021 V	2.825 V	827 N
5	Natuur en landelijk gebied	-17.710V	-35.359V	-27.191 V	-9.481 V	8.168 N
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	-3.245 V	-6.255 V	-1.917 V	1.328 V	4.338 N
7	Overzicht Algemene middelen en organisatie	-657.283 V	-648.300V	-662.398 V	-5.115 V	-14.098 N
Totaal van de baten		-697.788 V	-709.523 V	-704.494 V	-6.705 V	5.029 N

Algemene oorzaken van verschillen

Veel verschillen tussen de jaarschijven heeft als oorzaak de variaties in uitvoering van projecten en subsidies. Deze zijn ongelijkmatig over de jaren verdeeld. Het ene jaar gebeurt een voorbereiding, terwijl in het volgende jaar de uitvoering van start gaat. Veel van deze projecten dekt de provincie vanuit de reserves. Het overzicht van stortingen en onttrekkingen in de financiële tabellen geeft hier op hoofdlijnen een inzicht. De afspraken uit de kaderbrief 2026 is een andere belangrijke verklaring voor de veranderingen in de jaarschijven. in hoofdstuk 1 is dit in 'Overzicht financiële ontwikkelingen' in de tabel 'Totaaloverzicht nieuwe niet

begrotingsneutrale mutaties begroting' weergegeven en in het kort verklaard. De belangrijkste verschillen worden hieronder per programma weergegeven. In hoofdstuk 2 staat per programma een nadere verklaring op beleidsdoelniveau.

4.2.4 Presentatie van het structureel begrotingssaldo

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Saldo van baten en lasten	77.504 N	57.817 N	28.188 N	9.455 N
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-82.661 V	-73.546 V	-52.656 V	-26.984 V
Begrotingssaldo na bestemming	-5.157 V	-15.729 V	-24.468 V	-17.529 V
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	18.594 N	15.061 N	12.801 N	24.842 N
Structureel begrotingssaldo	-23.751 V	-30.790 V	-37.269 V	-42.371 V

4.2.5 Structureel en reëel evenwicht

Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig

2026	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		113.492	-35.988	77.504
Baten		-31.308	-673.186	-704.494
	1 Bestuur	0	-59	-59
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	-808	-5.615	-6.423
	3 Ruimte en Wonen	-470	-16	-486
	4 Bereikbaarheid	-2.793	-3.228	-6.021
	5 Natuur en landelijk gebied	-25.337	-1.854	-27.191
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	-300	-1.617	-1.917
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-1.600	-660.798	-662.398
Lasten		144.800	637.198	781.998
	1 Bestuur	1.588	24.061	25.649
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	3.915	71.291	75.206
	3 Ruimte en Wonen	3.614	15.740	19.354
	4 Bereikbaarheid	22.065	261.034	283.099
	5 Natuur en landelijk gebied	99.579	105.083	204.661
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	6.243	34.929	41.172
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	7.796	125.061	132.857
Totaal Reserves		-94.898	12.237	-82.661
Baten		-290.982	-3.298	-295.020
	1 Bestuur	-1.310	0	-1.310
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	-5.795	0	-6.535
	3 Ruimte en Wonen	-4.503	0	-4.503
	4 Bereikbaarheid	-98.787	-2.418	-101.205
	5 Natuur en landelijk gebied	-100.710	-98	-100.808
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	-28.732	0	-28.732
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-51.145	-782	-51.927
Lasten		196.084	15.535	212.359
	1 Bestuur	0	0	0
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	226	0	966
	3 Ruimte en Wonen	50	0	50
	4 Bereikbaarheid	41.773	0	41.773
	5 Natuur en landelijk gebied	135.160	0	135.160
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	375	10.035	10.410
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	18.500	5.500	24.000
Eindtotaal		18.594	-23.751	-5.157

Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig

2027	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		102.656	-44.839	57.817
Baten		-34.505	-687.915	-722.420
	1 Bestuur	0	-59	-59
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	-228	-6.502	-6.730
	3 Ruimte en Wonen	0	-17	-17
	4 Bereikbaarheid	-12.436	-3.243	-15.679
	5 Natuur en landelijk gebied	-20.241	-1.864	-22.105
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	0	-410	-410
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-1.600	-675.820	-677.420
Lasten		137.161	643.076	780.238
	1 Bestuur	0	23.909	23.909
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	2.573	70.284	72.857
	3 Ruimte en Wonen	9.230	15.199	24.429
	4 Bereikbaarheid	17.327	265.152	282.479
	5 Natuur en landelijk gebied	85.857	95.537	181.394
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	16.509	32.191	48.700
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	5.665	140.805	146.470
Totaal Reserves		-87.595	14.049	-73.546
Baten		-162.615	-3.335	-165.950
	1 Bestuur	0	0	0
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	-3.115	0	-3.115
	3 Ruimte en Wonen	-9.119	0	-9.119
	4 Bereikbaarheid	-39.775	-2.429	-42.204
	5 Natuur en landelijk gebied	-81.148	-124	-81.272
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	-21.867	0	-21.867
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-7.591	-782	-8.373
Lasten		75.020	17.384	92.404
	1 Bestuur	0	0	0
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	226	0	226
	3 Ruimte en Wonen	0	0	0
	4 Bereikbaarheid	43.058	0	43.058
	5 Natuur en landelijk gebied	18.219	0	18.219
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	0	10.084	10.084

	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	13.517	7.300	20.817
Eindtotaal		15.061	-30.790	-15.729

Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig

2028	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		74.324	-46.136	28.188
Baten		-31.249	-707.741	-738.990
	1 Bestuur	0	-59	-59
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	0	-6.093	-6.093
	3 Ruimte en Wonen	0	-17	-17
	4 Bereikbaarheid	-14.852	-3.258	-18.110
	5 Natuur en landelijk gebied	-14.797	-1.874	-16.671
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	0	-300	-300
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-1.600	-696.141	-697.741
Lasten		105.573	661.605	767.178
	1 Bestuur	0	23.609	23.609
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	1.575	68.932	70.507
	3 Ruimte en Wonen	1.199	13.445	14.644
	4 Bereikbaarheid	19.428	274.776	294.204
	5 Natuur en landelijk gebied	74.706	96.824	171.529
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	5.315	31.586	36.901
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	3.350	152.434	155.784
Totaal Reserves		-61.523	8.867	-52.656
Baten		-147.667	-3.365	-151.032
	1 Bestuur	0	0	0
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	-2.187	0	-2.187
	3 Ruimte en Wonen	-1.088	0	-1.088
	4 Bereikbaarheid	-41.384	-2.442	-43.826
	5 Natuur en landelijk gebied	-89.849	-141	-89.990
	6 Economie, leefbaarheid en cultuur	-10.293	0	-10.293
	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-2.866	-782	-3.648
Lasten		86.144	12.232	98.376
	1 Bestuur	0	0	0
	2 Klimaat en gezonde leefomgeving	126	0	126
	3 Ruimte en Wonen	0	0	0

4	Bereikbaarheid	43.426	0	43.426
5	Natuur en landelijk gebied	14.619	0	14.619
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	0	10.132	10.132
7	Overzicht Algemene middelen en organisatie	27.973	2.100	30.073
Eindtotaal		12.801	-37.269	-24.468

Bedragen x € 1.000/ Min is voordelig

2029	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		58.935	-49.480	9.455
Baten		-19.257	-724.693	-743.950
1	Bestuur	0	-59	-59
2	Klimaat en gezonde leefomgeving	0	-6.204	-6.204
3	Ruimte en Wonen	0	-18	-18
4	Bereikbaarheid	-2.125	-3.273	-5.398
5	Natuur en landelijk gebied	-15.532	-1.386	-16.918
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	0	-300	-300
7	Overzicht Algemene middelen en organisatie	-1.600	-713.453	-715.053
Lasten		78.192	675.213	753.405
1	Bestuur	0	23.538	23.538
2	Klimaat en gezonde leefomgeving	375	68.685	69.060
3	Ruimte en Wonen	489	12.287	12.776
4	Bereikbaarheid	6.445	272.185	278.630
5	Natuur en landelijk gebied	64.218	101.383	165.601
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	5.315	31.517	36.832
7	Overzicht Algemene middelen en organisatie	1.350	165.619	166.969
Totaal Reserves		-34.093	7.109	-26.984
Baten		-138.010	-3.078	-141.088
1	Bestuur	0	0	0
2	Klimaat en gezonde leefomgeving	-725	0	-725
3	Ruimte en Wonen	-378	0	-378
4	Bereikbaarheid	-34.212	-2.155	-36.367
5	Natuur en landelijk gebied	-89.532	-141	-89.673
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	-10.141	0	-10.141
7	Overzicht Algemene middelen en organisatie	-3.022	-782	-3.804
Lasten		103.917	10.187	114.104
1	Bestuur	0	0	0

2	Klimaat en gezonde leefomgeving	126	0	126
3	Ruimte en Wonen	0	0	0
4	Bereikbaarheid	46.715	0	46.715
5	Natuur en landelijk gebied	16.519	0	16.519
6	Economie, leefbaarheid en cultuur	0	10.187	10.187
7	Overzicht Algemene middelen en organisatie	40.557	0	40.557
Eindtotaal		24.842	-42.371	-17.529

Incidentele baten

Rijlabel	Toelichting	Som van Saldo 2026	Som van Saldo 2027	Som van Saldo 2028	Som van Saldo 2029
1.4	Onttrekking aan reserve cofinanciering EU voor diverse projecten onder andere gericht op de versterking van de arbeidsmarkt.	-1.254.000	0	0	0
2.1	SPUK Ontzorgingsprogramma RVO (C86) voor werkzaamheden in 2026 aan maatschappelijk vastgoed.	-760.000	0	0	0
2.1	Onttrekking aan reserve energietransitie	-1.350.000	0	0	0
2.1	Onttrekking reserve warmtetransitie voor UVR warmtetransitie gebouwde omgeving wijkniveau en voor de Uvr Natuur en biodiversiteit bij energieprojecten.	-1.026.000	0	0	0
2.2	Onttrekking aan reserve bodemsanering voor onder andere projecten bodemsanering bij sector B&U als gevolg van aanpassing kasritmes.	-2.157.000	-825.000	-1.925.000	-725.000
2.2	Onttrekking aan reserve gezonde leefomgeving	-1.586.000	0	0	0
3.2	Onttrekkingen aan de reserve subsidie OV-fonds voor de in 2021 verleende subsidie aan de Poort van Hoorn.	-1.325.000	-1.962.000	-938.000	0
3.2	Onttrekkingen aan reserve woningbouw voor versenellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid.	-2.600.001	-1.250.000	0	0
3.3	Onttrekking aan reserve meekoppelkansen.		-5.149.000		
4.1	Onttrekking aan reserve uitvoeren van mobiliteitsbeleid door derden voor onder andere de subsidieregelingen kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer.	-17.668.001	-13.141.000	-13.116.000	-12.636.000

4.1	Onttrekking aan reserve verleende subsidies OD 4.1 voor onbewaakte spoorwegovergangen in Heiloo.	-7.476.000	-1.005.000	-1.005.000	-550.000
4.2	Onttrekking aan Reserve openbaar vervoer projecten.	-7.168.000	0	-2.398.000	0
4.4	Infrastructurele projecten voor derden. Dit betreft aanpassingen van kasritme voor andere organisaties die (volledig) vergoed worden aan de provincie.	-2.793.000	-12.436.000	-14.852.000	-2.125.000
4.4	Onttrekking aan reserve groot onderhoud vaarwegen.	-5.019.000	-2.600.000	-2.500.000	-2.500.000
4.4	Onttrekking aan reserve groot onderhoud wegen.	-22.839.000	-22.552.000	-22.258.000	-18.526.000
4.4	Onttrekking aan reserve ontwikkeling provinciale infrastructuur voor onder andere om de toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren van infrastructurale projecten.	-34.800.000	0	0	0
5.1	Graag deze onttrekking optellen bij de onttrekkingen voor reserve groen. Dit betreft een onttrekking van reserve groen voor onder andere het realiseren van het NNN, zie omschrijving hierboven.	0	-910.000	0	0
5.1	Onttrekking aan reserve Groen voor diverse projecten, onder andere het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurcompensatieprojecten en uitvoeren natura 2000 herstelmaatregelen.	-62.276.000	-53.066.000	-78.726.000	-84.088.000
5.1	Onttrekking aan reserve Groene Uitweg.	-2.449.000	0	0	0
5.1	Onttrekking aan reserve Oostelijke Vechtplassen.	-6.966.001	-7.048.001	0	0
5.1	Onttrekking aan reserve verleende subsidies voor het programma natuurnetwerk.	-4.549.000	-2.968.000	0	0
5.1	Spuk L16 voor programma natuur.	-653.000	0	0	0
5.1	Spuk L33 voor programma natuur.	-9.544.000	-9.403.000	-9.320.000	-15.167.000
5.3	Onttrekking aan reserve cofinanciering Waddenzee voor projecten	-2.090.001	-2.290.000	0	0

	cofinanciering Waddenfonds Noord-Holland.				
5.3	Onttrekking aan reserve subsidie Waddenzee.	-3.413.000	-3.857.000	0	0
5.4	Baten van het Rijk voor de subsidie op de lijst buiten uitvoeringsregeling PWN voor ondergrondse drinkwaterberging.	-600.000	-600.000	0	0
5.4	Onttrekking aan reserve waterrecreatie voor diverse projecten conform het uitvoeringsprogramma waterrecreatie.	-1.530.000	0	0	0
5.5	Baten uit bijdragen van het Rijk voor diverse projecten onder SPUK L35 Provinciale maatregelen landelijk gebied.	-13.799.000	-8.833.868	-4.897.990	0
5.5	Onttrekking aan reserve PPLG. In de Korte Termijn Agenda Landelijk Gebied zijn projecten en maatregelen opgenomen die worden gedekt uit de Reserve PPLG.	-9.397.000	-8.131.000	-7.530.000	-4.044.000
5.6	Onttrekking aan reserve Europese projecten voor cofinanciering.	-6.705.000	-3.778.000	-3.035.000	-900.000
6.1	Onttrekking aan reserve circulaire economie	-762.000	0	0	0
6.1	Onttrekking aan reserve MKB.	-16.072.000	-5.330.000	-5.076.000	-4.924.000
6.1	Onttrekking aan ontwikkeling havencomplexen	-1.076.000	-10.388.000	0	0
6.2	Onttrekking aan reserve monumenten.	-5.217.001	-5.922.000	-5.217.000	-5.217.000
6.2	Onttrekking aan reserve Subsidie Stelling van Amsterdam / NHW Werelderfgoed.	-1.033.000	0	0	0
6.2	Onttrekking aan reserve Subsidie Stelling van Amsterdam / NHW Werelderfgoed.	-585.000	0	0	0
7.1	Overheveling van reserve coalitieakkoord naar reserve PPLG.	-16.600.000	0	0	-2.600.000
7.2	Onttrekking aan reserve bedrijfsvoering.	-9.901.000	-7.147.000	-2.422.000	-422.000
7.5	Aframen verkoopopbrengsten grond. Gezien de lijn dat we momenteel alle gronden vasthouden als mogelijke ruilgronden, worden de verkoopbaten voor de komende jaren naar beneden bijgesteld.	-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000

7.5	Onttrekking algemene reserve	-24.600.000			
	Overige mutaties <€ 500.000	-11.151.995	-5.028.131	-2.200.010	-1.343.000
Eindto taal		- 322.290.000	- 197.120.000	- 178.916.000	- 157.267.000

Incidentele lasten

Rijlab els	Toelichting	Som van Saldo 2026	Som van Saldo 2027	Som van Saldo 2028	Som van Saldo 2029
1.4	Europese projecten onder andere gericht op de versterking van de arbeidsmarkt. De lasten worden grotendeels gedekt uit de reserve cofinanciering EU.	1.447.000	0	0	0
2.1	Lasten voor een verlenging van de UVR warmtetransitie gebouwde omgeving wijkniveau voor gemeenten.	500.000	0	0	0
2.1	Overheveling reserve energietransitie naar warmtetransitie	740.000			
2.2	Projecten voor bodemsanering bij sector B&U als gevolg van aanpassing kasritmes, dit wordt gedekt uit reserve bodemsanering.	1.807.000	0	1.575.000	375.000
3.2	Dit zijn de lasten voor OV fonds en OV-knooppunten. In het kader van investering in het versnellen van woningbouw en duurzame Bereikbaarheid is een subsidie aan de Poort van Hoorn verleend.	1.436.000	2.073.000	1.049.000	0
3.2	In het investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid is een voorlopige kasraming voor 2 jaar opgenomen vanuit de middelen die bij het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor Wonen.	2.028.000	1.514.000	0	0
3.3	Lasten voor onder andere fietswandelverbinding.		5.149.000		

4.1	Lasten voor diverse projecten fietsknelpunten en werkgeversaanpak; voor project voorlichtingscampagne verkeersveiligheid; bereikbaarheid kust en voor opdracht CDOKE en diverse projecten voor onbewaakte spoorwegovergangen.	11.756.000	1.005.000	1.005.000	550.000
4.1	Storting aan reserve uitvoeringsbeleid door derden.	11.452.000	11.631.000	12.019.000	12.206.000
4.4	Lasten voor MRA-programma project Focus Smart Mobility.	3.383.000	0	0	0
4.4	Lasten voor ontwikkeling provinciale infrastructuur (projecten en studiekosten).	2.044.000	2.044.000	2.044.000	2.044.000
4.4	Infrastructurele projecten voor derden. Dit betreft aanpassingen kasritmes voor andere organisaties die vergoed worden aan de provincie.	2.793.000	12.436.000	14.852.000	2.125.000
4.4	Storting aan reserve groot onderhoud vaarwegen.	7.304.000	7.154.000	7.154.000	7.236.000
4.4	Storting aan reserve groot onderhoud wegen.	22.950.000	24.206.000	24.186.000	27.273.000
5.1	Projecten voor groene uitweg als gevolg van aanpassing kasritmes.	2.449.000	0	0	0
5.1	Projecten voor groen bij sector B&U als gevolg van aanpassing kasritmes.	5.026.000	5.022.000	2.898.000	1.554.000
5.1	Dit zijn lasten voor Kaderrichtlijn Water (KRW). In het Coalitieakkoord 2019-2023 waren de middelen voor KRW in de reserve Groen gestort.	2.225.000	700.000	0	0
5.1	Dit zijn onder andere aanpassingen kasraming voor Oost. Vechtplassen.	6.754.001	6.800.001	1	1
5.1	Deze regel samen met rij 32: Dit zijn de nieuwe ramingen voor opdrachten en subsidies op basis van het concept Programma Natuurnetwerk (PNN) 2025 inclusief voor Masterplan Biodiversiteit.	31.800.000	32.970.000	46.136.000	41.878.000
5.1	Storting reserve groen.	110.761.000	12.961.000	12.961.000	12.961.000
5.1	Overheveling van reserve groen naar reserve Oostelijke Vechtplassen.	3.099.000	0	0	0
5.1	Spuk besteding L16 programma natuur.	653.000	0	0	0
5.1	Spuk besteding L33 programma natuur.	9.544.000	9.403.000	9.320.000	15.167.000

5.1	Dit zijn de nieuwe ramingen voor opdrachten en subsidies op basis van het concept Programma Natuurnetwerk (PNN) 2025.	4.549.000	2.968.000	0	0
5.3	Verlening subsidie voor cofinanciering Waddenzee. De middelen zijn bedoeld voor projecten in het kader van de Uitvoeringsregeling Cofinanciering Waddenfonds Noord-Holland.	5.503.000	6.147.000	0	0
5.3	Storting reserve cofinanciering Waddenzee.	1.000.000	1.000.000	0	0
5.4	Lasten voor de subsidie op de lijst buiten uitvoeringsregeling PWN, ondergrondse drinkwaterberging.	600.000	600.000	0	0
5.5	Lasten voor NNN binnenduinrand.	650.000	1.150.000	2.000.000	2.000.000
5.5	Dit betreft alle projecten op het gebied van Landbouw, Stikstof en broeikasgasreductie en herwaardering.	2.807.000	1.340.000	0	0
5.5	Dit betreft Recreatieve voorzieningen en boerenlandpaden.	1.300.000	800.000	0	0
5.5	Dit betreft de Water en klimaatmaatregelen voor Binnenduinrand en Veenweiden	3.750.000	3.750.000	0	0
5.5	Lasten voor diverse projecten van SPUK L35 Provinciale maatregelen landelijk gebied.	13.799.000	8.115.000	4.897.990	0
5.5	Dit betreffen lasten voor diverse projecten voor het PPLG. In de Korte Termijn Agenda Landelijk Gebied zijn projecten en maatregelen opgenomen die worden gedekt uit de Reserve PPLG.	0	0	5.000.000	2.044.000
5.5	Overheveling van reserve coalitieakkoord aan reserve PPLG.	16.600.000	0	0	2.600.000
5.6	Dit zijn lasten voor diverse Europese landbouw projecten.	6.705.000	3.778.000	3.035.000	900.000
5.6	Storting aan reserve Europese projecten voor cofinanciering.	3.700.000	4.200.000	1.600.000	900.000
6.1	Deze mutatie is bedoeld om ervoor te zorgen dat de uitgavenraming van de reserve Ontwikkeling Havencomplexen aan te laten sluiten.	0	10.262.000	0	0

6.2	Er zijn uitgaven voor monumenten, onder andere om deze te restaureren.	5.217.000	5.922.000	5.217.000	5.217.000
6.2	Lasten voor subsidies BUVR i.h.k.v. uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam.	1.033.000	0	0	0
7.2	Lasten voor programma bedrijfsvoeringssysteem voor onder andere bedrijfsvoeringsprojecten (ICT) en huisvestingsprojecten binnen de ambtelijke organisatie.	1.015.000	0	0	500.000
7.2	Lasten voor huisvestingsprojecten ambtelijke organisatie. Deze rij met 57 optellen	641.000	775.000	2.600.000	100.000
7.2	Lasten voor programma bedrijfsvoeringssysteem. Deze samen met rij 57	5.390.000	4.100.000	0	0
7.5	Stortingen aan de reserve waardevermindering grond groen. Dit hangt samen met de NNN grond aankopen die zullen worden gedaan.	18.500.000	13.517.000	27.973.000	40.557.000
7.5	Lasten voor de meerjarige afwaardering van de verkoop gronden.	750.000	750.000	750.000	750.000
	Overige mutaties <€ 500.000	5.422.999	7.938.999	3.445.009	3.171.999
Eindto taal		340.883.000	212.181.000	191.717.000	182.109.000

Structurele stortingen in reserves

Structurele stortingen in reserves (bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)

BD	Onderwerp	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
6.1	Resv. MKB	4.900N	4.900 N	4.900N	4.900 N
6.2	Resv. Monumenten	5.135N	5.184 N	5.232N	5.287 N
7.2	Resv. Bedrijfsvoerin	5.500N	7.300 N	2.100N	0 N
Eindtotaal		15.535N	17.384N	12.232N	10.187N

Structurele onttrekkingen aan de reserves

Structurele onttrekkingen aan de reserves (bedragen x € 1.000/ Min is voordelig)

BD	Onderwerp	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
4.4	Resv. Kaplst. Innov	-729V	-729 V	-729V	-442 V
4.4	Resv. Kaplst. Wegen	-314V	-325 V	-338V	-338 V
4.4	Resv. Kaplst. OV	-1.375 V	-1.375 V	-1.375 V	-1.375 V
5.1	Resv. Kaplst. Groen	-98 V	-124 V	-141 V	-141 V
7.2	Resv. huisvesting	-782 V	-782 V	-782 V	-782 V
Eindtotaal		-3.298V	-3.335 V	-3.365V	-3.078 V

4.2.6 EMU-saldo

	Omschrijving	Begroting 2025*	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Min is nadelig	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-115.731 N	-77.504 N	-57.817 N	-28.188 N	-9.455 N
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	103.602	87.840	96.346	96.430	93.876
(2)	Mutatie voorzieningen	1.478	1.477	1.477	1.477	1.477
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-	-	-
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
(0-1+2-3-4)	EMU-saldo	-217.855	-163.867	-152.686	-123.141	-101.854

* t/m tweede begrotingswijziging 2025

4.3 Uiteenzetting financiële positie

4.3.1 Opbouw van het begrotingssaldo

4.3.1.1 Opbouw exploitatie

De wijzigingen in deze begroting ten opzichte van de ontwerpbegroting zijn het gevolg van de verwerking van de financiële kaders en de voorstellen zoals geschetst in de Kaderbrief 2026. Deze begroting bevat echter ook een aantal nieuwe ontwikkelingen. De mutaties die nieuw en groter dan € 250.000 zijn, worden hieronder gespecificeerd en kort toegelicht.

Beleidsdoel	Toelichting begrotingsmutatie (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1.4 Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau	Hogere bijdrage Inter Provinciaal overleg (IPO)	335 N	335 N	335 N	335 N
3.2 Versnellen en programmeren woningbouw	Wonen flexibele schil (correctie)	0	0	0	323 N
4.1 Realiseren perspectief mobiliteit	Beleidsontwikkeling mobiliteit-omzetting vanuit reserve naar structureel budget.	1.335 N	1.335 N	1.335 N	1.335 N
4.2 Openbaarvervoer waarborgen	Omzetting vanuit reserve naar structureel budget.	1.303 N	1.303 N	1.303 N	1.303 N
	Hogere lasten door verschuiving vanuit de OV reserve en actualisatie van de OV indexatie	4.565 N	0	0	0
	Hogere lasten ivm aanbestedingskosten Noord west Holland	446 N	0	0	0
4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	Correctie conform TBW 2025	1.799 N	1.799 N	1.799 N	1.799 N
	Bijdrage smart mobility (looptijd t/m 2026)	3.383 N	0	0	0
	Actualisatie afschrijvingslasten programma 4	-2.619 V	-1.544 V	-973 V	729 N
5.2 Beheren van natuur	Ondersteuning provinciale uitvoering conform IPO actualisatie	499 N	499 N	499 N	499 N
5.6 Versterken kansrijke landbouw	Correctie Europese landbouwsubsidies	300 N	0	0	0
6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	Pallas: storting in voorziening niet meer nodig	-670 V	-680 V	-690 V	-700 V

Beleidsdoel	Toelichting begrotingsmutatie (Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
7.1 Algemene dekkingsmiddelen	Aanpassingen meicirculaire	-46.802 V	-57.306 V	-61.162 V	-67.510 V
	Opcenten	77.769 N	80.979 N	84.280 N	87.675 N
7.1 Algemene dekkingsmiddelen	Dividenden: aframing afvalzorg	1.350 N	1.350 N	1.350 N	1.350 N
	Huur: hogere inkomsten Elan	-430 V	0	0	0
7.3 Vennootschapsbelasting	Vennootschapsbelasting Polanenpark (i.v.m. hogere winst)	606 N	1.983 N	0	0
7.5 Overig	Huur en pacht: hogere verwachte opbrengsten	-1.000 V	-1.000 V	-1.000 V	-1.000 V
7.5 Overig	Aannames met betrekking tot fiscale behandeling elektrische voertuigen	-27.400 V	-30.440 V	-34.400 V	-34.400 V
	Nieuw verdeelmodel	-9.500 V	-9.500 V	-9.500 V	-9.500 V
	Overige mutaties <250.000	157 N	155 N	184 N	380 N
Totaal mutatie begroting 2026		5.426 N	-10.732 V	-16.640 V	-17.382 V
Niet budget neutrale boekingen	(Bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Programma-budgetten		5.426 N	-10.732 V	-16.640 V	-17.382 V
Reserves		2.664 N	-2.023 V	3.000 V	-7.478 V
Totaal mutatie begroting 2026		8.090 N	-12.755 V	-19.640 V	-24.860 V

4.3.1.2 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investerings)	1.280.668	1.368.508	1.464.854	1.561.284	1.655.160
<i>Economisch nut</i>	174.618	172.908	168.935	164.862	160.789
<i>Openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	1.106.050	1.195.600	1.295.919	1.396.422	1.494.371
Financiële vaste activa	352.987	352.352	352.352	352.352	319.152
<i>Kapitaalverstrekkingen</i>	204.834	204.834	204.834	204.834	204.834
<i>Verstekte langlopende leningen</i>	148.153	147.518	147.518	147.518	114.318
Vlottende activa					
<i>Voorraden</i>	40	40	40	40	40
<i>Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar</i>	135.728	111.728	111.728	111.728	111.728
<i>Liquide middelen</i>	800	850	900	950	1.000
<i>Overlopende activa</i>	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Activa	1.795.223	1.858.478	1.954.874	2.051.354	2.112.080
Passiva					
Algemene reserves	141.549	147.223	151.936	167.221	191.689
<i>Begroot resultaat (cumulatief)</i>	30.318	5.157	15.729	24.468	17.529
Bestemmingsreserves	772.622	714.605	641.504	589.292	562.362
Voorzieningen	30.945	32.422	33.899	35.376	36.853
Vaste Schuld (looptijd> dan 1 jaar)	210.000	370.000	510.000	630.000	725.000
Netto-vlottende schulden	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
Overlopende passiva	544.789	524.071	536.806	539.997	513.647
Passiva	1.795.223	1.858.478	1.954.874	2.051.354	2.112.080

4.3.2 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Vakantiedagen	-	-	-	-
Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit	-	-	-	-
Werkloosheidsuitkeringen				
* Overige werkloosheidsuitkeringen	€ 175	€ 80	€ 25	€ 5
Totaal	€ 175	€ 80	€ 25	€ 5

4.3.3 Investeringsen

Bedragen x € 1.000		Overzicht van netto investeringen per programma			
Programma	Lopende investeringen:	2026	2027	2028	2029
	Materiële vaste activa				
	<i>Investeringsen met een economisch nut</i>				
4	Steunpunten voor dagelijks beheer (vaar)wegen	1.963	-	-	-
	<i>Investeringsen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>				
4	Investeringsen provinciale infrastructuur	18.058	4.009	1.822	473
4	Groenprojecten	955	767	-	-
4	Investeringsen Openbaar Vervoer	20.438	4.532	11.139	20.967
4	Vervangingsinvesteringen wegen PMO	38.778	42.755	25.907	6.457
4	Vervangingsinvesteringen vaarwegen PMO	5.846	-	-	-
4	PMO kunstwerken	10.844	6.736	6.226	-
	netto investeringen studie- en planfase	19.138	70.202	84.907	102.104
	Totaal materiële vaste activa	116.020	129.001	130.001	130.001
	Financiële vaste activa				
6	Begrote investeringen in financiële vaste activa	-	-	-	-
	Totaal financiële vaste activa	-	-	-	-
	Totaal netto investeringen	116.020	129.001	130.001	130.001

4.3.4 Activa

4.3.4.1 Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (art. 34, 35 en 52)

Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 01-01-2026	Netto investeringen 2026	Desinvesteringen 2026	Afwaarderingen 2026	Afschrijving 2026	Boekwaarde per 31-12-2026
1. Immateriële activa						
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-
2. materiële vaste activa						
A. Investerings met een economisch nut	174.618	1.963	-	-	3.673	N 172.908
- Gronden en terreinen	119.787		-	-	-	119.787
- Bedrijfsgebouwen	53.303	1.963	-	-	3.673	N 51.593
- Machines en gebouwen	1.528					1.528
B. Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.106.050	114.057	-	-	24.507	N 1.195.600
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.106.050	114.057	-	-	24.507	N 1.195.600
Totaal materiële vaste activa	1.280.668	116.020	-	-	28.180	N 1.368.508
Totaal geactiveerde investeringen	1.280.668	116.020	-	-	28.180	N 1.368.508

4.3.4.2 Staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen van bijdragen aan activa in eigendom van derden (art. 36)

Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 01-01-2026	Investeringen in 2026	Desinvesteringen in 2026	Herwaardering in 2026	Afschrijvingen in 2026	Boekwaarde per 31-12-2026
A. Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	204.834	-	-	-	-	204.834
B. Leningen aan:						
- Openbare lichamen	33.200	-	-	-	-	33.200
- Deelnemingen	58.989	-	0	-	-635	58.354
C. Overige langlopende leningen	55.964	-	-	-	-	55.964
Totaal financiële vaste activa	352.987	-	-	-	-635	352.352

4.3.5 Kapitaallasten

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
A. Capaciteitskosten				
Grond Houtplein	-	-	-	-
Renovatie Houtplein	1.643 N	1.643 N	1.643 N	1.643 N
Nieuwbouw Dreef	557 N	557 N	557 N	557 N
Totaal A	2.200 N	2.200 N	2.200 N	2.200 N
B. Directe kosten				
Parkeergarage Dreef	407 N	407 N	407 N	407 N
Aanleg van provinciale wegen	10.198 N	11.282 N	11.440 N	11.588 N
Projecten gedekt uit de reserve kapitaallasten wegen	314 N	325 N	338 N	338 N
Vervangingsinvesteringen wegen PMO	3.889 N	4.648 N	4.897 N	7.055 N
Vervangingsinvesteringen kunstwerken	4.074 N	4.369 N	4.729 N	5.239 N
DVM (intelligente verkeerslichten)	35 N	35 N	35 N	35 N
Duurzame infrastructuur	729 N	729 N	729 N	442 N
Steunpunten B&U	481 N	781 N	781 N	781 N
Vervangingsinvesteringen vaarwegen PMO	2.164 N	3.190 N	3.190 N	3.190 N
Investeringen OV	1.302 N	2.275 N	2.295 N	2.320 N
Vast onderhoud wegen	28 N	28 N	28 N	28 N
Onderhoud tunnels/aquaducten	301 N	301 N	301 N	301 N
Projecten gedekt uit de reserve kapitaallasten OV	1.375 N	1.375 N	1.375 N	1.375 N
Investeringen groen (reserve kapitaallasten)	99 N	126 N	141 N	141 N
CIO - I-portfolio	305 N	305 N	305 N	305 N
Vervanging en onderhoud zwemwaterborden	0 N	0 N	100 N	100 N
Archeologie opdrachten	279 N	279 N	279 N	279 N
Totaal B	25.980 N	30.455 N	31.370 N	33.924 N
C. Stelposten				
Stelpost Vervangingsinvesteringen	3.500 N	5.500 N	5.400 N	7.200 N
Stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen	450 N	1.650 N	2.850 N	3.850 N
Totaal C	3.950 N	7.150 N	8.250 N	11.050 N
Totaal A + B + C	32.130 N	39.805 N	41.820 N	47.174 N

4.3.6 Financiering

4.3.6.1 Overzicht van het renteresultaat

Renteresultaat (x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
De externe rentelasten over de korte en lange financiering					
A.	Financiering	10.820 N	14.820 N	17.220 N	18.340 N
B.	De externe rentebaten	-2.160 V	-2.103 V	-2.113 V	-2.123 V
	Totaal door te rekenen externe rente	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N
C.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	8.660 N	12.717 N	15.107 N	16.217 N

4.3.6.2 Staat van investeringen en financiering

Bedrage n x € 1.000	Begin 2026	Vermeerderinge n 2026	Verminderinge n 2026	Afschrijvinge n 2026	Ein 2026
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)					
<i>Economisch nut</i>	174.618	1.963	-	3.673 N	172.908
<i>Openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	1.106.050	114.057	-	24.507 N	1.195.600
Financiële vaste activa					
<i>Deelnemingen</i>	204.834	-	-	-	204.834
<i>Bijdrage aan activa in eigendom van derden</i>	-	-	-	-	-
Verstrekte langlopende leningen	148.153	-	-	635 N	147.518
Activa	1.633.655	116.020	-	28.815 N	1.720.860
Passiva					
Algemene reserves	141.549	30.318	24.644	-	147.223
Bestemmingsreserves	772.622	212.359	270.376	-	714.605
Voorzieningen	30.945	1.477	-	-	32.422
Vreemd vermogen	210.000	160.000	-	-	370.000
Passiva	1.155.116	404.154	295.020	-	1.264.250
Tekort aan financieringsmiddelen					
	-478.539				-456.610

Bedrage n x € 1.000	Begin 2027	Vermeerderinge n 2027	Verminderinge n 2027	Afschrijvinge n 2027	Ein 2027
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)					
<i>Economisch nut</i>	172.908	-		3.973 N	168.935
<i>Openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	1.195.600	129.001		28.682 N	1.295.919
Financiële vaste activa					

<i>Deelnemingen</i>	204.834		-	-		204.834
<i>Bijdrage aan activa in eigendom van derden</i>		-	-	-		-
Verstrekte langlopende leningen	147.518	-	-	-		147.518
Activa	1.720.860	129.001	-	32.655	N	1.817.206
Passiva						
Algemene reserves	147.223	5.157	444	-		151.936
Bestemmingsreserves	714.605	92.404	165.505	-		641.504
Voorzieningen	32.422	1.477	-	-		33.899
Vreemd vermogen	370.000	140.000	-	-		510.000
Passiva	1.264.250	239.038	165.949	-		1.337.339
Tekort aan financieringsmiddelen	-456.610					-479.867

Bedrag n x € 1.000	Begin 2028	Vermeerderinge n 2028	Verminderinge n 2028	Afschrijvinge n 2028	Eind 2028
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	
Materiële activa (investeringen)					
Economisch nut	168.935	-	-	4.073 N	164.862
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	1.295.919	130.000	-	29.497 N	1.396.422
Financiële vaste activa					
Deelnemingen	204.834	-	-	-	204.834
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-				-
Verstrekte langlopende leningen					
	147.518	-	-	-	147.518
Activa	1.817.206	130.000	-	33.570 N	1.913.636
Passiva					
Algemene reserves	151.936	15.729	444	-	167.221
Bestemmingsreserves	641.504	98.376	150.588	-	589.292
Voorzieningen	33.899	1477	0	0	35.376
Vreemd vermogen	510.000	120.000	-	-	630.000
Passiva	1.337.339	235.582	151.032	-	1.421.889

Tekort aan financieringsmiddelen	-479.867	105.582	151.032	-33.570	N	-491.747
---	-----------------	----------------	----------------	----------------	----------	-----------------

Bedrage n x € 1.000	Begin 2029	Vermeerderinge n 2029	Verminderinge n 2029	Afschrijvinge n 2029		End 2029
------------------------------------	-----------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	--	---------------------

Activa						
Immateriële activa	-	-	-	-		-
Materiële activa (investeringen)						
<i>Economisch nut</i>	164.862	-	-	4.073	N	160.789
<i>Openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	1.396.422	130.000	-	32.051	N	1.494.371
Financiële vaste activa						
<i>Deelnemingen</i>	204.834	-	-	-		204.834
<i>Bijdrage aan activa in eigendom van derden</i>	-	-	-	-		-
Verstrekte langlopende leningen	147.518	-	33.200	-		114.318
Activa	1.913.636	130.000	33.200	36.124	N	1.974.312

Passiva						
Algemene reserves	167.221	24.468		-		191.689
Bestemmingsreserves	589.292	114.104	141.034	-		562.362
Voorzieningen	35.376	1.477	-	-		36.853
Vreemd Vermogen	630.000	95.000	-	-		725.000
Passiva	1.421.889	235.049	141.034	-		1.515.904

Tekort aan financieringsmiddelen	-491.747					-458.408
---	-----------------	--	--	--	--	-----------------

4.3.7 Stand en mutaties van reserves

4.3.7.1 Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

2026

BD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Resultaat bestemming 2025	Storting	Over-heveling vanuit andere reserve	Bestedingen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	Eindsaldo
Algemene reserves									
7.2	Algemene reserve	141.549	30.318	-	-	-24.644	-	-	147.223
	Totaal algemene reserves	141.549	30.318	-	-	-24.644	-	-	147.223
Programma 1 Bestuur									
1.4	Cofinanciering Europese projecten	1.310	-	-	-	-1.210	-	-100	-
Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving									
2.2	Reserve Bodemsanering	17.881	-	126	-	-2.157	-	-	15.850
2.1	Reserve energietransitie	1.932	-	100	740	-1.000	-	-302	1.470
2.2	Reserve gezonde leefomgeving	1.586	-	-	-	-	-	-1.586	-
2.1	Reserve Duurzame electriciteit	901	-	-	-	-	-	-	901
2.1	Reserve Warmtetransitie	6.232	-	-	-	-750	-740	-	4.742
2.1	Reserve Subsidie warmtetransitie	4	-	-	-	-	-	-	4
									-
Programma 3 Ruimte en Wonen									
3.3	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	5.149	-	-	-	-	-	-	5.149
3.2	Reserve OV-fonds inclusief OV-knooppunten	14.336	-	-	-	-	-	-	14.336
3.2	Reserve woningbouw	78.298	-	-	50	-1.750	-	-1.000	75.598
3.3	Reserve klimaatadaptatie	376	-	-	-	-	-	-	376
3.2	Reserve Subsidie OV-fonds	4.271	-	-	-	-1.325	-	-	2.946
3.2	Reserve Woningbouw subsidies	2.424	-	-	-	-428	-	-	1.996
Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1	Reserve mobiliteitsbeleid	388	-	-	-	-	-	-388	-
4.1	Reserve Uitvoeren mobiliteit	43.306	-	11.452	-	-15.768	-	-5.000	33.990

4.4	Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur	35.288	-	-	-	-	-	-34.801	487
4.4	Reserve Groot onderhoud wegen	14.800	-	22.450	500	-22.689	-150	-	14.911
4.4	Reserve groot onderhoud vaarwegen	7.597	-	7.154	150	-2.700	-500	-1.819	9.882
4.4	Reserve innovatieprojecten mobiliteit	8.194	-	-	-	-329	-	-	7.865
4.2	Reserve Openbaar vervoer projecten	9.665	-	67	-	-768	-	-6.400	2.564
4.1	Reserve Verleende subsidies OD 4.1.2	66.949	-	-	-	-7.476	-	-	59.473

**Programma 5
Natuur en landelijk gebied**

									-
5.1	Reserve Groen	167.912	-	110.761	-	-40.735	-21.541	-	216.397
5.1	Reserve Groene Uitweg	2.859	-	-	-	-2.449	-	-	410
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen (OVP)	12.735	-	58	3.041	-6.966	-	-	8.868
5.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	4.017	-	1.000	-	-2.090	-	-900	2.027
5.1	Reserve Laag Holland	435	-	-	-	0	-	-435	-
5.1	Reserve Subsidies >1,5 miljoen Groen, OD 5.1.1	7.518	-	-	-	-4.549	-	-	2.969
5.3	Reserve Subsidies Cofinanciering Waddenzee	7.269	-	-	-	-3.413	-	-	3.856
5.1	Reserve Subsidies Groene Uitweg	1.197	-	-	-	-	-	-	1.197
5.5	Reserve PPLG incidentele middelen Coalitieakkoord 2023	10.491	-	-	16.600	-9.397	-	-	17.694
5.6	Reserve Europese landbouwprojecten	4.152	-	3.700	-	-6.705	-	-	1.147
5.4	Reserve Waterrecreatie	1.530	-	-	-	-	-	-1.530	-

**Programma 6
Economie, leefbaarheid en cultuur**

	Reserve Circulaire economie	762	-	0	0	0	-425	-337	-
6.1	Reserve Ontwikkeling havencomplexen	11.463	-	-	-	-1.076	-	-	10.387
6.1	Reserve herstructurering bedrijventerreinen	43	-	-	-	-	-	-	43
6.1	Reserve MKB	11.310	-	4.900	375	-5.493	-	-10.366	726
6.2	Reserve monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	5.956	-	5.135	-	-5.217	-	-4.200	1.674
6.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	810	-	-	-	-	-	-585	225
6.2	Reserve subsidie SvA/NHW Werelderfgoed	1.260	-	-	-	-1.033	-	-	227

Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie									
7.1	Reserve Coalitieakkoord	20.794	-	0	0	0	-16.600	-	4.194
7.1	Reserve Waardevermindering grond groen	37.891	-	-	18.500	-	-	-	56.391
7.2	Reserve huisvesting	9.890	-	-	-	-782	-	-	9.108
7.2	Reserve bedrijfsvoering	5.260	-	5.500	-	-6.901	-	-3.000	859
Reserves ter dekking van kapitaallasten									
4.4	Reserve kapitaallasten wegen (programma: 4)	30.679	-	-	-	-314	-	-	30.365
4.4	Reserve kapitaallasten OV (programma: 4)	86.254	-	-	-	-1.375	-	-	84.879
4.4	Reserve kapitaallasten innovatieve projecten	5.485	-	-	-	-729	-	-	4.756
5.1	Reserve kapitaallasten groen (programma: 5)	3.764	-	-	-	-98	-	-	3.666
Totaal bestemmingsreserves		772.623	-	172.403	39.956	-157.672	-39.956	-72.749	714.605
Totaal reserves		914.172	30.318	172.403	39.956	-182.316	-39.956	-72.749	861.828

2027

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Resultaatbe- stemming 2026	Storting	over- heveling vanuit andere reserve	Bestedingen	over- heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
Algemene reserves									
7.2	Algemene reserve	147.223	5.157	-	-	-444	-	-	151.936
Totaal algemene reserves		147.223	5.157	-	-	-444	-	-	151.936
Programma 1 Bestuur									
nvt		-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 2 Klimaat en gezonde leegomgeving									
2.2	Reserve Bodemsanering	15.850	-	126	-	-825	-	-	15.151
2.1	Rerserve energietransitie	1.470	-	100	-	-1.570	-	-	-
2.1	Reserve duurzame elektriciteit	901	-	-	-	-	-	-	901
2.1	Reserve warmtetransitie	4.742	-	-	-	-720	-	-	4.022
2.1	Reserve Subsidie warmtetransitie	4	-	-	-	-	-	-	4

Programma 3 Ruimte en Wonen									
3.3	Reserve meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	5.149	-	-	-	-5.149	-	0	-
3.2	Reserve OV-fonds, inclusief OV-knooppunten	14.336	-	-	-	-	-	-	14.336
3.2	Reserve woningbouw	75.598	-	-	-	-1.744	-	-	73.854
3.3	Reserve klimaatadaptatie	376	-	-	-	-	-	-	376
3.2	Reserve Subsidie OV-fonds	2.946	-	-	-	-1.962	-	-	984
3.2	Reserve woningbouwsubsidies	1.996	-	-	-	-264	-	-	1.732
Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1	Reserve Uitvoeren mobiliteit	33.990	-	11.631	-	-13.141	-	-	32.480
4.4	Reserve ontwikkelen provinciale infrastructuur	487	-	-	-	-	-	-	487
4.4	Reserve groot onderhoud wegen	14.911	-	24.206	-	-22.552	-	-	16.565
4.4	Reserve groot onderhoud vaarwegen	9.882	-	7.154	-	-2.600	-	-	14.436
4.4	Reserve innovatieprojecten mobiliteit	7.865	-	-	-	-177	-	-	7.688
4.2	Reserve openbaarvervoerprojecten	2.564	-	67	-	-300	-	-	2.331
4.1	Reserve Verleende subsidies OD 4.1.2	59.473	-	-	-	-1.005	-	-	58.468
Programma 5 Natuur en landelijk gebied									
5.1	Reserve groen	216.397	-	12.961	-	-39.549	-13.517	-	176.292
5.1	Reserve Groene Uitweg	410	-	-	-	-10	-	-	400
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen	8.868	-	58	-	-7.048	-	-	1.878
5.3	Reserve cofinanciering Waddenzee	2.027	-	1.000	-	-2.290	-	-	737
5.1	Reserve subsidies > € 1,5 miljoen groen, OD 5.1.1	2.969	-	-	-	-2.969	-	-	-
5.3	Reserve subsidies cofinanciering Waddenzee	3.856	-	-	-	-3.856	-	-	-
5.1	Reserve subsidie Groene Uitweg	1.197	-	-	-	-	-	-	1.197
5.5	Reserve PPLG incidentele middelen CA2023	17.694	-	-	-	-8.131	-	-	9.563
5.6	Reserve Europese projecten landbouwsubsidies	1.147	-	4.200	-	-3.778	-	-	1.569
Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur									

6.1	Reserve Ontwikkeling havencomplexen	10.387	-	-	-	-10.387	-	-	-
6.1	Reserve herstructurering bedrijventerreinen	43	-	-	-	-	-	-	43
6.1	Reserve MKB	726	-	4.900	-	-5.330	-	-	296
6.2	Reserve monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	1.674	-	5.184	-	-5.922	-	-	936
6.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	225	-	-	-	-	-	-	225
6.2	Reserve subs SvA/NHW Werelderfgoed	227	-	-	-	-227	-	-	-
Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie									
7.1	Reserve coalitieakkoord	4.194	-	-	-	-	-	-	4.194
7.2	Reserve huisvesting	9.108	-	-	-	-782	-	-	8.326
7.2	Reserve bedrijfsvoering	859	-	7.300	-	-5.124	-	-2.023	1.012
7.1	Reserve waardevermindering grond groen	56.391	-	-	13.517	-	-	-	69.908
Reserves ter dekking van kapitaallasten									
4.4	Reserve kapitaallasten Wegen (programma 4)	30.365	-	-	-	-325	-	-	30.040
4.4	Reserve kapitaallasten OV (programma 4)	84.879	-	-	-	-1.375	-	-	83.504
4.4	Reserve kapitaallasten innovatieve projecten	4.756	-	-	-	-729	-	-	4.027
5.1	Reserve Kapitaallasten groen (programma 5)	3.666	-	-	-	-124	-	-	3.542
Totaal bestemmingsreserves									
		714.605	-	78.887	13.517	-149.965	-13.517	-2.023	641.504
Totaal reserves									
		861.828	5.157	78.887	13.517	-150.409	-13.517	-2.023	793.440

2028

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Resultaat bestemming 2027	Storting	over-heveling vanuit andere reserve	Bestedingen	over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
Algemene reserves									
7.2	Algemene reserve	151.936	15.729	-	-	-444	-		167.221
Totaal algemene reserves		151.936	15.729	-	-	-444	-		167.221
Programma 1 Bestuur									

	nvt	-	-	-	-	-	-	-	0
Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving									
2.2	Reserve bodemsanering	15.151	-	126	-	-1.925	-	0	13.352
2.1	Reserve energietransitie	-	-	-	-	-	-	0	0
2.1	Reserve duurzame elektriciteit	901	-	-	-	-	-	0	901
2.1	Reserve warmtetransitie	4.022	-	-	-	-262	-	0	3.760
2.1	Reserve subsidie warmtetransitie	4	-	-	-	-	-	-	4
Programma 3 Ruimte en Wonen									
3.2	Reserve OV-fonds, inclusief OV-knooppunten	14.336	-	-	-	-	-	-	14.336
3.2	Reserve woningbouw	73.854	-	-	-	-	-	-	73.854
3.3	Reserve klimaatadaptatie	376	-	-	-	-	-	-	376
3.2	Reserve Subsidie OV-fonds	984	-	-	-	-938	-	-	46
3.2	Reserve woningbouwsubsidies	1.732	-	-	-	-150	-	-	1.582
Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1	Reserve Uitvoeren van mobiliteit	32.480	-	12.019	-	-13.116	-	-	31.383
4.4	Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur	487	-	-	-	-	-	-	487
4.4	Reserve groot onderhoud wegen	16.565	-	24.186	-	-22.258	-	-	18.493
4.4	Reserve groot onderhoud vaarwegen	14.436	-	7.154	-	-2.500	-	-	19.090
4.4	Reserve innovatieprojecten mobiliteit	7.688	-	-	-	-107	-	-	7.581
4.2	Reserve openbaarvervoerprojecten	2.331	-	67	-	-2.398	-	-	0
4.1	Reserve verleende subsidies 4.1.2	58.468	-	-	-	-1.005	-	-	57.463
Programma 5 Natuur en landelijk gebied									
5.1	Reserve groen	176.292	-	12.961	-	-50.753	-27.973	-	110.527
5.1	Reserve Groene Uitweg	400	-	-	-	-10	-	-	390
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen	1.878	-	58	-	-248	-	-	1.688
5.3	Reserve cofinanciering Waddenzee	737	-	-	-	-300	-	-	437
5.1	Reserve subsidie Groene Uitweg	1.197	-	-	-	-	-	-	1.197
5.5	Reserve PPLG incidentele middelen CA2023	9.563	-	-	-	-7.530	-	-	2.033

5.6	Reserve Europese projecten landbouwsubsidies	1.569	-	1.600	-	-3.035	-	-	134
Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur									
6.1	Reserve herstructurering bedrijventerreinen	43	-	-	-	-	-	0	43
6.1	Reserve MKB	296	-	4.900	-	-5.076	-	-	120
6.2	Reserve monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	936	-	5.232	-	-5.217	-	-	951
6.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	225	-	-	-	-	-	-	225
Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie									
7.1	Reserve coalitieakkoord	4.194	-	-	-	-	-	-	4.194
7.1	Reserve waardevermindering grond groen	69.908	-	-	27.973	-	-	-	97.881
7.2	Reserve huisvesting	8.326	-	-	-	-782	-	-	7.544
7.2	Reserve bedrijfsvoering	1.012	-	2.100	-	-2.422	-	0	690
Reserves ter dekking van kapitaallasten									
4.4	Reserve kapitaallasten wegen (programma 4)	30.040	-	-	-	-338	-	-	29.702
4.4	Reserve kapitaallasten OV (programma 4)	83.504	-	-	-	-1.375	-	-	82.129
4.4	Reserve kapitaallasten innovatieve projecten	4.027	-	-	-	-729	-	-	3.298
5.1	Reserve kapitaallasten groen (programma 5)	3.542	-	-	-	-141	-	-	3.401
Totaal bestemmingsreserves		641.504		70.403	27.973	-122.615	-27.973	-	589.292
Totaal reserves		793.440		70.403	27.973	-123.059	-27.973	-	756.513

2029

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Resultaat bestemming 2028	Storting	over-heveling vanuit andere reserve	Bestedingen	over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
Algemene reserves									
7.2	Algemene reserve	167.221	24.468					-	191.689
Totaal algemene reserves		167.221	24.468	-	-	-	-	-	191.689

Programma 1 Bestuur								
	nvt	-	-	-	-	-	-	0
Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving								
2.2	Reserve bodemsanering	13.352	-	126	-	-725	-	12.753
2.1	Reserve energietransitie	-	-	-	-	-	-	0
2.1	Reserve duurzame elektriciteit	901	-	-	-	-	-	901
2.1	Reserve warmtetransitie	3.760	-	-	-	-	-	3.760
2.1	Reserve subsidie warmtetransitie	4	-	-	-	-	-	4
Programma 3 Ruimte en Wonen								
3.2	Reserve OV-fonds, inclusief OV-knooppunten	14.336	-	-	-	-	-	14.336
3.2	Reserve woningbouw	73.854	-	-	-	-	-	73.854
3.3	Reserve klimaatadaptatie	376	-	-	-	-	-	376
3.2	Reserve Subsidies OV-fonds	46	-	-	-	-46	-	0
3.2	Reserve woningbouwsubsidies	1.582	-	-	-	-278	-	1.304
Programma 4 Bereikbaarheid								
4.1	Reserve Uitvoeren mobiliteit	31.383	-	12.206	-	-12.636	-	30.953
4.4	Reserve ontwikkelen provinciale infrastructuur	487	-	-	-	-	-	487
4.4	Reserve groot onderhoud wegen	18.493	-	27.273	-	-18.526	-	27.240
4.4	Reserve groot onderhoud vaarwegen	19.090	-	7.236	-	-2.500	-	23.826
4.4	Reserve innovatieprojecten mobiliteit	7.581	-	-	-	-	-	7.581
4.1	Reserve verleende subsidies 4.1	57.463	-	-	-	-550	-	56.913
Programma 5 Natuur en landelijk gebied								
5.1	Reserve groen	110.527	-	12.961	-	-43.531	-40.557	39.400
5.1	Reserve Groene Uitweg	390	-	-	-	-10	-	380
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen	1.688	-	58	-	-190	-	1.556
5.3	Reserve cofinanciering Waddenzee	437	-	-	-	-300	-	137
5.1	Reserve subsidie Groene Uitweg	1.197	-	-	-	-	-	1.197
5.5	Reserve PPLG incidentele middelen CA2023	2.033	-	-	2.600	-4.044	-	589
5.6	Reserve Europese projecten landbouwsubsidies	134	-	900	-	-900	-	134

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur								
6.1	Reserve herstructurering bedrijventerreinen	43	-	-	-	-	-	43
6.1	Reserve MKB	120	-	4.900	-	-4.924	-	96
6.2	Reserve monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	951	-	5.287	-	-5.217	-	1.021
6.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	225	-	-	-	-	-	225
Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie								
7.1	Reserve coalitieakkoord	4.194				-2.600		1.594
7.1	Reserve waardevermindering grond Groen	97.881	-	-	40.557	-	-	138.438
7.2	Reserve huisvesting	7.544	-	-	-	-782	-	6.762
7.2	Reserve bedrijfsvoering	690	-	-	-	-422	-	268
Reserves ter dekking van kapitaallasten								
4.4	Reserve kapitaallasten wegen (programma 4)	29.702	-	-	-	-338	-	29.364
4.4	Reserve kapitaallasten OV (programma 4)	82.129	-	-	-	-1.375	-	80.754
4.4	Reserve kapitaallasten innovatieve projecten	3.298	-	-	-	-442	-	2.856
5.1	Reserve kapitaallasten groen (programma 5)	3.401	-	-	-	-141	-	3.260
Totaal bestemmingsreserves								
		589.292	-	70.947	43.157	-97.877	-43.157	- 562.362
Totaal reserves								
		756.513		70.947	43.157	-97.877	-43.157	- 754.051

4.3.7.2 Toelichting op de reserves

Reserve Landschap	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	t/m 2024
Reserve Gezonde leefomgeving	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma 'Gezonde Leefomgeving' opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	t/m 2025
Reserve Klimaatadaptatie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinancieren aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW, OV-knooppunten, etc.), - Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen), - Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven). - Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	3 Ruimte en Wonen
Looptijd	t/m 2025
Reserve Oostelijke Vechtplassen	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel de uitgaven voor uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.

Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	Afronding van de opgaven uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen is vooralsnog voorzien in 2027.
Reserve Bodemsanering	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	Onbepaald
Reserve Groen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel: • het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), inclusief de daarvoor benodigde natuurverbindingen, • het uitvoeren van natuurcompensatieprojecten, • het uitvoeren van Natura2000 Herstelmaatregelen, • het uitvoeren van maatregelen in het kader van het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering en • het realiseren van recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Programma Natuurnetwerk (PNN), dat mogelijk per begrotingsjaar 2024 wordt geïntegreerd in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 31 december 2030
Reserve Openbaar Vervoer Projecten	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48. Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: Geen einddatum
Reserve Huisvesting	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten

Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Programma	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie
Looptijd	Vanaf: 22 juni 2009 Eindigt op: 2038

Reserve Groene Uitweg

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: onbepaald

Reserve Cofinanciering Waddenzee

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2030

Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Looptijd	t/m december 2024

Reserve Cofinanciering Europese projecten

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.

Programma	1 Bestuur
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2027
Reserve Europese projecten landbouwsubsidies	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	t/m 2029 is vastgesteld in Doorlichting bestemmingsreserves
Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Looptijd	Onbepaald
Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald
Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid

Looptijd	t/m 2028
Reserve Mobiliteitsbeleid	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	t/m 2026
Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald
Reserve Energietransitie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	t/m 2030
Reserve Circulaire Economie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie "We maken het rond" uit 2017.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Looptijd	2019 t/m 2026
Reserve OV-fonds inclusief OV-knooppunten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een bijdrage leveren aan de verbetering van de OV bereikbaarheid, het optimaliseren van de ketenreis (deur-tot-deur reis), efficiënt ruimtegebruik door het clusteren van functies rondom OV-knooppunten en/of het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in het (bus- of trein)stationsgebied. In het Bestedingsplan OV-fonds (PS-besluit 14 september 2020, nr. 1413429/1413431) zijn hiervoor uitgangspunten en randvoorwaarden bepaald. Het betreft veelal langjarige integrale projecten met meerdere (co)financiers. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
------	---

Instellingsbesluit	Begroting 2019
--------------------	----------------

Programma	3 Ruimte en Wonen
-----------	-------------------

Looptijd	Onbepaald
----------	-----------

Reserve Kapitaallasten Groen

Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
---------	--

Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken.
------	---

In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.

Instellingsbesluit	Zomernota 2017
--------------------	----------------

Programma	5 Natuur en landelijk gebied
-----------	------------------------------

Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.
----------	--

Reserve Kapitaallasten OV

Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
---------	--

Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in de provinciale infrastructuur binnen het programma Bereikbaarheid te dekken.
------	--

Instellingsbesluit	Begroting 2018
--------------------	----------------

Programma	4 Bereikbaarheid
-----------	------------------

Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.
----------	--

Reserve Groot Onderhoud Wegen

Functie	Egalisatiereserve
---------	-------------------

Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
------	---

Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
--------------------	-------------------

Programma	4 Bereikbaarheid
-----------	------------------

Looptijd	Onbepaald
----------	-----------

Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen

Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald
Reserve Waterrecreatie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	t/m 2025
Reserve Bedrijfsvoering	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie
Looptijd	Onbepaald
Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Looptijd	t/m 2028
Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	3 Ruimte en Wonen
Looptijd	De reserve loopt t/m 31 december 2027. Dijkversterkingen zijn zowel qua voorbereiding als uitvoering langlopende projecten. Meekoppelkansen kunnen vaak pas worden uitgevoerd als de waterkering is versterkt.

Reserve Kapitaallasten Wegen	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in de provinciale infrastructuur binnen het programma Bereikbaarheid te dekken.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.
Reserve MKB innovatie-instrumenten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Looptijd	Onbepaald
Reserve Woonbeleid	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Wonen
Looptijd	t/m 2025
Reserve Woningbouw	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Wonen
Looptijd	t/m 2031
Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	6 Economie, leefbaarheid en cultuur
Looptijd	t/m 2025

Reserve Laag Holland	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het dekken van de kosten voor de provinciale doelen binnen het integrale gebiedsprogramma Laag Holland waarin onder provinciale regie en in samenwerking met alle relevante partners wordt gewerkt aan de integrale opgaven voor natuur, landbouw, water, bodemdaling, klimaat, recreatie en landschap en aan de daarbij behorende projecten.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2020
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	Het integrale gebiedsprogramma Laag Holland heeft een looptijd van 2020 t/m 2030.
Reserve Kapitaallasten Innovatieprojecten	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in de provinciale infrastructuur binnen het programma Bereikbaarheid te dekken.
Instellingsbesluit	Tweede Begrotingswijziging 2020
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald
Reserve Waardevermindering Grondaankopen Groen	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het reserveren van middelen voor de verwachte toekomstige afwaardering van aangekochte gronden voor het beleidsdoel Groen, die ontstaat doordat de gronden een hogere economische waarde hebben wanneer de provincie deze aankoopt dan wanneer de provincie deze verkoopt tegen de natuurwaarde. Door de instelling van deze reserve wordt dit soort verliezen gedekt, zodat de provincie geen onverwachte financiële tegenvallers krijgt in de toekomst.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2021
Programma	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie
Looptijd	Onbepaald
Reserve Duurzame Elektriciteit	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten op het gebied van het stimuleren van het gebruik van duurzame elektriciteit die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2022
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	2030
Reserve Warmtetransitie	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten op het gebied van het stimuleren van de warmtetransitie die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2022
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	2030

Reserve Coalitieakkoord

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de reserve coalitieakkoord is het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord. Wanneer in het akkoord incidentele middelen beschikbaar zijn gesteld voor een specifieke ambitie worden deze in de reserve coalitieakkoord gereserveerd voor deze ambitie. Wanneer voor de ambitie een uitvoeringsgereed plan is vastgesteld worden de incidentele middelen overgeheveld naar de inhoudelijke bestemmingsreserve waar vanuit de daadwerkelijke bestedingen plaatsvinden.
Instellingsbesluit	Begroting 2024
Programma	7 Overzicht Algemene middelen en organisatie
Looptijd	t/m 2027

Reserve PPLG

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de reserve is het doorontwikkelen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en het opstarten van de uitvoering. De nieuwe coalitie heeft € 35 miljoen beschikbaar gesteld om te voorkomen dat de voortgang wordt vertraagd of beperkt door externe of financiële factoren. De reserve kan worden ingezet voor extra capaciteit, voor voorfinanciering van maatregelen waarvoor Rijksmiddelen worden verwacht, om in cofinancieringsconstructies te kunnen deelnemen en voor andere incidentele initiatieven. Voor deze bestemmingsreserve zijn kaders vastgesteld waar binnen bestedingsvoorstellen door GS kunnen worden goedgekeurd. Overige bestedingen worden ter goedkeuring aan PS voorgelegd.
Instellingsbesluit	Eerste begrotingswijziging 2024
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	t/m 2027

4.3.8 Stand en mutaties van de voorzieningen

4.3.8.1 Staat van het verloop van de voorzieningen

2026

2026	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	0	0	0	2.675
2. Pensioenen leden GS	10.840	586 N	0	0	11.426
3. Grondwaterheffing	2.557	0	0	0	2.557
4. Bodembeheertaken	1.035	0	0	0	1035
5. Sanering Parnassia	410	0	0	0	410
6. Voorziening Agriport	5.000	0	0	0	5.000
7. Voorziening bovenwettelijk verlof	8.428	891 N	0	0	9.319
Totaal voorzieningen	30.945	1.477 N	0	0	32.422

2027

2027	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675
2. Pensioenen leden GS	11.426	586 N	-	-	12.012
3. Grondwaterheffing	2.557	-	-	-	2.557
4. Bodembeheertaken	1.035	-	0	-	1.035
5. Sanering Parnassia	410	-	0	-	410
6. Voorziening Agriport	5.000	-	0	-	5.000
7. Voorziening bovenwettelijk verlof	9.319	891 N	0	-	10.210
Totaal voorzieningen	32.422	1.477 N	0	0	33.899

2028

2028	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675
2. Pensioenen leden GS	12.012	586 N	-	-	12.598
3. Grondwaterheffing	2.557	-	-	-	2.557
4. Bodembeheertaken	1.035	-	0	-	1.035
5. Sanering Parnassia	410	-	0	-	410
6. Voorziening Agriport	5.000	-	0	-	5.000
7. Voorziening bovenwettelijk verlof	10.210	891 N			11.101
Totaal voorzieningen	33.899	1.477 N	0	0	35.376

2029

2029	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675
2. Pensioenen leden GS	12.598	586 N	0	-	13.184
3. Grondwaterheffing	2.557	-	0	-	2.557
4. Bodembeheertaken	1.035	-	0	-	1.035
5. Sanering Parnassia	410	-	-	-	410
6. Voorziening Agriport	5.000	-	-	-	5.000
7. Voorziening bovenwettelijk verlof	11.101	891 N	-	-	11.992
Totaal voorzieningen	35.376	1.477 N	0	0	36.853

4.3.8.2 Toelichting op de voorzieningen

Voorziening Bodembeheertaken	
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen. Hierna zijn er twee opvolgende convenanten getekend te weten 2014-2020 en het huidige geldende 2021-2030.
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum
Voorziening Financiële Risico's	
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005
Programma	8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum
Voorziening Grondwaterheffing	
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.
Programma	5 Natuur en landelijk gebied
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Voorziening Pensioenen Leden GS	
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Programma	1 Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum
Voorziening Bodemsanering Parnassia	
Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019
Programma	2 Klimaat en gezonde leefomgeving
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.
Voorziening Bovenwettelijk verlof	
Doel	Voorziening is gevormd ter dekking van de toekomstige opname van (gespaard) bovenwettelijk verlof.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2022. Op basis van uitspraken van de commissie BBV, in aanvulling op de Notitie-Arbeidsgerelateerde verplichtingen 2013, moet een voorziening worden gevormd voor bovenwettelijk verlof die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen.
Programma	7 Economisch herstel en duurzaamheid
Looptijd	Ingesteld op: December 2022 Eindigt op: Geen einddatum
Voorziening Agriport	
Doel	Herinrichten van een kruispunt A7 met de N239. Provincie Noord-Holland ontvangt hiervoor gelden van derden, welke besteed moeten worden voor dit specifieke doel.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2021. Op basis van het BBV (artikel 44 lid 2) moet een voorziening worden ingesteld voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2021 Eindigt op: Geen einddatum (bij besteding middelen)

4.4 Overige financiële overzichten

4.4.1 Langlopende leningen

Bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Rente	Restant bedrag per 01-01-2026	Te verstrekken leningen in 2026	Totaal van de rente in 2026	Aflossing in 2026	Restant schuld per 31-12-2026	Laatste jaar van aflossing
<i>Leningen aan openbare lichamen</i>								
Gemeente Hilversum (1)	18.681	variabel	16.081	-	-64	-	16.081	2029
Gemeente Laren (1)	10.011	variabel	8.617	-	-35	-	8.617	2029
Gemeente Gooische Meren (1)	9.877	variabel	8.502	-	-34	-	8.502	2029
Leningen aan openbare lichamen	38.569	-	33.200	-	-133	-	33.200	
<i>Leningen aan deelnemingen</i>								
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	635	1,80%	635	-	-13	635	-	2026
Alliander (3)	54.954	1,98%	54.954	-	-1166	-	54.954	2081
Innovatiefonds Noord-Holland B.V. (4)	3.400		3.400	-	-4	-	3.400	
Leningen aan deelnemingen	58.989	0	58.989	-	-1.183	635	58.354	
<i>Overige langlopende leningen</i>								
Nationaal Restauratiefonds (5)	9.100		9.100	-	-	-	9.100	2060
CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) (6)	1.380		380				380	
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (7)	40.000	1,50%	43.984	-	-670	-	43.984	2035
Stichting Cultuur + ondernemen (8)	3.000		2.500				2.500	2035
Overige langlopende leningen	53.480		55.964	-	-670	-	55.964	
Totaal	151.038		148.153	-	-1.986	635	147.518	

Organisatie/instelling	Datum & nummer besluit PS of GS
Gemeente Hilversum (1)	976112/1013313
Gemeente Laren (1)	976112/1013313
Gemeente Gooische Meren (1)	976112/1013313
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	GS 21-06-2011;33454
Alliander (3)	GS 30-11-2021/1553143
Innovatiefonds Noord-Holland B.V. (4)	2131983
Nationaal Restauratiefonds (5)	21-06-2011;27350
CPO (6)	GS 2012-6149 20-03-2012
Stichting voorbereiding Pallas reactor (7)	GS 309599/340912
Stichting Cultuur + ondernemen (8)	GS 1753324/1753428

4.4.3 Staat van gewaarborgde leningen

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000,-)	% of deel gewaarborgd provincie	Verwachte boekwaarde 1-1-2026	Verwachte boekwaarde 31-12-2026
nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal		nvt		nvt	nvt

#	Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 31-12-2026 (x € 1.000)
	BNG Bank	(Her-) financiering van PolanenPark CV	2.000
	Totaal		2.000

4.5 Overzicht van lasten en baten per taakveld

Taakvelden (x € 1.000)		Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Algemene dekkingsmiddelen	338.999	-951.602	-612.603V	232.731	-837.554	-604.823 V	248.120	-842.956	-594.836 V	275.026	-850.324	-575.298V
0.1	Uitkering provinciefonds	0	-310.328	-310.328V	0	-321.046	-321.046 V	0	-335.807	-335.807 V	0	-350.538	-350.538V
0.2	Opbrengst Provinciale belastingen	0	-297.621	-297.621 V	0	-300.146	-300.146 V	0	-302.694	-302.694 V	0	-305.265	-305.265 V
0.3	Geldleningen en uitzettingen	10.820	-2.106	8.714N	14.820	-2.103	12.717 V	17.220	-2.113	15.107 V	18.340	-2.123	16.217V
0.4	Deelnemingen	0	-7.325	-7.325 V	0	-7.325	-7.325 V	0	-6.325	-6.325 V	0	-6.325	-6.325 V
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige b	9.069	-38.990	-29.921 V	19.484	-40.770	-21.286 V	31.900	-44.768	-12.868 V	43.626	-44.766	-1.140V
0.6	Overhead	106.160	-212	105.948N	104.055	-214	103.841 V	100.639	-217	100.422 V	98.971	-219	98.752V
0.7	Vennootschapsbelasting	591	0	591N	1.968	0	1.968 V	-15	0	-15 V	-15	0	-15V
0.8	Mutaties reserves	212.359	-295.020	-82.661 V	92.404	-165.950	-73.546 V	98.376	-151.032	-52.656 V	114.104	-141.088	-26.984V
1	Bestuur	25.595	-75	25.521N	25.330	-75	25.255 N	24.992	-76	24.917N	24.924	-76	24.848N
1.1	Provinciale Staten	5.605	0	5.605N	5.665	0	5.665 N	5.650	0	5.650 N	5.562	0	5.562N
1.2	Gedeputeerde Staten	4.241	0	4.241N	4.144	0	4.144 N	4.129	0	4.129 N	4.131	0	4.131N
1.3	Kabinetszaken	1.824	-43	1.781N	1.825	-43	1.782 N	1.819	-43	1.776 N	1.822	-43	1.779N
1.4	Bestuurlijke organisatie	7.935	0	7.935N	7.772	0	7.772 N	7.663	0	7.663 N	7.670	0	7.670N
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regi	1.805	0	1.805N	1.771	0	1.771 N	1.725	0	1.725 N	1.728	0	1.728N
1.6	Openbare orde en veiligheid	1.252	-16	1.236N	1.252	-16	1.236 N	1.149	-16	1.133 N	1.151	-16	1.135N
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	2.933	-16	2.918N	2.901	-16	2.885 N	2.857	-17	2.841 N	2.860	-17	2.843N
2	Verkeer en vervoer	283.585	-6.021	277.564N	282.965	-15.679	267.286 N	294.690	-18.110	276.580 N	279.116	-5.398	273.718N
2.1	Landwegen	156.105	-4.758	151.347N	164.872	-14.411	150.461 N	169.285	-16.837	152.448 N	154.786	-4.120	150.666N

2.2	Waterwegen	26.864	-1.263	25.601N	27.372	-1.268	26.104 N	27.215	-1.273	25.942 N	27.231	-1.278	25.953N
2.3	Openbaar vervoer	93.999	0	93.999N	83.051	0	83.051 N	90.445	0	90.445 N	87.552	0	87.552N
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en	6.617	0	6.617N	7.670	0	7.670 N	7.745	0	7.745 N	9.547	0	9.547N
3	Water	9.427	-1.981	7.446N	13.126	-1.991	11.135 N	6.747	-1.391	5.356 N	6.749	-1.401	5.348N
3.1	Waterkeringen	1.063	0	1.063N	6.208	0	6.208 N	1.054	0	1.054 N	1.054	0	1.054N
3.2	Kwantiteit oppervlaktewater	357	0	357N	357	0	357 N	357	0	357 N	357	0	357N
3.3	Kwantiteit grondwater	2.238	-846	1.392N	2.238	-846	1.392 N	2.238	-846	1.392 N	2.238	-846	1.392N
3.4	Kwaliteit oppervlaktewater	4.385	-600	3.785N	2.860	-600	2.260 N	1.660	0	1.660 N	1.660	0	1.660N
3.5	Kwaliteit grondwater	444	-285	159N	542	-285	257 N	541	-285	256 N	541	-285	256N
3.9	Water, overige baten en lasten	940	-250	690N	921	-260	661 N	897	-260	637 N	899	-270	629N
4	Milieu	64.943	-5.888	59.056N	60.993	-6.185	54.808 N	58.643	-5.548	53.096 N	57.197	-5.649	51.548N
4.1	Bodembescherming	3.071	0	3.071N	1.735	0	1.735 N	2.819	0	2.819 N	1.622	0	1.622N
4.2	Luchtverontreiniging	144	0	144N	141	0	141 N	139	0	139 N	139	0	139N
4.3	Geluidhinder	492	0	492N	489	0	489 N	484	0	484 N	484	0	484N
4.4	Vergunningverlening en handhaving	39.750	-2.774	36.977N	38.734	-3.874	34.860 N	37.690	-5.475	32.216 N	37.692	-5.575	32.117N
4.5	Ontgrondingen	0	-71	-71N	0	-72	-72 N	0	-73	-73 N	0	-74	-74N
4.6	Duurzaamheid	18.798	-3.043	15.755N	17.202	-2.239	14.963 N	14.845	0	14.845 N	14.592	0	14.592N
4.9	Milieu, overige baten en lasten	2.688	0	2.688N	2.692	0	2.692 N	2.666	0	2.666 N	2.668	0	2.668N
5	Natuur	184.014	-25.745	158.270N	164.757	-20.659	144.098 N	157.033	-15.825	141.208 N	152.652	-16.072	136.580N
5.1	Natuurontwikkeling	80.973	-10.363	70.610N	77.582	-10.313	67.269 N	72.882	-9.320	63.562 N	73.136	-15.167	57.969N
5.2	Beheer natuurgebieden	66.616	-14.377	52.239N	50.924	-9.332	41.592 N	48.028	-5.596	42.432 N	45.406	0	45.406N
5.3	Beheer flora en fauna	36.198	-875	35.323N	36.026	-885	35.141 N	36.017	-895	35.122 N	34.018	-905	33.113N
5.9	Natuur, overige baten en lasten	228	-130	98N	226	-130	96 N	106	-14	92 N	92	0	92N

6	Regionale economie	42.702	-1.633	41.069N	47.760	-127	47.633 N	36.722	-17	36.705 N	35.092	-18	35.074N
6.1	Agrarische aangelegenheden	9.384	0	9.384N	6.515	0	6.515 N	5.749	0	5.749 N	3.616	0	3.616N
6.2	Logistiek	8.555	-1.633	6.922N	16.476	-127	16.349 N	6.147	-17	6.130 N	6.218	-18	6.200N
6.3	Kennis en innovatie	9.565	0	9.565N	9.381	0	9.381 N	9.098	0	9.098 N	8.949	0	8.949N
6.4	Recreatie en toerisme	11.717	0	11.717N	12.178	0	12.178 N	12.707	0	12.707 N	13.285	0	13.285N
6.9	Regionale economie, overige baten en	3.481	0	3.481N	3.210	0	3.210 N	3.021	0	3.021 N	3.024	0	3.024N
7	Cultuur en maatschappij	18.892	-300	18.592N	18.952	-300	18.652 N	17.954	-300	17.654 N	17.959	-300	17.659N
7.1	Cultuur	13.215	-300	12.915N	13.073	-300	12.773 N	12.081	-300	11.781 N	12.085	-300	11.785N
7.2	Maatschappij	5.677	0	5.677N	5.879	0	5.879 N	5.873	0	5.873 N	5.874	0	5.874N
8	Ruimte	26.200	-6.270	19.930N	26.028	-5.800	20.228 N	20.654	-5.800	14.854 N	18.795	-5.800	12.995N
8.1	Ruimtelijke ordening	17.346	-6.270	11.076N	16.722	-5.800	10.922 N	15.797	-5.800	9.997 N	15.820	-5.800	10.020N
8.2	Volkshuisvesting	7.418	0	7.418N	7.233	0	7.233 N	3.808	0	3.808 N	2.764	0	2.764N
8.3	Stedelijke vernieuwing	1.436	0	1.436N	2.073	0	2.073 N	1.049	0	1.049 N	211	0	211N
Totaal taakvelden		994.356	-999.514	-5.157V	872.642	-888.370	-15.729 V	865.554	-890.022	-24.468 V	867.509	-885.038	-17.529V

5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Programma 1 Bestuur

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026
1.2	Amsterdam InChange (voormalig Amsterdam SmartCity) Toelichting: Subsidie om als grote partner deel te kunnen nemen aan het kennisnetwerk Amsterdam InChange).	€100.000
1.3	Ondermijningscentrum Midden Nederland (RIEC Midden Nederland) Toelichting: Oprichting van een gezamenlijke trainingslocatie waar de expertise op de aanpak van ondermijning vergroot kan worden.	€ 75.000
1.3	Bestuurlijk Interventie Team West-Friesland (Gem.Hoorn) Toelichting: Oprichting van een bestuurlijk interventie team (BIT). In dit team werken de 6 West-Friese gemeenten samen aan complex integraal toezicht en handhaving op ondermijnende criminaliteit en complexe handhavingsvraagstukken.	€ 100.000
1.3	Gemeente Huizen: bestuurlijk Interventieteam fase 2 Toelichting: Deze subsidie stond nog op de lijst buiten uitvoeringsregeling van de begroting 2025 maar is reeds verleend en kan daarom vervallen op de lijst voor 2025.	€ 40.000

Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026
2.1	Greenport Aalsmeer Energieconsultant Greenport.	€ 150.000
2.1	Natuur en milieufederatie Noord-Holland, Participatie coalitie, energieregio's.	€ 150.000
2.1	Vattenfall Windpark Wieringermeer B.V., obstakel verlichting.	€ 300.000
2.1	WP energiek BV, obstakel verlichting.	€ 36.000
2.1	ASR Windpark Wieringermeer B.V., obstakel verlichting.	€ 192.000
2.1	ECN Wind Energy Facilities B.V., obstakel verlichting.	€ 94.800
2.1	Gemeente Amstelveen, CDOKE-E-Infra In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een	€ 65.000

subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.

2.1	Gemeente Hoorn, CDOKE-E-Infra	€ 130.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	Gemeente Hollands Kroon, CDOKE-E-Infra	€ 130.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	Gemeente Haarlemmermeer	€ 65.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	Regio Gooi en Vechtstreek, CDOKE-E-Infra	€ 65.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	Gemeente Dijk en Waard, CDOKE-E-Infra	€ 130.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	Gemeente Amsterdam, CDOKE-E-Infra	€ 65.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	OD IJmond, CDOKE-E-Infra	€ 65.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.	
2.1	Gemeente Zaanstad, CDOKE-E-Infra	€ 65.000
	In de decembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor 3 fte per RES regio. Dit wordt door middel van een	

subsidie doorgezet naar de gemeenten die hier aanspraak op kunnen maken.

2.1	Actienetwerk GasTerug, energiebesparing in Noord-Holland	€ 80.000
	Actienetwerk GasTerug is een organisatie die zich inzet voor energiebesparing, klimaatrechtvaardigheid, netcongestie en energie-armoede. Zij voeren pilots en projecten uit en leveren daarbij een bijdrage aan energiebesparing in Noord-Holland. Hun missie is om in 2024 - 2030 50% energiebesparing voor huishoudens, MKB en overheidsgebouwen in 30 gemeenten in Noord-Holland en Flevoland te realiseren.	
2.1	Stichting Energy Challenges, Energy challenges basis en voortgezet onderwijs	€ 25.000
	Energy Challenges is een project waar gedrag en techniek samenkomen en jongeren het verschil maken! Jongeren op basis- en voortgezet onderwijs worden uitgedaagd om op eigen wijze campagne te voeren voor energiebesparing en duurzaamheid op hun school! Doel daarbij is jongeren bewust te maken van de energietransitie, hun eigen rol hierin en de rol van hun omgeving.	
2.1	New Energy Coalition (NEC), Aanjagen waterstofontwikkelingen in Noord-Holland	€ 150.000
	De NEC wordt gevraagd om waterstofprojecten in Noord-Holland te helpen ontwikkelen door inzet te plegen op het binnenhalen van (Europese) subsidies, door bedrijven(terreinen) op project/pilot basis te begeleiden in de verduurzamingsopgave, door kennis hierover te delen binnen de provincie en hierin de samenwerking op te zoeken met het Ontwikkelingsbedrijf NHN en het Programmabureau NZKG.	
2.1	Ontwikkelfonds met Energie Samen Nederland en het Nationaal Groenfonds (GRF)	€ 1.500.000
2.1	Energie Samen Noord-Holland (ESNH), Verbinden en kennis ontwikkelen voor energiegemeenschappen en gemeenten.	€ 120.000
	Energie Samen Noord-Holland zet zich in als koepelorganisatie voor energiegemeenschappen in Noord-Holland, waarbij zij een verbindende en adviserende rol hebben. Ook speelt ESNH een rol bij het verspreiden en ontwikkelen van kennis voor energiegemeenschappen en gemeenten. De provincie Noord-Holland wil graag ESNH ondersteunen in de bovenstaande rollen en doelen.	
2.2	Gemeente Hilversum - Huydecopersweg, aanleg pijpleiding.	€ 154.200
2.2	Hoogheemraadschap Rijnland, - Bodemsanering terrein voormalig AWZI Rijsenhout fase 2.	€ 2.195.600

Programma 3 Ruimte en Wonen

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026
3.2	Gemeente Haarlem, knooppuntontwikkeling Haarlem Nieuw-Zuid Toelichting: Integrale ontwikkeling van het nieuwe OV-knooppunt Haarlem Nieuw-Zuid. Er komt een busstation met een ondergrondse fietsenstalling (ca. 2.250 plekken) en een ondergrondse voetgangerspassage. In de directe omgeving worden in totaal bijna 7.000 woningen gerealiseerd.	€ 21.000.000
3.2	Alkmaar, ketenreismiddelen.	€ 50.000
3.2	Zaandam, ketenreismiddelen.	€ 70.000
3.2	Hoorn, ketenreismiddelen.	€ 200.000
3.2	Schagen, ketenreismiddelen.	€ 75.000
3.2	Uitgeest, ketenreismiddelen.	€ 275.000
3.2	MRA-ASRE opleiding.	€ 80.000
3.2	MRA, huisvesting aandachtsgroepen.	€ 100.000
3.2	Gemeente Velsen, inhuur versnelling woningbouw Bijdrage externe inhuur ten behoeve van woningbouw in relatie tot stedelijke vernieuwing.	€ 240.000
3.2	Gemeente Hilversum, inhuur versnelling woningbouw Bijdrage externe inhuur ten behoeve van OV-knooppuntontwikkelingen Stationsgebied en Sportpark.	€ 350.000
3.2	Uitvoeringsorganisatie Building Balance, biobased bouw materiaal De provincie werkt met haar partners aan het stimuleren van de vraag naar biobased bouwmaterialen. Dat doet de provincie via de Nationale Aanpak Biobased Bouwen en door aan te sluiten bij bestaande initiatieven op dit gebied. De Rijksoverheid heeft voor de nationale aanpak Building Balance aangewezen voor de uitvoering.	€ 100.000
3.2	C-creators bouwprogramma C-creators richt zich op het ondersteunen van gemeenten en corporaties. Voor 2025 wordt de subsidie o.a. besteed aan het leertraject "Het Nieuwe Normaal" – dit is een afspraak uit woondeal.	€ 100.000
3.2	Gemeente Hoorn, Poort van Hoorn Integrale ontwikkeling van het stationsgebied van Hoorn met o.a. verplaatsing van het busstation naar de noordzijde, de aanleg van een nieuwe traverse over het spoor, een nieuwe parkeergarage van 550 plekken en de bouw van twee nieuwe fietsenstallingen (aan noord -en zuidzijde). Daarnaast worden er 1000 woningen in de	€ 3.000.000

directe omgeving gebouwd inclusief (maatschappelijke) voorzieningen.

3.2	Gemeente Hilversum, stationsgebied	€ 4.000.000
	Integrale ontwikkeling van het stationsgebied van Hilversum centraal met o.a. aanleg van een nieuw busstation, bouw ondergrondse fietsenstalling en de realisatie van een paar honderd woningen en voorzieningen.	
3.2	Vervoerregio, planuitwerkingsfase Guisweg	€ 510.000
	Aanleg ongelijkvloerse spoorwegovergang ten noorden van station Zandijk Zaanse Schans. In de toekomst komen hier (veel) meer treinen te rijden. Dat maakt dat de huidige gelijkvloerse spoorwegovergang een nog groter knelpunt gaat vormen in de doorstroming en veiligheid van auto en fietsverkeer. Een ongelijkvloerse oplossing moet zorgen voor een betere doorstroming en veiligheid.	
3.2	MRA, flexibele schil	€ 750.000
	Er is overeengekomen om de MRA een subsidie te verlenen van € 750.000 voor extra gemaakte kosten voor inhuur bij Noord-Hollandse gemeenten voor versnelling woningbouw vanuit de flexibele schil (2018 -2023).	
3.3	HHNK, programmaplan ruimtelijke adaptatie NK.	€ 44.000
3.3	Provincie Zuid-Holland, onderzoek naar de gevolgen peilopzet veenweidegebied	€ 75.000
	Deze bijdrage komt uit de SPUK L10 Veenweide.	
3.3	Wageningen University & Research, WWW.veiligheidslandschappen (Waarderijke, Waterrijke en Waterveiligheidslandschappen).	€ 120.000

Programma 4 Bereikbaarheid

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026
4.1	Gemeente Gooise meren: OV SAAL inpassingsgelden Wegvak Comeniuslaan/Zwarteweg	€ 80.000
	Toelichting	
	Aanpassen wegvak	
4.1	Gemeente Haarlem: Fietsfilevrij. Stimuleren gebruik fietsroute F200	€ 159.441
	Toelichting:	
	Subsidie voor evaluatie, monitoring en/of fietsstimulering F200, de doorfietsroute Haarlem-Amsterdam.	
4.1	Stichting Breikers: Werkgeversaanpak Metropoolregio Amsterdam	€ 1.200.000

	Toelichting: Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen.	
4.1	Stichting Breikers: Werkgeversaanpak regio Noord-holland-Noord Toelichting: Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen.	€ 70.000
4.1	Omgevingsdienst IJmond: Werkgeversaanpak IJmond Bereikbaar Toelichting: Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen.	€ 250.000
4.1	Stichting CROW: CROW-KpVV bijdrage 2027 Toelichting: Met deze subsidie ontwikkelt CROW collectieve kennis op het gebied van mobiliteit, door middel van het programma Kennisplatform Verkeer en Vervoer (KpVV).	€ 160.000
4.1	Gemeente Bergen: Kustbus bijdrage 2026 Toelichting: Subsidie aan gemeente voor het laten rijden van een touringcar naar de kust door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 40.000
4.1	Gemeente Castricum: Kustbus bijdrage 2026 Toelichting: Subsidie aan gemeente voor het laten rijden van een touringcar naar de kust door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 40.000
4.1	Gemeente Schagen: Kustbus bijdrage 2026 Toelichting: Subsidie aan gemeente voor het laten rijden van een touringcar naar de kust door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 40.000
4.1	Gemeente Uitgeest: Fietsonderdoorgang station Uitgeest Toelichting: Opknappen en op doorfietsroute kwaliteit brengen van de fietstunnel onder station Uitgeest	€ 1.641.000
4.1	Gemeente Haarlemmermeer: Project weg om de Zuid Toelichting: Samenwerking aan project Weg om de Zuid en het opwaarderen van de Nieuwe Bennebroekerweg (NBW). De NBW gesitueerd tussen	€ 12.300.000

	Hoofddorp en Nieuw Vennep is daarmee als gebiedsontsluitingsweg voorwaardelijk voor de groeiambities van de regio	
4.1	Gemeente Wijdereen: Bijdrage Vechtplasexpress Toelichting: Laten rijden van een busje naar Vechtplassen door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 100.000
4.1	Gemeente Velsen: Velertraverse fietsonderdoorgang Toelichting Aanleg gemeentelijk deel van de fietsverbinding onder de Velertraverse, tussen station Beverwijk en Velsen Noord	€ 2.800.000
4.1	Gemeente Beverwijk: Busbaan Wijckermolen Toelichting: Subsidie voor project HOV Beverwijk	€ 260.000
4.1	Gemeente Beverwijk: Verbindingsweg Wijckerpoort Toelichting: subsidie voor project HOV Beverwijk	€ 1.840.000
4.1	Gemeente Beverwijk: Spooraanpassing Toelichting: subsidie voor project HOV Beverwijk	€ 6.200.000
4.2	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer: Bijdrage 2026 Toelichting: Inhuur van een onafhankelijk voorzitter en secretaris.	€ 50.000
4.4	Stichting CROW, Kennisprogramma Beheer en Bouw Infrastructuur (KpBBI).	€ 95.000

Programma 5 Natuur en landelijk gebied

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026
5.1	Stivas, Gebiedsproces Noordelijke Vechtstreek (GV13) Toelichting: Grootschalige Kavelruil in het kader van Agrarische structuurverbetering en versterking natuur bij het Naardermeer ten behoeve van behoud open veenweidelandschap.	€ 266.589
5.1	Gemeente Gooise Meren, ontsnippering 't Gooi (GV53) Toelichting: Ontsnipperingsmaatregelen en faunapassages in de vrijgevallen schootsvelden bij de A1.	€ 150.000

5.1	Gemeente Den Helder, Streepjesberg (NHN14)	€ 235.000
	Toelichting: Realisatie NNN	
5.1	Natuurmonumenten, Horstermeer landschapsbeleving.	€ 63.910
5.1	Gemeente Diemen: Strandje tweede Diem	€ 188.000
5.1	Regio Gooi en Vechtstreek, strategie veenweidegebied.	€ 80.000
	Toelichting: Opstellen van een strategie die leidraad vormt voor de diverse opgaven in het veengebied, zoals vitale landbouw, bodemdaling, natuurontwikkeling	
5.1	Staatsbosbeheer, Opperwoud-Zuid (Waterland Oost/project PON)	€ 3.000.000
	Toelichting: Het project Opperwoud-Zuid betreft de eerste fase van de uitvoering van het Inrichtingsplan Peereboom-Opperwoud-De Nes. Het project behelst een kwaliteitsverbetering van het bestaande NNN/weidevogelgebied in Waterland-Oost. De maatregelen bestaan uit het verbeteren van het watersysteem, het aanleggen van een beheerpad en het verbreden van de greppels op de percelen van Staatsbosbeheer om het functioneren van het gebied voor de weidevogels te verbeteren.	
5.1	Landschap Noord-Holland:Project 'Innovatie Programma Veen', terugbrengen van de onderzoekslocatie in de oorspronkelijke staat.	€50.000
	Toelichting: Het ontmantelen van de onderzoekslocatie en het terugbrengen van het onderzoeksterrein naar zijn oorspronkelijke staat (natuurfunctie).	
5.2	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000
5.2	Unie van Bosgroepen, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000
5.2	Natuurcollectief Water, Land en Dijken, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000
5.2	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Lieuw, beheer tuinwallen Texel	€ 275.000
	Toelichting: In afwachting van een toegesneden Anlb-pakket wordt het tuinwallenbeheer tijdelijk via de BUVR vergoed.	
5.2	Faunabeheereenheid, faunabeleid van de provincie Noord-Holland.	€ 1.270.000
5.2	Faunabeheereenheid, uitvoering gecoördineerd beheer, door de FBE Noord-Holland	€ 500.000
	Toelichting: Uitvoering en voorbereiding gecoördineerd beheer, en uitvoering ganzenplan.	
5.2	Stichting Wandelnet, coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2026-2027	€ 51.000

5.2	Stichting Fietsplatform, coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2026-2027	€ 49.000
5.3	Veenweide innovatiecentrum, JUMP; Innovatie voor nieuwe business concepten voor veen (aanvulling)	€ 156.000
5.3	Nationaal Park Zuid-Kennemerland, uitvoeren jaarlijks activiteitenplan	€ 160.789
5.3	Nationaal Park Zuid-Kennemerland, project Beleidsprogramma Nationale Parken	€ 214.500
5.3	Nationaal Park Duinen van Texel, uitvoeren jaarlijks activiteitenplan	€ 166.530
5.3	Nationaal Park Duinen van Texel, project Beleidsprogramma Nationale Parken	€ 214.500
5.3	Landschap Noord-Holland, Betrekken bij Groen	€ 658.000
5.3	Landschap Noord-Holland Natuurlijke Zaken. Veenweiden Innovatie Programma Nederland. Toelichting: Project 'Veen aan Zee'	€ 240.000
5.4	Gemeente Haarlemmermeer, Aanleg steiger Fort Vijfhuizen.	€ 100.000
5.5	Natuurcollectief Water, Land en Dijken, Coaches en Studiegroepen (PPLG10) Toelichting: In de stikstofaanpak van de provincie Noord-Holland staat het vakmanschap van de boer centraal. Met dit project worden 200 boeren ondersteund om in studiegroepen gezamenlijk aan de slag te gaan, gericht op het opbouwen van kennis en het zetten van verdere stappen richting een emissiearme bedrijfsvoering.	€ 200.000
5.5	Agrarisch Collectief Noord-Holland Zuid, Versnellingsproject De Ronde Hoep (VRSN01) Toelichting: De maatregel en het verbonden gebiedsproces hebben de doelen: vitale landbouw, stikstofreductie, verminderen bodemdaling en CO2-uitstoot, verbeteren waterkwaliteit-, en kwantiteit en versterken biodiversiteit.	€ 129.512
5.5	WUR of Wing, Pilot KPI-vorming op gebiedsniveau. Toelichting: In dit project werken we gebiedskpi's uit voor een pilotgebied in Noord-Holland. We willen gebiedskpi's ontwikkelen om tussentijds inzicht te geven in de voortgang richting natuurherstel en andere gebiedsdoelen.	€ 178.000
5.6	Greenport Aalsmeer/programmabureau. Samenwerkingsverband glastuinbouw regio Aalsmeer.	€ 177.000
5.6	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma. Projecten op gebied van ruimtelijke clustering, versterking en verduurzaming glastuinbouw.	€ 100.000

5.6	Greenport Noord-Holland Noord /programmabureau. Samenwerkingsverband agrosector regio Noord-Holland Noord.	€ 165.000
5.6	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma: Projecten op gebied van versterking en verduurzaming agrosector.	€ 100.000
5.6	Greenports Nederland/programma, landelijk samenwerkingsverband agrosector.	€ 95.000
5.6	Stichting Voedsel Verbindt/programmabureau, faciliteren van het regionaal organiserend vermogen op voedselvraagstukken.	€ 150.000

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026
6.1	Greenport NHN / HIP Greenchain: versterking bovenregionale samenwerking Toelichting: t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom agrifoodsector	€150.000
6.1	ROCvA- Hogeschool van Amsterdam / HIP GreenTechCampus MRA: versterking bovenregionale samenwerking Toelichting: t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom bebouwde omgeving en (E) mobiliteit	€150.000
6.1	Techport / HIP DIHO: versterking bovenregionale samenwerking Toelichting: t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom Duurzame Industrie Havens en Offshore	€150.000
6.1	ROCvA/Flevoland- Hogeschool van Amsterdam / HIP Circulair & Digitaal: versterking bovenregionale samenwerking t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom circulaire en digitale transitie	€150.000
6.1	Techlands, Restauratie Opleiding Projecten Toelichting: t.b.v. restauratie-opleidingen en vakmanschapsbevordering regio midden west	€17.000
6.1	Regiodeal Waddeneilanden Toelichting: Bijdrage aan de uitvoering van de Regio Deal De Waddeneilanden "Waardevol leven in een kwetsbare omgeving".	€ 2.325.000
6.1	Gemeente Den Helder, regionale detailhandelsvisie Kop van NH Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Kop van NH.	€ 10.000
6.1	Gemeente Alkmaar, regionale detailhandelsvisie omgeving Alkmaar Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie omgeving Alkmaar.	€ 10.000
6.1	Gemeente Haarlem, regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland. Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland.	€ 10.000

6.1	Groene Chemie, Nieuwe Economie Toelichting: deelname provincie aan het netwerk Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) en financiële bijdrage aan het programma 2024-2026. Het platform GCNE richt zich op het versnellen van de duurzame en circulaire transitie in de chemische maakindustrie.	€ 40.000
6.1	Gemeente Velsen, binnenvaartkade Grote Hout vervangen door Zeekade Toelichting: de Grote Hout is een havengebonden en deels kadegebonden bedrijventerrein in Velsen Noord met 2 kades: een zeekade en een binnenvaartkade. De binnenvaartkade is in slechte staat en buiten gebruik gesteld. De gemeente Velsen is voornemens de binnenvaartkade te vervangen door een zeekade zodat kan worden ingespeeld worden op de vraag naar kaderuimte voor het onderhouden van windparken op zee.	€ 1.000.000
6.1	Gemeente Den Helder, Boerenverdrietsluis Subsidie aan de gemeente Den Helder voor het renoveren van de Boerenverdrietsluit, voortkomend uit een Overeenkomst met de gemeente van 11 juli 2023.	€ 10.262.000
6.2	Recreatie Noord-Holland, Fort benoorden Spaarndam Voor restauratie en herontwikkeling van het Fort.	€ 1.000.000
6.2	Fort Pampus, nieuw entreegebouw/paviljoen Pampus Een reservering van extra € 250.000 voor de bouw van een duurzaam nieuw entreegebouw van Pampus.	€ 250.000
6.2	Gemeente Gooise Meren, groepsschuilplaats Toelichting: doelstelling is deze groepsschuilplaats en kazemat zichtbaar te maken en een unieke beleving te geven voor bezoekers aan Muiden.	€175.000
6.2	Hoogheemraadschap Rijnland Sluizencomplex Fort bij Aalsmeer Toelichting: Het betreft restauratie en het veiligstellen van Sluizencomplex Fort bij Aalsmeer.	€300.000
6.2	Gemeente Haarlemmermeer, Geniepark Toelichting: doelstelling is deze groepsschuilplaats en kazemat zichtbaar te maken en een unieke beleving te geven voor bezoekers aan Haarlemmermeer.	€1.000.000
6.2	Rijksmonument Artis-aquarium Toelichting: ter uitvoering van Motie M187 Instandhouding en verduurzaming Artis, bijdragen in de opgave op voorwaarde van sluitende begroting.	€ 12.700.000
6.3	Plein C Toelichting: uitvoering programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028.	€ 775.000

6.3	Probiblio Toelichting: uitvoering van de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel.	€ 4.173.000
6.3	Molenfederatie Toelichting: projectsubsidie voor het organiseren van onder andere de Molencontactdag.	€ 15.000
6.3	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland Toelichting: De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Via Dorpswerk worden initiatieven ondersteund op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang.	€ 110.000
6.3	Plein C Toelichting: De Provincie stimuleert talent-ontwikkeling binnen cultuur. Via Plein C worden bovenregionale activiteiten in NH ondersteund voor versterking van de infrastructuur en kennisdeling rond cultuurbeoefening.	€175.000

Bijlagen

A: Wettelijk- en provinciaal beleidskader

Programma 1. Bestuur

Wettelijk beleidskader

- [Gemeentewet](#)
- [Provinciewet](#)
- [Wet algemene regels herindeling](#)
- [Beleidskader gemeentelijke herindeling](#)

Provinciaal beleidskader

- [Evaluatiekader Subsidies 2018](#)
- [MRA-agenda 2020-2024](#)
- [Europastrategie 2022-2030 Noord-Holland - Provincie Noord-Holland](#)
- [Beleidsnota IBT 2022-2025](#)
- [Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland](#)
- [Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht](#)
- [Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing](#)
- [Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019](#)
- [Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019](#)
- [Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commissaris van de Koning van de provincie Noord-Holland 2012](#)
- [Regeling gedragscode ambtelijke integriteit](#)
- [Regeling melden vermoeden misstand](#)
- [Agenda toekomst van het toezicht](#)

Programma 2. Klimaat en gezonde leefomgeving

Wettelijk beleidskader

- [Klimaatwet](#)
- [Warmtewet](#)
- [Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie](#)
- [Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025](#)

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie](#)
- [Omgevingsverordening](#)
- [Verkenning ondergrondvisie](#)
- [Beleidsregel geurhinder](#)
- [Actieplan geluid](#)
- [Actieprogramma klimaat](#)
- [Bouwstenen voor een adaptieve Uitvoeringsstrategie energie-infrastructuur 2020-2024](#)
- [Plan van aanpak waterstof](#)
- [Actieagenda - Provincie Noord-Holland](#)
- [Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat \(pMIEK\) Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid](#)
- [Elektriciteitswet](#)
- [Warmtetransitie Noord-Hollandse aanpak 2022-2023](#)

- [Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie](#)
- [Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025](#)

Programma 3. Ruimte en Wonen

Wettelijk beleidskader

- [Woningwet/Huisvestingswet](#)
- [Wet versterking regie op de Volkshuisvesting](#)
- [Wet ruimtelijke ordening \(incl. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening \(Barro\) en Besluit ruimtelijke ordening\)](#)
- [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#)
- [Omgevingswet](#)
- [Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer](#)
- [Wet luchtvaart](#)
- [Luchthavenverkeersbesluit \(LVB\) Schiphol](#)
- [Luchthaven Indelingsbesluit \(LIB\) Schiphol](#)
- [Wijzigingswet Wet luchtvaart \(regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens \(RBML\)\)](#)
- [Waterwet](#)
- [Waterschapswet](#)
- [Drinkwaterwet](#)
- [Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden](#)
- [Europese Richtlijn Overstromingsrisico's](#)
- [Europese Kaderrichtlijn Water](#)
- [\(concept\) Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting](#)

Provinciaal beleidskader

- [Provinciale Omgevingsvisie NH2050](#)
- [Omgevingsverordening Noord-Holland 2022](#)
- [Provinciale Woonagenda 2020 - 2025](#)
- Masterplan [Wonen](#) versie 1, versie 1.5 en versie 2 [Woondeals Noord-Holland Noord en MRAProgramma OV-knooppunten \("Maak Plaats!"\)](#)
- [Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw](#)
- [Visie Noordzeekanaalgebied 2040](#)
- [5e Nota Grondbeleid](#)
- [Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030](#)
- [Provinciale beleidsnota Regionale Luchthavens](#)
- [Visie publieke mobiliteit \(2024-2034\)](#)
- [Regionaal waterprogramma 2022 - 2027](#)

Programma 4. Bereikbaarheid

Wettelijk beleidskader

- [Omgevingswet \(in werking januari 2024\)](#)
- [Wet Personenvervoer 2000](#)
- [Wegenverkeerswet \(1994\)](#)
- [Wegenwet \(1930\)](#)

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie NH2050](#)

- [Perspectief Mobiliteit](#)
- [Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen \(NIKG\) 2020 - 2023](#)
- [Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur \(iNHi\)](#)
- [Focus Smart Mobility 2022-2025](#)
- [Actieagenda Actieve Mobiliteit](#)
- [Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030](#)
- [Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland 2020-2024](#)
- [Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030](#)

Programma 5. Natuur en landelijk gebied

Wettelijk beleidskader

- [Wet natuurbescherming](#) (vervallen)
- [Omgevingswet](#)

Provinciaal beleidskader

- [Programma Natuurnetwerk 2023](#)
- [Masterplan Biodiversiteit](#)
- [Visie Recreatie & Toerisme](#)
- [Groen Kapitaal](#)
- [Betrekken bij Groen](#)
- [Gebiedsakkoord Oostelijke-Vechtplassen](#)
- [Agenda Natuurinclusief](#)

Programma 6. Economie, leefbaarheid en cultuur

Wettelijk beleidskader

- [Erfgoedwet](#)
- [Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken](#)
- [Besluit Kwaliteit Leefomgeving](#)
- [Omgevingswet](#)
- [Wet op de archeologische monumentenzorg](#)
- [Wet op het specifiek cultuurbeleid](#)
- [Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen](#)

Provinciaal beleidskader

- [Beleidskader Erfgoed en Cultuur 2022](#)
- [Omgevingsverordening NH2022](#)
- [Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018](#)
- [Regioprofiel MRA 2019-2024 "Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed"](#)
- [Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen](#)
- [Datacenterstrategie](#)
- [Uitvoeringsagenda Economie 2021-2023](#)
- [Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt en Onderwijs 2021-2023](#)

B: Brede basismonitor

De Brede Basismonitor geeft inzicht in de ontwikkeling van de brede welvaart in de provincie Noord-Holland. Hierbij wordt welvaart opgevat in brede zin: naast materiële welvaart (zoals economie) omvat dit onder meer welzijn, gezondheid, werkgelegenheid, bereikbaarheid, ruimte, wonen, samenleving, natuur, milieu en klimaat. Deze brede welvaartsbenadering sluit aan bij de provinciale ambitie om de balans tussen economische groei en leefbaarheid in de toekomst te versterken.

Met de Brede Basismonitor Noord-Holland worden belangrijke trends in de provincie op overzichtelijke en systematische wijze gevolgd. De monitor voorziet Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de provinciale organisatie van actuele en feitelijke, datagedreven informatie. De Brede Basismonitor vervult een signalerende en agenderende functie en ondersteunt zo de integrale bespreking van grotere beleidsvraagstukken binnen de provincie.

De sector Onderzoek & Informatie van de provincie is verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling, visuele presentatie en actualisatie van de monitor. Hierbij wordt samengewerkt met ABF Research, dat het databeheer verzorgt. Het onderzoeksbureau PON & Telos was betrokken bij de initiële ontwikkeling van de monitor.

Aanleiding voor de ontwikkeling van deze monitor waren meerdere trendmonitoringvragen vanuit het provinciaal bestuur en vanuit de politiek. Deze vragen vertoonden veel onderlinge samenhang. In de Brede Basismonitor zijn deze trendmonitoringvragen daarom samengevoegd tot één samenhangend geheel.

Deze toelichting beschrijft de vijfde editie van de Brede Basismonitor Noord-Holland. De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. Opzet en gebruik van de Brede Basismonitor
2. Belangrijkste trends in de provincie Noord-Holland
3. Koppeling tussen de begroting en de Brede Basismonitor
4. Beschrijving en ontwikkeling van indicatoren
5. Samenhang met landelijke monitoring van brede welvaart

De Brede Basismonitor Noord-Holland is hier te bekijken:

<https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor>

C: Europese subsidiestromen

Inleiding

N.a.v. de motie M164-2023 is dit de bijlage voor de duiding van de Europese subsidiestromen. Deze bijlage heeft de volgende voordelen

- de begroting blijft een leesbaar document. Ook bij een extra paragraaf komt er veel tekst terecht in de begroting zelf.
- bij wijzigingen in de EU-programma's of in de rol die de provincie heeft, hoeft enkel de bijlage bij de begroting te worden aangepast en niet de begroting zelf.

In de bijlage staan de EU-subsidieprogramma's en zijn de verschillende rollen die de provincie vervult (als deelnemende organisatie, of middels de cofinanciering) toegelicht.

De rollen van een provincie in de programma's

Binnen de huidige Europese begroting (Meerjarig Financieel Kader 2021-2027) zijn de volgende rollen zijn denkbaar. Bij de meeste programma's heeft de provincie weinig tot geen invloed op de manier waarop de middelen worden besteed, maar er bestaan ook EU-subsidieprogramma's waar de provincie wel gedeeltelijk de regie op heeft.

Beslisser: de provincie bepaalt (samen met andere partijen) waar het Europese geld aan wordt besteed en hoe dat over partijen (met name innovatief MKB) wordt verdeeld. Bijv. Kansen voor West 3 (2022-2029) waar de provincie 40 miljoen euro Europees geld uitgeeft aan innovatieve projecten die aansluiten op het coalitieakkoord.

Voorbeeld van een project uit Kansen voor West 2: Petten fieldlab

Het consortium wil met dit project de volgende doelstelling realiseren: het opzetten van een fieldlab om de ontwikkeling en marktintroductie van innovatieve nucleaire geneesmiddelen voor gepersonaliseerde behandeling van kankerpatiënten te versnellen. Bijdrage van Kansen voor West € 6.800.000.

Adviseur en aanjager: de provincie stimuleert het aanvragen van EU-projecten die aansluiten op het coalitieakkoord door bijvoorbeeld cofinanciering beschikbaar te stellen. Ook is er een extra subsidie beschikbaar gesteld voor het opstellen van subsidieaanvragen. Zie begroting bij 1.4. De provincie is onderdeel van de Nationale Adviescommissie van Interreg, waarbij advies wordt gegeven voor het goed- of afkeuren van projectvoorstellen.

Voorbeeldproject WOW!: Herwinnen en hergebruik van cellulose uit rioolwater, de CellCap-technologie. Het WOW! project is een innovatieve aanpak om grondstoffen uit rioolwater te winnen, energie te besparen en de CO2-voetafdruk van rioolwaterzuiveringsinstallaties te verkleinen.

Deelnemer: de provincie kan ook partner zijn in projecten. Zo is onlangs een aanvraag goedgekeurd voor een CEF-project (Connecting Europe Facility) in het NZKG. Meestal is de provincie onderdeel van een internationaal consortium, waarbij de provincie verantwoordelijk is voor de uitvoer van bepaalde activiteiten. Hierbij zijn drie mogelijke rollen te onderscheiden die verschillen in intensiteit en verantwoordelijkheid, namelijk: leadpartner, projectpartner of observerende partner.

Voorbeeldproject Energiehaven IJmuiden:

De Energiehaven heeft in 2023 ruim € 2 miljoen Europese subsidie gekregen. Het geld is bedoeld voor de Ontwerpfase van het project. Port of Amsterdam, Zeehaven IJmuiden, gemeente Velsen en de provincie Noord-Holland werken samen aan de realisatie van de Energiehaven IJmond. Een haven bedoeld voor de bouw van windparken op zee: een haventerrein van ongeveer 15 hectare speciaal bedoeld voor de aanleg van windparken op zee. Het terrein is gunstig gelegen buiten de sluizen van IJmuiden en vlakbij de windparken die nog aangelegd moeten worden. Vanuit de Energiehaven kan 15 tot 20 gigawatt aan windparken op zee worden gebouwd tot aan 2050.

Europese programma's waar de provincie bij betrokken is

De Europese programma's zijn te onderscheiden in programma's onder regionale regie, onder nationale regie en onder Europese regie. De provincie neemt op dit moment vooral deel in onderstaande programma's onder regionale regie, waar de provincie zelf een sturende rol en invloed heeft op de thema's in het programma.

In het verleden heeft de provincie de keuze gemaakt om actief in te zetten op de Europese subsidieprogramma's waar de provincie Noord-Holland (mede) de regie over heeft. De provincie is nauw betrokken bij de uitvoering van (1) het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO, in Noord-Holland bestaande uit de programma's Kansen voor West en Interreg), (2) het Just Transition Fund-IJmond en het (3) Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

De provincie Noord-Holland is betrokken bij het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling:

EFRO draagt bij aan het wegnemen van regionale verschillen in de Europese Unie en het verkleinen van de achterstand van minder ontwikkelde regio's. Dit doet het fonds door het bevorderen van innovatie en slimme economische transformatie: de digitale transitie en de transitie naar een duurzame economie. Ook heeft EFRO als doel het vergroten van de mobiliteit binnen Europa en een socialer en inclusiever Europa.

De lidstaten kunnen zelf hun prioriteiten stellen binnen de beleidsdoelstellingen van het EFRO en aangeven of ze de gelden op nationaal of regionaal niveau verdelen.

Nederland is verdeeld in vier landsdelen: noord, oost, zuid en west. Deze hebben allemaal hun eigen landsdelige programma's (Operationeel Programma of OP). Daarin kunnen zij hun eigen specifieke thematische accenten leggen bij de allocatie van de financiering.

1- Kansen voor West (KvW) en Interreg (North West Europe, North Sea en Europe);

Noord-Holland heeft een sturende rol bij de uitvoering van EFRO-subsidies en is daarom actief betrokken bij de programma's Kansen voor West III (KvW3) en Interreg 2. Met deze EU-subsidies wordt mede uitvoering gegeven aan provinciale beleidsdoelen zoals energietransitie, circulaire economie, slimme en duurzame mobiliteit en MKB-innovatie.

Achtergrond Kansen voor West 3 – gefinancierd met Europees geld uit EFRO

Kansen voor West (KvW) is het samenwerkingsverband van de vier Randstadprovincies; Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland en de vier grote steden; Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. In dit programma werken sociale, economische, publieke en private partners samen om een impuls te geven aan de regionale economie van de Randstad. Het programma wordt gefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

De acht partners (G4-P4) hebben ieder een steunpunt waar aanvragers terecht kunnen voor informatie en ondersteuning. Het steunpunt is het eerste aanspreekpunt voor (potentiële) projectindieners. De acht partners zijn vertegenwoordigd in het accounthoudersoverleg, dat de dagelijkse voortgang van Kansen voor West regelt.

Voor de besluitvorming over en de afwikkeling van projecten voor de provinciale partners is een gezamenlijk programmabureau ingericht. De Management Autoriteit (MA) Kansen voor West is verantwoordelijk voor de uitvoering van en de dagelijkse leiding over het gehele programma Kansen voor West. De MA is ondergebracht bij de Gemeente Rotterdam en wordt ondersteund door het programmabureau. De MA is als zodanig de eindverantwoordelijkheid over de inhoudelijke en financiële uitvoering van deze programma's. In deze rol legt zij verantwoording af aan de Europese Commissie.

Kansen voor West III is het derde programma van Kansen voor West. Voor de provincie Noord-Holland zal een budget beschikbaar komen van ruim €37 miljoen plus €6.8 miljoen aan rijkscofinanciering voor een periode van 7 jaar (2022-2029). Het Operationeel Programma biedt de kaders, budgetten en afspraken met Brussel waarbinnen het Kansen voor West programma EFRO- middelen kan verstrekken.

Rol provincie: De provincie Noord-Holland kan besluiten over de thematiek en budgetten voor individuele openstellingen. Dit kan op het niveau van de prioriteiten en actielijnen binnen het Operationeel Programma. Samen met de acht partners (G4-P4) financiert de provincie de uitvoering van het programma en geeft daarbij opdracht aan het Programmabureau en de MA Kansen voor West. De provincie heeft een uitvoeringsregeling voor cofinanciering van Noord-Hollandse aanvragen voor Kansen voor West en een uitvoeringsregeling voor ondersteuning bij het opstellen van subsidieaanvragen.

2- Interregionale samenwerking (Interreg) – gefinancierd met Europees geld uit EFRO

Interreg stimuleert de samenwerking tussen Europese regio's. Partners uit verschillende landen werken samen binnen Interreg-projecten om zo de economische verschillen te verminderen en ontwikkeling en innovatie op regionaal niveau te stimuleren. Deze projecten richten zich veelal op klimaatadaptatie, de digitale transitie, een 'smart' Europa en sociale inclusie. De provincie kan zowel project partner als lead partner zijn in een Interreg project.

Rol provincie: De provincie is lid van de Nationale Adviescommissie van Interreg. Hierin worden projectvoorstellen besproken en beoordeeld. Ook kan de provincie als deelnemer zelf subsidie aanvragen bij Europese programma's en samenwerken met andere partners in een project. De inhoudelijke samenwerking loopt via de beleidsdoelen van de provincie, net als de verantwoording. De provincie heeft een uitvoeringsregeling voor cofinanciering van Noord-Hollandse aanvragen voor Interreg en een uitvoeringsregeling voor ondersteuning bij het opstellen van subsidieaanvragen

Just Transition Fund-IJmond (JTF)

Vanaf deze EU-programmaperiode (2021-2027) heeft de provincie samen met de vijf IJmond gemeenten een sturende rol bij de uitvoering van het nieuwe EU-programma Just Transition Fund-IJmond (JTF) dat regionale clusters ondersteunt bij de transitie naar een duurzame economie en arbeidsmarkt.

Achtergrond Just Transition Fund – IJmond, financiering met Europees geld uit het cohesiebeleid 'Just Transition Mechanism Green Deal'

Het Just Transition Fund (JTF) draagt bij aan een eerlijke overgang naar een klimaatneutraal Europa. Het hoofddoel van het JTF is regio's die sterk afhankelijk zijn van inkomsten en werkgelegenheid uit fossiele brandstoffen op een rechtvaardige gelijkwaardige manier in staat te stellen een energietransitie in te gaan. Een transitie die rekening houdt met de sociale- en economische aspecten en de milieueffecten.

Rol provincie: De provincie Noord-Holland heeft samen met de IJmond-gemeenten en de Omgevingsdienst IJmond een transitieplan opgesteld, waarin de doelen en de verdeling van budgetten voor JTF-IJmond zijn vastgesteld. Dit is het kader, waarbinnen de aanvragen worden gedaan. In totaal gaat het om 58,5 mln. De uitvoering is ondergebracht bij het Programmabureau Kansen voor West en wordt gefinancierd door de provincie. De provincie heeft een uitvoeringsregeling voor cofinanciering van Noord-Hollandse aanvragen voor JTF en een uitvoeringsregeling voor ondersteuning bij het opstellen van subsidieaanvragen

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) – financiering met Europees geld uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

De provincie verleent provinciale cofinanciering voor projecten die passen binnen het NSP-GLB. Zie begroting paragraaf 5.6.

Rol provincie: de provincie is medeverantwoordelijk voor en had een actieve rol in het opstellen van het Nationaal Strategisch Plan 2023-2027 (het NSP). Dit houdt in dat de provincie mede heeft bepaald op welke thema's de nadruk wordt gelegd in het programma, zoals bijvoorbeeld op verduurzaming, innovatie, agrarisch natuurbeheer, en waterbeheer. Provincies werken samen met het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en andere organisaties om het NSP uit te voeren. De provincie zorgt ook voor de selectie van projecten en de toekenning van provinciale subsidies aan agrarische ondernemers en andere belanghebbenden. In 2025 zal de provincie ook inzet plegen op de ontwikkeling van het GLB na 2027.

E: Klimaatbegroting

Bijgevoegd als losse bijlage bij de begroting 2026

F: Bestuur en directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
VVD	9
BBB	8
Groen Links	7
PvdA	7
D66	4
Partij voor de Dieren	4
JA21	3
PVV	3
Volt	2
CDA	2
Forum voor Democratie	2
SP	2
50Plus	1
ChristenUnie	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#).

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#).

De directie

Miriam van Kuijk Algemeen directeur/ Provinciesecretaris

Saskia van der Haagen Directeur Concernzaken

Herman Schartman Directeur Beleid

Lindy Molenkamp Directeur Beheer en Uitvoering

G: Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#). Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

Waar zijn wij te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland
Dreef 3, 2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland
Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

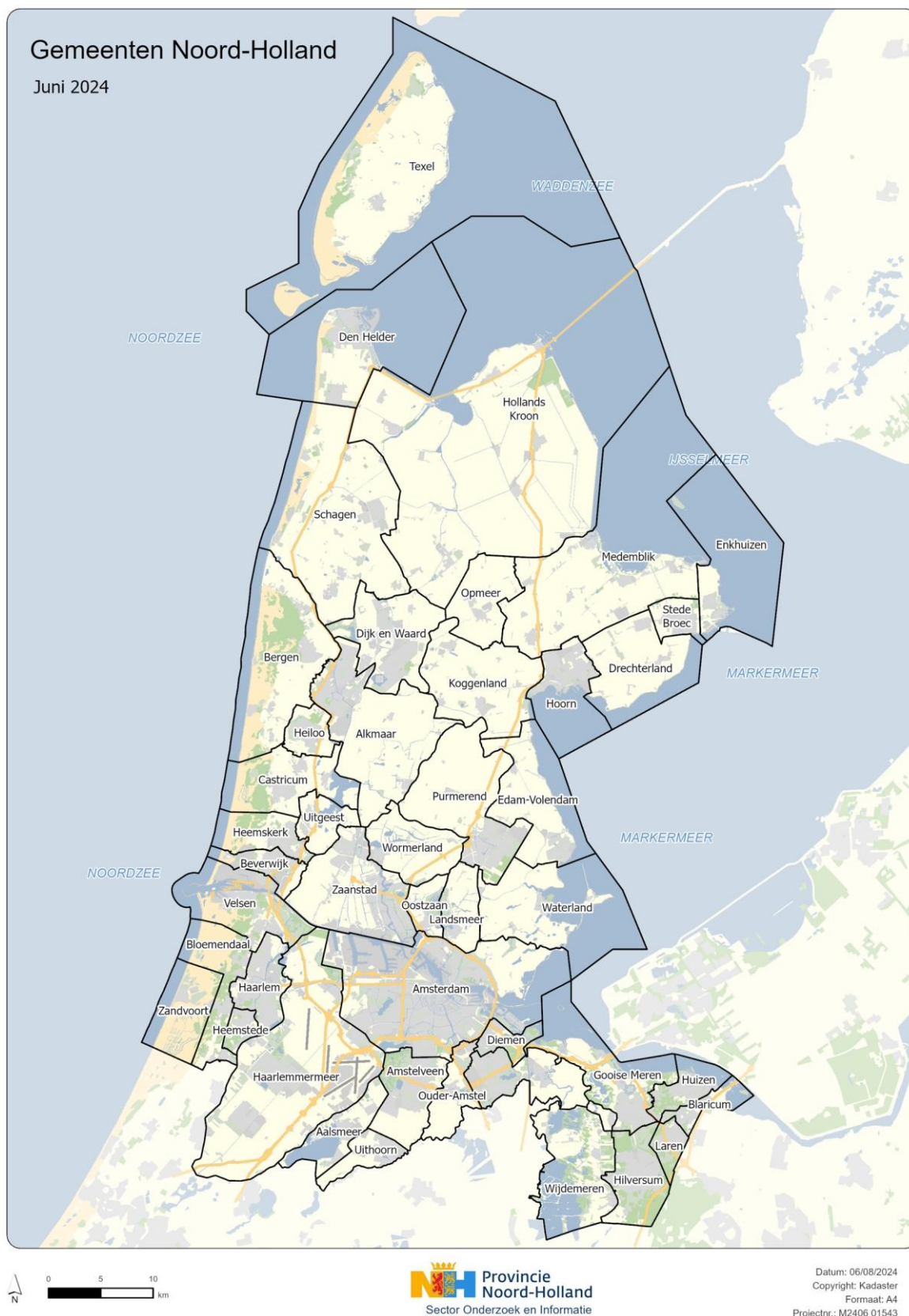
Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

H: Lijst met gemeenten

A	K
Aalsmeer	Koggenland
Alkmaar	L
Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Laren
B	M
Bergen (NH.)	Medemblik
Beverwijk	O
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	P
D	Purmerend
Den Helder	S
Diemen	Schagen
Dijk en Waard	Stede Broec
Drechterland	T
E	Texel
Edam-Volendam	U
Enkhuizen	Uitgeest
G	Uithoorn
Gooise Meren	V
H	Velsen
Haarlem	W
Haarlemmermeer	Waterland
Heemskerk	Wijdmeren
Heemstede	Wormerland
Heiloo	Z
Hilversum	Zaanstad
Hollands Kroon	Zandvoort
Hoorn	
Huizen	

Bronvermelding

Beeld Begroting 2026

Pagina	Omschrijving beeld	Fotograaf
Voorwoord	Foto GS	Dirk-Jan van Dijk
Overzicht programma's		
Bestuur	Groepsfoto Gedeputeerde Staten & algemeen directeur	Dirk-Jan van Dijk
Klimaat en gezonde leefomgeving	Schooltuinen met naambordjes kinderen	Rogier Reker
Ruimte en Wonen	Man in oranje hesje hijst blauwe constructie	Amsterdam Zuidas / Marcel Steinbach
Bereikbaarheid	OV-knooppunten Assendelft	Michiel Wijnbergh
Natuur en Landelijk gebied	Doorkijkje naar molen in natuurgebied en water	Ted Jansen
Economie, leefbaarheid en cultuur	Streetart bootjes	Susanne Moerkerk
Overzicht Algemene middelen en organisatie	Repaircafe provinciehuis	Johannes Abeling
